

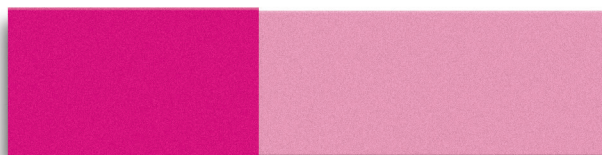
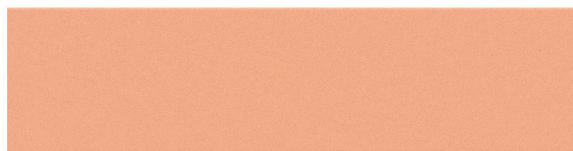
Een verhaal van vooruitgang

Jaarverslag **2016**

Brussel, 7 April 2017

Verslag van de Raad van Bestuur
Geconsolideerde jaarrekening
Verkorte jaarrekening ageas SA/NV

Jaarverslag **2016**

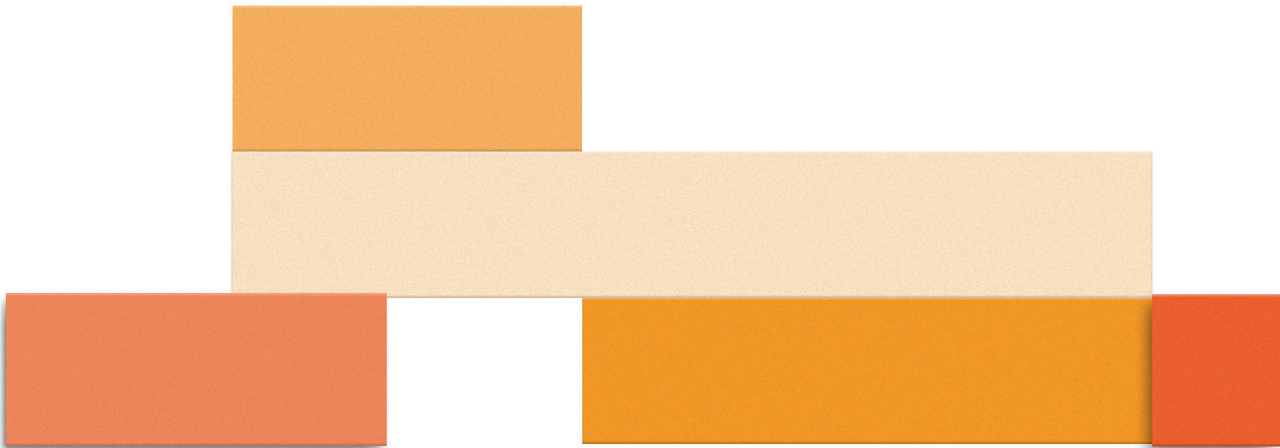
Brussel, 7 April 2017

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	6
Verslag van de Raad van Bestuur.....	7
1 Algemene beschrijving en strategie van Ageas	7
2 Resultaten en ontwikkelingen	10
3 Corporate Governance Statement	13
Geconsolideerde jaarrekening AGEAS 2016	30
Geconsolideerde balans	31
Geconsolideerde resultatenrekening	32
Geconsolideerd overzicht van het comprehensive income	33
Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen	34
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	35
Algemene Informatie	36
1 Juridische structuur.....	37
2 Samenvatting grondslagen voor financiële verslaggeving en consolidatie	38
3 Overnames en desinvesteringen	49
4 Winst per aandeel	52
5 Risicomanagement	53
6 Toezicht en solvabiliteit	90
7 Beloningen en vergoeding	93
8 Verbonden partijen.....	109
9 Informatie operationele segmenten	111
Toelichting op de geconsolideerde balans	123
10 Geldmiddelen en kasequivalenten	124
11 Financiële beleggingen	125
12 Vastgoedbeleggingen.....	133
13 Leningen	135
14 Beleggingen in deelnemingen	137
15 Herverzekering en overige vorderingen	139
16 Overlopende rente en overige activa	140
17 Materiële vaste activa	141
18 Goodwill en overige immateriële activa	143
19 Eigen vermogen	147
20 Verzekeringsverplichtingen.....	152
21 Achtergestelde schulden	157
22 Leningen	159
23 Actuele en uitgestelde belastingen	161
24 RPN(I).....	163
25 Overlopende rente en overige verplichtingen	164
26 Voorzieningen	165
27 Verplichtingen i.v.m. geschreven NCI-putopties	166
28 Minderheidsbelangen	168
29 Derivaten	169
30 Toezeggingen	171
31 Reële waarde van Financiële activa en verplichtingen	172

Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening	175
32 Verzekeringspremies	176
33 Rentebaten, dividend en overige beleggingsbaten	178
34 Resultaat op verkoop en herwaarderingen	179
35 Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	180
36 Aandeel in het resultaat van deelnemingen	181
37 Commissiebaten	182
38 Overige baten	183
39 Schadelasten en uitkeringen	184
40 Financieringslasten	185
41 Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	186
42 Commissielasten	187
43 Personeelskosten	188
44 Overige lasten	189
45 Belastingen op de winst	190
Toelichting op de transacties niet opgenomen op de geconsolideerde balans	191
46 Voorwaardelijke verplichtingen	192
47 Lease-overeenkomsten	197
48 Gebeurtenissen na balansdatum	198
Bericht van de Raad van Bestuur	199
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	200
Verkorte jaarrekening ageas SA/NV 2016	202
Algemene informatie	203
Balans na winstdeling	204
Resultatenrekening	205
Aanvullende toelichting op onderdelen in de balans en de resultatenrekening en reglementaire voorschriften	206
Overige informatie	209
Waarschuwing ten aanzien van mededelingen met betrekking tot de toekomst	210
Plaatsen waar de documenten kunnen worden geraadpleegd	211
Registratie van gedematerialiseerde aandelen	212
Begrippenlijst en Afkortingen	213

Inleiding

Het Ageas **Jaarverslag** 2016 bevat het Verslag van de Raad van Bestuur van Ageas, opgesteld op basis van de in België toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften (op grond van artikel 96 en artikel 119 van de Belgische Wet op het Vennootschapsrecht), de Geconsolideerde Jaarrekening Ageas 2016 (met vergelijkende cijfers voor 2015), opgesteld conform de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard door de Europese Unie en de Verkorte Jaarrekening van ageas SA/NV.

Alle bedragen in de cijferopstellingen van dit Jaarverslag luiden in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld.

Verslag van de Raad van Bestuur

Ageas

Een internationale onderneming met een lokale identiteit en één focus:
er zijn voor onze klanten

Algemene beschrijving en strategie van Ageas

Er zijn voor onze klanten

Ageas is een internationale verzekeringsgroep met 190 jaar ervaring in de sector. We bieden klanten bescherming tegen onvoorziene risico's die hun welvaart en welzijn bedreigen en we helpen hen vooruit te plannen om hun toekomst veilig te stellen. We zijn actief in 16 landen door heel Europa en Azië, waar we onze Leven- en Niet-Levenproducten verspreiden via uiteenlopende distributiekanaalen. Zo bereiken we miljoenen particuliere en zakelijke klanten. We onder-

scheiden ons door onze expertise op het gebied van partnerships. Ageas heeft langetermijnovereenkomsten gesloten met toonaangevende financiële instellingen en distributeurs over de hele wereld, waardoor we altijd dicht bij onze klant zijn. Waar ook ter wereld, onze focus richt zich altijd op de klant. Het is onze doelstelling om onze klanten gemoedsrust te bezorgen wanneer ze die het meest nodig hebben.

#6 Values

Passionate
Focused *to deliver. Entrepreneurial.*
on customers. **Teamwork.**
Trusted. Local.

FOCUS ON
INSURANCE

PARTNERSHIPS

EUROPE & ASIA

OMNI-CHANNEL

WELL DIVERSIFIED
PORTFOLIO

CLOSE TO
THE CUSTOMER

SMART
SYNERGIES

#7 Strategic Choices

11-13%
RETURN
ON EQUITY

LIFE
OPERATING MARGIN
GUARANTEED 85-90 BPS
UNIT-LINKED 40-45 BPS

<97%
COMBINED
RATIO
NON-LIFE

#5 Financial Targets

40-50%
DIVIDEND
RANGE

SOLVENCY II
RATIO
175%

Ambition 2018 in actie

Permanente focus op wat we opleveren

Ambition 2018 werd in 2015 opgestart. Het was een nieuwe etappe in een reis die begon met de oprichting van Ageas in 2009. Elke drie jaar evalueren we onze plannen om er zeker van te zijn dat ze een goede weerspiegeling vormen van de prioriteiten, uitdagingen en kansen voor ons bedrijf en onze klanten. In 2009 lag het accent op vertrouwen herwinnen en onze interne organisatie op orde krijgen. Binnen Vision 2015 ontwikkelden we duidelijke strategische keuzes en financiële doelstellingen die onze waarden en sterke kanten weerspiegelen. Met Ambition 2018 bouwen we hierop verder met meer keuzes en doelstellingen waar zowel onze klanten, partners, werknemers en investeerders zich kunnen vinden. Hiermee stellen we de stakeholders centraal.

In deze veranderende wereld biedt Ambition 2018 een platform om ons voor te bereiden op de toekomst en ervoor te zorgen dat we relevant en aantrekkelijk blijven voor onze stakeholders. Zo kunnen we optimaal inspelen op en voordeel halen uit toekomstige ontwikkelingen. Zonder het operationele en financiële uit het oog te verliezen maken we belangrijke, weloverwogen keuzes. Keuzes over onze organisatiestructuur, de rol van digitalisering in onze relatie met klanten en partners, andere innovaties die toegevoegde waarde kunnen creëren voor al onze stakeholders, en waar we een verschil kunnen maken. Dankzij een aanvullend innovatiebudget komen nieuwe projecten van de grond die in verschillende landen kunnen worden toegepast.

Het afgelopen jaar zijn we een aantal nieuwe partnerships aangegaan waarmee we onze aanwezigheid in Europa en Azië uitgebreid hebben. We lanceerden nieuwe joint-ventures in Vietnam, de Filipijnen, Singapore, Laos en Cambodja, en richtten na de overname van de Portugese verzekeringsactiviteiten van AXA het merk Ageas Seguros op.

We ondernamen diverse initiatieven om een positieve multikanaal-ervaring voor onze klanten te creëren. We introduceerden ook in België 'My Global Benefits', een beveiligd online platform dat onze Groep Leven-consumenten een uniek overzicht geeft van hun pensioen- en zorgdekking. Daarnaast ontwierpen we een autoverzekeringsproduct op basis van WhatsApp in Turkije en ontwikkelden we nog andere online en mobiele oplossingen in België, het VK, Azië en Continentaal Europa.

Om in de toekomst succesvol te zijn, moeten we dicht bij onze klanten blijven. Daarom investeren we continu in initiatieven die onze dialoog met klanten helpen verbeteren. We hebben projecten gestart rondom 'connected homes' en 'connected cars' om er zeker van te zijn dat we de toekomstige invloed van deze innovaties op onze klanten en de sector goed begrijpen.

Door betere gegevensanalyse, groeit het bewustzijn van de mogelijkheden voor het gebruik van data binnen de Groep. Dit ligt in lijn met onze doelstellingen om slimme synergiën tot stand te brengen en het delen van kennis te stimuleren. De recent opgerichte Ageas Academy is gewijd aan het versterken van de competenties die de Groep nodig heeft om in te kunnen spelen op huidige en toekomstige uitdagingen. Ze draagt ook bij aan het versnellen van kennisdeling en samenwerking binnen de Groep.

Ageas heeft in de eerste 12 maanden van zijn strategisch driejarenplan dus mooie stappen gemaakt waarvan u er hierna enkele kan ontdekken. Maar de reis naar 2018 en verder gaat door, met als ultiem doel onze beloftes in te lossen.

Financiële doelstellingen Ageas Ambitie 2018	Ambitie 2018	Positie eind 2016	Positie eind 2015
Rendement eigen vermogen - Verzekeringen (exclusief ongerealiseerde winsten en verliezen)	11 - 13 %	10,6 %	11,0 %
Operationele marge - Gegarandeerde producten	85 - 90 basispunten	93 basispunten	90 basispunten
Operationele marge - Unit-Linked	40 - 45 basispunten	25 basispunten	36 basispunten
Combined Ratio	< 97 %	101,1 %	96,8 %
Solvency II Verzekeringen	175 %	179 %	182 %
Dividenduitbetalingspercentage	40 - 50 %	59 %	45 %

Resultaten en ontwikkelingen

2.1 Resultaten en solvabiliteit van Ageas

Het nettoresultaat Verzekeringen voor 2016 daalde met 4% tot EUR 721 miljoen en omvat een niet-recurrent nettoresultaat in verband met de verkoop van de activiteiten in Hongkong. Het resultaat is te danken aan veerkrachtige prestaties in België en de betere resultaten in Azië en Continentaal Europa, echter beïnvloed door teleurstellende resultaten in het VK. Een betere operationele marge op Gegarandeerde producten van 93 basispunten weerspiegelde de solide resultaten van Leven. In Niet-leven is de combined ratio van 101,1% op jaarbasis verslechterd maar deze was voor 7,3% beïnvloed door niet-recurrente gebeurtenissen. Het nettoresultaat van de Groep voor 2016 bedroeg EUR 27 miljoen, beïnvloed door de voorziening in verband met Fortis-schikking die in maart 2016 was aangekondigd.

Leven en Niet-leven

Het nettoresultaat Leven steeg van EUR 573 miljoen naar EUR 704 miljoen, inclusief een niet-recurrente bijdrage in verband met de verkoop in Hongkong. De nettoresultaat werd beïnvloed door ongunstige financiële markten in Azië (daling van de nettomeerwaarden van EUR 112 miljoen op jaarbasis) en een ongunstige ontwikkeling van de wisselkoers (EUR 8 miljoen). Dit kon niet volledig worden gecompenseerd door de sterke operationele prestaties in alle Leven-activiteiten. In België en Continentaal Europa steeg het nettoresultaat naar respectievelijk EUR 288 miljoen en EUR 49 miljoen. Continentaal Europa profiteerde van de sterke resultaten in Portugal en de opname van de overgenomen activiteiten van Ageas Seguros. In Azië steeg het nettoresultaat naar EUR 367 miljoen (tegenover EUR 259 miljoen) dankzij een nettobijdrage in verband met de activiteiten in Hongkong van EUR 158 miljoen, namelijk het resultaat van de toegerekende meerwaarde (EUR 199 miljoen) min de lagere bijdrage aan het nettoresultaat (EUR 41 miljoen). Zonder deze post en de eerder vermelde lagere nettomeerwaarden is het nettoresultaat fundamenteel sterk gebleven en boven het niveau van vorig jaar.

Het nettoresultaat van Niet-leven bedroeg EUR 18 miljoen (tegenover EUR 182 miljoen) en omvatte een negatieve netto-impact van EUR 213 miljoen in verband met het VK, waarvan EUR 155 miljoen voor de herziening door de toezichthouder van de Ogdendisconteringsvoet voor schadereserves voor lichamelijke letsels, EUR 27 miljoen verband houdt met de herstructurering van de vestiging in Glasgow en EUR 31 miljoen verband houdt met een slecht presterend partnership voor Speciale Risico's dat inmiddels is beëin-

digd. Voorts vertegenwoordigden de terroristische aanslagen in België en de ongunstige weersomstandigheden in de eerste helft van het jaar kosten van EUR 60 miljoen. De integratiekosten in verband met Ageas Seguros in Portugal bedroegen EUR 9 miljoen. Deze ongunstige elementen werden ruimschoots gecompenseerd door verbeterende operationele prestaties, betere beleggingsresultaten en een grotere bijdrage van alle niet-geconsolideerde entiteiten, zowel in Continentaal Europa als Azië.

Intreas, de interne herverzekeraar voor Niet-leven van de Ageas-groep die medio 2015 werd opgericht, wordt sinds 2016 gerapporteerd onder Niet-leven. Intreas herverzekerde EUR 41 miljoen aan premies van de operationele bedrijven en droeg EUR 3 miljoen bij aan het nettoresultaat.

Algemene rekening

Het nettoresultaat van de Algemene Rekening bedroeg in 2016 EUR 694 miljoen negatief, in vergelijking met EUR 15 miljoen in 2015. Het verschil kwam voornamelijk van de voorziening van EUR 894 miljoen voor de op 14 maart 2016 bekendgemaakte Fortis-schikking (zie noot 26 Voorzieningen), de meerwaarde in verband met de verkoop van de Leven-entiteit in Hongkong (EUR 204 miljoen) en het positieve waardeverschil op de RPN(I) (EUR 83 miljoen).

Solvabiliteit

Het eigen vermogen van de verzekeringsactiviteiten bedroeg EUR 7,5 miljard, EUR 3,3 miljard boven de SCR. Dat leidde tot een sterke totale Solvency II_{Ageas}-ratio Verzekeringen van 179%, boven de doelstelling van 175%. De impact van de gedaalde rente in 2016 en niet-recurrente posten in het VK werd gecompenseerd door een aantal veranderingen in de consolidatiekring en verfijningen van modellen, voornamelijk in verband met onze vastgoedbeleggingen.

De Solvabiliteitsratio's voor Verzekeringen volgens segment bedroegen 244% voor België, 100% voor het Verenigd Koninkrijk, 127% voor Continentaal Europa en 278% voor Herverzekeringen.

De Solvency II_{Ageas}-ratio Groep daalde van 212% aan het einde van 2015 naar 191%. Hoewel de SCR profiteerde van verfijningen van de modellen, daalde het eigen vermogen van EUR 9,4 miljard aan het einde van 2015 naar EUR 8,1 miljard, EUR 3,9 miljard boven de totale vereiste dekkinggraad van het kapitaal.

2.2 Statutaire resultaten van ageas SA/NV volgens Belgische boekhoudregels

ageas SA/NV rapporteerde voor het boekjaar 2016 op basis van de Belgische boekhoudregels een positief nettoresultaat van EUR 696 miljoen (2015: EUR 135 miljoen negatief) en een eigen vermogen van EUR 6.351 miljoen (2015: EUR 6.326 miljoen).

Een meer gedetailleerde toelichting bij het niet-geconsolideerde nettoresultaat van ageas SA/NV en andere Belgische wettelijke verplichtingen in overeenstemming met artikel 96 van het Belgische Wetboek van Vennootschappen, bevindt zich in de verkorte jaarrekening van ageas SA/NV. KPMG bracht een goedkeurende accountantsverklaring uit met een toelichtende paragraaf omtrent de jaarrekening van ageas SA/NV.

2.3 Transacties en andere contractuele relaties

Er zijn geen te rapporteren transacties of andere contractuele relaties tussen ageas SA/NV en zijn bestuursleden die aanleiding gaven tot een belangenconflict zoals gedefinieerd in het Belgische Wetboek van Vennootschappen.

2.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die noodzaken tot een bijstelling van de geconsolideerde jaarrekening van Ageas per 31 december 2016.

2.5 Dividend

De Raad van Bestuur van Ageas zal de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 17 mei 2017 voorstellen om een bruto cash dividend van EUR 2,10 per aandeel over 2016 uit te keren. Dit dividend bestaat uit de gewone component, van EUR 1,70, in vergelijking met EUR 1,65 over vorig jaar, en een uitzonderlijke component van EUR 0,40 die verband houdt met de meerwaarde op de verkoop in Hongkong.

2.6 Uitstaande aandelen per jaareinde 2016

Eind 2016 bedroeg het aantal uitgegeven aandelen Ageas 216.570.471. Dit is inclusief 3.958.859 aandelen met betrekking tot de CASHES en 3.958.254 aandelen met betrekking tot de FRESH, die niet stem- of dividendgerechtigd zijn zolang deze aandelen aan deze instrumenten zijn gekoppeld (zie ook noot 46 Voorwaardelijke verplichtingen).

Inkoopprogramma eigen aandelen 2015 en 2016

Op 5 augustus 2016 voltooide Ageas het inkoopprogramma aangekondigd op 5 augustus 2015. Tussen 17 augustus 2015 en

5 augustus 2016 heeft Ageas 6.977.544 aandelen ingekocht, wat overeenkomt met 3,22% van de totale uitstaande aandelen en een totaalbedrag van EUR 250 miljoen.

Ageas maakte op 10 augustus 2016 een nieuw inkoopprogramma van eigen aandelen bekend voor zijn uitstaande gewone aandelen voor een bedrag van EUR 250 miljoen. Op 31 december 2016 heeft Ageas 2.419.328 eigen aandelen ingekocht in het kader van dit aandeleninkoopprogramma.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 april 2016 heeft de intrekking van 7.207.962 ingekochte eigen aandelen goedgekeurd.

Nadere informatie over de uitstaande aandelen van Ageas, de dividendrechten en de kapitaalstructuur is te vinden in noot 19 Eigen vermogen.

2.7 Fusies en overnames / Structuur van de Groep

Azië

In de laatste twee jaar heeft Ageas nieuwe joint ventures gelanceerd in Vietnam, de Filipijnen, Singapore, Laos en Cambodja.

Portugal

Op 1 april 2016 heeft Ageas de overname van de verzekeringsactiviteiten van AXA in Portugal afgerond, nadat het alle goedkeuringen van de regelgevende instanties had ontvangen. De Portugese activiteiten van AXA omvatten Niet-levenactiviteiten, Niet-levenactiviteiten via directe contacten/internet en Leven-activiteiten.

Hongkong

Op 30 augustus 2015 kondigde Ageas de verkoopovereenkomst van zijn levensverzekeringsactiviteiten in Hongkong aan JD Group (Tongchuangjiuding Investment Management Co., Ltd.) aan. Na het verkrijgen van de goedkeuring door de regelgevende instanties bevestigde Ageas op 12 mei 2016 dat de transactie van in totaal EUR 1,22 miljard afgerond is. Na correcties bij afronding van de verkoop leverde de transactie een totale meerwaarde van EUR 0,4 miljard op waarvan EUR 0,2 miljard werd opgenomen in de Aziatische Verzekeringsresultaten en EUR 0,2 miljard in de Algemene Rekening. De positieve impact op de nettokaspositie bedroeg EUR 1,26 miljard inclusief de novering van schulden. Het nettoresultaat en de impact op de kaspositie werden in het tweede kwartaal verantwoord.

2.8 Raad van Bestuur van Ageas; Remuneration Committee en Audit Committee

De Raad van Bestuur bestond per 31 december 2016 uit dertien leden; het Remuneration Committee en het Audit Committee uit drie onafhankelijke leden en het Corporate Governance Committee en het Risk and Capital Committee uit vier onafhankelijke leden.

Voor een nadere toelichting bij de samenstelling van de Raad van Bestuur en de Committees, alsook bij wijzigingen in de samenstelling ervan gedurende 2016 wordt verwezen naar het Corporate Governance Statement (zie deel 3).

2.9 Geconsolideerde informatie in verband met de implementatie van de Europese overnamerichtlijn in het jaarverslag Ageas

De Raad van Bestuur verklaart om wettelijke redenen dat het Jaarverslag Ageas 2016 is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke regels ter implementatie van de Europese overnamerichtlijn. Die regels traden in België per 1 januari 2008 in werking. De Raad van Bestuur geeft hierbij de volgende verklaring voor de diverse elementen die onder de nieuwe regels vallen:

- een volledig overzicht van de huidige kapitaalstructuur wordt gegeven in noot 19 Eigen Vermogen en noot 21 Achtergestelde schulden van de Geconsolideerde jaarrekening 2016 van Ageas;
- beperkingen op de overdracht van aandelen zijn alleen van toepassing op preferente aandelen (indien uitgegeven) en de effecten zoals die zijn beschreven in noot 21 Achtergestelde schulden van de toelichting op de Geconsolideerde jaarrekening 2016 van Ageas;
- onder noot 1 Juridische structuur van de Geconsolideerde jaarrekening van Ageas en onder 'Staat van het kapitaal en de aandeelhoudersstructuur' in de Jaarrekening van ageas SA/NV wordt een overzicht gegeven van belangrijke aandelenbelangen die (door derden) worden aangehouden en die de wettelijke drempel in België overschrijden, dan wel de drempels zoals die in de statuten van ageas SA/NV zijn vastgelegd;
- er zijn, buiten de in noot 19 Eigen Vermogen en noot 21 Achtergestelde schulden van de toelichting op de Geconsolideerde jaarrekening 2016 van Ageas beschreven rechten, geen speciale rechten verbonden aan de uitgegeven aandelen;
- aandelen(optie)regelingen worden, voor zover van toepassing, beschreven in noot 7 sectie 7.2 Aandelen en aandelenoptieregelingen van de toelichting op de Geconsolideerde jaarrekening 2016 van Ageas. Het besluit tot uitgifte van aandelen en opties ligt bij de Raad van Bestuur en is onderhevig aan lokale wettelijke beperkingen, indien van toepassing;
- behoudens de informatie in noot 19 Eigen Vermogen, noot 8 Verbonden partijen en noot 21 Achtergestelde schulden van de toelichting op de Geconsolideerde jaarrekening 2016 van Ageas, is Ageas zich niet bewust van eventuele afspraken tussen aandeelhouders die de overdracht van aandelen of de uitoefening van stemrecht zouden kunnen beperken;
- leden van de Raad van Bestuur worden benoemd of ontslagen door een meerderheid van stemmen uitgebracht bij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van ageas SA/NV. Statutenwijzigingen kunnen alleen worden doorgevoerd nadat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders daartoe een motie heeft goedgekeurd. Indien minder dan 50% van de aandeelhouders vertegenwoordigd is, wordt een tweede vergadering belegd die met 75% van de stemmen de motie kan aannemen, ongeacht of er een aanwezigheidsquorum wordt gehaald;
- de Raad van Bestuur van Ageas heeft het recht om aandelen uit te geven en in te kopen, in overeenstemming met de daartoe verleende goedkeuring door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van ageas SA/NV. De huidige toelating loopt af op 27 april 2018;
- ageas SA/NV is geen contractpartij in een belangrijke overeenkomst die in werking treedt, wordt gewijzigd en/of beëindigd bij een eventuele wijziging van de zeggenschap als gevolg van een openbare overname;
- ageas SA/NV heeft geen afspraken met bestuursleden of medewerkers gemaakt die voorzien in de betaling van een speciale vertrekpremie indien het dienstverband als gevolg van een openbare overname wordt beëindigd;
- Aandeelhouders van Ageas zijn verplicht te voldoen aan bepaalde meldingseisen indien hun deelneming in Ageas boven of onder bepaalde drempels komt, zoals voorgeschreven door de Belgische wet en door de statuten van ageas SA/NV. De aandeelhouder moet de onderneming en de FSMA inlichten als zijn deelneming boven of onder de 3% of 5% (en bij elk meervoud van 5%) van de stemrechten komt. Ageas publiceert die informatie op haar website.

3.1.2 Aandelen

3.1.2.1 Uitgegeven aandelen en eigen aandelen

Na de Buitengewone Aandeelhoudersvergadering, die op 27 april 2016 de intrekking goedkeurde van 7.207.962 aandelen, bedraagt het totaal aantal uitstaande aandelen 216.570.471.

Er werden noch verschillende aandelenklassen noch voorkeursaandelen uitgegeven. Bijkomende informatie over de Ageas aandelen wordt uiteengezet in noot 19 Eigen Vermogen.

Ageas heeft een uitstaande achtergestelde verplichting (FRESH) die kan worden ingeruild tegen Ageas aandelen. Bijkomende informatie over de achtergestelde verplichtingen van Ageas wordt uiteengezet in noot 21 Achtergestelde schulden.

Op vrijdag 5 augustus 2016 voltooide Ageas het inkoopprogramma aangekondigd op 5 augustus 2015. Tussen 17 augustus 2015 en 5 augustus 2016 heeft Ageas 6.977.544 aandelen ingekocht, wat overeenkomt met 3,22% van de totale uitstaande aandelen en een totaalbedrag van EUR 250 miljoen.

Ageas maakte op 10 augustus 2016 een nieuw inkoopprogramma van eigen aandelen bekend voor zijn uitstaande gewone aandelen voor een bedrag van EUR 250 miljoen. Op 31 december 2016 bezat Ageas 2.419.328 eigen aandelen die werden teruggekocht in het kader van het inkoopprogramma eigen aandelen.

Samen met andere eigen aandelen in bezit van Ageas vertegenwoordigde het totale aantal eigen aandelen op 31 december 2016 5,16%.

Tijdens de Aandeelhoudersvergadering van 17 mei 2017 zal de Raad van Bestuur van Ageas aan de aandeelhouders de intrekking voorstellen van 7.170.522 aandelen.

3.1.2.2 Dematerialisatieproces van fysieke aandelen aan toonder

Op 11 augustus 2015 verkocht Ageas 54.875 fysieke aandelen aan toonder, waarvan de houders op 6 juli 2015 onbekend waren, op Euronext Brussel via de financiële intermediaat van BNP Paribas Fortis.

De verkoop, die werd aangekondigd op 3 juni 2015, valt binnen het kader van de wet van 14 december 2005 die stipuleert dat aandelen aan toonder stelselmatig moeten worden afgeschaft en worden omgezet in aandelen op naam of gedematerialiseerde aandelen.

De gemiddelde verkoopprijs bedroeg EUR 38,97. De netto-opbrengst van de verkoop werd gestort aan de Deposito- en Consignatiekas in overeenstemming met de wettelijke vereisten.

Sinds 1 januari 2016 kunnen de houders van aandelen aan toonder de terugbetaling vragen van de verkoopopbrengst van de Deposito- en Consignatiekas op voorwaarde dat zij hun statuut als houder kunnen bewijzen.

3.2 Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur functioneert binnen het kader van de Belgische wetgeving, de vereisten van de Nationale Bank van België (NBB), de statuten en normale bedrijfsvoering in België. De rol en verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur evenals zijn samenstelling, structuur en organisatie worden in detail beschreven in het Ageas Corporate Governance Charter.

3.2.1 Samenstelling

De Raad van Bestuur bestaat momenteel uit dertien leden, namelijk Jozef De Mey (Voorzitter), Guy de Selliers de Moranville (Vicevoorzitter), Lionel Perl, Jan Zegering Hadders, Roel Nieuwdorp, Jane Murphy, Richard Jackson, Lucrezia Reichlin, Yvonne Lang Ketterer, Bart De Smet (CEO), Christophe Boizard (CFO), Filip Coremans (CRO) en Antonio Cano (COO).

Er werden in 2016 twee nieuwe bestuurders benoemd: Yvonne Lang Ketterer als onafhankelijk lid van de Raad van Bestuur en Antonio Cano als COO en lid van het Executive Committee.

Drie bestuurders werden in 2016 benoemd: Richard Jackson, Lucrezia Reichlin en Jane Murphy.

Davina Bruckner besloot om persoonlijke redenen vanaf 16 april 2016 ontslag te nemen als lid van de Raad van Bestuur.

De meerderheid van de Raad van Bestuur wordt gevormd door niet-uitvoerende en onafhankelijke bestuurders zoals beschreven in bijlage 3 van het Ageas Corporate Governance Charter.

Drie van de dertien bestuursleden zijn vrouw. Ageas ondersteunt de doelstelling om meer vrouwen op bestuursniveau te hebben. De Raad van Bestuur zal de verplichtingen zoals opgelegd door de wet in overweging nemen als nieuwe bestuursleden voor benoeming worden voorgesteld of als de verlenging van de mandaten van bestaande bestuursleden ter goedkeuring worden voorgelegd. Tegen die achtergrond zal de Raad van Bestuur de benoeming van een vrouwelijke kandidaat voorstellen op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 17 mei 2017, en bijgevolg voldoen aan het verplichte genderquota van 1 op 3.

3.2.2 Vergaderingen

De Raad van Bestuur kwam in 2016 elf keer in vergadering bijeen. Informatie over aan- en afwezigheid bij de vergaderingen is te vinden in 3.6 Raad van Bestuur.

In de vergaderingen van 2016 zijn, onder andere, de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:

- de voorbereiding van de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders;
- de strategie van Ageas als geheel en van elk van de bedrijfsonderdelen;
- de lopende ontwikkelingen bij elk van de bedrijfsonderdelen van Ageas;
- de geconsolideerde kwartaal-, halfjaar- en jaarlijkse financiële verslagen;
- het Jaarverslag over 2015;
- het Embedded Value rapport over 2015;
- persberichten;
- het budget voor 2017;
- de solvabiliteit van de onderneming, met inbegrip van de goedkeuring van nieuwe Solvency II maatregelen;
- het asset management en investeringsbeleid van de onderneming;
- het risicoraamwerk van Ageas, met inbegrip van een nieuw risk appetite kader;
- Investor Relations en Corporate Communicatie;
- de verslagen van vergaderingen van de bestuurscommissies;
- de opvolgingsplanning van de Raad van Bestuur en het Executive Management;
- het implementeren van de Ageas Corporate Governance Charter in het algemeen en van de bestuurscommissies in het bijzonder;
- het deugdelijk bestuur en het functioneren van het Executive Committee en het Management Committee;
- het bezoldigingsbeleid in het algemeen en de bezoldiging van de CEO en de leden van het Executive Committee in het bijzonder;
- de status van gerechtelijke procedures en lopende zaken uit het verleden;
- diverse dossiers met betrekking tot overnames.

De leden van het Executive Committee brachten tijdens de vergaderingen van de Raad van Bestuur verslag uit over de resultaatontwikkeling en de algemene prestaties van de verschillende activiteiten. Daarnaast voerde de Raad van Bestuur een self-assessment met over het algemeen zeer bevredigende resultaten.

3.2.3 Bestuurscommissies

De taakopdracht van iedere Advisory Board Committee, de functies en verantwoordelijkheid is nader omschreven in het Ageas Corporate Governance Charter.

In 2016 hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden in de taakopdracht van Advisory Board Committees.

In overeenstemming met het Ageas Corporate Governance Charter bestaat elke Advisory Board Committee uit niet-uitvoerende bestuursleden, met minimaal drie en maximaal vijf leden.

Informatie over aan- en afwezigheid bij de vergaderingen is te vinden in 3.6 Raad van Bestuur.

3.2.4 Corporate Governance Committee (CGC)

De samenstelling van het Corporate Governance Committee bleef ongewijzigd in 2016. De commissie bestond uit de volgende leden: Jozef De Mey (voorzitter), Guy de Selliers de Moranville, Roel Nieuw-dorp en Jan Zegeering Hadders. De CEO en CRO hebben de vergaderingen eveneens bijgewoond, met uitzondering van discussies over onderwerpen die met hun eigen situatie te maken hebben.

Het Corporate Governance Committee is in 2016 vijf keer bijeengekomen waarvan één gezamenlijke bijeenkomst met het Remuneration Committee betrof.

De volgende zaken zijn aan de orde geweest:

- het Corporate Governance Charter van Ageas;
- de opvolgingsplanning van het Executive Management;
- de doelstellingen van de CEO en de overige leden van het Executive Management;
- de prestaties van de CEO en de overige leden van het Executive Management;
- de verslaggeving inzake deugdelijk bestuur en de activiteiten van deze Commissie in de Geconsolideerde jaarrekening van Ageas;
- juridische zaken met betrekking tot de voorwaardelijke verplichtingen.

De voorzitter van het Corporate Governance Committee heeft na elke vergadering over deze onderwerpen verslag uitgebracht aan de Raad van Bestuur en heeft ten behoeve van de definitieve besluitvorming de aanbevelingen van de commissie aan de Raad van Bestuur voorgelegd.

3.2.5 Het Audit Committee

De samenstelling van het Audit Committee veranderde in 2016, aangezien Davina Bruckner, die lid was van het Audit Committee, op 16 april 2016 ontslag nam. Per 31 december 2016 bestond het Audit Committee uit de volgende leden: Jan Zegeering Hadders (voorzitter), Jane Murphy en Richard Jackson. Het Audit Committee wordt bijgestaan door Ageas Audit, Compliance en financiële functies en de externe accountants.

Het Audit Committee is in 2016, naast één gezamenlijke vergadering met het Risk & Capital Committee, zes keer bijeengekomen. De vergaderingen werden bijgewoond door leden van het Executive Committee en de interne en externe accountants. De volgende zaken zijn aan de orde geweest:

- het bewaken van de integriteit van de kwartaal-, halfjaar- en jaarlijkse geconsolideerde financiële verslaglegging, inclusief de toelichtingen, de consistente toepassing van wijzigingen aan de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, de consolidatiescope, de kwaliteit van het afsluitingsproces en belangrijke punten die door de CFO of de externe accountants werden aangedragen;
- het reviewen van het calculatieproces voor de embedded value en het valideren van het rapport van 2015;
- het bewaken van de bevindingen en aanbevelingen van de interne en externe accountant over de kwaliteit van de interne audit en het boekhoudproces;
- het beoordelen van de planning en rapportages van de interne en externe auditplannen;
- het beoordelen van het ontwerp en de operationele doeltreffendheid van het interne beheersingssysteem in het algemeen, en van het risicobeheersysteem in het bijzonder;
- het beoordelen van de algehele performance van de externe accountant;
- het reviewen van het rapport over de toereikendheidstoets met betrekking tot de Verzekeringsverplichtingen.

De voorzitter van het Audit Committee had elk kwartaal een-op-een besprekingen met de interne en externe accountants. Hij heeft over deze beraadslagingen van het committee verslag uitgebracht aan de Raad van Bestuur en heeft ten behoeve van de besluitvorming de aanbevelingen van de commissie aan de Raad van Bestuur voorgelegd. Het Audit Committee ontvangt een geschreven rapport van de Risk & Capital Committee-vergadering waarop tijdens de vergadering commentaar wordt gegeven.

Tijdens de gezamenlijke vergaderingen met het Risk & Capital Committee hebben de leden de nieuwe rapportagevereisten onder Solvency II, de interne beoordeling (INCA of interne beheerssysteem) besproken en het functioneren van Risk management geëvalueerd.

3.2.6 Remuneration Committee (Remco)

De samenstelling van het Remuneration Committee omvatte in 2016 de volgende leden: Roel Nieuwdorp (voorzitter), Jane Murphy, Lionel Perl en Steve Broughton, deze laatste tot de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 april 2016.

Het Remuneration Committee wordt bijgestaan door Willis Towers Watson, een extern gespecialiseerd consultantsbureau dat marktinformatie en advies verstrekt over algemeen gehanteerde beloningselementen, best practices en verwachte ontwikkelingen. Willis Towers Watson verstrekt geen materiële compensatie of beloningsgerelateerde diensten aan het Executive Committee van Ageas of enig ander onderdeel van de Ageas-organisatie.

De CEO, de CRO en de directeur Group Human Resources woonden de vergaderingen bij, behalve wanneer zaken werden besproken die betrekking hadden op hun zelf. Hierbij verlieten zij de vergadering om een belangenverstremming te vermijden.

De commissie kwam drie keer bijeen, waarvan één keer samen met het Corporate Governance Committee. Informatie over aan- en afwezigheid bij de vergaderingen is te vinden in 3.6 Raad van Bestuur.

De volgende zaken zijn in 2016 in het Remuneration Committee aan de orde geweest:

- de vergelijking van de bezoldiging van de bestuursleden en het Executive Management met die van vergelijkbare ondernemingen, inclusief de belangrijkste prestatie-indicatoren zoals door vergelijkbare ondernemingen gehanteerd;
- Corporate Governance en het in lijn brengen van het bezoldigingsbeleid met de regelgeving en de huidige markt;
- de verslaggeving inzake bezoldiging en de activiteiten van het Remuneration Committee in de Geconsolideerde jaarrekening van Ageas;
- de analyse en benadering van volmachtadviseurs over de prestaties van de onderneming en de bezoldiging van het executive management;
- het aandelenplan ten behoeve van het senior management van Ageas.

Het gezamenlijke Remuneration and Corporate Governance Committee heeft over de volgende zaken gesproken en advies gegeven:

- bedrijfs en individuele doelstellingen van het Executive Management;
- de kortetermijnbonus (STI) van het Executive Management;
- de langetermijnbonus (LTI) van het Executive Management;
- het herzien van de belangrijkste prestatie-indicatoren (KPI's) van het Executive Management.

De voorzitter van het Remuneration Committee rapporteerde na elke vergadering over bovengenoemde zaken aan de Raad van Bestuur en adviseerde de Raad van Bestuur zo nodig ten behoeve van de besluitvorming. Nadere informatie over het Remuneration Committee is te vinden in het Verslag van de Remuneration Committee (zie ook sectie 3.7 van dit hoofdstuk).

3.2.7 Risk & Capital Committee (RCC)

De samenstelling van het Risk & Capital Committee omvatte in 2016 de volgende leden: Guy de Selliers de Moranville (voorzitter), Lionel Perl, Lucrezia Reichlin, Yvonne Lang Ketterer en Steve Broughton, deze laatste tot de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 april 2016. Yvonne Lang Ketterer is tot deze Commissie toegetreden na haar benoeming op 27 april 2016.

De commissie kwam, inclusief één gezamenlijke vergadering met het Audit Committee in 2016, zes keer bijeen. De vergaderingen werden bijgewoond door de leden van het Executive Committee en de Group Risk Officer.

De volgende zaken zijn in 2016 in het RCC aan de orde geweest:

- het monitoren van het risicobeheer op basis van management-rapporten;
- het monitoren op kwartaalbasis van de performance van asset management, per segment en per beleggingscategorie;
- het evalueren van het risicobeleid opgesteld door het management, met inbegrip van het nieuwe risk appetite kader;
- het bewaken van de allocatie van kapitaal en de solvabiliteit van Ageas Groep.

De voorzitter van het RCC rapporteerde na elke vergadering over bovengenoemde zaken aan de Raad van Bestuur en adviseerde het bestuur zo nodig ten behoeve van de besluitvorming.

Tijdens de gezamenlijke vergaderingen met het Audit Committee hebben de leden de nieuwe rapportagevereisten onder Solvency II, de interne beoordeling (INCA of interne beheerssysteem) besproken en het functioneren van Risk management geëvalueerd.

3.3 Executive management

Het executive management van Ageas bestaat uit de leden van het Executive Committee zoals vermeld in de statuten en de leden van het Management Committee zoals vermeld in het Corporate Governance Charter. De rol van het executive management is leiding geven aan Ageas in overeenstemming met de waarden, strategieën, beleidslijnen, plannen en budgetten die de Raad van Bestuur heeft opgesteld.

Executive Committee

In 2015 heeft de Raad van Bestuur een Executive Committee in het leven geroepen in overeenstemming met artikel 524bis van het Belgische Wetboek van Vennootschappen. Alle managementbevoegdheden en competenties worden hieraan gedelegeerd, met uitzondering van (i) de bepaling van het algemene beleid van het Bedrijf en van de Ageas Groep en van (ii) alle aangelegenheden die krachtens de wet uitsluitend toekomen aan de Raad van Bestuur.

Het Executive Committee bestaat uitsluitend uit leden van de Raad van Bestuur. De Voorzitter van het Executive Committee is de CEO en vergadert één keer per week volgens een voorafbepaalde agenda. Bijkomende vergaderingen worden gehouden indien dat nodig blijkt.

Het Executive Committee van Ageas bestond eind 2016 uit Bart De Smet (Chief Executive Officer), Christophe Boizard (Chief Financial Officer), Filip Coremans (Chief Risk Officer) en Antonio Cano (Chief Operating Officer).

- Bart De Smet, CEO, is verantwoordelijk voor Business, Strategy & Business Development, Audit en Communications;
- Christophe Boizard, CFO, is verantwoordelijk voor Finance, Beleggingen, Investor Relations en Corporate Performance Management;

- Filip Coremans, CRO, is verantwoordelijk voor Risk, Compliance en Support Functions (Legal, Human Resources, IT en Facility);
- Antonio Cano, COO, is verantwoordelijk voor de uitvoering van de strategie van de Groep en voor de verwezenlijking van de targets van de bedrijfseenheden en het verder delen van kennis en 'best-practices' binnen de Groep.

Het Management Committee bestond eind 2016 uit:

- de vier leden van het Group Executive Committee;
- de hoofden van de vier operationele segmenten: Hans De Cuyper, CEO AG Insurance (België); Steven Braekeveldt, CEO Continentaal Europa; Andy Watson, CEO Verenigd Koninkrijk, en Gary Crist, CEO Azië;
- Emmanuel Van Grimbergen, Group Risk Officer.

3.4 Interne risicobeheer- en controlesystemen

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de goedkeuring van toereikende systemen voor intern risicomanagement en interne risicobeheersing en voor de evaluatie van de implementatie van deze systemen. De interne risicomanagement- en beheersingssystemen van Ageas zijn zodanig ingericht dat de Raad van Bestuur en het management met een redelijke mate van zekerheid erop kunnen vertrouwen dat:

- ze tijdig op de hoogte worden gebracht van de mate waarin de onderneming de strategische, financiële en operationele doelstellingen realiseert tijdens de uitvoering van de strategie;
- de activiteiten efficiënt en effectief worden uitgevoerd;
- de financiële en niet-financiële rapportage betrouwbaar is;
- de onderneming in overeenstemming met de wet- en regelgeving handelt, evenals met het interne beleid met betrekking tot de bedrijfsvoering;
- de activa veilig zijn gesteld en de verplichtingen in kaart zijn gebracht en worden beheerst;
- de entiteiten binnen hun risicolimieten blijven.

3.4.1 Financiële rapportagecyclus

Ageas heeft het financiële rapporteringsproces ingericht op basis van de volgende interne controlemaatregelen:

- duidelijke instructies en planning van het rapporteringsproces;
- duidelijke grondslagen en handleiding voor verslaggeving;
- validatieproces voor het gerapporteerde budget en actuele cijfers per operationele entiteit;
- goedkeuring van de cijfers door het lokale management;
- beoordeling van de cijfers door het Executive Committee, het Management Committee, het Audit Committee en de Raad van Bestuur;
- kwartaalreview en jaarlijkse audit van de cijfers door de externe accountant.

3.4.2 Budgetproces

Het budget is de basis van de financiële rapporteringscyclus. Het budgetproces wordt gecoördineerd door Corporate Performance Management (CPM) en gaat in juni van start met een budgetinstructie en formulering van de doelstellingen. Deze instructie wordt goedgekeurd door het Executive Committee op voordracht van de Group CFO. Na goedkeuring gaat de budgetinstructie naar de lokale CEO's.

Het budget wordt opgesteld op een driejarige voortschrijdende basis. Tijdens de voorbereiding van de budgetten vindt voorlopig overleg plaats tussen CPM, Strategie, de CFO en het management van de lokale entiteiten over de toekomstige strategie en de economische omstandigheden waarmee rekening gehouden moet worden bij het opstellen van het specifieke budget.

Nadat de budgetten zijn ingediend, voert Group Finance een validatiecontrole uit. Het resultaat van die controle wordt, inclusief alle mogelijke bevindingen, besproken met de lokale Finance teams. Nadat de validatiecontroles zijn uitgevoerd, worden budgetdiscussies gehouden tussen het Executive Committee en het lokale management om de belangrijkste onderwerpen van elk segment te bespreken.

Nadat het is afgerond door CPM, worden de budgetten per segment (België, Verenigd Koninkrijk, Azië, Continentaal Europa, Herverzekering en de Algemene Rekening) en het geconsolideerde budget, met inbegrip van een verklaring van de gebruikte assumpties, voor advies naar het Management Committee gestuurd. Nadat het Executive Committee op basis van het advies van het Management Committee het budget heeft goedgekeurd, gaat dat ter uiteindelijke goedkeuring naar de Raad van Bestuur van Ageas.

3.4.3 Afsluitingen van actuele cijfers

De rapportering door Ageas van de actuele cijfers gebeurt in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) grondslagen voor verslaggeving. De interne rapportering gebeurt maandelijks, extern wordt aan het einde van elk kwartaal en aan het einde van het boekjaar gerapporteerd. Bij elke af te sluiten periode wordt de consolidatie uitgevoerd door Group Finance. Naast de lokale entiteiten, neemt Group Finance tevens contact op met de niet-financiële afdelingen (Risk, Legal, Tax, Accounting Policies, Company Secretary, Pension Office en Human Resources) om hen in te lichten over de aard van de informatie of over de bijdrage die van hen wordt verwacht (en op welk tijdstip) voor de afsluiting.

Nadat de cijfers zijn ingediend, vinden validatiebesprekingen plaats tussen Group Finance, de CFO, CPM en het lokale management waarin het lokale management de resultaten toelicht vanuit een businessperspectief en de verwachtingen voor het volledige boekjaar weergeeft. Elke CFO van een rapporterende entiteit dient aan de Group CFO schriftelijk te verklaren dat de gerapporteerde cijfers correct zijn.

Group Finance is verantwoordelijk voor de voorbereiding van het tussentijds en jaarlijks financieel verslag en voor het interne managementverslag over de cijfers. Group Finance voegt de informatie die ontvangen is van de niet-financiële afdelingen toe aan het verslag, gaat na of in alle hoofdstukken in het verslag de correcte cijfers zijn opgenomen en zorgt via validatiecontroles dat de cijfers over hetzelfde onderwerp in de verschillende noten consistent zijn. Bovendien

analyseert en verklaart Group Finance de veranderingen in de cijfers in de rapportering. De verklaringen worden vastgelegd in een issue log.

Het tussentijds financieel verslag en het jaarverslag worden beoordeeld en gecontroleerd door externe accountants. Bevindingen worden met de accountants besproken. Na beëindiging van het afsluitproces door Group Finance worden de geconsolideerde rapporteringen voorgelegd aan het Management Committee. Het Management Committee bespreekt deze rapporteringen en geeft zijn advies aan het Executive Committee dat goedkeuring verleent. Op basis van de definitieve documenten geven de accountants een schriftelijke verklaring af die in hun opinie in deze documenten mag worden opgenomen.

Na goedkeuring worden alle documenten die gepubliceerd dienen te worden samen met de presentatie en het afsluitingsmemorandum aan de Raad van Bestuur van Ageas ter goedkeuring voorgelegd. De externe accountant bereidt voor de Raad van Bestuur bovendien een presentatie voor en de 'Brief aan de Raad van Bestuur'. Deze brief omvat elementen die naar de mening van de accountant dienen te worden gerapporteerd vanuit diens rol van externe accountant aan de Raad van Bestuur. Al deze informatie wordt eerst besproken met het Audit Committee. Het Audit Committee brengt daarna verslag uit tijdens de bijeenkomst van de Raad van Bestuur.

Op dezelfde dag als de publicatie wordt het tussentijds financieel verslag of jaarverslag en het persbericht door Group Finance verstuurd aan de toezichhoudende instanties (FSMA en NBB) om te voldoen aan de regelgevingverplichtingen inzake publicatie.

Naast de financiële rapportages maakt Ageas elk kwartaal een 'Key Risk' rapport en een rapportage op het gebied van kapitaal en solvabiliteit. Op jaarbasis voert Ageas een eigen beoordeling van de risico's uit, de zogenaamde ORSA (Own Risk and Solvency Assessment), evenals een interne beoordeling (Internal Control Assessment). De voorbereiding en goedkeuring van deze en andere Solvency II gerelateerde rapportages (bijv. de kwartaal en jaar kwantitatieve templates, het verslag over de solvabiliteit en financiële positie/toestand (SFCR) en de periodieke toezichtrapportage (RSR)) geschiedt aan de hand van dezelfde belangrijke principes die gelden voor de financiële verslaggeving en de beoordeling en goedkeuring door het Audit Committee, het Risk & Capital Committee en de Raad van Bestuur.

3.4.4 Zekerheid

Zelfs een solide systeem van intern risicomanagement en interne risicobeheersing kan verkeerde oordeelvorming bij het nemen van beslissingen niet volledig uitsluiten of voorkomen dat de beheersingsprocessen opzettelijk door medewerkers en/of anderen worden omzeild, dat het management de beheersingsmaatregelen omzeilt of dat er onvoorziene omstandigheden optreden. De interne risicomanagement- en beheersingssystemen hebben tot doel redelijke, maar geen absolute, zekerheid te bieden dat de onderneming niet wordt gehinderd door omstandigheden die redelijkerwijze kunnen worden voorzien bij het realiseren van de bedrijfsdoelstellingen in de ordelijke en legitieme bedrijfsvoering, en dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

De Raad van Bestuur heeft het risicoprofiel van Ageas geëvalueerd, evenals het ontwerp en de operationele effectiviteit van de interne Ageas-systemen voor risicomanagement en beheersing. Verder heeft de Raad van Bestuur zich gebogen over de effectiviteit van de genomen corrigerende maatregelen.

In noot 5 Risicomanagement, noot 24 RPN(I), noot 46 Voorwaardelijke verplichtingen en noot 48 Gebeurtenissen na balansdatum is meer informatie te vinden over respectievelijk (i) de belangrijkste risico's die van toepassing zijn op Ageas, (ii) RPN(I) en (iii) de voorwaardelijke verplichtingen.

De Raad van Bestuur is van mening dat, naar zijn beste weten, het interne risicomanagement- en beheersingssysteem in verband met de financiële risicorapportage gedurende het verslagjaar toereikend heeft gewerkt en een redelijke mate van zekerheid biedt dat de Geconsolideerde Jaarrekening van Ageas geen afwijkingen van materieel belang bevat.

De Raad van Bestuur van Ageas blijft zich inzetten voor de verdere verbetering van de interne risicomanagement- en beheersingssystemen.

3.5 Corporate Governance referentiecodes en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

3.5.1 Corporate Governance referentiecodes

De Belgische Corporate Governance Code, gepubliceerd op 12 maart 2009 (de Code 2009), is van toepassing op Ageas en is beschikbaar op de website van Ageas:

<https://www.Ageas.com/nl/over-Ageas/corporate-governance>.

De Code is gebaseerd op het 'pas toe of leg uit'-principe. Dit betekent dat bedrijven de Code moeten naleven of in de 'Corporate Governance-verklaring' moeten uitleggen waarom ze afwijken van haar principes. Bij Ageas zijn er geen aspecten van corporate governance die bijkomende toelichting vereisen met het oog op Code 2009.

Het huidige Corporate Governance Charter is beschikbaar op de website van Ageas:

<https://www.Ageas.com/nl/over-Ageas/corporate-governance>.

3.5.2 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, of MVO zoals het gewoonlijk wordt genoemd, gaat om iets teruggeven aan de maatschappij en zakendoen op een maatschappelijk verantwoorde manier,

rekening houdend met alle belanghebbenden. Tegenwoordig maakt het onlosmakelijk deel uit van zakendoen en in veel opzichten is het een vereiste om te kunnen ondernemen en, steeds meer, een principe om bedrijven te toetsen. Voor Ageas is het begrip 'Verantwoord Ondernemerschap' een accuratere omschrijving van wat we proberen te bereiken en het weerspiegelt de specifieke kenmerken van Ageas en de waarden die gedragen worden door de bedrijfsstrategie.

De principes van Verantwoord Ondernemerschap behoren integraal tot de bedrijfscultuur van Ageas en worden weerspiegeld in een groot aantal specifieke initiatieven verspreid over de verschillende regio's. Die initiatieven hebben alle tot doelstelling om "goed te doen" en bij te dragen tot de gemeenschappen waar Ageas actief is. Dit past perfect bij een verzekeraar. 'Mensen helpen' is tenslotte de essentie van verzekeren en zit als dusdanig ook in onze genen. In lijn met het sterke lokale empowerment bij Ageas, ontstaan de meeste van die initiatieven uit de nauwe betrokkenheid van onze lokale operationele entiteiten in hun ruimere gemeenschap. Het gaat erom deel uit te maken van de lokale gemeenschap.

Ageas zag een mogelijkheid om door 'best-practices' een meer gemeenschappelijke visie op Verantwoord Ondernemerschap te ontwikkelen, en lanceerde daarom een project om best practices samen te brengen en een beter inzicht te verwerven in wat de belanghebbenden in dit verband van Ageas verwachten. Voor ons is Verantwoord Ondernemerschap niet zomaar een strategisch hulpmiddel, maar maakt onlosmakelijk deel uit van wie we zijn. Het is een bijkomende strategische hefboom om waarde te creëren, eerder dan om alleen maar risico te beperken. Rekening houdend met de specifieke kenmerken van de verzekeringssector en Ageas' profiel, identificeerde het bedrijf vijf centrale focusdomeinen: werknemers, klanten, financiële activa, milieu en de gemeenschap.

In de recentste fase van het project onderzoekt Ageas hoe Verantwoord Ondernemerschap het efficiëntst in praktijk kan worden gebracht in de geïdentificeerde domeinen, en hoe op groepsniveau extra invloed aangewend kan worden om initiatieven in de hele groep te stimuleren. In de geest van het ondernemerschap willen wij kansen creëren voor mensen en bedrijven om te groeien en innovatief te zijn. Het uiteindelijke doel is om te onderzoeken hoe Ageas maatschappelijke kwesties kan opnemen in zijn centrale bedrijfsstrategie, zodat zowel het bedrijf als de maatschappij in zijn geheel er voordeel uit halen, met andere woorden, 'creating shared value'. Door dit op groepsniveau aan te pakken, kan er meer vooruitgang geboekt worden. In de toekomst wil Ageas Verantwoord Ondernemerschap in het leven roepen, in de levens van de belanghebbenden brengen.

3.6 Raad van Bestuur

Jozef De Mey
Voorzitter

Bart De Smet
CEO

Guy de Selliers de Moranville
Voorzitter RCC

Jan Zegeering Hadders
Voorzitter AC

Roel Nieuwdorp
Voorzitter Remco

Christophe Boizard
CFO

Filip Coremans
CRO

Antonio Cano
COO

Jane Murphy
Bestuurslid

Lionel Perl
Bestuurslid

Lucrezia Reichlin
Bestuurslid

Richard Jackson
Bestuurslid

Yvonne Lang Ketterer
Bestuurslid

Voorzitter

Jozef De Mey

(1943 - Belgische nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder - Man)

Op 31 december 2016 Voorzitter van de Raad van Bestuur en Voorzitter van het Corporate Governance Committee.

Eerste benoeming	: 2009.
Zittingstermijn loopt tot	: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2019.
Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016	: Voorzitter van de Raad van Bestuur van Ageas UK Ltd. (UK), Credimo Holding N.V. (BE) en Credimo N.V. (BE). Vicevoorzitter van Muang Thai Group Holding Company Ltd. (Thailand) en Muang Thai Life Assurance Public Company Ltd. (Thailand). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten.

Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.

Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Niet-uitvoerende bestuursleden

Guy de Selliers de Moranville

(1952 – Belgische nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder - Man)

Op 31 december 2016 Vicevoorzitter van de Raad van Bestuur,

lid van het Corporate Governance Committee en Voorzitter van het Risk & Capital Committee.

Eerste benoeming : 2009.
 Zittingstermijn loopt tot : de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2019.
 Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Voorzitter van de Raad van Bestuur van Ageas Insurance SA/NV (BE). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten.

Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Lid van de Raad van Bestuur Solvac
 Adres : Rue des Champs Elysées 1050 Brussel, België
 Sector : Holding

Lid van de Raad van Commissarissen en Voorzitter van het Risk Committee van Advanced Metal Group
 Adres : Toren C, 13e verdieping, Strawinskylaan 1343, 1077 XX Amsterdam, Nederland
 Sector : Speciaalmetalen en techniek

Lid van de Raad van Bestuur en het Duurzaamheidscomité van Ivanhoe
 Adres : 654 – 999 Canada Place, Vancouver, Canada
 Sector : Mijnbouw

Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Roel Nieuwdorp

(1943 – Nederlandse nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder - Man)

Op 31 december 2016 Lid van de Raad van Bestuur,

Voorzitter van het Remuneration Committee en lid van het Corporate Governance Committee.

Eerste benoeming : 2009.
 Zittingstermijn loopt tot : de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2017.
 Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Niet-uitvoerend bestuurder van Ageas France S.A. (FR). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen, en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten.

Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.

Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Lionel Perl

(1948 – Belgische nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder - Man)

Op 31 december 2016 Lid van de Raad van Bestuur, van het Remuneration Committee en van het Risk & Capital Committee.

Eerste benoeming : 2009.
 Zittingstermijn loopt tot : de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2019.
 Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Niet-uitvoerend bestuurslid van Ageas UK Ltd. (UK). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten

Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.

Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Jan Zegering Hadders

(1946 – Nederlandse nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder - Man)

Op 31 december 2016 Lid van de Raad van Bestuur, Voorzitter van het Audit Committee en lid van het Corporate Governance Committee.

Eerste benoeming : 2009.
 Zittingstermijn loopt tot : de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2019.
 Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Niet-uitvoerend bestuurslid van AG Insurance SA/NV (BE). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten.

Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.

Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Jane Murphy

(1967 – Belgische nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder – Vrouw)

Op 31 december 2016 Lid Raad van Bestuur, van het Audit Committee en het Remuneration Committee.

Eerste benoeming : 2013.
 Zittingstermijn loopt tot : De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2020.
 Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Niet-uitvoerend bestuurslid van Ageas UK Ltd. (UK). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over de deelnemingsbelangen in deze entiteiten.

Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Niet-uitvoerend bestuurslid van Elia System Operator SA/NV en Elia Assets SA/NV, en Lid van het Corporate Governance Committee van Elia System Operators SA/NV.

Adres : Keizerslaan 20, 1000 Brussel, België

Sector : Beheerder van het Belgische transmissienet voor elektriciteit /
Beheerder van het Belgisch hoogspanningsnet

Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Lucrezia Reichlin

(1954 – Italiaanse nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder – Vrouw)

Op 31 december 2016 Lid van de Raad van Bestuur en van het Risk & Capital Committee.

Eerste benoeming : 2013.
 Zittingstermijn loopt tot : De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2020.
 Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Geen.

Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.

Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Richard Jackson

(1956 – Britse nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder - Man)

Op 31 december 2016 Lid van de Raad van Bestuur en van het Audit Committee.

- Eerste benoeming : 2013.
- Zittingstermijn loopt tot : De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2020.
- Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Niet-uitvoerend bestuurder van Ageas Portugal Holdings SGSP (PT), niet-uitvoerende bestuurslid van Médis (Companhia Portuguesa de Seguros de Saude S.A.) en Ocidental (Companhia Portuguesa de Seguros S.A.). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over de deelnemingsbelangen in deze entiteiten.
- Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Niet-uitvoerend bestuurder en Voorzitter van het Auditcomité en voorzitter van het Compensatie en Benoemingscomité van Oracle Financial Services Software, genoteerd aan de Mumbai Stock Exchange.
- Adres : Oracle Park, Goregaon, Mumbai 400063, India
- Sector : Software financiële dienstverlening
- Senior Adviseur Ping An Insurance Group Company of China Ltd.
- Adres : Galaxy Center, Fuhua Road, Shenzhen, 518048, China
- Sector : Verzekeringen
- Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Yvonne Lang Ketterer

(1965 – Zwitserse nationaliteit – Onafhankelijk bestuurder - Vrouw)

Op 31 december 2016 Lid van de Raad van Bestuur en van het Risk & Capital Committee.

- Eerste benoeming : 2016.
- Zittingstermijn loopt tot : De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2020.
- Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Geen.
- Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.
- Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Leden van het Executive Committee

Bart De Smet
CEO

Christophe Boizard
CFO

Filip Coremans
CRO

Antonio Cano
COO

Uitvoerende bestuursleden

Bart De Smet

(1957 – Belgische nationaliteit – Uitvoerend bestuurder - Man)
Chief Executive Officer

Eerste benoeming : 2009.
Zittingstermijn loopt tot : de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2017.
Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Uitvoerend bestuurslid van Ageas Insurance International N.V. (NL), Vicevoorzitter van AG Insurance SA/NV (BE), Ageas UK Ltd. (VK), Muang Thai Holding (Thailand), Taiping Life Insurance Company Ltd. (China) en Maybank Ageas Holdings Berhad (Maleisië). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten.
Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.
Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Christophe Boizard

(1959 – Franse nationaliteit - Uitvoerend bestuurder – Man)
Chief Financial Officer

Eerste benoeming als bestuurslid : 2015.
Zittingstermijn loopt tot : de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2019.
Andere functies binnen Ageas per jaareinde 2016 : lid van de Raad van Bestuur van Ageas Insurance International N.V. (NL), Ageas Insurance Limited (VK), Ageas Retail Limited (VK), Ageas Services (VK), Ageas France (FR), Cardif Lux Vie SA (Lux), Royal Park Investments SA/NV (BE), AG Real Estate SA/NV (BE), Ageas Finance NV, Ageas Finlux SA (Lux), en lid van de Raad van Commissarissen van Intreas N.V. (NL). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 29 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten.
Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.
Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Filip Coremans

(1964 – Belgische nationaliteit – Uitvoerend bestuurder - Man)
Chief Risk Officer

Eerste benoeming als bestuurslid : 2015.
Zittingstermijn loopt tot : de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2019.
Andere functies binnen Ageas per jaareinde 2016 : Als lid zetelt hij in de Raad van Bestuur van Ageas Insurance International N.V. (NL), Ageas B.V. (Nederland), Mbcop Ageas Grupo Segurador SGPS S.A. (PT), Ocidental Vida S.A. (PT), Ocidental Pensões (PT), Ageas Portugal Holdings SG SP (PT), Médis Companhia de Saude S.A. (PT), Ocidental Companhia de Seguros S.A. (PT), IDBI Federal Life Insurance Co. Ltd. (India) En in de Raad van Commissarissen van Taiping Life Insurance (China). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten.
Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.
Andere functies : Geen.

Antonio Cano

(1963 – Nederlandse nationaliteit – Uitvoerend bestuurder – Man)
Chief Operating Officer

Eerste benoeming als bestuurslid : 2016.
Zittingstermijn loopt tot : De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2020.
Andere posities binnen Ageas per jaareinde 2016 : Lid van de Raad van Bestuur van Ageas Insurance International N.V. (NL), van AG Insurance SA/NV (BE), van AG Real Estate (BE), van Interparking, van Credimo SA/NV, van Ageas Insurance Limited (UK), van Ageas Retail Limited (UK), van Ageas Services (UK), van Mbcop Ageas Grupo Segurador SGPS S.A. (PT), van Ocidental Vida S.A. (PT), van Ocidental Pensões (PT), van Ageas Portugal Holdings SGSP (PT), van Médis Companhia de Saude S.A. (PT), van Ocidental Companhia de Seguros S.A. (PT), van Cargeas Assicurazioni (IT) en van Muang Thai Holding (Thailand) en Muang Thai Life (Thailand). Zie noot 1 Juridische structuur, noot 28 Minderheidsbelangen en noot 14 Beleggingen in geassocieerde deelnemingen voor meer informatie over deze entiteiten.
Posities bij andere beursgenoteerde ondernemingen : Geen.
Andere functies : Details beschikbaar op de website.

Secretaris van de onderneming

Valérie van Zeveren

Aanwezigheid bestuurs- en commissievergaderingen

De aanwezigheid tijdens de vergaderingen van de Raad van Bestuur, het Audit Committee, het Risk & Capital Committee, het Remuneration Committee en het Corporate Governance Committee was als volgt:

Naam	Bestuursvergaderingen		Vergaderingen Audit Committee		Vergaderingen Corporate Governance Committee		Vergaderingen Remuneration Committee		Vergaderingen Risk and Capital Committee	
	Gehouden	Bijgewoond	Gehouden**	Bijgewoond	Gehouden***	Bijgewoond	Gehouden***	Bijgewoond	Gehouden**	Bijgewoond
Jozef De Mey	11	10			5	5				
Guy de Selliers de Moranville****	11	9			5	5			6	6
Lionel Perl	11	11					3	3	6	6
Jan Zegeering Hadders	11	11	6	6	5	5				
Roel Nieuwdorp	11	11			5	4	3	3		
Bart De Smet	11	11	6	6	5	5			6	5
Jane Murphy	11	11	6	6			3	3		
Lucrezia Reichlin	11	11							6	6
Richard Jackson****	11	9	6	6						
Yvonne Lang Ketterer	11	6*							6	5
Christophe Boizard	11	11	6	6					6	5
Filip Coremans	11	11	6	6			3	3	6	5
Antonio Cano	11	6*								

* nieuwe leden van de Raad van Bestuur woonden de vergaderingen pas na hun benoeming voor het eerst bij.

** inclusief de gezamenlijke vergadering van het RCC en het AC.

*** inclusief de gezamenlijke vergaderingen van het RC en het CGC.

**** een Bestuursvergadering was niet bijgewoond in verband met conflicterende belangen (zie hiervoor Jaarverslag 2015, Verkorte jaarrekening ageas SA/NV, additionele toelichting, 1.3).

3.7 Verslag van het Remuneration Committee

In overeenstemming met de Belgische wet van 6 april 2010 heeft Ageas een Remuneratierapport van het Remuneration Committee opgesteld. Ageas zal dit verslag aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 17 mei 2017 ter goedkeuring voorleggen. Het verslag wordt toegelicht door de Voorzitter van het Remuneration Committee. Op 27 april 2016 werd het verslag over 2015 met 99,19% van de stemmen van de aandeelhouders goedgekeurd.

3.7.1 Lidmaatschap van het Committee, aanwezigheid en externe adviseurs

Het Remuneration Committee bestond uit Roel Nieuwdorp (voorzitter), Jane Murphy en Lionel Perl. Steve Broughton was tot de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 april 2016 lid van het Remuneration Committee. De CEO en de CRO, in zijn hoedanigheid van eindverantwoordelijke voor personeelszaken, alsmede de groepsdirecteur Human Resources woonden de vergaderingen van het Remuneration Committee bij, met uitzondering van de discussies over zaken die hen zelf betreffen. De details omtrent de aanwezigheid kunnen worden teruggevonden in sectie 3.6 Raad van Bestuur.

Zoals reeds vermeld, wordt het Remuneration Committee bijgestaan door Willis Towers Watson. Willis Towers Watson verstrekt geen materiële compensatie of diensten die verband houden met voordelen aan het Executive Committee van Ageas, of een ander onderdeel van de Ageas organisatie.

3.7.2 Belangrijkste doelstellingen van het Remuneration Committee

De drie belangrijkste doelstellingen van het Remuneration Committee zijn ongewijzigd: volledige transparantie verzorgen, de overeenstemming met bestaande en toekomstige Belgische wetgeving alsook Europese regelgeving garanderen en marktconform zijn.

Transparantie

In 2010 en 2011 heeft de Raad van Bestuur zowel het bezoldigingsbeleid (voor de Raad van Bestuur en het Executive Committee zoals aanbevolen door het Remuneration Committee) als de bezoldigingsniveaus van de Raad van Bestuur aan de aandeelhouders voorgelegd. Ook in de toekomst zal de Raad van Bestuur wijzigingen of aanpassingen hiervan ter goedkeuring aan de aandeelhouders voorleggen. Sindsdien geeft het jaarverslag van het Remuneration Committee inzicht in het werk van dit committee en van de voorgestelde veranderingen indien van toepassing.

Overeenstemming met nieuwe wetgeving

Ageas bestudeert de toekomstige wetgeving nauwkeurig en probeert zo veel als mogelijk op veranderingen hierop vooruit te lopen indien wenselijk.

Marktconformiteit

Het doel van de vergoeding van zowel de Raad van Bestuur als van het Executive Committee is:

- het verzekeren van het vermogen van de organisatie om leidinggevend talent aan te trekken, te motiveren en te behouden in een internationale marktomgeving;
- het bevorderen van het bereiken van hoge prestatiedoelstellingen en het aanmoedigen van duurzame langetermijngroei, dit om de belangen van management en aandeelhouders op korte, middellange en lange termijn op elkaar af te stemmen;
- het aanmoedigen, erkennen en belonen van zowel sterke individuele bijdragen als goede teamprestaties.

3.7.3 Activiteitenrapport van het Remuneration Committee

Het Remuneration Committee vergaderde in 2016 drie keer inclusief een gezamenlijke vergadering met het Corporate Governance Committee.

Het Remuneration Committee besprak en diende aanbevelingen in aan de Raad van Bestuur over:

- de afstemming van het bezoldigingsbeleid met bestaande en toekomstige wetgeving en regelgeving (Belgische Corporate Governance wetgeving, Capital Requirements Directive (CRD III en IV), Solvency II en de Circulaire 2016-31 van de Nationale Bank van België). Een geactualiseerde analyse bevestigde de compliance van het Ageas bezoldigingsbeleid met deze regelgeving;
- de benchmarking van de bezoldiging van de leden van het Management Committee ten opzichte van de geldende marktpraktijken. Op basis van deze herziening werd voorgesteld om in 2017 geen wijzigingen aan te brengen in de bezoldiging van het Executive management;
- het onvoorwaardelijk worden van de langetermijnbonus (LTI) 2012 voor de leden van het Management Committee;
- de rapportage over de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en het Executive Committee in de toelichting bij de Geconsolideerde jaarrekening;
- het verslag van het Remuneration Committee zoals beschreven in het Corporate Governance Statement;
- het aandelenplan ten behoeve van het senior management van Ageas, exclusief de leden van het Ageas Management Committee;
- de herziening van de LTI-regeling. Tijdens de vergaderingen van 15 november 2016 en 24 januari 2017 heeft het Committee de voorwaarden van de LTI-regeling besproken. Op basis van de analyse van verschillende opties, de marktanalyse en feedback van Willis Towers Watson en back-testing van de gekozen opties, werd door het Remuneration Committee aanbevolen om de toekenning van de LTI-regeling vanaf het werkjaar 2017 te baseren op de bedrijfsscore van Ageas van het werkjaar. Dit werd door de Raad goedgekeurd. (De bedrijfsscore van Ageas is het resultaat van de verwezenlijking van de targets voor de business KPI's). De aanpassing bij de onvoorwaardelijke toezegging op 30/06 van N+4 wordt gebaseerd op de totale aan-

deelhoudersrendement (TSR)-score van Ageas in een groep van 17 vergelijkbare ondernemingen over de verstreken prestatieperiode. Door de geactualiseerde voorwaarden zullen de toegekende aandelen gelijkmatiger worden gespreid over de verschillende jaren, zonder een invloed te hebben op het toegekende totaal aantal aandelen over een vergelijkbare periode. De prestatieperiode en de aanpassingscriteria zorgen er bij de onvoorwaardelijke toezegging voor dat de belangen van de aandeelhouders en het executive management beter op elkaar zijn afgestemd om aandeelhouderswaarde op lange termijn te creëren;

- de vervanging van Delta Lloyd door Baloise in de groep vergelijkbare ondernemingen vanaf 2017, zowel voor de aandelenregeling voor Managers als voor de LTI-regeling.

Tijdens de gezamenlijke vergaderingen met het Corporate Governance Committee werden de volgende onderwerpen besproken en voorgelegd aan de Raad van Bestuur ter goedkeuring.

- de individuele doelstellingen (kwantitatieve en kwalitatieve) voor de leden van het Management Committee;
- de targets voor de business KPI's. De volgende KPI's werden in rekening gebracht om de STI te bepalen voor het Executive management voor het boekjaar 2016:
 - Jaarlijkse nettowinst van de verzekeringsactiviteiten;
 - Rendement op eigen vermogen (ROE) van de verzekeringsactiviteiten;
 - Operationele Marge van de gegarandeerde producten en Unit-linked producten;
 - Combined ratio van de Niet-levensverzekeringsactiviteit;
 - 'Value Added by New Business' (VANB);
- de specifieke KPI's van de Group Risk Officer;
- de beoordeling van de resultaten van de individuele doelstellingen en de business KPI's;
- de individuele STI en LTI van de leden van het Management Committee op basis van bovenstaande beoordeling.

3.7.4 Bezoldigingsbeleid

Het volledige bezoldigingsbeleid voor de leden van de Raad van Bestuur en van het Group Executive Committee van Ageas, zoals goedgekeurd door de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders in april 2010 en nogmaals bevestigd door de aandeelhouders in 2016, maakt deel uit van het Corporate Governance Charter (zie bijlage 4 van het Corporate Governance Charter). Het bezoldigingsbeleid is te vinden op:

<https://www.ageas.com/nl/over-ageas/bezoldiging>.

Dit beleidsdocument beschrijft de principes die aan de grondslag liggen van de bezoldiging, het relatieve belang van de diverse onderdelen van de bezoldiging en de kenmerken van de aan aandelen gerelateerde bezoldiging en het toepasselijke terugvorderingsbeleid van variabel inkomen in het geval van fraude of afwijking van materieel belang.

Het Remuneration Committee blijft de mening toegedaan dat het beleid is afgestemd op de geest van de nieuwe wetgeving met een spreiding van de langetermijnbonus (LTI) en gedeelten van de kortetermijnbonus (STI) en de evaluatie van de prestatie gedurende de periode van spreiding en dat deze overeenkomt met de strategie van de onderneming.

3.7.5 Tenuitvoerlegging van het bezoldigingsbeleid in 2016

Raad van Bestuur

De bezoldigingsniveaus van de niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur werden door een ruime meerderheid van de aandeelhouders goedgekeurd in 2010. Op basis van een periodieke herziening werd een aanpassing voorgesteld en goedgekeurd door de Algemene Aandeelhoudersvergadering van 2013.

In 2016 werden geen wijzigingen voorgesteld met betrekking tot de vergoedingsniveaus van de niet-uitvoerende bestuursleden.

De vergoedingsniveaus zoals goedgekeurd door de Algemene Aandeelhoudersvergadering in april 2013 blijven van toepassing. Deze bezoldigingsniveaus bestaan enerzijds uit een jaarlijkse vaste vergoeding en een aanwezigheidspremie anderzijds. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt EUR 90.000 voor de Voorzitter en EUR 45.000 voor de overige niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur. De niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur ontvangen een aanwezigheidspremie van EUR 2.000 per vergadering van de Raad van Bestuur en EUR 1.500 per vergadering van een bestuurscommissie. Voor de Voorzitter van de Raad van Bestuur en de bestuurscommissies is de aanwezigheidspremie vastgesteld op respectievelijk EUR 2.500 per vergadering van de Raad van Bestuur en EUR 2.000 per vergadering van een bestuurscommissie. Meer gedetailleerde informatie over de vergoeding van de niet-uitvoerende bestuurders in 2016 bevindt zich in noot 7 sectie 7.3 Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en de leden van het Executive Committee in de Geconsolideerde jaarrekening 2016 van Ageas.

Niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur ontvangen geen jaarlijkse variabele vergoeding of aandelenopties en hebben geen pensioenrechten. Niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur hebben geen recht op een vergoeding voor het beëindigen van hun mandaat.

De bezoldiging van de uitvoerende leden van de Raad van Bestuur is enkel gerelateerd aan hun positie als lid van het Executive Committee en is daarom bepaald in lijn met het bezoldigingsbeleid voor de leden van het Executive Committee.

In het kader van deugdelijk bestuur en om de getrapte beslissingsprocedure te vermijden en de kennis en het bewustzijn over dit on-

derwerp bij de belangrijkste dochtermaatschappijen te bevorderen, heeft de Raad van Bestuur besloten om de meeste niet-uitvoerende leden af te vaardigen naar de Raden van Bestuur van dochterondernemingen van Ageas. Voor zover deze posities bezoldigd zijn, worden de betaalde bedragen vermeld in noot 7 sectie 7.3 Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en de leden van het Executive Committee van de Geconsolideerde jaarrekening 2016 van Ageas.

Overeenkomstig het bezoldigingsbeleid en de bezoldigingsniveaus zoals hierboven beschreven, bedroeg de totale bezoldiging van alle niet-uitvoerende leden EUR 1,25 miljoen in 2016, tegenover EUR 1,34 miljoen in 2015. Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij naar noot 7 sectie 7.3 Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en de leden van het Executive Committee van de Geconsolideerde jaarrekening 2016 van Ageas.

Executive Committee

Zowel het niveau als de structuur van de bezoldiging voor de Ageas Executive Committee leden worden elk jaar geanalyseerd. Op initiatief van het Remuneration Committee wordt de competitieve positie van Ageas regelmatig vergeleken door, en besproken met, Willis Towers Watson en vergeleken met die van andere grote Europese internationale verzekeringsmaatschappijen en andere organisaties die internationaal actief zijn.

Op basis van de beoordeling van de competitieve positie van het Executive management in de tweede jaarhelft van 2016, gaf het Remuneration Committee de aanbeveling en aanvaardde de Raad van Bestuur de aanbeveling om voor 2017 geen aanpassingen aan te brengen in de bezoldiging van het Executive management.

Het Executive Committee bestaat uit Bart De Smet (CEO), Christophe Boizard (CFO), en Filip Coremans (CRO), allen uitvoerende leden van de Raad van Bestuur. Antonio Cano (COO), maakt sinds de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 april 2016 deel uit van het Executive Committee. Het bezoldigingsbeleid zoals het wordt beschreven hierboven is van toepassing op de leden van het Executive Committee, en omvat, maar is niet beperkt tot, de regels over variabele verloning, ontslagvergoeding en claw-back. In 2016 bedroeg de totale bezoldiging van het Executive Committee EUR 3,8 miljoen in vergelijking met EUR 4,2 miljoen in 2015.

Zoals in het bezoldigingsbeleid voorzien, hebben de leden van het Executive Committee recht op een kortetermijnbonus (STI) en een langetermijnbonus (LTI) voor hun prestaties in boekjaar 2016:

- langetermijnbonus: het totale aandeelhoudersrendement (TSR) van het aandeel Ageas bedroeg in 2016 - 7,6%, en komt daarmee op de 14e plaats in de groep vergelijkbare ondernemingen. Het Remuneration Committee heeft derhalve in samenspraak met het Corporate Governance Committee geadviseerd geen LTI toe te kennen voor 2016, aangezien Ageas door dit resultaat onder het 25e percentiel van de groep vergelijkbare ondernemingen ligt;
- kortetermijnbonus: twee componenten, waarbij de Ageas-component voor 70% meetelt en de individuele prestaties voor 30% tellen bij de berekening van de STI. Het Remuneration Committee heeft in samenspraak met het Corporate Governance Committee geadviseerd dat de Raad van Bestuur rekening houdt met de resultaten op de volgende KPI's:
 - Nettowinst van de verzekeringsactiviteiten;
 - Rendement op eigen vermogen (ROE) van de verzekeringsactiviteiten;
 - Operationele Marge voor gegarandeerde producten en Unit-linked producten;
 - Combined ratio van de Niet-levensverzekeringsactiviteit;
 - 'Value Added by New Business' (VANB);
- rekening houdend met de individuele prestaties levert dit de volgende STI-percentages op (doelstelling 50% van de basisvergoeding, bandbreedte 0-100% van de basisvergoeding):
 - CEO - Bart De Smet: 95% van de doelstelling;
 - CFO - Christophe Boizard: 84% van de doelstelling;
 - CRO - Filip Coremans: 90% van de doelstelling;
 - COO - Antonio Cano: 85% van de doelstelling.

Voor elk lid van het Executive Committee bedraagt de verbrekingsvergoeding 12 maandlonen, wat in bepaalde omstandigheden kan worden opgetrokken naar 18 maanden, (met inbegrip van het niet-concurrentiebeding).

Meer gedetailleerde informatie over het bezoldigingsbeleid van toepassing op het Executive Committee is beschikbaar in bijlage 4 van het Corporate Governance Charter: Bezoldigingsbeleid voor de leden van de Raad van Bestuur en de leden van het Group Executive Committee van Ageas.

Voor meer gedetailleerde informatie over de individuele bezoldiging en het aantal toegekende, uitgeoefende en vervallen aandelen, aandelenopties en andere rechten om aandelen te verwerven, gelieve te verwijzen naar noot 7 sectie 7.3 Bezoldiging van leden van de Raad van Bestuur en leden van het Executive Committee in de Ageas Geconsolideerd financieel verslag 2016.

3.7.6 Procedure gevolg om het Bezoldigingsbeleid te ontwikkelen en te beoordelen/herzien

Bij de aanstelling in 2009 heeft het Remuneration Committee een volledig nieuw Bezoldigingsbeleid opgesteld. Het Remuneration Committee bekijkt de verschillende elementen van het Bezoldigingsbeleid en zijn overeenstemming met bestaande wetgeving en regelgeving op regelmatige basis, bijgestaan door de externe adviseur Willis Towers Watson.

Het Remuneration Committee blijft van mening dat het beleid, met onder andere een uitstel van de LTI en delen van de STI, en de beoordeling van de prestaties tijdens de uitstelperiode overeenstemt met de huidige normen en als dusdanig aansluit bij de strategie van het bedrijf.

3.7.7 Vooruitzichten voor het bezoldigingsbeleid in 2017

Ageas blijft de structuur van het bezoldigingsbeleid vergelijken met het concurrentie- en toezichtklimaat zoals zij dit in het verleden gedaan heeft en zal waar nodig aanpassingen of updates voorstellen. Elke wijziging van het bezoldigingsbeleid zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Brussel, 4 april 2017

Raad van Bestuur

**Geconsolideerde
jaarrekening
AGEAS**

2016

Geconsolideerde balans

(voor winstbestemming)

	Noot	31 december 2016	31 december 2015
Activa			
Geldmiddelen en kasequivalenten	10	2.180,9	2.394,3
Financiële beleggingen	11	66.571,4	66.547,2
Vastgoedbeleggingen	12	2.772,5	2.847,1
Leningen	13	8.685,0	7.286,3
Beleggingen inzake unit-linked contracten		14.355,7	15.126,0
Beleggingen in deelnemingen	14	2.855,7	2.841,4
Herverzekering en overige vorderingen	15	2.192,3	2.013,9
Actuele belastingvorderingen	24	67,1	39,1
Uitgestelde belastingvorderingen	24	171,5	131,2
Overlopende rente en overige activa	16	1.906,1	2.568,0
Materiële vaste activa	17	1.172,3	1.152,1
Goodwill en overige immateriële vaste activa	18	1.217,7	1.539,2
Activa aangehouden voor verkoop		145,3	
Totaal activa		104.293,5	104.485,8
Verplichtingen			
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven	20.1	28.218,1	29.073,7
Verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven	20.2	31.902,2	29.902,9
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	20.3	14.353,3	15.141,8
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Niet-Leven	20.4	7.975,2	7.463,5
Achtergestelde schulden	21	2.322,7	2.380,4
Leningen	22	2.495,8	2.787,5
Actuele belastingschulden	23	94,2	82,8
Uitgestelde belastingschulden	23	1.350,6	1.565,0
RPN(I)	24	275,0	402,0
Overlopende rente en overige verplichtingen	25	2.659,3	2.373,1
Voorzieningen	26	1.067,2	175,0
Verplichtingen inzake geschreven putopties op minderheidsbelang	27	1.374,9	1.163,1
Totaal verplichtingen		94.088,5	92.510,8
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	19	9.560,6	11.376,1
Minderheidsbelangen	28	644,4	598,9
Totaal eigen vermogen		10.205,0	11.975,0
Totaal verplichtingen en eigen vermogen		104.293,5	104.485,8

Geconsolideerde resultatenrekening

	Noot	2016	2015
Baten			
- Bruto premies		9.276,7	9.358,6
- Wijziging in niet-verdiende premies		- 9,7	- 31,0
- Uitgaande herverzekeringspremies		- 265,7	- 291,7
Netto verdiende premies	32	9.001,3	9.035,9
Rentebaten, dividenden en overige beleggingsbaten	33	2.938,7	3.008,5
Ongerealiseerde winst (verlies) op RPN(I)	24	82,7	65,0
Resultaat op verkoop en herwaarderingen	34	645,7	192,0
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	35	425,7	464,7
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	36	249,8	286,1
Commissiebatens	37	370,8	435,2
Overige baten	38	199,4	229,8
Totale baten		13.914,1	13.717,2
Lasten			
- Schadelasten en uitkeringen, bruto		- 8.834,1	- 8.610,0
- Schadelasten en uitkeringen, aandeel herverzekeraars		174,4	102,5
Schadelasten en uitkeringen, netto	39	- 8.659,7	- 8.507,5
Lasten inzake unit-linked contracten		- 488,7	- 562,2
Financieringslasten	40	- 167,2	- 167,0
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	41	- 64,7	- 79,6
Wijzigingen in voorzieningen	26	- 892,7	0,4
Commissielasten	42	- 1.177,3	- 1.273,4
Personeelskosten	43	- 846,0	- 846,7
Overige lasten	44	- 1.183,1	- 1.115,6
Totale lasten		- 13.479,4	- 12.551,6
Resultaat voor belastingen		434,7	1.165,6
Belastingbaten (lasten)	45	- 211,9	- 226,0
Nettoresultaat over de periode		222,8	939,6
Toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	28	195,7	169,4
Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders		27,1	770,2
Gegevens per aandeel (EUR)			
Gewoon resultaat per aandeel	4	0,13	3,57
Verwaterd resultaat per aandeel	4	0,13	3,57

Het bruto premie-inkomen (som van brutopremies en premies uit beleggingscontracten zonder 'Discretionaire winstdelingscomponent') kan als volgt worden berekend.

	Noot	2016	2015
Bruto premies		9.276,7	9.358,6
Premies inzake beleggingscontracten (direct verantwoord als verplichting)	32	1.333,7	1.307,9
Bruto premie-inkomen		10.610,4	10.666,5

Geconsolideerd overzicht van het comprehensive income

	Noot	2016	2015
COMPREHENSIVE INCOME			
<u>Onderdelen die niet naar de resultatenrekening zullen worden geclassificeerd:</u>			
De herberekening van de verplichting inzake de toegezegdpensioenregeling		- 100,9	24,2
Gerelateerde belasting		31,0	- 8,5
De herberekening van de verplichting inzake de toegezegdpensioenregeling	7	- 69,9	15,7
Totaal van de onderdelen die niet naar de resultatenrekening zullen worden geclassificeerd:		- 69,9	15,7
<u>Onderdelen die (kunnen) worden geherclassificeerd naar de resultatenrekening:</u>			
Wijzigingen in amortisatie van investeringen tot einde looptijd aangehouden		20,3	23,9
Gerelateerde belasting		- 5,1	- 6,0
Wijziging in beleggingen Tot einde looptijd aangehouden	11	15,2	17,9
Wijzigingen in herwaardering van investeringen beschikbaar voor verkoop ¹⁾		- 562,6	155,9
Gerelateerde belasting		186,5	- 48,1
Wijzigingen in herwaardering van investeringen beschikbaar voor verkoop	11	- 376,1	107,8
Aandeel in Overig comprehensive income van deelnemingen	14	- 217,7	274,2
Wijzigingen in omrekeningsverschillen		- 425,1	192,4
Totaal van onderdelen die (kunnen) worden geherclassificeerd naar de resultatenrekening:		- 1.003,7	592,3
Overig comprehensive income over de periode, na belastingen		- 1.073,6	608,0
Nettoresultaat over de periode		222,8	939,6
Totaal comprehensive income over de periode		- 850,8	1.547,6
Nettoresultaat toewijsbaar aan minderheidsbelangen		195,7	169,4
Overig comprehensive income toewijsbaar aan minderheidsbelangen		- 106,6	49,9
Totaal comprehensive income toewijsbaar aan minderheidsbelangen		89,1	219,3
Totaal comprehensive income over de periode, toewijsbaar aan de aandeelhouders		- 939,9	1.328,3

1) De Wijzigingen in herwaardering van Investerings beschikbaar voor verkoop, bruto, zijn met inbegrip van kasstroomafdekkingen en na koersverschillen en shadow accounting.

Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen

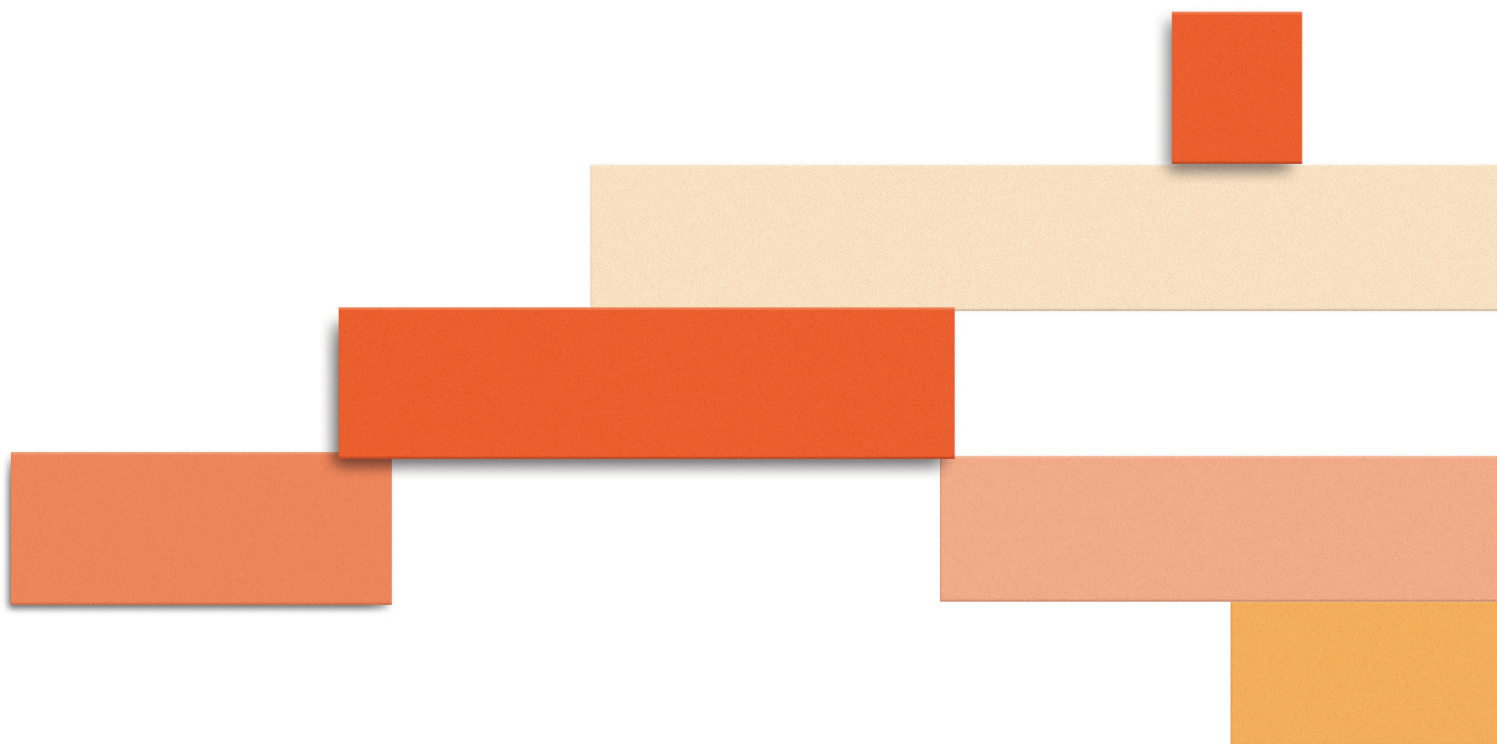
	Aandelen- kapitaal	Agio reserve	Overige reserves	Koers- verschillen reserve	Netto resultaat toewijsbaar aan aandeelhouders	On- gerealiseerde winsten en verliezen	Eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders	Minder- heids- belangen	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2015	1.709,4	2.796,1	2.320,0	325,9	475,6	2.596,3	10.223,3	688,2	10.911,5
Netto resultaat over de periode					770,2		770,2	169,4	939,6
Herwaardering van investeringen						354,7	354,7	45,2	399,9
Herwaardering IAS 19			13,3				13,3	2,4	15,7
Omrekeningsverschillen				190,1			190,1	2,3	192,4
Totaal			13,3	190,1	770,2	354,7	1.328,3	219,3	1.547,6
Overdracht			475,6		- 475,6				
Dividend			- 328,9				- 328,9	- 156,1	- 485,0
Eigen aandelen			- 251,5				- 251,5		- 251,5
Intrekking van aandelen	- 53,4	- 154,7	208,1						
Op aandelen gebaseerde beloning		3,4					3,4		3,4
Impact geschreven putoptie op minderheidsbelang ¹⁾			411,2				411,2	- 84,9	326,3
Herstructurering Italië								- 67,6	- 67,6
Overige veranderingen in het eigen vermogen ²⁾			- 9,7	- 4,1		4,1	- 9,7		- 9,7
Stand per 31 december 2015	1.656,0	2.644,8	2.838,1	511,9	770,2	2.955,1	11.376,1	598,9	11.975,0
Netto resultaat over de periode					27,1		27,1	195,7	222,8
Herwaardering van investeringen						- 484,2	- 484,2	- 94,4	- 578,6
Herwaardering IAS 19			- 57,0				- 57,0	- 12,9	- 69,9
Omrekeningsverschillen				- 425,8			- 425,8	0,7	- 425,1
Totaal			- 57,0	- 425,8	27,1	- 484,2	- 939,9	89,1	- 850,8
Overdracht			770,2		- 770,2				
Dividend			- 338,3				- 338,3	- 134,5	- 472,8
Toename kapitaal								12,2	12,2
Eigen aandelen			- 244,3				- 244,3		- 244,3
Intrekking van aandelen	- 53,4	- 198,1	251,5						
Op aandelen gebaseerde beloning		3,5					3,5		3,5
Impact geschreven putopties op minderheidsbelang ¹⁾			- 289,0				- 289,0	77,2	- 211,8
Overige veranderingen in het eigen vermogen ²⁾			- 7,5				- 7,5	1,5	- 6,0
Stand per 31 december 2016	1.602,6	2.450,2	2.923,7	86,1	27,1	2.470,9	9.560,6	644,4	10.205,0

1. Heeft betrekking op de putoptie op AG Insurance aandelen en de putoptie op Interparking aandelen (zie noot 27 Verplichtingen i.v.m. geschreven NCI putopties).

2. Overige wijzigingen in het eigen vermogen omvat een schadevergoeding betaald aan BNP Paribas voor de aangehouden Ageas aandelen met betrekking tot de CASHES-obligaties en de betaling aan houders van FRESH-obligaties.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	Noot	2015	2015
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari	10	2.394,3	2.516,3
Resultaat voor belastingen		434,7	1.165,6
<i>Aanpassingen om het resultaat te laten aansluiten op de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten:</i>			
Herberekening RPN(I)	24	- 82,7	- 65,0
Gerealiseerde winsten (verliezen)	34	- 645,7	- 192,0
Baten van deelnemingen	36	- 249,8	- 286,1
Afschrijvingen en oprenting	44	748,8	749,4
Bijzondere waardeverminderingen	41	64,7	79,6
Voorzieningen	26	892,7	2,4
Op aandelen gebaseerde beloningen	43	5,5	3,4
<i>Totaal aanpassingen om het resultaat te laten aansluiten op de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten</i>		<i>733,5</i>	<i>291,7</i>
<i>Wijzigingen in operationele activa en verplichtingen:</i>			
Activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	11	49,3	- 64,9
Vorderingen	13	- 1.469,8	- 1.199,0
Herverzekering en overige vorderingen	15	- 294,4	12,4
Beleggingen inzake unit-linked contracten		- 41,5	- 266,7
Schulden	22	53,9	157,5
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	20.1 & 20.2 & 20.4	1.601,0	624,4
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	20.3	- 38,2	133,2
Netto wijzigingen in alle overige operationele activa en verplichtingen		- 509,1	- 999,5
Dividend ontvangen van deelnemingen		151,2	82,0
Betaalde winstbelastingen		- 265,8	- 249,5
<i>Totaal aanpassingen om het resultaat te laten aansluiten op de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten</i>		<i>- 763,4</i>	<i>- 1.770,1</i>
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		404,8	- 312,8
Aankoop van beleggingen	11	- 8.834,1	- 12.188,9
Opbrengsten uit verkoop en aflossingen beleggingen	11	8.518,7	13.277,2
Aankoop van vastgoedbeleggingen	12	- 98,8	- 71,9
Opbrengsten uit verkoop van vastgoedbeleggingen	12	117,6	95,4
Aankopen van materiële vaste activa	17	- 89,7	- 74,5
Opbrengsten uit verkoop van materiële vaste activa	17	5,6	0,6
Aankoop van dochterondernemingen en deelnemingen (inclusief kapitaalverhogingen van deelnemingen)	3	- 372,8	- 318,6
Desinvestering van dochterondernemingen en deelnemingen (inclusief kapitaal terugbetalingen van deelnemingen)	3	1.026,4	19,9
Aankoop van immateriële vaste activa	18	- 24,5	- 34,2
Opbrengsten uit verkoop van immateriële vaste activa	18	8,9	1,4
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		257,3	706,4
Aflossing van schuldbewijzen			- 2,2
Opbrengsten uit uitgifte van achtergestelde schulden	21		393,9
Terugbetaling van achtergestelde schulden	21	- 76,0	- 154,9
Opbrengsten uit uitgifte van overige financieringen	22	4,4	11,2
Terugbetaling van overige financieringen	22	- 56,2	- 50,9
Aankoop van eigen aandelen	19	- 244,3	- 251,5
Dividenden uitgekeerd aan aandeelhouders	6	- 338,3	- 328,9
Uitgekeerd dividend aan minderheidsbelangen	6	- 134,5	- 156,1
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		- 844,9	- 539,4
Effect van omrekeningsverschillen van geldmiddelen en kasequivalenten		- 30,6	23,8
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december	10	2.180,9	2.394,3
Bijkomende toelichting inzake kasstromen uit bedrijfsactiviteiten			
Ontvangen rente	33	2.321,1	2.470,4
Ontvangen dividenden van beleggingen	33	136,2	112,2
Betaalde rente	40	- 175,2	- 161,8

Algemene Informatie

1

Juridische structuur

ageas SA/NV, statutair gevestigd te Rue du Marquis 1/ Markiesstraat 1, Brussel, België is de moedermaatschappij van de Ageas Groep. In de Geconsolideerde jaarrekening is de jaarrekening van ageas SA/NV (de 'moedermaatschappij') en haar dochterondernemingen begrepen.

Bij de Nationale Bank van België in Brussel is een lijst met de namen van alle groepsmaatschappijen en andere deelnemingen gedeponeerd. Deze lijst is op verzoek kosteloos verkrijgbaar bij Ageas in Brussel.

Ageas aandelen zijn genoteerd op de gereguleerde markt van Euro-next in Brussel. Daarnaast heeft Ageas een gesponsord ADR-programma in de Verenigde Staten.

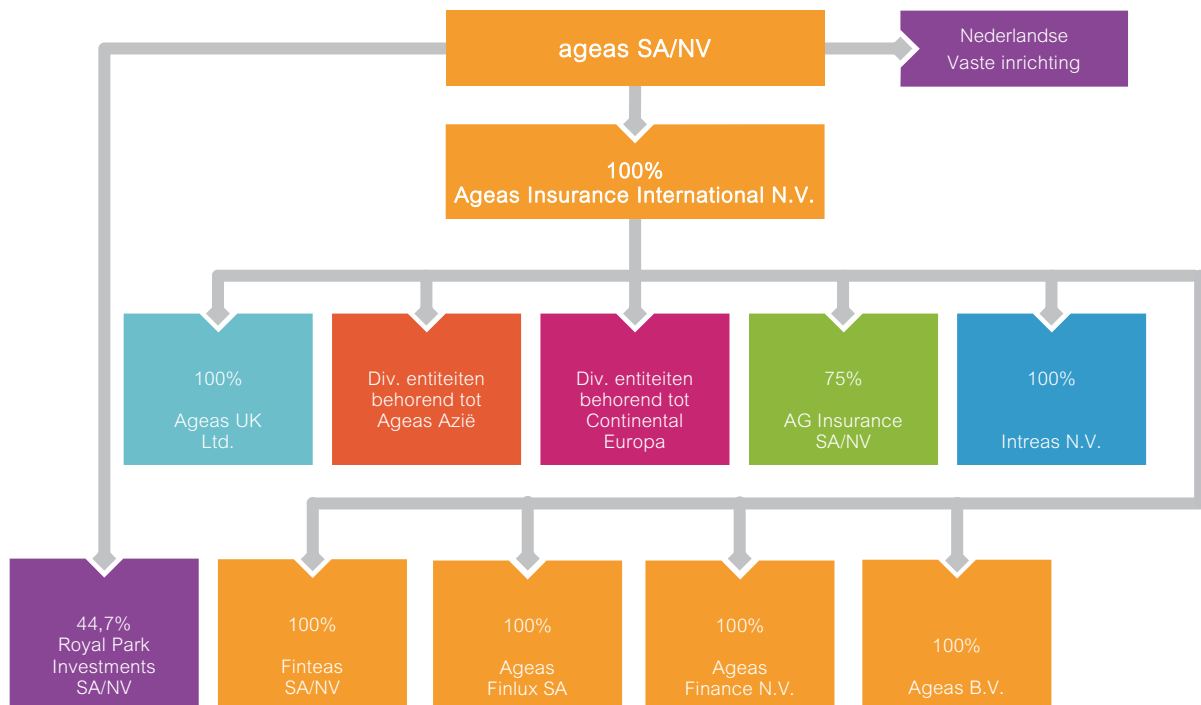
De belangrijkste aandeelhouders van Ageas op 31 december 2016 zijn (gebaseerd op basis van officiële kennisgevingen):

- Ping An 5,17%,
- BlackRock, Inc 4,98%,
- Schroders Plc 4,98%.

Naast deze derden-aandeelhouders heeft Ageas zelf 5,16% van zijn aandelen in handen. Dit belang heeft betrekking op de FRESH (zie noot 19 Eigen vermogen en noot 21 Achtergestelde schulden), de 'restricted share'-programma's en de inkoopprogramma's van eigen aandelen (zie noot 19 Eigen vermogen).

Ageas heeft 46,715 aandelen AG Insurance (7,4%) in onderpand gegeven aan BNP Paribas Fortis SA/NV als zekerheid voor de volledige en tijdige prestatie van de door Relative Performance Note verzekerde verplichtingen (RPN(I), zie noot 24 RPN(I)).

De juridische structuur van Ageas is als volgt.

De volledig geconsolideerde ondernemingen van Ageas in Continentaal Europa zijn in Portugal: Millenniumbcp Ageas (51%), Occidental Seguros (100%), Médis (100%) en Ageas Seguros, in Italië: Cargeas Assicurazioni (50%) en in Frankrijk: Ageas France (100%).

Intreas N.V. is de interne Niet-leven herverzekeraar van Ageas.

Samenvatting grondslagen voor financiële verslaggeving en consolidatie

De Geconsolideerde Jaarrekening 2016 van Ageas is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) geldend per 1 januari 2016, zoals gepubliceerd door de International Accounting Standards Board (IASB) en zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU) per die datum.

2.1 Grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van het boekjaar eindigend op 31 december 2015. Wijzigingen in de IFRS grondslagen die op 1 januari 2016 in werking zijn getreden en die van belang zijn voor Ageas (en zijn goedgekeurd door de EU) staan vermeld in paragraaf 2.2. De grondslagen zoals hier beschreven, zijn een samenvatting van de volledige grondslagen voor de verslaggeving die op <https://www.ageas.com/nl/over-ageas/toezicht-audit-en-boekhoudregels> worden weergegeven.

De Geconsolideerde Jaarrekening Ageas is opgemaakt op basis van het going concern-beginsel. De Geconsolideerde Jaarrekening Ageas luidt in euro's, de functionele valuta van de moedermaatschappij van Ageas.

Activa en passiva die zijn opgenomen in de balans van Ageas hebben gewoonlijk een looptijd van meer dan 12 maanden, met uitzondering van Geldmiddelen en kasequivalenten, Herverzekering en overige vorderingen, Overlopende rente en overige activa, Overlopende rente en overige verplichtingen en Actuele belastingvorderingen en -schulden.

De belangrijkste door Ageas toegepaste IFRS voor de bepaling van de activa en verplichtingen zijn:

- IAS 1 voor presentatie van de jaarrekening;
- IAS 16 voor materiële vaste activa;
- IAS 19 voor personeelsvoordelen;
- IAS 23 voor leningen;
- IAS 28 voor investeringen in deelnemingen;
- IAS 32 voor geschreven putopties op minderheidsbelangen;
- IAS 36 voor bijzondere waardeverminderingen van activa;
- IAS 38 voor immateriële activa;
- IAS 39 voor financiële instrumenten;
- IAS 40 voor vastgoedbeleggingen;
- IFRS 3 voor bedrijfscombinaties;
- IFRS 4 voor waardering van verzekeringscontracten;
- IFRS 7 voor informatieverstopping over financiële instrumenten;
- IFRS 8 voor operationele segmenten;
- IFRS 10 voor geconsolideerde jaarrekeningen;
- IFRS 12 voor rapportering van belangen in andere entiteiten;
- IFRS 13 voor waardering tegen reële waarde.

2.2 Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De volgende nieuwe of herziene standaarden, interpretaties en wijzigingen op standaarden en interpretaties zijn met ingang van 1 januari 2016 van kracht (zoals goedgekeurd door de EU), maar zijn niet relevant of hebben geen significante impact op de financiële positie of de jaarrekening:

- Wijzigingen in IAS 16 en IAS 38: Verduidelijking van aanvaardbare afschrijvingsmethoden;
- Wijzigingen in IAS 27: De 'equity'-methode in de enkelvoudige jaarrekening
- Wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28: Beleggingsentiteiten: toepassing van de uitzondering op de consolidatie;
- Wijzigingen in IAS 1: Initiatief op het gebied van de informatieverstopping;
- Verbeteringen aan IFRS-standaarden (cyclus van 2012-2014).

Verwachte wijzigingen in IFRS EU

Er zijn geen nieuwe standaarden die per 1 januari 2017 voor Ageas van kracht worden met een grote materiële impact op het eigen vermogen, het nettoresultaat en/of overig comprehensive income.

IFRS 9 'Financiële instrumenten'

IFRS 9 'Financiële instrumenten' werd uitgevaardigd door de IASB in juli 2014 en goedgekeurd door de EU in november 2016. De nieuwe vereisten worden van kracht vanaf 2018.

IFRS 9 vervangt het merendeel van de huidige IAS 39 'Financiële instrumenten: Opname en waardering', en omvat vereisten voor de classificatie en waardering van financiële activa en passiva, bijzondere waardevermindering van financiële activa en hedge accounting.

De classificatie en waardering van financiële activa onder IFRS 9 zal afhangen van zowel het businessmodel van de entiteit als de contractuele cashfloweigenschappen van het instrument. De classificatie van financiële verplichtingen blijft ongewijzigd. De opname en waardering van bijzondere waardevermindering onder IFRS 9 vindt plaats op basis van het verwachte verlies. Aangezien verliezen volgens IAS 39 worden opgenomen wanneer ze worden geleden, worden verliezen volgens de nieuwe standaard eerder opgenomen. De vereisten inzake hedge accounting van IFRS 9 zijn erop gericht om de algemene hedge accounting te vereenvoudigen.

De IASB beoordeelt momenteel of er een benadering voor de rapportering van dynamisch risicobeheer moet worden ontwikkeld, en heeft in 2014 een Discussion Paper 'Accounting for Dynamic Risk Management: A Portfolio Revaluation Approach to Macro Hedging' uitgegeven.

Om te voorkomen dat verzekeringsondernemingen problemen ondervinden om IFRS 9 toe te passen voor de ingangsdatum van IFRS 17 'Verzekeringscontracten' (1 januari 2021), heeft de IASB in september 2016 Wijzigingen in IFRS 4: De toepassing van IFRS 9: Financiële instrumenten bij Verzekeringscontracten volgens IFRS 4' uitgegeven. De gewijzigde standaard biedt twee opties om het effect van verschillende ingangsdatums tot een minimum te beperken. Deze opties zijn:

- de overlay-benadering – een optie voor alle entiteiten die verzekeringscontracten uitgeven om de winst of het verlies aan te passen door het verwijderen van enige additionele boekhoudkundige volatiliteit die door in aanmerking komende financiële activa kan ontstaan door de toepassing van IFRS 9, en
- de uitstelbenadering – een optionele tijdelijke vrijstelling van de toepassing van IFRS 9 uiterlijk voor verslagperiodes die beginnen op of na 1 januari 2021 voor entiteiten die als belangrijkste activiteit verzekeringscontracten uitgeven.

Naar verwachting zal de wijziging in 2017 door de EU worden goedgekeurd. Ageas past de uitstelbenadering van IFRS 9 toe aangezien de activiteiten van Ageas voornamelijk betrekking hebben op de uitgifte van contracten die voldoen aan het toepassingsgebied van IFRS 4 Verzekeringscontracten. Zo worden de toepassing van IFRS 9 en de nieuwe verzekeringsstandaard IFRS 17 (die naar verwachting in 2017 wordt gepubliceerd) op elkaar afgestemd.

De implementatie van IFRS 9 en IFRS 17 zal heel waarschijnlijk een aanzienlijke impact hebben op het eigen vermogen, het nettoresultaat en/of overig comprehensive income, maar in dit stadium kan er nog geen schatting worden verstrekt.

IFRS 15 Opbrengsten van contracten met klanten

IFRS 15 'Opbrengsten van contracten met klanten', uitgegeven op 28 mei 2014, en de wijziging in de ingangsdatum naar januari 2018, zijn in september 2016 goedgekeurd door de EU. Een derde wijziging, 'Verduidelijking van IFRS 15 Opbrengsten van contracten met klanten (uitgegeven op 12 april 2016), die ook per 1 januari 2018 van kracht wordt, is nog niet goedgekeurd door de EU.

IFRS 15 vervangt alle bestaande eisen voor opbrengst in de IFRS (IAS 11 Onderhanden projecten in opdracht van derden, IAS 18 Opbrengsten en verschillende IFRIC- en SIC-interpretaties) en is van toepassing op alle opbrengsten die ontstaan uit contracten met klanten, tenzij de contracten behoren tot het toepassingsgebied van andere standaarden, zoals verzekeringscontracten, leaseovereenkomsten of financiële instrumenten.

In de standaard worden de grondslagen beschreven voor de waardering en opname van opbrengsten en de gerelateerde kasstromen. Het kernprincipe houdt in dat een entiteit opbrengsten moet opnemen

tegen een bedrag dat de vergoeding weerspiegelt waarop de entiteit verwacht recht te hebben in ruil voor de overdracht van goederen of diensten aan een klant. IFRS 15 biedt twee methoden voor de eerste toepassing: een volledige retroactieve benadering met bepaalde praktische middelen of een gewijzigde retroactieve benadering waarbij het cumulatieve effect van de eerste toepassing wordt opgenomen op de datum van de eerste toepassing, met bepaalde aanvullende informatie.

Hoewel de definitieve impact van de toepassing van deze nieuwe standaard nog niet volledig is beoordeeld, verwacht Ageas geen materiële impact op het eigen vermogen, het nettoresultaat en/of het Overig comprehensive income.

IFRS 16 Leaseovereenkomsten

IFRS 16 'Leaseovereenkomsten' is uitgegeven op 13 januari 2016 en wordt van kracht per 1 januari 2019. De standaard is nog niet goedgekeurd door de EU.

IFRS 16 vervangt IAS 17 en stelt grondslagen vast voor de opname, waardering, presentatie en informatieverschaffing over leaseovereenkomsten. Bij de aanvang van een leaseovereenkomst neemt een lessee een actief op voor het recht om een actief te gebruiken, en een verplichting om leasebetalingen te doen, aanvankelijk gewaardeerd tegen de contante waarde van de verplichting uit hoofde van de leaseovereenkomst, plus enige initiële directe kosten die door de lessee worden gemaakt. Mogelijk zijn er aanpassingen vereist voor lease-incentives, betalingen bij of voor de aanvang en herstelverplichtingen of vergelijkbaar. Na de aanvang van de leaseovereenkomst dient een lessee het actief waarvoor hij recht heeft op het gebruik, te waarderen met behulp van een kostprijsmodel (er gelden enkele uitzonderingen).

De rentelasten op de verplichting uit hoofde van de leaseovereenkomst wordt gescheiden van de afschrijvingskosten van het actief waarvoor hij recht heeft op het gebruik en gerapporteerd als financieersactiviteiten. De standaard omvat twee vrijstellingen voor opname voor lessees van activa van 'lage waarde' en kortlopende leaseovereenkomsten.

Aangezien de meeste langlopende leaseovereenkomsten moeten worden opgenomen, verwacht Ageas een significante impact op de totaalbedragen van de balans en de ratio's op basis van de totale activa of de totale verplichtingen.

2.3 Schattingen

De opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening op basis van IFRS vereist een aantal schattingen aan het einde van de verslagperiode. De gehanteerde schattingen en modellen zijn in het algemeen consistent sinds de introductie van IFRS in 2005. Elke schatting brengt van nature een aanzienlijk risico op materiële aanpassingen (positief dan wel negatief) in de boekwaarde van activa en passiva in het komend boekjaar met zich mee.

De belangrijkste schattingen per de verslagdatum worden in de onderstaande tabel weergegeven.

31 december 2016

Activa

Voor verkoop beschikbare activa

Gestructureerde kredietinstrumenten

- Niveau 2

- Niveau 3

Vastgoedbeleggingen

Leningen

Deelnemingen

Goodwill

Overige immateriële vaste activa

Uitgestelde belastingvorderingen

Verplichtingen

Verplichtingen verzekeringscontacten

- Leven

- Niet-leven

Pensioenverplichtingen

Voorzieningen

Uitgestelde belastingschulden

Geschreven putoptie op minderheidsbelang

Onzekerheid schatting

- Het waarderingsmodel
- Inactieve markten

- Het waarderingsmodel
- Gebruik niet-marktwaarneembare input
- Inactieve markten

- Bepaling van de gebruiksduur en restwaarde

- Het waarderingsmodel
- Parameters als creditspread, looptijd en de rente

- Van de beleggingsmix, de activiteiten en de marktontwikkelingen afhankelijke combinatie van onzekerheden

- Het gehanteerde waarderingsmodel
- Financiële en economische variabelen
- Disconteringsvoet
- De aan de entiteit inherente risicopremie

- Bepaling van de gebruiksduur en restwaarde

- Interpretatie van complexe belastingwetgeving
- Hoogte en tijdstip van toekomstig, belastbaar inkomen

- Actuariële aannames
- Gehanteerde rentecurve bij toereikendheidstoets
- Herbeleggingsprofiel van de beleggingsportefeuille, kredietrisicospread en looptijd, bij het bepalen van de shadow LAT aanpassing

- Voorzieningen voor (voorgevallen maar niet-gerapporteerde) schadeclaims
- Schadebehandelingskosten
- Finale afhandeling van uitstaande schade claims

- Actuariële aannames
- Disconteringsvoet
- Inflatie/salarissen

- De waarschijnlijkheid van een huidige verplichting als gevolg van gebeurtenissen in het verleden
- De berekening van het best geschatte bedrag

- Interpretatie van complexe belastingwetgeving

- Geschatte toekomstige reële waarde
- Disconteringsvoet

Zie de betreffende noten van de Geconsolideerde Jaarrekening van Ageas voor uitgebreidere informatie over de toepassing van deze schattingen. In noot 5 Risicomanagement wordt beschreven hoe Ageas de diverse risico's van verzekeringsactiviteiten vermindert.

2.4 Gebeurtenissen na de verslagperiode

Gebeurtenissen na balansdatum hebben betrekking op gebeurtenissen die zich voordoen tussen de rapportagedatum en de datum waarop de Geconsolideerde jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Bestuur voor publicatie. Er zijn twee soorten gebeurtenissen:

- gebeurtenissen die leiden tot een aanpassing van de Geconsolideerde jaarrekening als deze gebeurtenissen nadere informatie geven over omstandigheden die op de rapportagedatum bestonden;
- gebeurtenissen die leiden tot aanvullende informatie indien ze nadere informatie geven over omstandigheden die na de balansdatum zijn ontstaan en indien deze gebeurtenissen relevant en belangrijk zijn.

Zie noot 48 Gebeurtenissen na balansdatum.

2.5 Segmentrapportering

Operationele segmenten

De te rapporteren segmenten van Ageas zijn voornamelijk gebaseerd op geografische regio's. Die onderverdeling naar regio's is ingegeven door het feit dat de activiteiten in de bewuste regio's van vergelijkbare aard zijn en dezelfde economische kenmerken delen.

De operationele segmenten zijn:

- België;
- Verenigd Koninkrijk (VK);
- Continentaal Europa;
- Azië;
- Herverzekering;
- Algemene Rekening.

Activiteiten die geen verband houden met verzekeren en eliminatieverschillen binnen de Groep worden los van de verzekeringsactiviteiten gerapporteerd in het zesde operationele segment: Algemene Rekening. De Algemene Rekening omvat activiteiten die niet gerelateerd zijn aan de kernverzekeringsactiviteiten, zoals groepsfinanciering en andere holding activiteiten. Onder de Algemene Rekening vallen tevens de investering in Royal Park Investments, de verplichtingen uit hoofde van de CASHES / RPN(I) en de geschreven putoptie op aandelen van AG Insurance.

Transacties tussen de verschillende operationele segmenten vinden plaats tegen marktconforme condities die ook beschikbaar zijn voor niet-gerelateerde derden. Eliminaties worden afzonderlijk gerapporteerd.

2.6 Consolidatiegrondslagen

Dochterondernemingen

De Geconsolideerde Jaarrekening omvat de jaarrekeningen van ageas SA/NV (de 'Moedermaatschappij') en haar dochterondernemingen. Dochterondernemingen zijn die ondernemingen waarin Ageas, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen teneinde voordelen uit deze activiteiten te verwerven ('zeggenschap'). Dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de effectieve zeggenschap aan Ageas wordt overgedragen en worden van consolidatie uitgesloten vanaf de datum waarop een einde komt aan die zeggenschap. Dochterondernemingen die uitsluitend zijn overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht, worden verantwoord als 'vaste activa aangehouden voor verkoop'. Het resultaat op een deel van een belang in een dochteronderneming zonder verlies van zeggenschap wordt verantwoord in het eigen vermogen.

'Intercompany' transacties (saldi, winsten en verliezen uit transacties tussen ondernemingen van Ageas) worden geëlimineerd.

Bij het beoordelen of Ageas zeggenschap heeft over een andere onderneming worden het bestaan en effect van potentiële stemrechten die thans uitoefenbaar of converteerbaar zijn in aanmerking genomen.

Deelnemingen

Beleggingen in deelnemingen worden verantwoord op basis van de equitymethode. Dit zijn deelnemingen waarin Ageas invloed van betekenis heeft zonder overwegende zeggenschap. De belegging wordt verantwoord op basis van het aandeel van Ageas in de netto activa van de geassocieerde deelneming. De initiële waardering vindt plaats tegen kostprijs. Waardering na eerste verwerking van het aandeel van Ageas in het resultaat van het boekjaar van de deelneming wordt verantwoord als aandeel in het resultaat van deelnemingen en het aandeel van Ageas in de rechtstreekse eigenvermogensmutaties na acquisitie wordt verantwoord in het eigen vermogen.

Winsten op transacties tussen Ageas en beleggingen gewaardeerd volgens de equitymethode worden geëlimineerd naar rato van het aandeel van Ageas. Verliezen worden eveneens geëlimineerd, tenzij uit de transactie blijkt dat het overgedragen actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Verliezen worden verantwoord totdat de boekwaarde van de belegging nihil bedraagt. Verdere verliezen worden alleen verantwoord als Ageas een in rechte afdwingbare of een feitelijke verplichting heeft of betalingen heeft verricht namens deze geassocieerde deelneming.

Verkoop van dochterondernemingen, bedrijfsonderdelen en niet-vlottende activa

Een niet-vlottend actief (of groep activa die wordt afgestoten, zoals dochtermaatschappijen) wordt aangehouden voor verkoop indien het beschikbaar is voor onmiddellijke verkoop in zijn huidige staat en indien de verkoop ervan bijzonder waarschijnlijk is. Een verkoop is bijzonder waarschijnlijk wanneer:

- er duidelijke aanwijzingen zijn van een engagement door het management;
- er een actief programma bestaat om een koper te vinden en het plan af te ronden;
- het actief in de markt wordt gezet voor verkoop aan een redelijke prijs ten opzichte van zijn reële waarde;
- de verkoop naar verwachting zal worden afgerond binnen de 12 maanden na de datum van aanmerking tot verkoop; en
- de maatregelen die vereist zijn om het plan af te ronden aangeven dat het onwaarschijnlijk is dat er aanzienlijke wijzigingen zullen zijn aan het plan, of dat het ingetrokken zal worden.

De waarschijnlijkheid dat de verkoop zal worden goedgekeurd door de aandeelhouders maakt deel uit van de beoordeling of de verkoop al dan niet bijzonder waarschijnlijk is. Indien een goedkeuring door de regelgever is vereist, wordt een verkoop enkel beschouwd als zijnde bijzonder waarschijnlijk na deze goedkeuring.

Niet-vlottende activa (of groep activa die wordt afgestoten) aangehouden voor verkoop worden:

- gewaardeerd aan de laagste boekwaarde en de reële waarde minus verkoopkosten (met uitzondering van de activa die vrijgesteld zijn van deze regel, zoals IFRS 4 verzekeringsrechten, financiële activa, uitgestelde belastingen en pensioenplannen);
- vlottende activa en alle verplichtingen worden gewaardeerd in overeenstemming met de IFRS'en die van toepassing zijn;
- niet onderhevig aan afschrijving of waardevermindering; en
- afzonderlijk voorgesteld in de balans (activa en verplichtingen worden niet gesaldeerd).

De datum van verkoop van een dochtermaatschappij of groep van activa die wordt afgestoten is de datum waarop de controle gebeurt. De geconsolideerde resultatenrekening omvat de resultaten van een dochtermaatschappij of groep van activa die wordt afgestoten tot de datum van verkoop. De winst of het verlies bij verkoop is het verschil tussen (a) de opbrengst van de verkoop en (b) de boekwaarde van de netto activa plus alle overeenstemmende goodwill en bedragen die worden geaccumuleerd in het overig comprehensive income (bijvoorbeeld, aanpassingen voor wisselkoersverschillen en de reserve activa voor verkoop).

2.7 Vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta door individuele maatschappijen van Ageas worden verantwoord tegen de valutakoers op de datum van de transactie. Op de balansdatum worden uitstaande saldi luidend in vreemde valuta verantwoord tegen de slotkoers voor monetaire posten.

Niet-monetaire posten die tegen historische kostprijs worden verantwoord, worden omgerekend op basis van de historische wisselkoers op transactiedatum. Niet-monetaire posten die tegen reële waarde worden verantwoord, worden omgerekend op basis van de wisselkoers op de datum waarop de reële waarde wordt bepaald. Koersverschillen worden in de resultatenrekening als winst of verlies verantwoord onder de post valutakoersverschillen behalve bij wijziging van de reële waarde van niet-monetaire posten die als bestanddeel van het eigen vermogen worden verantwoord.

Het onderscheid tussen valutakoersverschillen (die worden verantwoord in de resultatenrekening) en ongerealiseerde herwaarderingen van reële waarden (verantwoord in het eigen vermogen) op voor verkoop beschikbaar zijnde financiële activa wordt bepaald volgens de volgende regels:

- de valutakoersverschillen worden bepaald op basis van de ontwikkeling van de wisselkoers ten opzichte van de voorgaande verslaggevingsperiode;
- de ongerealiseerde resultaten (reële waarde) worden bepaald op basis van het verschil tussen de in euro uitgedrukte saldi van de voorgaande en de nieuwe verslagperiode op basis van de nieuwe wisselkoers.

Omrekening van vreemde valuta

Bij consolidatie worden de resultatenrekening en het kasstroomoverzicht van entiteiten die niet de euro als functionele munt hebben, omgerekend in euro's, tegen gemiddelde dagwisselkoersen voor het lopende jaar (of, bij uitzondering, tegen de wisselkoers op de dag van de transactie indien de wisselkoersen significant schommelen) en wordt de balans omgerekend tegen de slotkoers per balansdatum.

Wisselkoersverschillen uit omrekening worden verantwoord in het eigen vermogen. Bij de desinvestering van een buitenlandse entiteit worden die koersverschillen in de resultatenrekening verantwoord als onderdeel van de winst of het verlies op de verkoop.

Wisselkoersverschillen die ontstaan bij de omrekening van monetaire posten, geleende bedragen en andere valuta-instrumenten, aangeinkt als afdekking van een netto investering in een buitenlandse entiteit, worden in de Geconsolideerde Jaarrekening verantwoord in het eigen vermogen. Uitzondering is de eventuele afdekkingsineffectiviteit, die onmiddellijk in de resultatenrekening wordt verantwoord.

Goodwill en aanpassingen van de reële waarde die voortvloeien uit de acquisitie van die buitenlandse entiteit, worden behandeld als activa en verplichtingen van de buitenlandse entiteit en worden tegen de slotkoers op balansdatum omgerekend. Alle verschillen die hieruit voortvloeien worden in het eigen vermogen verantwoord. Bij verkoop van de buitenlandse entiteit vindt er een overdracht naar de resultatenrekening plaats.

In de volgende tabel worden de koersen van de belangrijkste valuta voor Ageas weergegeven.

1 euro =	Koers per jaareinde		Gemiddelde koers	
	2016	2015	2016	2015
Britse pond	0,86	0,73	0,82	0,73
Amerikaanse dollar	1,05	1,09	1,11	1,11
Hongkong dollar	8,18	8,44	8,59	8,60
Turkse lira	3,71	3,18	3,34	3,03
Chinese yuan renminbi	7,32	7,06	7,35	6,97
Maleisische ringgit	4,73	4,70	4,58	4,34
Filipijnse peso	52,27	51,00	52,56	50,52
Thaise baht	37,73	39,25	39,04	38,03
Vietnamese dong	23.810	24.390	25.000	24.390

2.8 Verantwoording en waardering bij het opstellen van de jaarrekening

Ageas bepaalt de classificatie en waardering van activa en verplichtingen op basis van de aard van de onderliggende transacties.

2.8.1 Financiële activa

Het management bepaalt de geschikte classificatie van de beleggingswaarden op het tijdstip van de aankoop. Beleggingswaarden met een vaste looptijd, waarbij het management voornemens is en in de mogelijkheid verkeert om deze waarden tot einde looptijd aan te houden, worden verantwoord als Beleggingen aan te houden tot einde looptijd. Beleggingswaarden met vaste of bepaalde betalings, die niet marktgenoteerd zijn in een actieve markt en die bij de eerste opname niet worden aangemerkt als Voor handelsdoeleinden aangehouden, noch als Voor verkoop beschikbare beleggingen, worden geclassificeerd als Leningen en vorderingen. Voor onbepaalde duur aan te houden beleggingswaarden die kunnen worden verkocht om te voorzien in liquiditeitsbehoeften of bij wijzigingen van rentevoeten, wisselkoersen of aandelenprijzen, worden verantwoord als Voor verkoop beschikbare financiële activa. Beleggingswaarden die worden verworven om kortetermijn winsten te genereren worden beschouwd als Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden.

Tot einde looptijd aangehouden beleggingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs na aftrek van bijzondere waardeverminderingen. Elk verschil tussen de waarde van de eerste opname dat voortvloeit uit transactiekosten, eerste premies of kortingen, wordt geamortiseerd over de looptijd van de belegging met behulp van de effectieve-rentemethode. Indien wordt vastgesteld dat een tot einde looptijd aangehouden belegging een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt de bijzondere waardevermindering verantwoord in de resultatenrekening.

Leningen en vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode minus bijzondere waardevermindering. De geamortiseerde kostprijs wordt berekend door rekening te houden met kortingen of premies en vergoedingen en kosten die integraal deel uitmaken van de effectieve-rentemethode. De effectieve-rentemethode is opgenomen in de

resultatenrekening. Winsten en verliezen worden verantwoord in de resultatenrekening als de investeringen niet langer worden verantwoord of als de investeringen een bijzondere waardevermindering of afschrijving hebben ondergaan. Voor instrumenten met een variabele rente worden de kasstromen regelmatig opnieuw geschat om de rentebewegingen in de markt weer te geven. Als de waardering van het instrument bij eerste opname met een variabele rente (bijna) gelijk is aan de hoofdsom, heeft de schatting geen significant effect op de boekwaarde van het instrument en worden geen aanpassingen gedaan op de rentebaten, die op basis van het toerekeningsbeginsel worden opgenomen. Indien echter een instrument met variabele rente wordt verkregen tegen een significante premie of korting, wordt deze premie of korting afgeschreven over de verwachte looptijd van het instrument en opgenomen in de berekening van de effectieve-rentemethode. De boekwaarde zal elke periode opnieuw worden berekend door de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen tegen de actuele effectieve rentevoet te berekenen. Alle aanpassingen worden verantwoord in de resultatenrekening.

Voor handelsdoeleinden aangehouden activa, derivaten en activa die zijn aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met waardeverandering in de resultatenrekening, worden verantwoord tegen reële waarde. Veranderingen in de reële waarde worden verantwoord in de resultatenrekening. De (gerealiseerde en ongerealiseerde) resultaten worden verantwoord als 'Resultaat op verkopen en herwaarderingen'. Rente ontvangen (betaald) op activa (verplichtingen) aangehouden voor handelsdoeleinden wordt verantwoord als rentebaten (rentelasten). Ontvangen dividenden worden verantwoord als 'Rentebaten, dividenden en overige beleggingsbaten'.

De meerderheid van de financiële activa van Ageas (zijnde obligatieleningen en aandelenbelangen) behoort tot de categorie 'Voor verkoop beschikbaar' en wordt opgenomen tegen reële waarde. Veranderingen in de reële waarde worden rechtstreeks verantwoord in het eigen vermogen totdat het actief wordt verkocht, tenzij het actief door een derivaat is afgedekt. Deze beleggingswaarden worden verantwoord tegen reële waarde met verantwoording van de waardeveranderingen in de resultatenrekening voor het deel dat toe te kennen is aan het afgedekte risico en in het eigen vermogen voor het resterende deel.

Voor de verzekeringsportefeuilles waar de niet-gerealiseerde winsten of verliezen op obligaties een rechtstreeks effect hebben op de waardering van de verzekeringsverplichtingen past Ageas in overeenstemming met IFRS 4 'shadow accounting' toe. Dat heeft tot gevolg dat de wijzigingen in de niet-gerealiseerde winsten en verliezen van invloed zijn op de waardering van de verzekeringsverplichtingen en daarom geen deel uitmaken van het eigen vermogen.

Transactiekosten van financiële instrumenten worden opgenomen in de eerste waardering van financiële activa en verplichtingen, met uitzondering van die financiële activa en verplichtingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. In dat geval worden transactiekosten direct opgenomen als last. Transactiekosten verwijzen naar extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving of vervreemding van een financieel actief of een financiële verplichting. Daarin zijn inbegrepen commissies die worden betaald aan agenten, adviseurs, brokers en effectenhandelaren, evenals heffingen door toezichhoudende instanties en beurzen, overdrachtsbelasting en andere heffingen.

Alle aan- en verkopen van financiële activa en verplichtingen die moeten worden afgewikkeld binnen het door regelgeving of marktconventie vastgestelde tijdsbestek, worden opgenomen op de transactiedatum, namelijk de datum waarop Ageas als partij betrokken wordt bij de contractuele bepalingen van de financiële activa. Andere termijn aankopen en -verkopen dan degene die moeten worden afgewikkeld binnen het tijdsbestek dat door regelgeving of marktconventie is vastgesteld, worden tot het moment van afwikkeling opgenomen als afgeleide termijntransacties.

2.8.2 Vastgoedbeleggingen en vastgoed voor eigen gebruik

Vanwege de vergelijkbaarheid van de resultaatontwikkeling in de jaarrekening hanteert Ageas een kostprijsmodel, zowel voor vastgoedbeleggingen als voor vastgoed voor eigen gebruik. Vastgoedbeleggingen worden, gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Wijzigingen in de reële waarde van de vastgoedbeleggingen worden dan ook niet verantwoord in de resultatenrekening of het eigen vermogen, tenzij een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden.

2.8.3 Deelnemingen

Investerings in deelnemingen waarin Ageas invloed van betekenis heeft op het financiële en operationele beleid (maar geen zeggenschap) worden verantwoord op basis van de equitymethode. Het aandeel van Ageas in het resultaat wordt verantwoord in de resultatenrekening en eventuele herwaarderingen worden verantwoord in het eigen vermogen. Eventuele uitkeringen van de geassocieerde deelneming worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de investering.

2.8.4 Goodwill en overige immateriële activa

Goodwill uit hoofde van bedrijfscombinaties na 1 januari 2010

Goodwill wordt in eerste instantie gewaardeerd tegen kostprijs, zijnde het positieve verschil tussen de reële waarde van de verkrijgingsprijs en:

- het deel van Ageas in de reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen, en
- de reële waarde van enig eerder aangehouden belang in de overgenomen partij.

Overnamekosten worden direct in het resultaat verantwoord; kosten voor het uitgeven van schuldbewijzen of aandelen worden echter verantwoord in overeenstemming met IAS 32 en IAS 39.

Bedrijfscombinaties worden verantwoord op basis van de zogenaamde 'acquisition method'. De verkrijgingsprijs van de overgenomen partij wordt bepaald op de reële waarde van de opgeofferde waarde op het overnamemoment (gecorrigeerd voor een eventueel minderheidsbelang).

De goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs minus eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen.

In geval van een stapsgewijze overname wordt op moment van uitbreiding van het belang het eerder gehouden belang geherwaardeerd tegen reële waarde en via het resultaat verantwoord.

Goodwill uit hoofde van bedrijfscombinaties vóór 1 januari 2010

Ten opzichte van het hierboven gemelde, was sprake van de volgende verschillen:

Bedrijfscombinaties werden verantwoord op basis van de zogenaamde 'purchase method'. Direct aan de overname toerekenbare transactiekosten maakten onderdeel uit van de verkrijgingsprijs. Een eventueel minderheidsbelang werd gewaardeerd tegen het proportionele aandeel in de reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen partij.

In geval van een stapsgewijze overname werd elke 'stap' afzonderlijk verwerkt; eerder verwerkte goodwill werd niet aangepast.

Voorwaardelijke vergoedingen werden uitsluitend en alleen verantwoord als Ageas een verplichting had en er waarschijnlijk economische uitstroom ging plaatsvinden, waarvan een betrouwbare schatting kon worden gemaakt. Latere aanpassingen aan de voorwaardelijke vergoeding hadden effect op de goodwill.

Value of business acquired (VOBA)

Value of business acquired (VOBA) vertegenwoordigt het verschil tussen de reële waarde bij acquisitie gewaardeerd op basis van Ageas' waarderingsgrondslagen en de boekwaarde van een portefeuille van verzekerings- en beleggingscontracten, verworven in het kader van een acquisitie van een business of een portefeuille.

VOBA wordt verantwoord als immaterieel actief en afgeschreven over de verwachte periode van de opbrengsten van de verworven portefeuille. Op elke verslagdatum maakt VOBA deel uit van de Toereikendheidstoets voor verplichtingen om te beoordelen of de verplichtingen die voortvloeien uit verzekerings- en beleggingscontracten toereikend zijn.

Overige immateriële activa met bepaalde gebruiksduur

Tot de overige immateriële activa horen immateriële activa met een bepaalde gebruiksduur, zoals parkeerconcessies, intern ontwikkelde software die geen integraal onderdeel vormt van de hardware en licenties die in het algemeen volgens de lineaire methode op basis van de gebruiksduur worden geamortiseerd.

2.8.5 Overlopende acquisitiekosten

De kosten van nieuwe en hernieuwde verzekeringen, hoofdzakelijk commissies en uitgaven met betrekking tot tussenpersonen en uitgifte van nieuwe polissen, die alle variëren en hoofdzakelijk verband houden met de productie van nieuwe verzekeringen, worden uitgesteld en afgeschreven. De afschrijvingsmethode is gebaseerd op de verwachte verdiende premie of de geschatte brutowinstmarges. Overlopende acquisitiekosten (deferred acquisition costs of 'DAC') worden periodiek getoetst op realiseerbaarheid op basis van schattingen van toekomstige winsten van de onderliggende contracten met behulp van de Toereikendheidstoets voor verplichtingen.

2.8.6 Financiële verplichtingen

Achtergestelde verplichtingen en leningen worden bij eerste opname tegen reële waarde gewaardeerd (inclusief transactiekosten) en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve-rentemethode, waarbij de periodieke afschrijving wordt opgenomen in de resultatenrekening.

2.8.7 Verplichtingen inzake (her)verzekerings- en beleggingscontracten

Algemeen

Deze verplichtingen betreffen (her)verzekeringsovereenkomsten, beleggingscontracten met discretionaire winstdeling (DPF) en beleggingscontracten zonder discretionaire winstdeling.

De DPF-component inzake beleggingscontracten betreft een voorwaardelijke toezegging met betrekking tot ongerealiseerde winsten en verliezen. Deze toezegging blijft hierdoor onderdeel van de ongerealiseerde winsten en verliezen zoals begrepen in het eigen vermogen. Indien de toezegging onvoorwaardelijk wordt, vindt overboeking naar de Verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven plaats.

Beleggingscontracten zonder discretionaire winstdeling worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs en verantwoord als een depositoverplichting.

Levensverzekeringen

Voor levensverzekeringscontracten worden toekomstige verplichtingen voor polisuitkeringen berekend met behulp van een netto premiemethode (de contante waarde van toekomstige nettokasstromen), waarbij wordt uitgegaan van actuariële veronderstellingen op basis van historische ervaring en standaarden binnen de verzekeringssector. Winstdelende polissen omvatten eventuele verplichtingen met betrekking tot contractuele dividenden of winstdelingen. Voor bepaalde contracten zijn de toekomstige verplichtingen voor polisuitkeringen geherwaardeerd om de huidige marktrente te reflecteren.

Gewaarborgde minimumrendementen

Voor levensverzekeringscontracten met gewaarborgde minimumrendementen zijn bijkomende verplichtingen opgesteld om de verwachte lange rente weer te geven.

Unit-linked overeenkomsten

De beleggingsovereenkomsten van Ageas zonder winstdeling zijn voornamelijk unit-linked overeenkomsten waarbij de beleggingen namens de polishouder worden aangehouden en tegen reële waarde worden gewaardeerd. De verplichtingen worden gewaardeerd tegen waarde per eenheid (= de reële waarde van het fonds waarin de unit-linked overeenkomst is belegd, gedeeld door het aantal van de units van het fonds).

Bepaalde producten bevatten garanties die ook worden gewaardeerd tegen reële waarde en worden verantwoord in verplichtingen met betrekking tot unit-linked overeenkomsten, waarbij de reële-waardeverandering wordt verantwoord in de resultatenrekening. Er wordt rekening gehouden met verzekeringstechnische risico's op basis van actuariële veronderstellingen.

Shadow accounting

In sommige departementen van Ageas hebben gerealiseerde winsten en verliezen op de activa directe gevolgen voor de waardering van (een deel van) de verzekeringsverplichtingen en de daaraan gerelateerde acquisitiekosten. Ageas past shadow accounting toe op de veranderingen in de reële waarde van de voor verkoop beschikbare beleggingen en van de voor handelsdoeleinden aangehouden activa en verplichtingen die verbonden zijn met en derhalve van invloed zijn op de waardering van de verzekeringsverplichtingen.

Shadow accounting betekent dat ongerealiseerde winsten of verliezen op activa, die in het eigen vermogen worden opgenomen zonder winst of verlies te beïnvloeden, in de waardering van verzekeringsverplichtingen (of overgedragen acquisitiekosten of value of business acquired) worden weerspiegeld op dezelfde manier als gerealiseerde winsten of verliezen.

Deze correctie is ook van toepassing in de situatie waarin de marktrente lager is dan de gegarandeerde rente. In dat geval wordt een additionele shadow accounting correctie gemaakt. Naar deze aanpassing wordt ook verwezen als de shadow-LAT (Liability Adequacy Test). Deze aanpassing wordt berekend op basis van het verwachte beleggingsrendement van de huidige portefeuille tot aan de vervaldatum en een risicovrij herbeleggingstarief na de vervaldatum.

De overblijvende ongerealiseerde veranderingen in fair value van de portefeuille aangehouden voor verkoop (na toepassing van shadow accounting) die onderhevig zijn aan discretionaire deelnamekenmerken worden aangemerkt als een afzonderlijk onderdeel van het eigen vermogen.

Een latente winstdelingsverplichting wordt verder opgebouwd voor de feitelijke verplichting dan wel het bedrag dat wettelijk of contractueel vereist is ter voldoening van eventuele verschillen tussen statutaire en IFRS inkomsten en niet-gerealiseerde winsten of verliezen verwerkt in het eigen vermogen.

Niet-levensverzekeringen

Claims en schadebehandelingskosten worden in de resultatenrekening verantwoord op het moment dat de uitgaven worden gedaan. Niet-betaalde claims en schadebehandelingskosten omvatten schattingen voor gerapporteerde claims en voorzieningen voor claims die zijn voorgevallen maar niet gerapporteerd. Schadeverplichtingen inzake arbeidsongevallen worden verantwoord tegen de netto contante waarde. Ageas verdisconteert de verplichtingen voor schade enkel voor claims met bepaalde en vaste betalingstermijnen.

Toereikendheidstoets voor de verplichtingen

De toereikendheid van verzekeringsverplichtingen ("Toereikendheidstoets voor verplichtingen") wordt op elke rapporteringsdatum getest door elke volledig geconsolideerde onderneming. De testen worden meestal uitgevoerd op wettelijk fungibel niveau voor Leven en op het niveau van de business voor Niet-leven. Ageas neemt de beste actuele ramingen in beschouwing van alle contractuele cashflows, met inbegrip van gerelateerde cashflows zoals commissies, herverzekering en kosten. Voor levensverzekeringscontracten omvatten de testen kasstromen resulterend uit embedded opties en waarborgen en beleggingsbaten. De contante waarde van deze kasstromen wordt bepaald door (a) gebruik te maken van het huidige boekhoudkundig rendement van de bestaande portefeuille, gebaseerd op de veronderstelling dat herbeleggingen na aflooptdatum van de financiële instrumenten zullen plaatsvinden aan de hand van een risicovrije rente plus aanpassing voor volatiliteit en (b) een risicovrije discontingsvoet verhoogd met een bedrijfsspecifieke volatiliteitsaanpassing zoals gedefinieerd door EIOPA (na het laatste liquide punt wordt de zogenaamde Ultimate Forward Rate extrapolation gebruikt). De contractgrenzen van Solvency II worden toegepast. Lokale verzekeringsdochters mogen strengere lokale regels toepassen voor hun lokale toereikendheidstoets die leiden tot prudentere verzekersverplichtingen.

De netto contante waarde van alle contractuele kasstromen wordt vergeleken met de desbetreffende technische voorzieningen. Elk tekort wordt meteen in de resultatenrekening opgenomen, als een bijzondere waardevermindering van het DAC- of VOBA-type of als een verlies. Als het tekort in een volgende periode vermindert, wordt de daling via de resultatenrekening teruggedraaid.

2.9 Waardering van activa met bijzondere waardeverminderingen

Een actief heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan wanneer de boekwaarde van dat actief hoger is dan de realiseerbare waarde. Ageas onderzoekt per elke balansdatum alle activa op objectieve aanwijzingen die aanleiding kunnen geven tot een bijzondere waardevermindering. De boekwaarde van activa met een bijzondere waardevermindering wordt verlaagd tot de geschatte realiseerbare waarde en de bijzondere waardevermindering wordt opgenomen in de resultatenrekening.

De realiseerbare waarde wordt bepaald als het hoogste bedrag van twee mogelijkheden: de reële waarde verminderd met verkoopkosten

of de bedrijfswaarde. De reële waarde verminderd met verkoopkosten is het bedrag dat zou kunnen worden verkregen door de verkoop van een actief in een ordelijke transactie tussen marktpartijen, na aftrek van verkoopkosten. De bedrijfswaarde is de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen waarvan verwacht wordt dat ze zullen voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit de vervreemding van dat actief aan het einde van de gebruiksduur.

Indien in een volgende periode het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen op activa, anders dan goodwill of voor verkoop beschikbare eigenvermogeninstrumenten, als gevolg van een gebeurtenis die zich voordoet na de waardevermindering daalt, dan wordt het bedrag teruggeboekt via de resultatenrekening. Deze verhoogde waarde mag niet hoger zijn dan de boekwaarde die zou zijn bepaald, na afschrijvingen, als in voorgaande jaren geen bijzondere waardevermindering voor het actief was opgenomen.

Financiële activa

Een voor verkoop beschikbaar financieel actief (of een groep financiële activa), leningen of vorderingen of aangehouden tot einde looptijd heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan als er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen als gevolg van een of meer gebeurtenissen na de eerste opname van het actief (verliesgebeurtenissen zoals ernstige financiële moeilijkheden bij de uitgevende instelling). Deze tot verlies leidende gebeurtenis(sen) heeft (hebben) een effect op de geschatte toekomstige kasstromen uit het financiële actief (of de groep financiële activa) dat betrouwbaar kan worden geschat.

Voor aandelen omvatten de eventuele objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen onder meer het feit of de reële waarde per de balansdatum significant (25%) beneden de kostprijs is of per de balansdatum gedurende een langere periode beneden de kostprijs is geweest (vier opeenvolgende kwartalen).

Indien wordt vastgesteld dat een voor verkoop beschikbare belegging een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt de bijzondere waardevermindering opgenomen in de resultatenrekening. Niet-gerealiseerde en voorheen in het eigen vermogen opgenomen verliezen van voor verkoop beschikbare beleggingen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, worden overgedragen naar de resultatenrekening op het moment dat de bijzondere waardevermindering zich voordoet.

Indien in een volgende periode de reële waarde van een schuldinstrument dat is geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop, stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van de bijzondere waardevermindering in de resultatenrekening, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname wordt opgenomen in de resultatenrekening. Bijzondere waardeverminderingen van beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten die zijn geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop, worden niet teruggenomen via de resultatenrekening maar via het eigen vermogen.

Vastgoedbeleggingen en vastgoed voor eigen gebruik

Vastgoed wordt met behulp van het kostprijsmodel gewaardeerd en ondergaat een bijzondere waardevermindering wanneer de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde, dat wil zeggen, afhankelijk van welke van deze twee waarden de hogere is: de reële waarde verminderd met de verkoopkosten dan wel de waarde in gebruik (de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen zonder aftrek van overdrachtsbelasting). Aan het einde van iedere verslagperiode beoordeelt Ageas of er aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Hierbij wordt rekening gehouden met diverse bronnen van informatie, zowel extern (bijvoorbeeld belangrijke wijzigingen in het economische klimaat) als intern (bijvoorbeeld desinvesteringssplannen). Indien er dergelijke aanwijzingen bestaan (en alleen dan), maakt Ageas een inschatting van de realiseerbare waarde van het actief. Gesignaleerde bijzondere waardeverminderingverliezen worden in de resultatenrekening verantwoord. Na opname van een bijzondere waardevermindering wordt de afschrijving voor toekomstige perioden gecorrigeerd voor de herziene boekwaarde onder vermindering van de restwaarde over de resterende levensduur van het actief.

Goodwill en overige immateriële activa

Goodwill is een immaterieel actief met een onbepaalde levensduur en wordt net als alle andere immateriële activa met een onbepaalde levensduur niet afgeschreven. In plaats daarvan wordt dit actief ten minste jaarlijks getoetst op bijzondere waardeverminderingen. Met het oog op de toets op bijzondere waardeverminderingen wordt de overgenomen goodwill in een bedrijfscombinatie toegerekend aan kasstroomgenererende eenheden. Een immaterieel actief met een bepaalde levensduur wordt daarentegen afgeschreven over de geschatte gebruiksduur en per elke verslagdatum opnieuw beoordeeld. Gesignaleerde bijzondere waardeverminderingverliezen worden in de resultatenrekening verantwoord.

2.10 Opname van de opbrengsten

2.10.1 Bruto premie-inkomen

Ontvangen premie-inkomen

Premies uit levensverzekeringsspolissen en beleggingsovereenkomsten met discretionaire winstdeling die als langlopend worden aangemerkt, worden verwerkt als baten zodra deze door de polishouder verschuldigd zijn. De geschatte toekomstige opbrengsten en kosten wordt verrekend met deze baten met als doel de winst te verantwoorden gedurende de geschatte duur van de verzekeringen. Dit 'matching'-proces wordt uitgevoerd aan de hand van een bepaling van de verplichtingen uit hoofde van de verzekeringen en de beleggingsovereenkomsten met discretionaire winstdeling alsmede aan de hand van de uitgestelde en vervolgens geamortiseerde overlopende acquisitiekosten.

Verdiend premie-inkomen

Voor verzekeringsovereenkomsten met een korte looptijd (hoofdzakelijk Niet-leven) worden de premies direct bij ingang van de overeenkomst verwerkt. Die premies worden in de resultatenrekening pro-rata

gedurende de termijn van de verzekeringsdekking verantwoord als Verdient. De voorziening voor niet-verdiende premies bevat het gedeelte van de geboekte premies voor de nog niet afgelopen termijn van de dekking.

2.10.2 Rentebaten, dividenden en overige beleggingsbaten

De rentebaten en -lasten worden bij alle rentedragende instrumenten op basis van het toerekeningsbeginsel in de resultatenrekening opgenomen. Er wordt gebruik gemaakt van de effectieve-rentemethode op basis van de feitelijke aankoopprijs inclusief de directe transactiekosten. In die rentebaten zijn onder andere begrepen de verdiende coupons op instrumenten met een vaste of variabele rente en de waardevermeerdering of amortisatie van de korting of premie.

Is een financieel actief eenmaal afgewaardeerd tot de geschatte realiseerbare waarde, dan worden de rentebaten daarna gebaseerd op de effectieve rente die ook is gebruikt voor de contantmaking van de toekomstige kasstromen voor de bepaling van de realiseerbare waarde.

Dividenden worden opgenomen in de resultatenrekening wanneer zij zijn gedeclareerd.

Huurinkomsten en andere inkomsten worden opgenomen volgens het toerekeningsbeginsel, en worden lineair opgenomen tenzij er overtuigende aanwijzingen zijn dat de voordelen over de periode van de leaseovereenkomst niet gelijkmatig aangroeien.

2.10.3 Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen

Bij financiële instrumenten die worden aangemerkt als voor verkoop aangehouden, vertegenwoordigen de gerealiseerde winsten of verliezen op verkopen en desinvesteringen het verschil tussen de ontvangen opbrengsten en de oorspronkelijke boekwaarde van het verkochte actief, verminderd met eventuele in de resultatenrekening verantwoorde bijzondere waardeverminderingen, gecorrigeerd voor het effect van eventuele hedge accounting.

Bij financiële instrumenten die tegen de reële waarde in de winst- en verliesrekening worden verwerkt, wordt het verschil tussen de boekwaarde aan het einde van de huidige verslagperiode en de voorgaande verslagperiode opgenomen onder Resultaat op verkoop en herwaarderings.

Bij derivaten wordt het verschil tussen de 'schone' reële waarde (dat wil zeggen, zonder het niet-gerealiseerde gedeelte van de rentebijboekingen) aan het einde van de huidige verslagperiode en de voorgaande verslagperiode verantwoord onder Resultaat op verkoop en herwaarderings.

Eerder opgenomen direct in het eigen vermogen verwerkte niet-gerealiseerde winsten en verliezen gaan over naar de resultatenrekening als ze niet langer worden opgenomen of in het geval van een bijzondere waardevermindering.

2.10.4 Commissiebaten

Commissies als integraal onderdeel van effectieve rente

Commissies die een integraal onderdeel vormen van de effectieve rente van een financieel instrument worden in het algemeen behandeld als een aanpassing op de effectieve rente. Wordt een financieel instrument echter tegen de reële waarde in de winst- en verliesrekening verwerkt, dan worden de commissies bij eerste opname van het instrument als baten verantwoord.

Commissies verwerkt wanneer de diensten worden geleverd

Commissies worden in het algemeen als baten verwerkt per de datum dat de diensten worden geleverd. Indien het onwaarschijnlijk is dat een specifieke leenovereenkomst wordt aangegaan en de lening wordt niet als derivaat aangemerkt, dan wordt de bereidstellingsprovisie op basis van tijdsevenredigheid gedurende de bereidstellingstermijn als bate verantwoord.

Commissies verwerkt na afronding van de onderliggende transactie

Commissies uit hoofde van het voeren van onderhandelingen ten behoeve van een transactie van een derde partij worden in het resultaat verantwoord als de transactie tot stand is gekomen. Commissie-opbrengsten worden verantwoord wanneer de prestatieverplichting uitgevoerd is. Consortiumcommissie wordt verantwoord in het resultaat wanneer de syndicaatvorming is voltooid.

Commissiebaten uit beleggingsovereenkomsten

Dit houdt verband met door verzekeringsmaatschappijen afgegeven overeenkomsten zonder discretionaire winstdeling die als beleggingscontracten worden aangemerkt omdat het gedekte verzekeringsrisico niet significant is. De baten uit deze overeenkomsten betreffen de vergoeding voor de verzekeringsdekking, administratiekosten en afkoopkosten. Commissies worden als baten verwerkt per de datum dat de diensten worden geleverd. Aan de lastenkant staan sterfteclaims en bijgeschreven rente.

3

Overnames en desinvesteringen

De volgende significante overnames en desinvesteringen zijn gedaan in 2016 en 2015. Details over eventuele overnames en desinvesteringen na balansdatum zijn opgenomen in noot 48 Gebeurtenissen na balansdatum.

3.1 Overnames in 2016

Ageas Seguros

Op 1 april 2016 heeft Ageas de overname van de verzekeringsactiviteiten van AXA in Portugal afgerond. De activiteiten van AXA Portugal omvatten een Niet-levenactiviteit (aandeel van 99,7%), Directe/internetverkoopplatform Niet-leven (aandeel van 100%) en een activiteit Leven (aandeel van 95,1%). De totale vergoeding in contanten bedroeg EUR 172,4 miljoen. Deze transactie omvatte ook de overname van het minderheidsbelang van 4,9% in de Leven-activiteiten van een derde partij. In het derde kwartaal van 2016

verwierf Ageas het resterende minderheidsbelang van 0,3% in de Niet-Leven-activiteiten. De naam van AXA Portugal is gewijzigd in Ageas Seguros.

Dankzij de gecombineerde activiteiten steeg Ageas van de 6de naar de 2de plaats voor Niet-leven in Portugal (op basis van het brutopremie-inkomen) met een gecombineerd marktaandeel van 14,4% in 2015. Ageas had al een bestaande leiderspositie op het gebied van Leven in Portugal.

Ageas Seguros realiseerde in 2016 een nettoverlies van EUR 11 miljoen.

De impact van Ageas Seguros op de Geconsolideerde balans van Ageas op de datum van de overname was de volgende.

Activa

Geldmiddelen en kasequivalenten	15
Financiële beleggingen en leningen	1.379
Vastgoedbeleggingen	47
Beleggingen inzake unit-linked contracten	96
Herverzekerings- en overige vorderingen	56
Actuele en uitgestelde belastingvorderingen	82
Goodwill en overige immateriële vaste activa	164
Overige activa	32
Totaal activa	1.871

Verplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van verzekerings- en beleggingscontracten	1.494
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	93
Actuele en uitgestelde belastingschulden	25
Overlopende rente en overige verplichtingen	87
Totaal verplichtingen	1.699
Kostprijs	172
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	1.871

Joint venture voor Levensverzekeringen in Vietnam

In augustus 2015 hebben Ageas en Muang Thai Life Assurance een overeenkomst ondertekend met Military Commercial Joint Stock Bank ('Military Bank') om een joint venture op te richten in Vietnam, onder de naam MB Ageas Life.

In het kader van de overeenkomst heeft Ageas een aandelenparticipatie van 29% in het nieuwe bedrijf, Muang Thai Life Assurance 10%, en Military Bank 61%. Daarnaast gaan Military Bank en MB Ageas Life een exclusieve bankverzekeringsovereenkomst aan voor vijftien jaar. De totale kapitaalinvestering voor de drie partners bedraagt circa EUR 46 miljoen.

Andere overnames

In het eerste kwartaal van 2016 verwierf AG Real Estate 80% van de aandelen van Seniorenzentren Deutschland Holding voor een bedrag van EUR 28 miljoen. Seniorenzentren Deutschland Holding heeft 100% van TSC Holding s.à.r.l., dat 12 verzorgingstehuizen bezit in Duitsland. Daarnaast heeft AG Insurance enkele andere overnames en kapitaalverhogingen in geassocieerde deelnemingen uitgevoerd voor een totaalbedrag van circa EUR 75 miljoen.

3.2 Desinvesteringen in 2016

Levensverzekeringsactiviteiten in Hongkong

Op 12 mei 2016 bevestigde Ageas de voltooiing van de verkoop van zijn Levensverzekeringsactiviteiten in Hongkong (AICA) aan JD Capital (Beijing Tongchuangjiuding Investment Management Co.) voor een totale vergoeding van EUR 1,22 miljard.

Na correcties bij afronding van de verkoop leverde de transactie een totale meerwaarde van EUR 403 miljoen op waarvan EUR 199 miljoen gerapporteerd is in de Aziatische Verzekeringsresultaten en EUR 204

miljoen in de Algemene Rekening. De positieve impact op de nettokaspositie bedroeg EUR 1,26 miljard inclusief de schuldhernieuwing.

De totale nettowinst van de Levensverzekeringsactiviteit in Hongkong over de verslagperiode tot de verkoop bedraagt EUR 12,6 miljoen (zie noot 9 Informatie operationele segmenten).

De impact van de verkoop van AICA op de Geconsolideerde balans van Ageas op de datum van verkoop was de volgende.

Activa		Verplichtingen	
Geldmiddelen en kasequivalenten	339	Verplichtingen uit hoofde van verzekerings- en beleggingscontracten	2.334
Financiële investeringen en leningen	2.529	Verplichtingen inzake unit-linked contracten	977
Beleggingen inzake unit-linked contracten	977	Leningen	595
Herverzekerings- en overige vorderingen	121	Actuele en uitgestelde belastingschulden	3
Actuele en uitgestelde belastingvorderingen	155	Overlopende rente en overige verplichtingen	50
Goodwill en overige immateriële vaste activa	426	Totaal verplichtingen	3.959
Overlopende rente en overige activa	427	Eigen vermogen	1.015
Totaal activa	4.974	Totaal verplichtingen en eigen vermogen	4.974

Overige desinvesteringen

Op 24 juni 2016 verkocht AG Real Estate de holdingvennootschap met een meerderheidsbelang in het Wiltcher's Complex aan AXA Investment Managers-Real Assets, en handelde daarbij in naam van een van zijn cliënten. De transactie werd geschat op ongeveer EUR 120 miljoen.

3.3 Overnames in 2015

Joint venture voor levensverzekeringen in de Filipijnen

De joint venture met de naam 'East West Ageas Life' is een volledige nieuwe entiteit waarin Ageas en East West Bank elk een belang van 50% aanhouden. De initiële kapitaalinjectie in 2015 bedroeg USD 45 miljoen of EUR 41 miljoen (PHP 2.010 miljoen); twee keer de wettelijke verplichting.

Ageas bracht per 31 december 2016 een bedrag aan kapitaal en financiering in van USD 63 miljoen of EUR 56 miljoen (PHP 2.910 miljoen). Verdere financiering zal afhangen van de prestaties van het

bedrijf. Daarnaast werd overeengekomen dat East West Bank en East West Ageas Life een exclusieve distributieovereenkomst van twintig jaar zouden sluiten.

Andere overnames

In het eerste kwartaal van 2015 nam AG Insurance voor een bedrag van EUR 86,7 miljoen een belang van 36% in een geassocieerde deelneming genaamd Spitfire, die 23 retailparken omvat in Duitsland.

In de tweede helft van 2015 verwierf AG Real Estate drie vastgoed-dochterondernemingen: Pleyel (verworven door aflossing van een schuld van EUR 80 miljoen), Galeries Saint Lambert (EUR 78 miljoen) en Immo 3 Jean Monnet (EUR 64 miljoen). Bovendien deed AG Insurance enkele andere overnames voor een totaalbedrag van ongeveer EUR 60 miljoen.

3.4 Desinvesteringen in 2015

Er waren geen belangrijke desinvesteringen in 2015.

3.5 Activa en verplichtingen van overnames en desinvesteringen

In de onderstaande tabel zijn de activa en verplichtingen als gevolg van overnames en desinvesteringen van dochterondernemingen en deelnemingen per de datum van de overname of desinvestering weergegeven.

	2016		2015	
	Overnames	Desinvesteringen	Overnames	Desinvesteringen
Activa en verplichtingen van overnames en desinvesteringen				
Geldmiddelen en kasequivalenten	17,6	- 347,2	3,1	
Financiële beleggingen	1.343,8	- 2.399,6		
Vastgoedbeleggingen	205,8	- 77,5	313,0	
Leningen	35,5	- 182,2	12,4	
Beleggingen inzake unit-linked contracten	95,5	- 977,1		
Beleggingen in deelnemingen, inclusief kapitaal verhogingen / (verlagingen)	187,1	- 22,1	147,5	- 19,8
Herverzekering en overige vorderingen	66,6	- 126,2	9,5	
Actuele en uitgestelde belastingvorderingen	82,2	- 8,8	0,8	
Overlopende rente en overige activa	25,8	- 586,6	1,3	
Materiële vaste activa	3,9	- 4,8	10,7	
Goodwill en overige immateriële vaste activa	187,3	- 437,5	23,0	
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	1.493,4	- 2.334,9		
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	92,9	- 977,1		
Leningen	119,4	- 595,8	135,6	
Actuele en uitgestelde belastingen	40,1	- 4,1	37,7	
Overlopende rente en overige verplichtingen	89,6	- 169,9	15,5	
Voorzieningen	4,7	- 0,2	2,7	
Minderheidsbelangen	20,6	- 6,5	8,1	
Wijzigingen eigen vermogen samenhangend met overnames en desinvesteringen		- 203,5		
Netto verworven activa / Netto vervreemde activa	390,4	- 877,6	321,7	- 19,8
Resultaat bij beëindiging bedrijfsactiviteiten, bruto		496,0		0,1
Resultaat op beëindigde bedrijfsactiviteiten, na belasting		496,0		0,1
Geldmiddelen aangewend voor acquisities/ ontvangen bij verkopen:				
Totaal aankoopprijs /verkoopopbrengst	- 390,4	1.373,6	- 321,7	19,9
Min: verworven/vervreemde geldmiddelen en kasequivalenten	17,6	- 347,2	3,1	
Geldmiddelen aangewend voor acquisities/ ontvangen bij verkopen	- 372,8	1.026,4	- 318,6	19,9

De totale aankoopprijs voor dochterbedrijven en deelnemingen bestond in 2016 uit EUR 390,4 miljoen (2015: EUR 321,7 miljoen). De kapitaalverhogingen uitgevoerd door minderheidsbelangen bedroegen EUR 12,2 miljoen in 2016 (2015: nihil).

4

Winst per aandeel

In de volgende tabel worden de uitgangspunten weergegeven voor de bepaling van de winst per aandeel.

	2016	2015
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	27,1	770,2
Verkrijgingsprijs 'restricted shares'	3,5	3,4
Netto resultaat gebruikt om het verwaterd resultaat per aandeel te bepalen	30,6	773,6
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen		
voor gewoon resultaat per aandeel (in duizenden)	208.521	215.537
Aanpassingen voor:		
- aandelen onder voorwaarden (in duizenden) verwacht te worden toegekend	410	595
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen voor verwaterd resultaat per aandeel (in duizenden)	208.931	216.132
Gewoon resultaat per aandeel (in euro's per aandeel)	0,13	3,57
Verwaterd resultaat per aandeel (in euro's per aandeel)	0,13	3,57

In 2016 zijn opties op een gewogen gemiddelde van 969.877 aandelen (2015: 1.401.536) met een gewogen gemiddelde uitoefenprijs van EUR 217,94 per aandeel (2015: EUR 226,59 per aandeel) buiten beschouwing gelaten bij de berekening van de verwaterde winst per aandeel, omdat de uitoefenprijs van de opties substantieel hoger was dan de gemiddelde beurskoers van de aandelen.

Tijdens 2016 en 2015 waren 4,0 miljoen Ageas aandelen afkomstig van de FRESH uitgesloten van de berekening van de verwaterde

winst per aandeel aangezien de rente per aandeel bespaard op deze effecten hoger lag dan de gewone winst per aandeel.

De aandelen die uit hoofde van de CASHES zijn uitgegeven, totaal 3,96 miljoen (31 december 2015 totaal 4,64 miljoen), behoren tot de gewone aandelen (zie ook noot 46 Voorwaardelijke verplichtingen). Deze aandelen hebben geen recht op dividend en hebben ook geen stemrechten.

5

Risicomanagement

Als multinationale aanbieder van verzekeringen, creëert Ageas waarde via het onderschrijven, bewaren en transformeren van risico's die behoorlijk kunnen worden beheerd, zowel op individueel als op algemeen portefeuille niveau. Ageas Insurance operaties biedt zowel Leven als Niet-leven verzekeringen aan. Hierdoor ziet Ageas zich geconfronteerd met een aantal interne en externe risico's die van invloed kunnen zijn op de activiteiten, de bedrijfswinst, de koers van het aandeel, de waarde van de beleggingen of de afzet van bepaalde producten en diensten. Naast de verzekeringsactiviteiten omvat Ageas ook de Algemene Rekening, een segment waaronder activiteiten vallen die geen verband houden met de kernactiviteit verzekeren, zoals groepsrisico- en financieringen en andere activiteiten van de holding.

Het fundamentele principe waarop de risicostrategie van Ageas steunt, is maximalisatie van aandeelhouderswaarde binnen de beperkingen van het risk appetite-kader, rekening houdend met bescherming van de polishouder. Daartoe worden de risicoblootstellingen van Ageas gericht op activiteiten die aantrekkelijke risico gecorrigeerde rendementen opleveren.

Dit hoofdstuk geeft als volgt weer hoe risico's worden beheerd. Ten eerste zal het Ageas risicomanagementkader worden uitgelegd aan de hand van de risicoclassificatie en via een uitleg over het risk appetite kader. Ten tweede zullen de risicomanagementorganisatie, het beleid en de processen worden toegelicht. Ten slotte worden de voornaamste risicoblootstellingen en de specifieke risicomanagementkaders voorgesteld die van toepassing zijn op de financiële risico's, verzekeringsverplichtingen, operationele risico's en andere risico's.

Het inbedden van de risicostrategie vindt plaats in de prestatie managementcyclus, ontwikkeld rond het jaarlijkse proces van strategische planning en ORSA (Own Risk and Solvency Assessment), ondersteund door relevante modelleringsbenaderingen. Die vormen een intrinsiek deel van de verzameling van inlichtingen die cruciale bijdragen leveren tot de adequate opstelling van voorspellingen en

projecties gebaseerd op specifieke gebeurtenissen en parameters (die op hun beurt onder andere worden ingebed in 'Key Performance Indicators' en prijszettingvoorstellen).

5.1 Risicomanagementkader

Ageas definieert risico als de afwijking van verwachte resultaten. Deze afwijking kan een effect hebben op de solvabiliteit, de inkomsten of de liquiditeit van Ageas, evenals op de bedrijfsdoelstellingen of toekomstige kansen. De risico's van Ageas vloeien derhalve voort uit de blootstelling aan externe en interne risicofactoren bij de uitvoering van de verzekeringsactiviteiten. Ageas wil enkel risico's nemen die:

- het goed kan doorgronden;
- het adequaat kan beheersen, hetzij op het niveau van de dochtermaatschappijen, hetzij op groepsniveau;
- het zich kan veroorloven (dat wil zeggen die binnen de risk appetite van Ageas blijven);
- een aanvaardbaar risico/rendementsprofiel hebben.

Om ervoor te zorgen dat alle materiële risico's begrepen worden en doeltreffend worden beheerd, heeft Ageas een 'Enterprise Risk Management' (ERM) kaderwerk opgesteld dat:

- ervoor zorgt dat de risico's die een effect hebben op het realiseren van doelstellingen in kaart worden gebracht, onderzocht, gevolgd en beheerst;
- een risk appetite kader definieert dat ervoor zorgt dat het risico op insolventie te allen tijde op gewenste en redelijke niveaus behouden blijft en ervoor zorgt dat het risicoprofiel binnen de risk appetite blijft;
- het besluitvormingsproces ondersteunt door erop toe te zien dat informatie over risico's tijdig beschikbaar is voor beslissers en consistent en betrouwbaar is;
- een cultuur van risicobewustzijn creëert waarin iedere manager zijn taken uitvoert met inzicht in de risico's van zijn activiteiten, deze risico's adequaat beheerst en hierover transparant rapporteert.

Schematisch kan het Risicomanagementkader verder worden voorgesteld zoals hieronder:

De risicoclassificatie van Ageas zal vervolgens worden beschreven, gevolgd door een beschrijving van het risk appetite kader van Ageas.

5.1.1 Risicoclassificatie

De risicoclassificatie van Ageas is vastgesteld om een consistente en samenhangende benadering te verzekeren voor de identificatie, het beoordelen, beheeren en opvolgen van risico's door alle gedefinieerde risico's binnen de Groep te identificeren. Het geldt als de basis voor alle inspanningen inzake risicobeheersing. Het is opgedeeld in vier brede categorieën: Financiële risico's, Verzekeringsverplichtingsrisico's, Operationele risico's en Andere risico's.

Ageas heeft een Key Risk Report op groepsniveau om belangrijke risico's te kunnen identificeren die een invloed zouden kunnen hebben op de uitoefening van de doelstellingen. Het beoordeelt eveneens het controlekader dat op punt staat om ervoor te zorgen dat deze risico's worden beheerd op continue basis. Elke business volgt de voor hen belangrijkste risico's op ten minste een keer per kwartaal en de belangrijkste risico's worden ook opgevolgd op groepsniveau. Een brede waaier aan interne en externe bronnen wordt gebruikt voor de identificatie van belangrijke risico's.

Geïdentificeerde risico's, die worden opgedeeld volgens de Ageas risicoclassificatie worden beoordeeld en gerapporteerd aan de Ageas Groep door de verschillende entiteiten via een standaard raster voor waarschijnlijkheid en impact dat een overzicht geeft van het algemene risico dat elk risico vertegenwoordigt (bijv. hun materialiteit). De risico's worden kwalitatief beoordeeld in functie van de doelstellingen waarmee ze worden geassocieerd.

Group Risk consolideert alle rapporten. Het geconsolideerde overzicht wordt besproken op het niveau van het Ageas Risk Committee, het Executive Committee, het Management Committee, het Risk & Capital Committee en de Raad van Bestuur. Deze organen worden beschreven in sectie 5.2.

Totaal risico			
Financieel risico	Verzekeringstechnisch risico	Operationeel risico	Overige risico's
Marktrisico <ul style="list-style-type: none"> ▶ Renterisico (reëel en nominaal) ▶ Aandelenrisico ▶ Spreadrisico ▶ Valutarisico ▶ Vastgoedrisico ▶ Markt concentratie risico Faillissementsrisico <ul style="list-style-type: none"> ▶ Tegenpartij risico ▶ Investeringsrisico Liquiditeitsrisico	Verzekeringsrisico Leven <ul style="list-style-type: none"> ▶ Sterfte ▶ Langleven ▶ Arbeidsongeschiktheid/ ziekte met dodelijke afloop ▶ Verval/behoud ▶ Kosten ▶ Herziening Verzekeringstechnisch risico Niet-Leven <ul style="list-style-type: none"> ▶ Premies ▶ Reserves ▶ Verval Verzekeringstechnisch risico Gezondheid <p>Vergelijkbaar met leven</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Sterfte ▶ Langleven ▶ Arbeidsongeschiktheid/ ziekte met dodelijke afloop ▶ Verval/behoud ▶ Kosten ▶ Herziening <p>Niet vergelijkbaar met leven</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Premies ▶ Reserves ▶ Verval Catastroferisico	Klanten, producten en bedrijfsvoering Uitvoering, levering en procesmanagement Verstoring van de bedrijfsvoering en systeemuitval Werknemers en veiligheid op het werk Interne fraude Externe fraude Schade aan activa	Regelgevingsrisico Concurrentierisico Distributierisico Reputatierisico Landenrisico Conjunctuurrisico Inflatie risico Overige Omgevingsrisico's Concentratierisico Risico's immateriële vaste activa Strategisch risico

5.1.2 Het meten van kapitaalvereisten

Onder Solvency II gebruikt Ageas het Partieel Intern Model (PIM) (voor Niet-leven op het niveau van bepaalde entiteiten) om zijn Solvency kapitaalvereisten te meten onder Pijler 1. Ageas vult de PIM Niet-leven aan met eigen interne analyse om zijn Solvency kapitaalvereisten te meten (genoemd SCR_{ageas}) onder Pijler 2. Naast het Partieel Intern Model voor Niet-leven verfijnt de SCR_{ageas} de standaardformule met de volgende elementen:

- Herziening behandeling van spreadrisico:
 - opname van de fundamentele spread voor blootstellingen aan EU-overheden (en gelijkwaardig);
 - uitsluiting van niet-fundamentele spread op andere schuld;
- Intern model Real Estate (incl. parkeerconcessies);
- Uitsluiting van overgangsmaatregelen.

De SCR_{ageas} is een éénjarige Value at Risk (VaR) graadmeter voor het Solvency II eigen vermogen die overeenkomt met een waarschijnlijkheid van 99,5% solvabiliteit (de "1 op 200").

Deze SCR_{ageas} wordt daarna vergeleken met het in aanmerking komende eigen vermogen om de algehele kapitaalvereisten van de Groep te bepalen en de Solvency_{ageas} II ratio te bepalen.

Voor meer informatie over Solvency II, zie ook noot 6 Toezicht en solvabiliteit.

De algehele kapitaalvereisten worden nagekeken op Groepsniveau elk kwartaal en jaar:

- via een Solvabiliteits- en Kapitaalrapport op kwartaalbasis, zorgt de Raad van Bestuur van Ageas ervoor dat de kapitaaltoereikendheid op nettobasis wordt bereikt;
- de Raad van Bestuur van Ageas beoordeelt en stuurt eveneens proactief de kapitaaltoereikendheid van de Groep aan op een meerjarenbasis, waarbij rekening wordt gehouden met de strategie en voorspelde zakelijke en risicoveronderstellingen. Dit wordt gedaan aan de hand van een proces genoemd, Own Risk & Solvency Assessment dat wordt ingebed in het meerjarige Begrotings- en planningproces van Ageas.

5.1.3 Het risk appetite kader van Ageas

Het risk appetite kader van Ageas is van toepassing op alle dochtermaatschappijen van Ageas, gedefinieerd als entiteiten waarin Ageas, rechtstreeks of niet rechtstreeks, operationele controle over heeft. De Groep zal gelijkaardige risicobeheersingsprincipes adviseren, indien mogelijk, aan nieuwe en bestaande deelnemingen, gedefinieerd als entiteiten waarin Ageas rechtstreeks of niet rechtstreeks geen operationele controle over heeft.

Het risk appetite kader van Ageas – gevalideerd door de Raad van Bestuur – bepaalt de formele grenzen voor het nemen van risico's. De doelstellingen van de risk appetite moeten ervoor zorgen dat:

- de blootstelling aan een aantal belangrijke risico's van elke dochteronderneming en de Groep als geheel blijven binnen bekende, aanvaardbare en gecontroleerde niveaus;
- de risk appetite criteria worden duidelijk gedefinieerd zodat de huidige blootstellingen en activiteiten kunnen worden vergeleken met de criteria die op het niveau van de Raad van Bestuur werden goedgekeurd, waardoor er een opvolging kan bestaan en positieve bevestiging dat risico's worden gecontroleerd en dat de Raad van Bestuur in staat is en bereid om deze blootstellingen te aanvaarden;
- de risicolimieten worden verbonden aan de feitelijke risicocapaciteit van een dochteronderneming en Groep op een transparante en duidelijke manier.

Het risk appetite kader bestaat uit criteria die worden gebruikt om de bereidwilligheid van het management te formuleren om risico te nemen op een specifiek domein. De criteria kunnen worden uitgedrukt in kwantitatieve en kwalitatieve termen, afhankelijk van hun aard. De Groep en elke dochteronderneming moeten daardoor een Risk Appetite Statement formuleren, dat het volgende bevat:

- de criteria die hun risk appetite definiëren;
- de maatregelen die moeten worden gebruikt voor elk criterium;
- de kwantitatieve of kwalitatieve limieten die moeten worden nageleefd voor elk criterium.

Op groepsniveau worden de volgende criteria onderworpen aan beperkingen:

- Solvabiliteit;
- Inkomsten;
- Liquiditeit.

De Risk Appetite Statements van Ageas aangaande solvabiliteit

De risicoblootstellingen van Ageas moeten worden beperkt om ervoor te zorgen dat te allen tijde zijn:

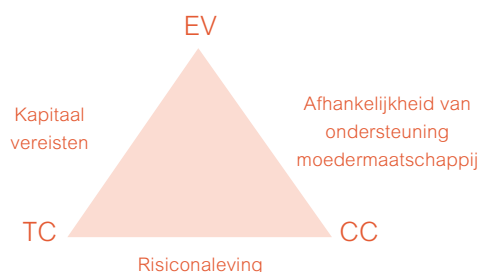
- Risk Consumption (RC) blijft onder het Risk Appetite (RA) budget van Ageas, bepaald op 40% van het Eigen Vermogen (EV), na aftrek van verwachte dividenden;
- Capital Consumption (CC) blijft onder het Target Capital (TC), vastgesteld op 175% van de SCR_{Ageas} ;
- het eigen vermogen blijft hoger dan zijn Minimum Acceptable Capital (MAC).

In deze statements:

- is RC het niveau van bufferkapitaal dat gebruikt wordt door het huidige risicoprofiel van Ageas, overeenkomend met een verlies in 1 jaar op 30;
- is RA het niveau van kapitaal dat ligt boven het Minimum Acceptable Capital dat beschikbaar is voor de Groep of zijn dochterondernemingen om risico's te kunnen nemen. Het wordt uitgedrukt als een percentage van het eigen vermogen, na aftrek van verwachte dividenden;
- is CC het totale niveau van kapitaal dat wordt gebruikt door Ageas of zijn dochterondernemingen op basis van het huidige risicoprofiel, gedefinieerd als de som van het Minimum Available Capital en de Risk Consumption;
- is TC het totale niveau van kapitaal dat de Groep of haar dochterondernemingen verwacht wordt aan te houden voor het nemen van risico's. Het wordt gedefinieerd als een veelvoud van de SCR_{Ageas} ;
- is MAC het kapitaalniveau waaronder de Groep of dochteronderneming als onder stress wordt beschouwd. Het wordt gedefinieerd als 100% van SCR_{Ageas} onder Solvency II. Voor de definitie van de SCR_{Ageas} zie de volgende paragraaf.

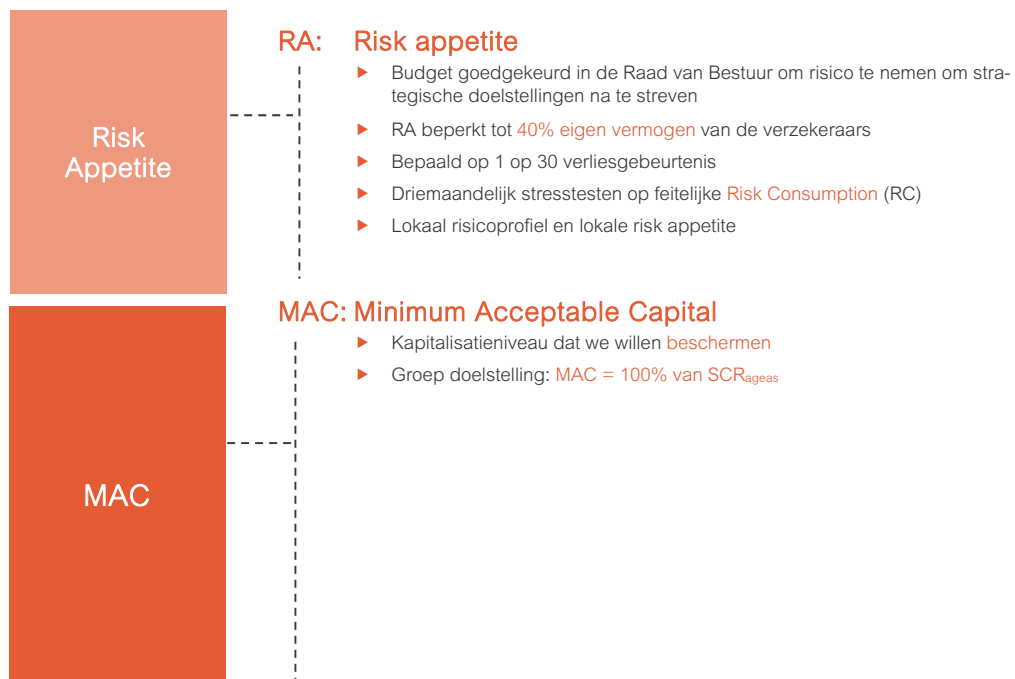
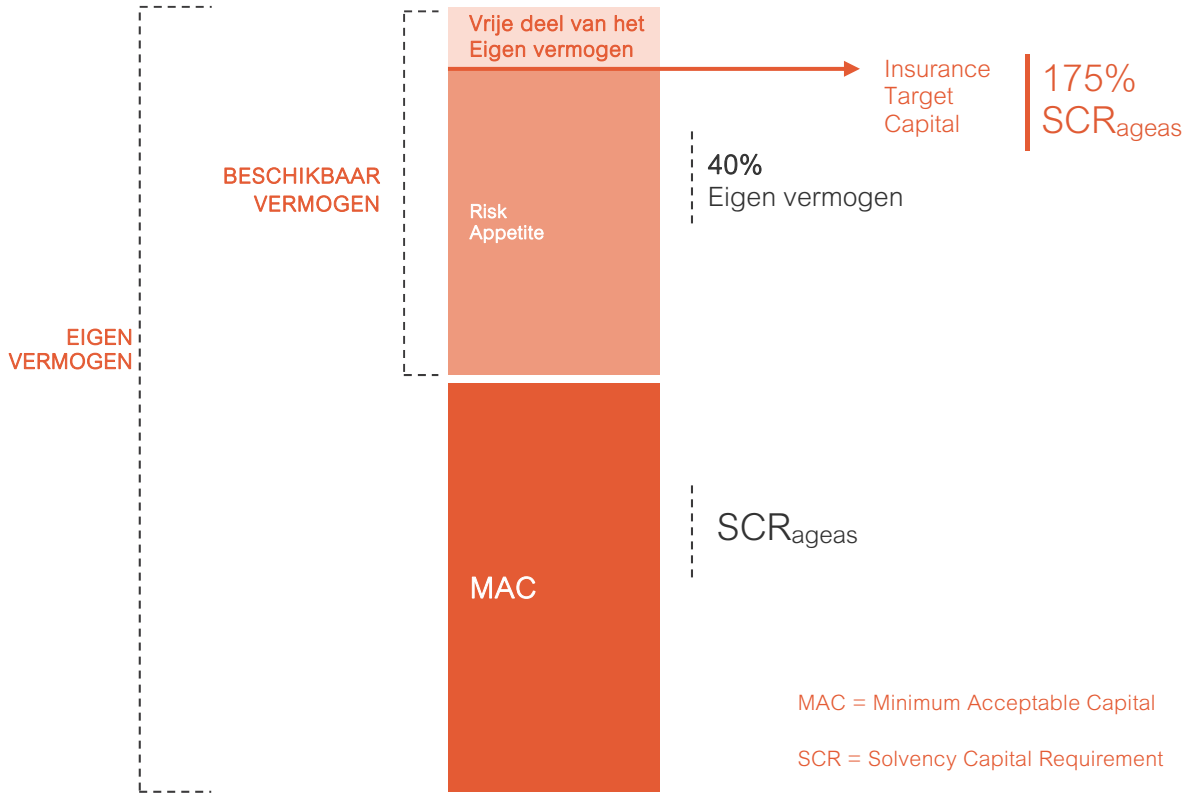
Wanneer de RC de RA overschrijdt op het niveau van de Groep of dochteronderneming, dan is het de verantwoordelijkheid van het Executive Committee om oplossingen voor te stellen aan de Raad van Bestuur van de Groep of van de dochteronderneming om acties te ondernemen.

Dit kader ondersteunt zowel de kapitaal- als de risicomanagementactiviteiten van Ageas:

EV = Eigen Vermogen
TC = Target Capital
CC = Capital Consumption

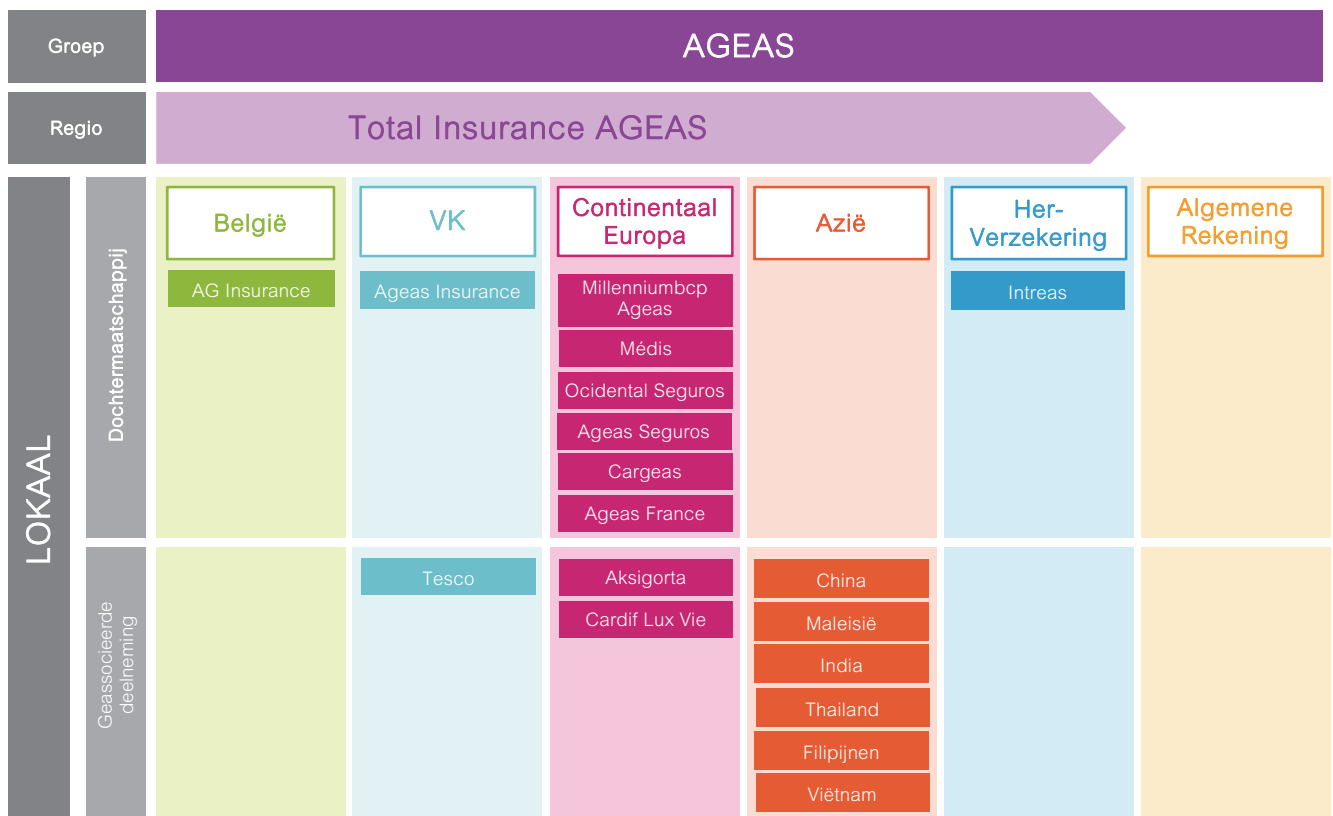
Onder dit risk appetite kader, beoogt Ageas een solvabiliteitsratio, op basis van zijn SCR_{Ageas} , van 175%

5.2 Risicomanagement organisatie en bestuur

Het Ageas risicomanagementkader houdt rekening met de managementstructuur van Ageas, die in detail wordt uitgewerkt rond de Ageas Groep, regio's (een set van entiteiten met gemeenschappelijke regionale controle) en lokale entiteiten. Een bedrijf op lokaal niveau wordt ofwel beschouwd als een operating company (ook dochtermaatschappij genoemd) of een minderheidsparticipatie (ook geassocieerde deelneming genoemd).

Het Management wordt verder georganiseerd rond het concept van bestuursstructuur gedefinieerd door de Raad van Bestuur van Ageas als een juridische entiteit of een set juridische entiteiten die identieke Raden delen onafhankelijk van de toezichhouders. Bestuursstructuren kunnen zowel op regionaal en/of lokaal niveau aanwezig zijn.

De Raad van Bestuur is uiteindelijk verantwoordelijk voor het algemene Risicobeheer. Het wordt in de decharge van zijn taken bijgestaan door verschillende belangrijke bestuursorganen zoals hieronder wordt weergegeven en verder in deze sectie wordt toegelicht:

Om de opzet van het algemene risico- en beheersingskader te bewaken, tekortkomingen op te sporen en de aanpak te optimaliseren, werkt Ageas volgens het 'three lines of defence' model:

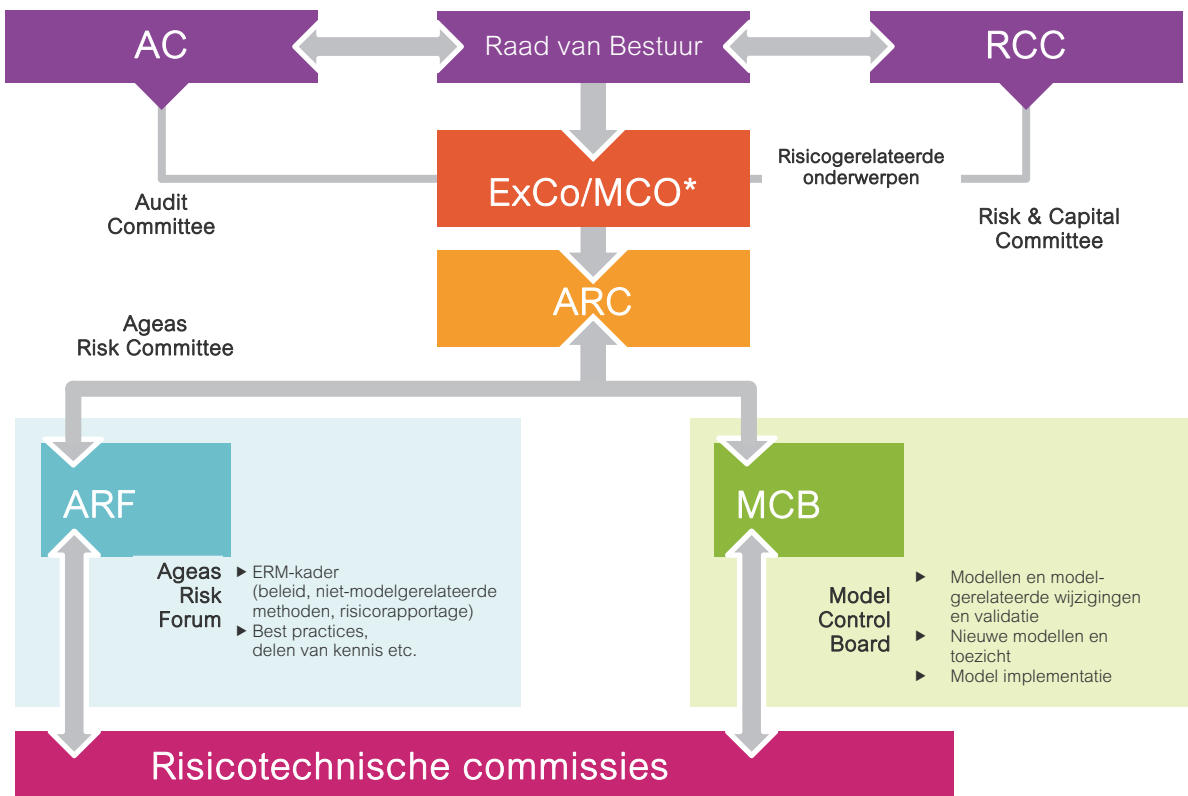
- Eerste 'line of defence': de lokale dochtermaatschappijen dragen de hoofdverantwoordelijkheid dat Ageas geen schade kan lijden door onverwachte gebeurtenissen. Zij dienen de volledige classificatie van risico's die zich binnen hun werkerreinen voordoen te beheersen. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de bedrijfsstrategie; dit geldt voor zowel de CEO, de lijn- en businessmanagers als de medewerkers in de bedrijfsonderdelen. Deze eerste verdedigingslinie bestaat uit een robuuste risicocultuur en een sterk risicobewustzijn tot op het diepste niveau van de organisatie. Zij zijn verantwoordelijk voor het beheersen van risico's in lijn met de lokale interne vereisten, die consistent dienen te zijn met de vereisten op groepsniveau. Zij zijn ervoor verantwoordelijk dat de juiste processen en controles plaatsvinden en op correcte wijze worden uitgevoerd.
- Tweede 'line of defence':
 - Group Risk en lokale risicofuncties zorgen voor hoogstaande normen van risicomanagement via de ontwikkeling van een risicokader meer specifiek via specifieke richtlijnen per risicotypes en beleid. Zij coördineren de implementatie van risi-

co-initiatieven en maken het senior management bewust van risico's en economische prestaties. Verder ondersteunt deze tweede verdedigingslinie de Groep Executive Committee (ExCo) of het lokale Management Committee en de Raad van Bestuur bij in het optimaliseren van de algemene risk appetite van Ageas, risicolimieten, risico/rendementsprofiel en gebruik van risicocapaciteit. Bovendien zijn ze doorheen de volledige organisatie verantwoordelijk voor het communiceren en embedden van risicostrategie, risicobewustheid en risicomanagement. Ze moeten ervoor zorgen dat processen en controlemaatregelen zijn afgestemd op de vereisten in verband met de risico's, en dienen hun oordeel te verstrekken over het ontwerp en de opstelling daarvan en zwakke punten of mogelijke problemen vast te stellen.

- Compliance zorgt ervoor dat de organisatie en zijn werknemers voldoen aan de wetgeving, regelgeving, interne regels en ethische normen. Compliance zorgt ervoor dat het beleid beschikbaar is en dat het voldoet aan interne en externe regels en vereisten.
- Derde 'line of defence': de afdeling interne Audit borgt het juiste ontwerp en de juiste implementatie van het risico en governance kader en de naleving van richtlijnen, beleid en processen.

A. ORGANISATIE RISICOMANAGEMENT OP GROEPSNIVEAU

De risicomanagementstructuur is opgebouwd rond een aantal Besturen, Commissies en functies, elk met hun eigen verantwoordelijkheid voor de beheersing van het Enterprise Risk Management (ERM) kader. Op groepsniveau beheersen de volgende besturen, commissies en functies risico's:

*Executive Committee / Management committee

- de Raad van Bestuur is het ultieme beslissingsorgaan binnen Ageas zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Algemene Vergadering. De Raad van Bestuur bepaalt de strategie van Ageas, de risk appetite en de algemene limieten voor risicotolerantie. Onder andere keurt het de geschikte kaders goed voor het risicomangement en beheersing, kijkt het toe op de prestatie van externe en interne audits en volgt het de prestatie op van Ageas inzake zijn strategische doelstellingen, plannen, risicoprofielen en budgetten;
- het Risk & Capital Committee (RCC) adviseert de Raad van Bestuur via aanbevelingen over risico- en kapitaalangelegenheden, en in het bijzonder over (i) de definitie van, het toezicht op en de bewaking van het risicoprofiel van Ageas ten opzichte van het beoogde niveau van risk appetite zoals goedgekeurd door de Raad van Bestuur; (ii) over kapitaaltoereikendheid en kapitaalallocatie met betrekking tot de strategie en strategische initiatieven met inbegrip van de Own Risk & Solvency Assessment (ORSA); (iii) strategische asset allocation; (iv) het risk governance raamwerk van Ageas en zijn processen en v) over alle financiële aspecten van de zaken uit het verleden van het vroegere Fortis;
- het Audit Committee assisteert de Raad van Bestuur bij het toezicht op en bewaken van verantwoordelijkheden met betrekking tot de interne controle in de breedste zin van het woord. Dit omvat ook de interne controle van de financiële- en risico rapportage;
- de Raad van Bestuur heeft de ExCo aangesteld om voorstellen te ontwikkelen gerelateerd aan de strategie van de organisatie die rekening houden met de managementvereisten inzake risico en financieel beheer die werden bepaald. Onder andere volgt de ExCo de prestatie van Ageas op als geheel, met inbegrip van belangrijke vaststellingen die worden gerapporteerd via de risicomangement functie en commissies. Het implementeert afdoende systemen van interne controles met inbegrip van het bestuur en rapportage van risico's en financiële rapporten. Het zorgt ervoor dat de geschikte doeltreffende interne audit, risicomangement en compliancefuncties en processen zijn ingericht. Het adviseert het Risk & Capital Committee, de Raad van Bestuur en de markten/aandeelhouders over het bovenstaande. De ExCo bestaat uit de CEO, CFO, CRO en COO;
- de Raad van Bestuur van Ageas heeft een Management Committee in het leven geroepen om het Executive Committee met adviezen bij te staan. Het Management Committee geeft advies over de strategie en ontwikkelingen, beleid van Ageas op groepsniveau met inbegrip van financieel beheer (zoals financieringsstrategie, solvabiliteitsaangelegenheden, maar met uitzondering van dividendbeleid) en risicomangement (zoals risk appetite). Het Management Committee bestaat uit Ageas ExCo leden alsook de CEO's van de regio's en de Group Risk Officer. De ExCo wordt in de uitvoering van haar rol bijgestaan door het Management Committee en het Ageas Risk Committee voor risicogerelateerde topics.

De volgende organen geven advies – uiteindelijk aan de ExCo en/of de Raad van Bestuur, tenzij zij expliciet werden gemandateerd voor specifieke taken om beslissingen te nemen door de ExCo en/of de Raad van Bestuur:

- het Ageas Investment Committee adviseert het ExCo, bewaakt de totale marktrisico's en zorgt ervoor dat die risico's in overeenstemming zijn met het risicokader en binnen de vastgestelde limieten worden beheerst. Het adviseert het management bij investeringsbeslissingen. Het behoort tevens tot de rol van de commissie om op het gebied van strategische activa-allocatie en Asset & Liability Management aanbevelingen te doen op het niveau van de holding. Het doel van het Ageas Investment Committee is het algehele investeringsbeleid van de groep te optimaliseren. Het zorgt ervoor dat, indien noodzakelijk, maatregelen worden getroffen (onder meer risicovermindering). Deze commissie is gesplitst in een Aziatisch deel en Europees deel. Dit zorgt voor relevante regiofocus;
- Ageas Risk Committee (ARC) adviseert het ExCo van Ageas over alle risico gerelateerde onderwerpen. Die commissie ziet erop toe dat alle risico's die van invloed zijn op de realisatie van strategische, operationele en financiële doelstellingen direct worden gesignaleerd, gemeten, beheerst, gemeld en bewaakt (aan de hand van toereikende risk appetite-limieten). Ook zorgt de commissie ervoor dat het risicobouwwerk en de risico-organisatie toereikend zijn en dat men zich daaraan houdt (zoals voorgeschreven door het ERM-kader). De Chief Risk Officers en Chief Financial Officers van de regio's zijn lid van de ARC, die ervoor zorgt dat de beslissingen of aanbevelingen gemaakt door de ARC rekening houden met de visies en expertise van de operaties. De belangrijkste risicoaangelegenheden en methodologieën worden herzien en bepaald door de Executive Committee en door de Raad van Bestuur. De ARC wordt zelf geadviseerd door het Ageas Risk Forum¹ (ARF) over onderwerpen in verband met het risicomangementkader en door de Model Control Board² (MCB) van Ageas, die ervoor zorgt dat er relevante modellen worden gehanteerd die geschikt zijn voor de taak waarvoor ze worden gebruikt;
- risicospecifieke technische commissies, zoals Ageas Financial Risk Technical Committee, Ageas Life Technical Committee, Ageas Non life Technical Committee en Ageas Operational Risk Technical Committee fungeren als technisch deskundige organen. Zij zien toe op de consistentie van de methoden en modellen die bij de lokale dochtermaatschappijen van Ageas worden toegepast. Zij verzamelen de bedrijfsvereisten en stemmen de platforms van de Ageas Groep op elkaar af. Dat wil zeggen dat zij de risicobeoordelingen ondersteunen in lijn met de bedrijfsvereisten, de vereisten van Solvency II en de algemene wettelijke vereisten. De commissies fungeren verder als adviesorganen voor het ARF en de MCB;

¹ De regionale Risk Officers zijn leden van de ARF, die regelmatig samenkomen om kennis en best practices uit te wisselen en om het risicokader van de Groep op bedrijfsniveau gezamenlijk te ontwikkelen en te verbeteren.

² De MCB bestaat uit Group Risk Model Managers en vertegenwoordigers van alle regio's, wat goede interacties met de lokale Model Control Boards mogelijk maakt.

- de Group Risk functie, die valt onder de verantwoordelijkheid van de Group Risk Officer, is verantwoordelijk is voor het bewaken van, en verslag uitbrengen over het algehele risicoprofiel van de groep, inclusief het totale risicoprofiel van de verzekeringsmaatschappijen. Die functie ontwikkelt, formuleert en implementeert het totale risicobeheerskader en coördineert de ontwikkeling en verbetering van dit kader. De risicofunctie documenteert dit aan de hand van regelmatig bijgewerkt risicobeleid. De risicofunctie zorgt dat de totale modelgovernance klopt en houdt daarbij rekening met de opmerkingen van het onafhankelijke Model Validation team. De functie coördineert ook grote risico gerelateerde projecten.

Bovengenoemde structuren bevorderen consistentie, transparantie en uitwisseling van kennis en zorgen ervoor dat de ontwikkelingen op groepsniveau profiteren van de praktische ervaring en deskundigheid van de lokale dochtermaatschappijen.

B. ORGANISATIE RISICOMANAGEMENT OP HET NIVEAU VAN DE LOKALE DOCHTERMAATSCHAPPIJEN

Elk verzekeringsonderdeel:

- is verantwoordelijk voor de aanwezigheid van een allesomvattend risicomanagementkader;
- is verantwoordelijk voor het beheer van de risico's binnen de gestelde limieten, beleids- en richtlijnen die door de Ageas Groep, de toezichthouder en het lokaal bestuur worden bepaald.

Elke lokale dochtermaatschappij van Ageas heeft verplicht:

- een Risk Committee en een Audit Committee die de Raad van Bestuur bijstaan in het toezicht;
- een Management Risk Committee, dat ondersteuning biedt aan het eigen managementteam door ervoor te zorgen dat de belangrijkste risico's goed doorgrond worden en dat de juiste risicomanagementprocedures van kracht zijn;
- een ALM Committee dat marktrisico's volgt zodat deze risico's worden beheerst in overeenstemming met het risicoraamwerk en binnen de afgesproken limieten. Het ALM Committee neemt tevens beslissingen en doet aanbevelingen die specifiek betrekking hebben op ALM;
- een lokale MCB, die afstemt met de MCB van Ageas;
- een Risicofunctie (of Risk Officer) die de werkzaamheden van het Risk Committee ondersteunt en risicoverslaggeving en -opinion verzorgt voor de lokale CEO, het lokale bestuur en het management van de Ageas Groep;
- een actuariële functie in overeenstemming met Solvency II regelgevende vereisten;
- een compliancefunctie die het bestuurs- of leidinggevend orgaan adviseert over de naleving van wettelijke en administratieve bepalingen en daar waar deze aanvullende eisen stellen, over beleid op groepsniveau en op lokaal niveau. Compliance onderzoekt de mogelijke impact van veranderingen in de wette-

lijke omgeving op de activiteiten van de betrokken onderneming en signaleert compliance risico's;

- een interne audit functie die de adequaatheid en doeltreffendheid van het interne beheersingssysteem en overige elementen van het risicobeheerssysteem evalueert.

5.3 Risicomanagementprocessen

Ageas voert een groepsbreed Key Risk Report proces uit om de belangrijkste (bestaande en dreigende) risico's in kaart te brengen, die een impact kunnen hebben op onze doelstellingen. Dit onderzoek evalueert ook het risicoraamwerk om er zeker van te zijn dat deze risico's voortdurend worden beheerst. Elke dochtermaatschappij voert ten minste eenmaal per kwartaal een follow-up evaluatie van de belangrijkste risico's uit, terwijl deze risico's ook op groepsniveau worden gemonitord. Een groot aantal interne en externe bronnen wordt met het oog hierop geraadpleegd. De belangrijkste gebruikte bronnen zijn:

- Beoordeling van de toereikendheid van interne controle (INCA)
- ERM review, inclusief Model (Self) Assessments
- Actuariële meningen
- Onafhankelijke Model Validatie Rapporten
- Interne / Externe Auditrapporten
- Compliance Rapporten
- Juridische Rapporten
- Performance notities / Performance targets (MYB)
- Key Risk Rapporten

Processen

Tenminste één keer per jaar wordt een volledige bottom-up zelfbeoordeling op het gebied van risico en beheersing uitgevoerd, waarbij alle belangrijke risico's waaraan de organisatie is blootgesteld worden geïnventariseerd.

De geïnventariseerde risico's worden aan de hand van de Ageas risicoclassificatie ingedeeld. De risico's worden door de verschillende entiteiten met behulp van een standaard 'likelihood & impact' overzicht geëvalueerd en gerapporteerd aan Ageas Group Risk. Hiermee wordt het belang van deze risico's (d.w.z. de materialiteit in termen van hun potentiële financiële en/of niet-financiële impact) weergegeven. De risico's worden op een kwalitatieve wijze beschreven en de impact ervan op de ermee samenhangende doelstellingen wordt uitgelegd. Elk kwartaal wordt de lijst met de allerbelangrijkste risico's bekeken door het Risk & Capital Committee en door de Raad van Bestuur van Ageas.

Risk Officers van elke lokale dochtermaatschappij, regio en de Corporate Function) geven elk kwartaal updates van deze risico-overzichten aan Ageas Group Risk. Group Risk verzamelt vervolgens alle gegevens waarna het totale risico wordt besproken op het niveau van de ARC en ExCo.

Elke maand wordt de ontwikkeling van de belangrijkste risico's besproken op het Ageas Group Risk Committee.

5.4 Details inzake verschillende risicoposities

De volgende secties geven meer details van de verschillende risicoblootstellingen van Ageas.

5.4.1 Financieel risico

Financieel risico betreft alle risico's die samenhangen met de waarde en resultaatontwikkeling van activa en verplichtingen die van invloed kunnen zijn op de solvabiliteit, winst en liquiditeit als gevolg van veranderingen in financiële omstandigheden. Hieronder vallen:

- Marktrisico;
- risico dat optreedt wanneer een tegenpartij in gebreke blijft;
- Liquiditeitsrisico.

Het financieel risico is voor veel van de activiteiten van Ageas het belangrijkste risico. In het risicokader voor alle activiteiten worden investeringsbeleid, limieten, stresstesten en regelmatige bewaking gecombineerd om de aard en omvang van de financiële risico's te beheersen en ervoor te zorgen dat de genomen risico's aanvaardbaar zijn voor de klant en de aandeelhouder en dat daar een overeenkomstig rendement tegenover staat.

De lokale dochtermaatschappijen van Ageas bepalen de totale beleggingsmix op basis van onderzoek naar de juiste strategische mix en de adequaatheid ervan vanuit ALM oogpunt. Over de tactische allocatie beslissen ze naar aanleiding van de ontwikkelingen van de marktsituatie en –vooruitzichten. In het besluitvormingsproces gaat het bij de juiste streefmix om het vinden van een evenwicht tussen risk appetite, kapitaalvereisten, risico en rendement op de lange termijn, de verwachtingen van de polishouders, afspraken over winstdeling, belastingen en liquiditeit. De missie van de Group Risk functie bevat het monitoren van de totale risk appetite voor financieel risico. In nauwe samenwerking met de lokale dochtermaatschappijen ontwikkelt de groep een beleid en 'best practices' die door het lokale bestuur moeten worden overgenomen zodat ze deel gaan uitmaken van de reguliere activiteiten op lokaal niveau.

5.4.1.1 Marktrisico

Marktrisico komt voort uit ongunstige veranderingen in de financiële situatie als gevolg, direct of indirect, van fluctuaties van het niveau en de volatiliteit van marktprijzen van activa en verplichtingen.

Het omvat de volgende subrisico's:

- a. renterisico;
- b. aandelenrisico;
- c. spreadrisico;
- d. valutarisico;
- e. vastgoedrisico;
- f. marktconcentratierisico.

A. RENTERISICO

Renterisico bestaat voor alle activa en verplichtingen die gevoelig zijn voor veranderingen in de rentestructuur of rentevolatiliteit. Dit is zowel van toepassing op reële als nominale rentetermijnstructuren. Veranderingen in het renterisico kunnen ook een invloed uitoefenen op de producten die de verzekeringsmaatschappijen verkopen, bijvoorbeeld via garanties, winstdelingen en de waarde van de beleggingen van Ageas. Dit risico ontstaat door een onevenwicht tussen de rentegevoeligheid van activa en verplichtingen voor veranderingen in rentevoeten en de gerelateerde volatiliteit.

Ageas meet, bewaakt en beheerst het renterisico aan de hand van een aantal indicatoren zoals kasstroom verschillenanalyse en stresstesten. Het beleggingsbeleid en het ALM-beleid vereisen gewoonlijk een duidelijke match tenzij afwijking geaccordeerd is.

Langer lopende zaken kunnen lastiger zijn om af te stemmen aangezien geschikte activa ontbreken. In de matchingstrategie wordt rekening gehouden met de risk appetite, de beschikbaarheid van de (lange termijn) activa, de huidige en verwachte marktrente en garantieniveaus. In voorkomende gevallen wordt gebruik gemaakt van derivaten om renterisico af te dekken. Laag renterisico was opnieuw een aandachtspunt in het ORSA-proces, zowel het risico van langdurig lage rente (beperkt negatieve rente) als het risico op plotselinge rentestijging. Het is gedefinieerd als een strategisch risico, met focus op de structuur van vaste/variabele kosten.

De typische langetermijnverzekeringsverplichtingen en het tekort aan lange termijn activa zorgen voor een negatief tekort voor de langetermijnlooptijdcategorieën en een positieve voor de kortetermijnlooptijdcategorieën.

Onderstaande tabel geeft het bruto effect weer op de resultatenrekening en het eigen vermogen onder IFRS als gevolg van een afname of toename van de rentevoet met 100 basispunten (nooit lager dan nul, op de obligatieportefeuille - inclusief de risicovrije obligaties en obligaties met variabele rente tot de renteherzieningsdatum).

	2016		2015	
	Effect op resultatenrekening	Effect op IFRS eigen vermogen	Effect op resultatenrekening	Effect op IFRS eigen vermogen
Rentevoet -100bp	- 1,4	31,5	- 1,0	230,2
Rentevoet +100bp	1,4	- 532,2	2,2	- 1.223,4

De verandering in het effect op het IFRS eigen vermogen voor de rentevoet -100bp gevoeligheid komt voornamelijk door de verkoop van AICA in 2016. De verandering in het effect op het IFRS eigen vermogen voor de rentevoet +100bp is voornamelijk door een verandering in de methodologie voor 'shadow accounting' in België en de verkoop van AICA.

B. AANDELENRISICO

Aandelenrisico treedt op als gevolg van de gevoeligheid van activa en verplichtingen en financiële instrumenten voor veranderingen in het niveau of volatiliteit van marktprijzen of het rendement.

Deze risico's worden beheerst door limietbepaling op basis van de risk appetite en door beleggingsbeleid waarin bepaalde eisen worden gesteld, onder andere wat er moet gebeuren bij aanzienlijke waarde-dalingen. Door het proactief beheersen van dit risico door middel van

verkoop en hedging is het aandelenrisico snel verminderd. Hiermee worden verliezen beperkt en kunnen verzekeringsmaatschappijen solvabel blijven tijdens een financiële crisis.

Voor risicobeheerdoeleinden baseert Ageas de definitie van de aandelenposities op de economische realiteit van onderliggende activa en risico's. De totale economische positie in aandelen tegen reële waarde wordt in de volgende tabel geïllustreerd, inclusief aansluiting op de gepubliceerde cijfers onder IFRS.

	2016	2015
<i>Type van actief</i>		
Directe aandelen beleggingen	2.700,8	2.439,3
Aandelen fondsen	268,8	308,1
Private equity	67,2	85,8
Alternatieve beleggingen		66,0
Activa-allocatie fondsen	67,5	81,8
Commodityfondsen		0,6
Totaal economische blootstelling aandelen en overige effecten	3.104,3	2.981,6
Obligatiefondsen	772,8	415,2
Geldmarktfondsen	0,5	0,7
Vastgoedfondsen(SICAFI/REITS)	603,9	578,7
Totaal aandelen en overige effecten volgens IFRS definitie	4.481,5	3.976,2
waarvan:		
Beschikbaar voor verkoop (zie noot 11)	4.299,7	3.881,0
Aangehouden tegen reële waarde (zie noot 11)	181,8	95,2

Gevoeligheden

Onderstaande tabel geeft het effect weer op de resultatenrekening en het eigen vermogen onder IFRS als gevolg van een gevoeligheidschok waarbij de aandelenmarkten 30% dalen.

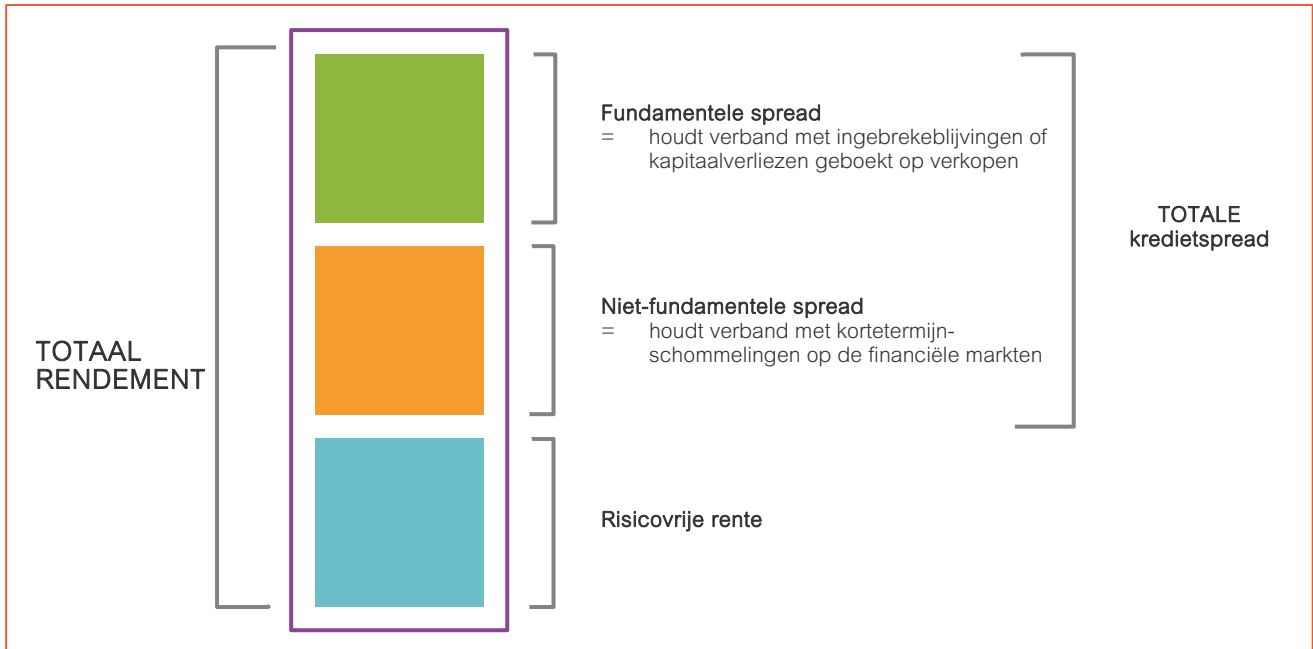
	2016		2015	
	Effect op resultatenrekening	Effect op IFRS eigen vermogen	Effect op resultatenrekening	Effect op IFRS eigen vermogen
Aandelen - marktrisico	- 79,3	- 560,8	- 173,0	- 606,8

C. SPREADRISICO

Spreadrisico ontstaat door de gevoeligheid van de waarden van activa en verplichtingen en financiële instrumenten voor veranderingen in het niveau of in de volatiliteit van de creditspreads van de risicovrije rentetermijnstructuur.

Een aanzienlijk deel van de verplichtingen van Ageas is in bepaalde mate niet liquide. Ageas streeft ernaar kredietbeleggingen bij voorkeur tot einde looptijd aan te houden. De impact van het spreadrisico op lange termijn wordt hierdoor aanzienlijk beperkt, omdat de verplichtingen die in bepaalde mate niet liquide zijn, maken dat Ageas

deze beleggingen tot einde looptijd kan aanhouden. Hoewel de volatiliteit op korte termijn zeer groot kan zijn, is het onwaarschijnlijk dat Ageas wordt gedwongen tegen bodemprijzen te verkopen, Ageas kan daarvoor zelf het beste moment kiezen. Dit is ook de reden waarom Ageas gebruik maakt van een interne maatstaf voor fundamenteel spreadrisico die enkel rekening houdt met het deel van dit risico dat verband houdt met het ontbreken en dalen van kredietscores met een eventueel feitelijk verlies tot gevolg. Deze evolutie is afgestemd op het solvency II-concept van volatiliteitscorrectie, waarbij geen rekening wordt gehouden met spreadvolatiliteit die niet resulteert in gerealiseerde verliezen.

Ageas behandeling van het spreadrisico van de standaardformule in de SCR_{Ageas} is als volgt:

- Opname van fundamentele spread voor EU blootstellingen aan overheidsobligaties en equivalenten;
- Uitsluiting van niet-fundamentele spread op andere schuld

Gevoeligheden

Het effect van spreadrisico wordt gemeten op basis van factor keer looptijd. De tabel hieronder geeft de factoren weer voor leningen met rating van AAA tot B-bedrijfsobligaties met een gewijzigde looptijd van (korter dan) 5 jaar en gelijk aan 10 jaar die worden toegepast op de kredietblootstelling om de impact te meten op de IFRS resultatenrekening en IFRS eigen vermogen.

	Effect op resultatenrekening	Effect op IFRS eigen vermogen
Stress - AAA (5 jaar / 10 jaar)	+ 54 / + 42 basispunten	+ 68 / + 53 basispunten
Stress - AA (5 jaar / 10 jaar)	+ 66 / + 51 basispunten	+ 83 / + 64 basispunten
Stress - A (5 jaar / 10 jaar)	+ 84 / + 63 basispunten	+ 105 / + 79 basispunten
Stress - BBB (5 jaar / 10 jaar)	+ 150 / + 120 basispunten	+ 188 / + 150 basispunten
Stress - BB (5 jaar / 10 jaar)	+ 270 / + 210 basispunten	+ 338 / + 263 basispunten
Stress - B (5 jaar / 10 jaar)	+ 450 / + 351 basispunten	+ 563 / + 439 basispunten
Spreadrisico	- 1,8	- 994,6

D. VALUTARISICO

Het valutarisico vloeit voort uit de gevoeligheid van activa en verplichtingen voor veranderingen van de hoogte van valutakoersen als er een 'mismatch' is tussen de relevante valuta's van activa en verplichtingen. Op groepsniveau omvat dit risico situaties waarin Ageas activa (van dochtermaatschappijen en deelnemingen) of verplichtingen (van financiering) heeft in andere valuta dan euro.

In het beleggingsbeleid van Ageas wordt dit risico beperkt door de eis dat de valuta 'mismatch' tussen activa en verplichtingen bij dochterondernemingen tot een minimum wordt beperkt; in veel gevallen wordt dat risico volledig geëlimineerd.

Het is beleid bij Ageas om de aandeleninvesteringen en permanente financiering in buitenlandse valuta's voor dochterondernemingen en deelnemingen niet af te dekken. Ageas accepteert de 'mismatch' die voortvloeit uit het eigendom van lokale dochtermaatschappijen in niet-euro valuta's als normaal voor een internationale groep.

In de volgende tabel zijn de belangrijkste valutarisicoposities per 31 december weergegeven. Het betreft hier nettoposities (activa minus verplichtingen), na afdekking genoteerd in euro's.

Per 31 december 2016	HKD	GBP	USD	CNY	INR	MYR	PHP	THB	VND	RON	TRY	Overige
Totaal activa	83,6	3.627,2	2.968,5	968,9	34,0	365,5	80,6	562,5	13,2	21,1	167,8	24,6
Totaal verplichtingen	7,3	2.982,2	574,6			34,1	24,2			1,2		2,2
Totaal activa minus verplichtingen	76,3	645,0	2.393,9	968,9	34,0	331,4	56,4	562,5	13,2	19,9	167,8	22,4
Buiten balans		98,6	- 1.547,4									
Netto positie	76,3	743,6	846,5	968,9	34,0	331,4	56,4	562,5	13,2	19,9	167,8	22,4
Waarvan geïnvesteerd in dochterondernemingen en deelnemingen	83,6	815,1	99,7	968,9	23,6	365,5	71,8	562,5	13,2	21,1	115,7	

Per 31 december 2015	HKD	GBP	USD	CNY	INR	MYR	PHP	THB	VND	RON	TRY	Overige
Totaal activa	1.360,2	4.242,5	5.657,6	1.173,1	34,0	292,1	29,2	474,8		21,8	166,0	32,4
Totaal verplichtingen	1.503,1	3.295,4	2.632,7	31,0						16,6		15,7
Totaal activa minus verplichtingen	- 142,9	947,1	3.024,9	1.142,1	34,0	292,1	29,2	474,8		5,2	166,0	16,7
Buiten balans	- 120,9	121,3	- 1.869,2	2,3								
Netto positie	- 263,8	1.068,4	1.155,7	1.144,4	34,0	292,1	29,2	474,8		5,2	166,0	16,7
Waarvan geïnvesteerd in dochterondernemingen en deelnemingen	1.046,7	1.128,6	79,0	1.173,1	22,7	292,1	28,8	474,8		21,8	126,2	

E. VASTGOEDRISICO

Vastgoedrisico ontstaat als het resultaat van de gevoeligheid van activa en verplichtingen tot het niveau of de volatiliteit van marktprijzen van vastgoed of hun rendement.

Met het oog op risicomanagement definieert Ageas de blootstelling aan vastgoed op basis van de marktwaarde van deze activa met inbegrip van activa die worden aangehouden voor eigen gebruik. Dit verschilt van de blootstelling gerapporteerd onder de IFRS definities, die niet-gerealiseerde winsten uitsluiten. De tabel hieronder definieert

wat Ageas beschouwt als economische blootstelling aan vastgoed en hoe dit wordt aangesloten bij de cijfers gerapporteerd onder IFRS.

In het derde kwartaal van 2016 is Ageas overgeschakeld naar een intern model voor het risicobeheer van vastgoed. Bijgevolg worden de parkeerconcessies nu wel opgenomen, hiermee wordt dan ook een uitgestelde belastingverplichting erkend en niet in aanmerking komend beschikbaar kapitaal opgenomen. Bovendien zijn de toegepaste schokken op vastgoed voor de kapitaalvereisten in overeenstemming met een interne ijking afhankelijk van het specifieke type vastgoed.

	2016	2015
Type van actief		
<i>Boekwaarde</i>		
Vastgoed (zie noot 12)	2.772,5	2.847,1
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik (zie noot 17)	1.036,0	1.010,5
Vastgoed voor verkoop (zie noot 16)	82,4	82,6
Totaal (tegen geamortiseerde kostprijs)	3.890,9	3.940,2
Vastgoed fondsen (tegen reële waarde)	603,9	578,7
Totaal vastgoed blootstelling volgens IFRS definitie	4.494,8	4.518,9
<i>Ongerealiseerde herwaarderingen (Economische blootstelling)</i>		
Vastgoed	1.073,0	1.114,2
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	416,5	430,8
Totaal economische blootstelling op vastgoed	5.984,3	6.063,9

Gevoeligheden

Onderstaande tabel geeft het effect weer op de resultatenrekening en het eigen vermogen onder IFRS van een neerwaartse schok op de vastgoedmarkt van 20%.

	Effect op resultatenrekening	2016 Effect op IFRS eigen vermogen	Effect op resultatenrekening	2015 Effect op IFRS eigen vermogen
Vastgoedrisico	- 226,1	- 286,2	- 232,4	- 312,5

F. MARKTCONCENTRATIERISICO

Marktconcentratierisico heeft betrekking op risico's die ontstaan door een gebrek aan diversificatie van de activaportefeuille door een grote totale positie bij individuele tegenpartijen, of een aantal gecorreleerde tegenpartijen.

Concentratierisico kan ontstaan als gevolg van een grote totale positie bij individuele tegenpartijen dan wel een totale positie bij een aantal positief gecorreleerde tegenpartijen (dat wil zeggen, partijen die onder vergelijkbare omstandigheden in gebreke blijven) die potentieel tot aanzienlijke bijzondere waardeverminderingen zouden kunnen leiden in het geval van faillissement of niet-betaling.

Het vermijden van concentraties is een fundamentele factor in de kredietrisicostrategie van Ageas om liquide en gediversifieerde portefeuilles aan te houden.

Elke dochtermaatschappij is verantwoordelijk voor haar eigen tegenpartijlimieten, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van de bewuste dochtermaatschappij en vereisten op het niveau van de groep. Het voortdurend monitoren valt eveneens onder de verantwoordelijkheid van de individuele dochtermaatschappijen. De groep volgt deze limieten aan de hand van periodieke rapportages en bewaakt de totale positie.

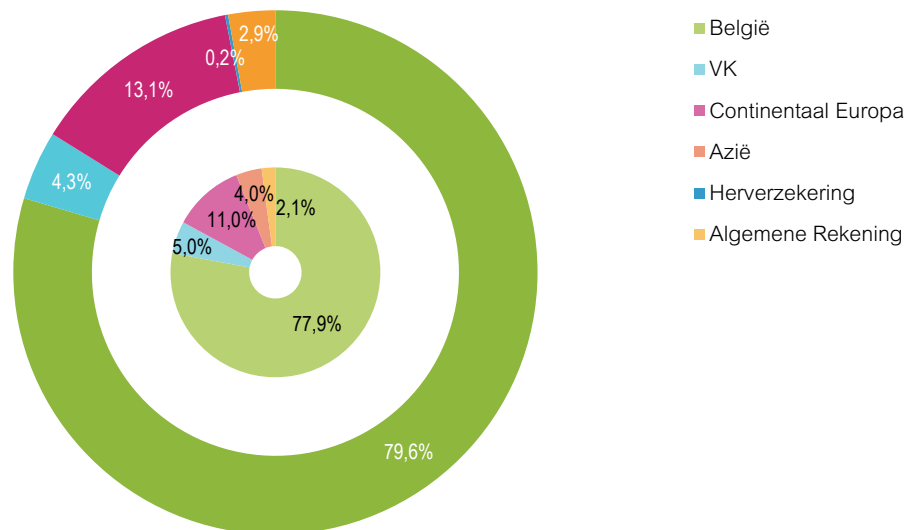
Met het oog op het beheersen van de concentratie van kredietrisico is het risicobeleid van Ageas gericht op het spreiden van kredietrisico over verschillende sectoren en landen. Ageas houdt de grootste posities in individuele entiteiten, bedrijfspgroepen (total one obligor) en andere potentiële concentraties (sectoren en regio's) nauwlettend in de gaten. Dit om een goede spreiding te bevorderen en eventueel significant concentratierisico op tijd te signaleren.

Onderstaande tabel geeft informatie over de concentratie van het kredietrisico per type en locatie van de Ageas entiteit per 31 december.

31 december 2016	Overheid en publieke sector	Krediet- instellingen	Zakelijke klanten	Retail klanten	Overige	Totaal
België	35.277,6	9.208,1	13.741,5	1.529,2	90,0	59.846,4
VK	401,3	866,7	1.873,4		70,5	3.211,9
Continentaal Europa	5.972,6	1.863,8	1.829,5	25,0	141,6	9.832,5
- Frankrijk	1.582,4	640,0	392,0	24,7	99,2	2.738,3
- Italië	415,8	54,8	205,1		1,2	676,9
- Portugal	3.974,4	1.169,0	1.232,4	0,3	41,2	6.417,3
Azië		5,0			0,8	5,8
Herverzekering		42,1	91,2		3,6	136,9
Algemene Rekening	35,2	1.695,6	204,6		245,0	2.180,4
Totaal	41.686,7	13.681,3	17.740,2	1.554,2	551,5	75.213,9

31 december 2015	Overheid en publieke sector	Krediet- instellingen	Zakelijke klanten	Retail klanten	Overige	Totaal
België	33.836,9	10.033,2	12.413,0	1.545,6	110,0	57.938,7
VK	314,2	961,1	2.208,6		210,4	3.694,3
Continentaal Europa	4.744,6	1.879,3	1.485,6	26,9	35,7	8.172,1
- Frankrijk	1.475,6	656,7	408,2	26,9	31,1	2.598,5
- Italië	442,4	44,6	140,2		1,7	628,9
- Portugal	2.826,6	1.178,0	937,2		2,9	4.944,7
Azië	472,4	974,0	1.452,1	64,7	5,6	2.968,8
Algemene Rekening	45,2	1.667,7	- 158,9		2,8	1.556,8
Totaal	39.413,3	15.515,3	17.400,4	1.637,2	364,5	74.330,7

De grafiek hieronder geeft een overzicht van het kredietrisico van Ageas, opgesplitst per operationeel segment (zoals beschreven in sectie 5.2) per 31 december.

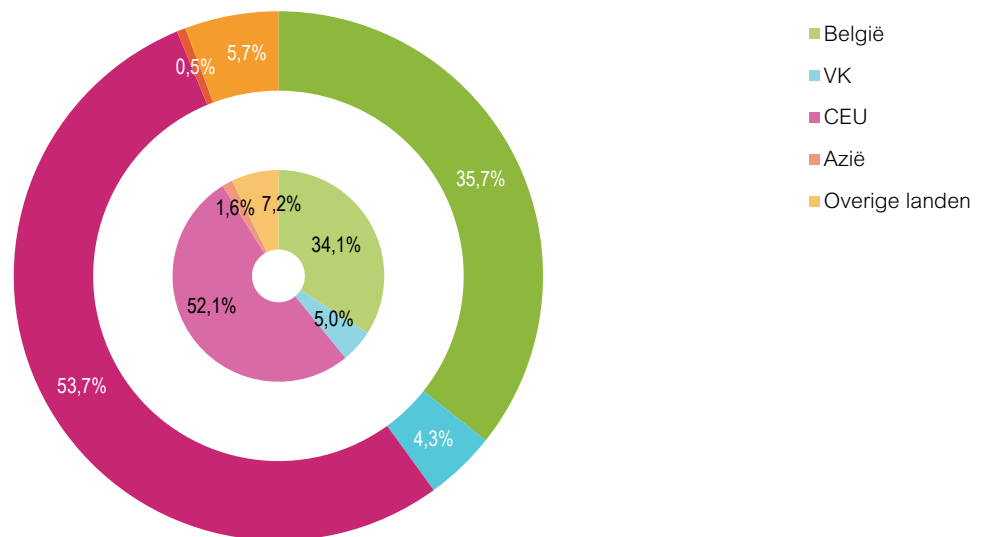
Buitenste cirkel = 2016
Binnenste cirkel = 2015

De tabel hieronder geeft een overzicht van de concentratie van het kredietrisico per type en locatie van de tegenpartij per 31 december

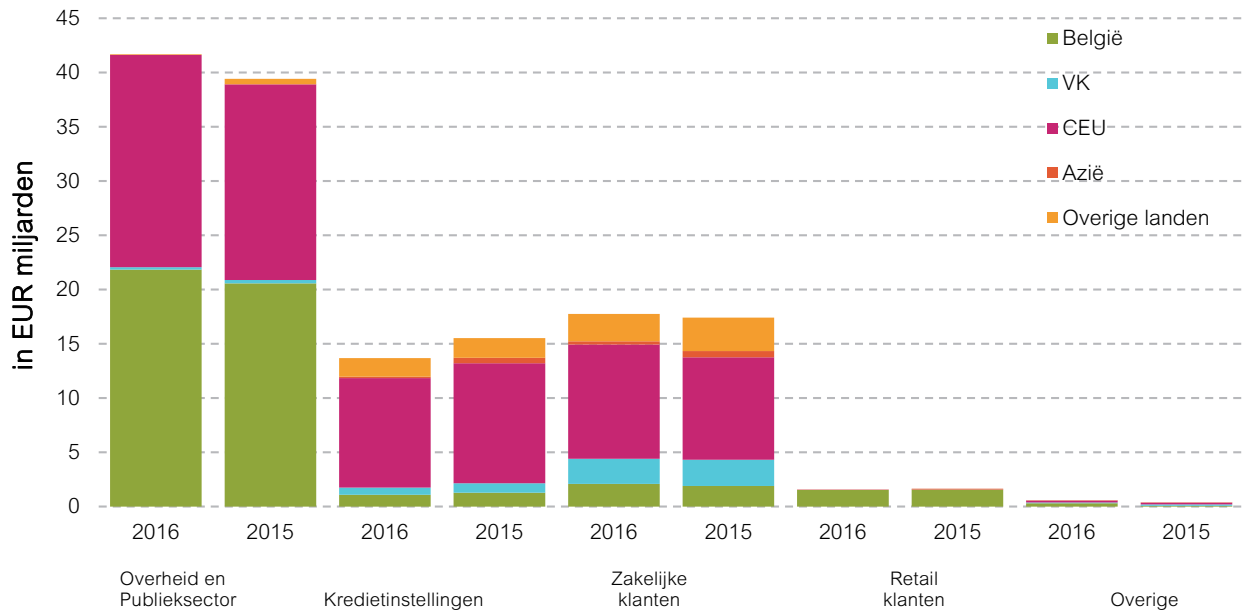
31 december 2016	Overheid en publieke sector	Krediet- instellingen	Zakelijke klanten	Retail klanten	Overige	Totaal
België	21.827,9	1.083,9	2.088,9	1.529,1	304,6	26.834,4
VK	221,1	666,3	2.306,4		73,5	3.267,3
Continentaal Europa	19.580,1	10.086,9	10.539,3	24,8	170,4	40.401,5
- Frankrijk	6.318,2	2.673,3	3.349,1	24,7	102,6	12.467,9
- Italië	1.504,4	128,9	933,4		2,9	2.569,6
- Portugal	2.369,9	238,1	332,2		44,4	2.984,6
- Overige	9.387,6	7.046,6	5.924,6	0,1	20,5	22.379,4
Azië		121,5	282,5		2,4	406,4
Overige landen	57,6	1.722,7	2.523,1	0,3	0,6	4.304,3
Totaal	41.686,7	13.681,3	17.740,2	1.554,2	551,5	75.213,9

31 december 2015	Overheid en publieke sector	Krediet- instellingen	Zakelijke klanten	Retail klanten	Overige	Totaal
België	20.564,2	1.276,3	1.884,6	1.545,6	67,1	25.337,8
VK	311,9	861,0	2.425,3		130,8	3.729,0
Continentaal Europa	18.015,0	11.059,4	9.435,6	26,9	159,0	38.695,9
- Frankrijk	5.995,1	2.782,2	3.086,1	26,9	49,3	11.939,6
- Italië	1.662,2	233,4	822,0		3,0	2.720,6
- Portugal	2.107,6	344,1	281,3		6,0	2.739,0
- Overige	8.250,1	7.699,7	5.246,2		100,7	21.296,7
Azië	38,3	511,8	573,8	64,7	5,6	1.194,2
Overige landen	483,9	1.806,8	3.081,1		2,0	5.373,8
Totaal	39.413,3	15.515,3	17.400,4	1.637,2	364,5	74.330,7

De grafiek hieronder geeft een overzicht van de concentratie van het kredietrisico per locatie van de tegenpartij per 31 december. Elke regio investeert hoofdzakelijk in de eigen regionale omgeving. Aangezien AG Insurance in grote mate gediversifieerd is over heel Europa, zijn de belangrijkste tegenpartijen gelegen in Continentaal Europa.

De grafiek hieronder geeft een overzicht van de concentratie van het kredietrisico per type tegenpartij op 31 december.

De tabel hieronder toont de hoogste blootstellingen op de uiteindelijke moedermaatschappij gemeten aan reële waarde en nominale waarde met hun ratings.

Hoogste Exposure Top 10	Groep Rating	Reële waarde	Nominale waarde
Koninkrijk België	AA-	18.981,7	15.743,6
Franse republiek	AA	8.054,1	6.179,5
Oostenrijkse republiek	AA+	3.245,3	2.450,8
Bondsrepubliek Duitsland	AAA	2.472,1	1.881,4
Portugese republiek	BB+	2.458,5	2.444,6
Europese Investeringsbank	AAA	1.573,7	1.263,1
Koninkrijk Spanje	BBB+	1.536,2	1.195,7
Italiaanse republiek	BBB	1.503,8	1.669,3
BNP Paribas	A	1.246,7	1.194,0
Koninkrijk der Nederlanden	AAA	1.133,9	978,8
Totaal		42.206,1	35.000,7

De top 10 blootstelling geeft dezelfde belangrijke tegenpartijen weer als vorig jaar. Het Koninkrijk België blijft de belangrijkste tegenpartij, in overeenstemming met de strategie om zich 'op de thuismarkt terug te plooiën' waardoor het nadeel ontstaat dat het risico van het thuisland toeneemt. BNP Paribas, de enige niet-soevereine tegenpartij in de lijst, daalt één plaats in de lijst.

5.4.1.2 Risico dat optreedt als een tegenpartij in gebreke blijft

Het risico dat optreedt wanneer een tegenpartij in gebreke blijft, omvat twee subrisico's:

- wanbetalingsrisico voor investeringen;
- tegenpartijrisico.

De volgende tabel geeft een overzicht van het kredietrisico waaraan Ageas is blootgesteld.

31 december 2016	België	VK	Continentaal Europa	Azië	Her- verzekering	Verzekeringen Eliminaties	Totaal Verzekeringen	Algemene Rekening	Groep Eliminaties	Totaal Ageas
Geldmiddelen en kasequivalenten (zie noot 10)	869,2	157,0	335,8	5,0	13,3		1.380,3	800,6		2.180,9
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden (activa) (zie noot 11)	5,0		3,0				8,0			8,0
Leningen	7.818,1	63,6	25,2			-	7.906,9	1.458,0	- 668,6	8.696,3
Bijzondere waardeverminderingen	- 10,3		- 1,0				- 11,3			- 11,3
Totaal leningen, netto (zie noot 13)	7.807,8	63,6	24,2				7.895,6	1.458,0	- 668,6	8.685,0
Rentedragende investeringen	50.313,8	2.209,5	9.111,1		99,2	-	61.733,6	371,0		62.104,6
Bijzondere waardeverminderingen	- 1,1		- 21,6				- 22,7			- 22,7
Totaal rentedragende investeringen, netto (zie noot 11)	50.312,7	2.209,5	9.089,5		99,2		61.710,9	371,0		62.081,9
Herverzekering en overige vorderingen	840,3	781,8	357,4	0,8	24,4	- 27,1	1.977,6	252,8	- 6,3	2.224,1
Bijzondere waardeverminderingen	- 6,4	- 1,2	- 24,2				- 31,8			- 31,8
Totaal Herverzekering en overige vorderingen, netto (zie noot 15)	833,9	780,6	333,2	0,8	24,4	- 27,1	1.945,8	252,8	- 6,3	2.192,3
Totaal kredietrisico, bruto	59.846,4	3.211,9	9.832,5	5,8	136,9	- 27,1	73.006,4	2.882,4	- 674,9	75.213,9
Bijzondere waardeverminderingen	- 17,8	- 1,2	- 46,8				- 65,8			- 65,8
Totaal kredietrisico, netto zoals op de balans verantwoord	59.828,6	3.210,7	9.785,7	5,8	136,9	- 27,1	72.940,6	2.882,4	- 674,9	75.148,1
Verbintenissen die niet uit de balans blijken (zie noot 30)	4.486,4						4.486,4	2,1		4.488,5
Totaal kredietrisico, die niet uit de balans blijken	4.486,4						4.486,4	2,1		4.488,5
Totaal kredietrisico, netto	64.315,0	3.210,7	9.785,7	5,8	136,9	- 27,1	77.427,0	2.884,5	- 674,9	79.636,6

31 december 2015	België	VK	Continentaal Europa	Azië			Algemene Rekening	Eliminaties	Totaal Ageas
Geldmiddelen en kasequivalenten (zie noot 10)	934,6	209,6	219,4	194,5			836,2		2.394,3
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden (activa) (zie noot 11)	25,7		2,8						28,5
Leningen	6.574,3	78,0	31,4	258,8			1.534,9	- 1.167,1	7.310,3
Bijzondere waardeverminderingen	- 12,7		- 1,1	- 10,2					- 24,0
Totaal leningen, netto (zie noot 13)	6.561,6	78,0	30,3	248,6			1.534,9	- 1.167,1	7.286,3
Rentedragende investeringen	49.632,4	2.536,8	7.659,7	2.388,5			349,6		62.567,0
Bijzondere waardeverminderingen	- 3,5		- 21,0						- 24,5
Totaal rentedragende investeringen, netto (zie noot 11)	49.628,9	2.536,8	7.638,7	2.388,5			349,6		62.542,5
Herverzekering en overige vorderingen	771,7	869,9	258,8	127,0			8,6	- 5,4	2.030,6
Bijzondere waardeverminderingen	- 5,4		- 8,7	- 2,6					- 16,7
Totaal Herverzekering en overige vorderingen, netto (zie noot 15)	766,3	869,9	250,1	124,4			8,6	- 5,4	2.013,9
Totaal kredietrisico, bruto	57.938,7	3.694,3	8.172,1	2.968,8			2.729,3	- 1.172,5	74.330,7
Bijzondere waardeverminderingen	- 21,6		- 30,8	- 12,8					- 65,2
Totaal kredietrisico, netto zoals op de balans verantwoord	57.917,1	3.694,3	8.141,3	2.956,0			2.729,3	- 1.172,5	74.265,5
Verbintenissen die niet uit de balans blijken (zie noot 30)	3.597,5			61,1			4,7		3.663,3
Totaal kredietrisico, die niet uit de balans blijken	3.597,5			61,1			4,7		3.663,3
Totaal kredietrisico, netto	61.514,6	3.694,3	8.141,3	3.017,1			2.734,0	- 1.172,5	77.928,8

De tabel hieronder geeft informatie over de bijzondere waardevermindering voor kredietrisico op 31 december.

	2016			2015		
	Uitstaand met bijzondere waarde- verminderingen	Bijzondere waarde- verminderingen voor specifiek kredietrisico	Dekkings- ratio	Uitstaand met bijzondere waarde- verminderingen	Bijzondere waarde- verminderingen voor specifiek kredietrisico	Dekkings- ratio
Rentedragende investeringen (zie noot 11)	23,4	- 22,7	97,0%	27,1	- 24,5	90,4%
Totaal leningen (zie noot 13)	57,5	- 10,5	18,3%	72,7	- 23,2	31,9%
Overige vorderingen (zie noot 15)	39,7	- 31,8	80,1%	22,5	- 16,7	74,2%
Totaal uitstaand bedrag onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen	120,6	- 65,0	53,9%	122,3	- 64,4	52,6%

A. WANBETALINGSRISICO VOOR INVESTERINGEN

Het wanbetalingsrisico voor investeringen vertegenwoordigt het risico dat investeringen van Ageas daadwerkelijk in gebreke blijven. Waardeschommelingen als gevolg van kortetermijnvolatiliteit op de markten zijn gedekt onder marktrisico; dit omvat geen contracten gedekt onder tegenpartijwanbetalingsrisico (zie sectie B).

Dit risico wordt beheerst aan de hand van limieten waarbij rekening wordt gehouden met het soort kredietpositie, de kredietkwaliteit en waar nodig, de looptijden. Regelmatige bewaking en waarschuwings-systemen helpen eveneens bij de beheersing van kredietrisico.

De posities worden intern bewaakt aan de hand van een limietoverschrijdingsrapportage per kwartaal. Limieten worden bewaakt op basis van reële waarde binnen de beleggingenclassificatie. De limieten per categorie zijn als volgt gedefinieerd.

Voor *overheidsobligaties* geldt een limiet per land op diverse manieren:

- 'macrolimieten' gedefinieerd als percentage van het bruto binnenlands product (bbp), staatsschulden en investeringen;
- 'total one obligor' (TOO)-limieten gedefinieerd als de maximale positie in één tegenpartij op basis van kredietratings;
- (her)beleggingsrestricties: grotere blootstellingen aan eurolanden met BBB-rating zijn alleen toegestaan onder de voorwaarde van een stabiel vooruitzicht. Zonder de goedkeuring van het ARC geen nieuwe beleggingen in staatsleningen met een BBB-rating of lager.

Voor *bedrijfsobligaties* gelden eveneens meerdere criteria:

- totale positie bedrijfsobligaties als percentage van de portefeuille;
- limieten afhankelijk van het solvabiliteitskapitaal vereist voor spreadrisico;
- limieten per sector op basis van de kredietrating;
- bewaking van geconcentreerde blootstellingen;
- 'total one obligor'.

Ageas heeft ook een risk appetite stress scenario in geval van een ingebrekeblijving van één partij, waarbij zowel het grootste risico bij een belegging in schuld papier van één land als het grootste risico bij een positie in bedrijfsobligaties van één partij binnen de solvabiliteit risk appetite limieten moeten blijven.

Aandelenbeleggingen zijn toegestaan wanneer de dochteronderneming ervoor zorgt dat de indicatoren binnen de risk appetite limieten blijven.

De creditrating die Ageas toepast is gebaseerd op de op één na best beschikbare kwalificaties van Moody's, Fitch en Standard & Poors. In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op de kredietkwaliteit van:

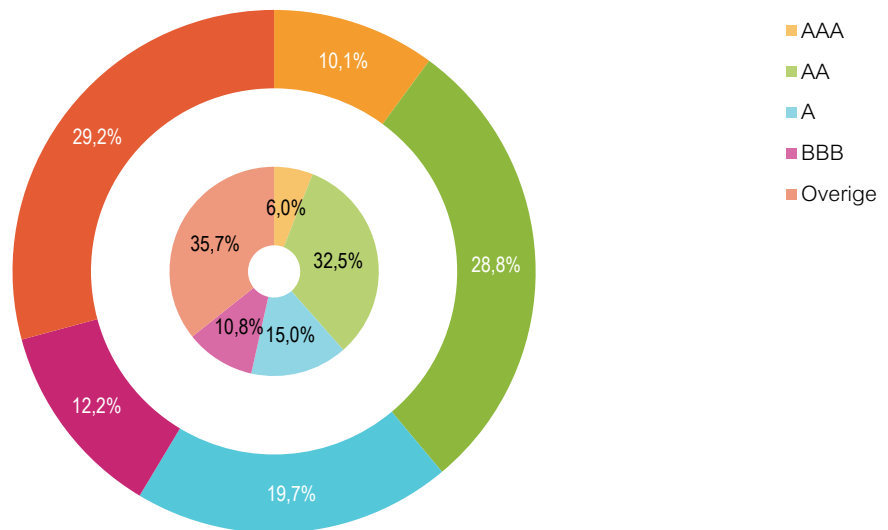
- leningen;
- rentedragende beleggingen:
 - overheidsobligaties;
 - bedrijfsobligaties;
 - banken en andere financiële instellingen.

1 Leningen

In de onderstaande tabel wordt de kredietkwaliteit van Leningen weergegeven.

	2016		2015	
	Boekwaarde	Percentage	Boekwaarde	Percentage
Beleggingsclassificatie				
AAA	880,9	10,1%	438,5	6,0%
AA	2.500,9	28,8%	2.379,5	32,5%
A	1.712,1	19,7%	1.093,4	15,0%
BBB	1.064,0	12,2%	790,1	10,8%
Beleggingsclassificatie	6.157,9	70,8%	4.701,5	64,3%
Minder dan beleggingsclassificatie			2,1	0,0%
Zonder kredietbeoordeling	2.538,4	29,2%	2.606,7	35,7%
Totaal bruto investeringen in leningen	8.696,3	100,0%	7.310,3	100,0%
Bijzondere waardeverminderingen	- 11,3		- 24,0	
Totaal netto investeringen in leningen (zie noot 13)	8.685,0		7.286,3	

De kredietkwaliteit van Leningen kan grafisch als volgt worden weergegeven.

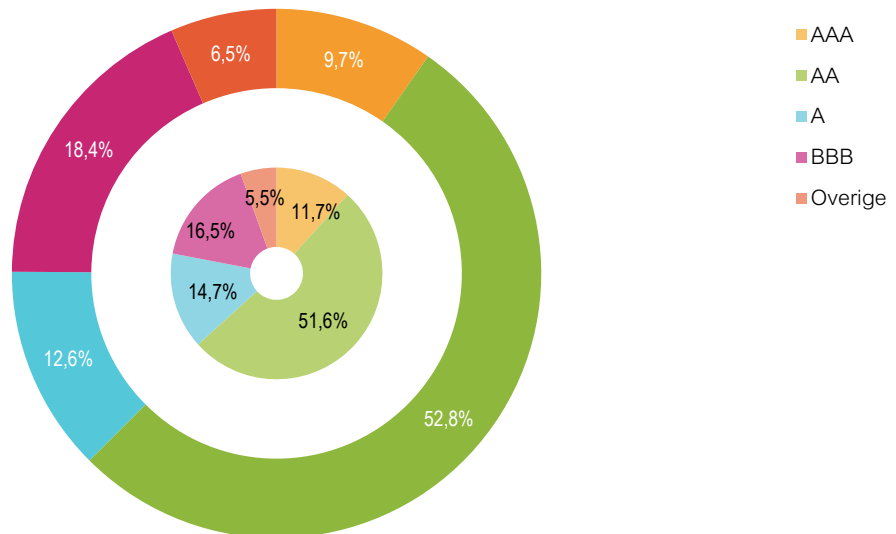
De stijging van het aandeel investment grade leningen komt voornamelijk door de staatsleningen. Het aandeel van leningen zonder kredietbeoordeling, met vooral hypothecaire leningen voor klanten, is stabiel gebleven in 2016.

2 Rentedragende beleggingen

Onderstaande tabel zet de kredietkwaliteit van Rentedragende beleggingen uiteen waarbij een constant aandeel van investment grade beleggingen wordt getoond.

	2016		2015	
	Boekwaarde	Percentage	Boekwaarde	Percentage
Beleggingsclassificatie				
AAA	6.008,6	9,7%	7.327,9	11,7%
AA	32.798,2	52,8%	32.259,5	51,6%
A	7.824,2	12,6%	9.167,7	14,7%
BBB	11.437,4	18,4%	10.352,2	16,5%
Beleggingsclassificatie	58.068,4	93,5%	59.107,3	94,5%
Minder dan beleggingsclassificatie	2.942,1	4,8%	2.658,8	4,3%
Zonder kredietbeoordeling	1.071,4	1,7%	776,4	1,2%
Totaal netto investeringen in rentedragende effecten	62.081,9	100,0%	62.542,5	100,0%
Bijzondere waardeverminderingen	22,7		24,5	
Totaal investeringen in rentedragende effecten, bruto (zie noot 11)	62.104,6		62.567,0	

De grafische weergave van de kredietkwaliteit van de rentedragende investeringen is als volgt:

Buitenste cirkel = 2016
Binnenste cirkel = 2015

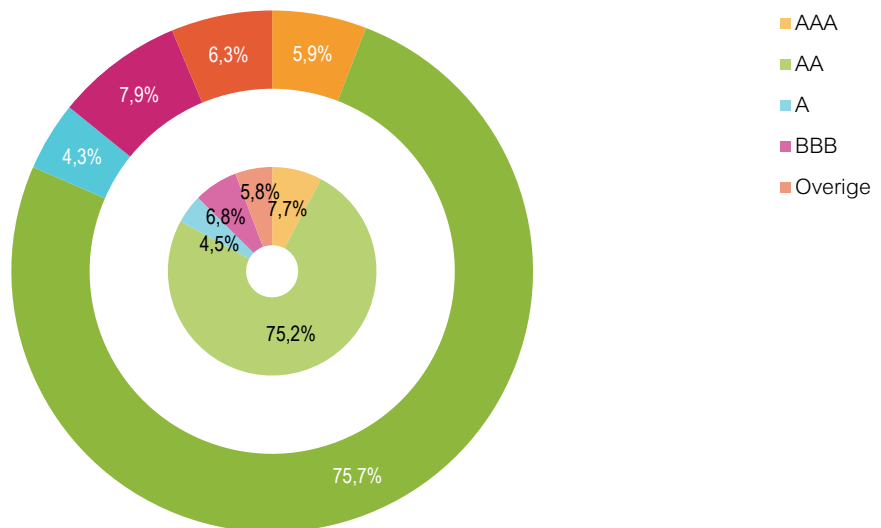
De obligatieportefeuille is sterk gericht op overheids- en andere obligaties met een hoge investment grade rating. Van de obligaties is 93,5% investment grade (2015: 94,5%), waarvan 75,1% een rating A of hoger heeft (2015: 78,0%) en meer dan 50% belegd is in obligaties met een AA-rating. Het percentage bij 'Minder dan beleggingsclassificatie' bevat voornamelijk Portugese blootstellingen, terwijl de grootste blootstelling aan rating AA obligaties Belgisch is.

A OVERHEIDSOBLIGATIES

In de onderstaande tabel wordt informatie gegeven over de kredietkwaliteit van overheidsobligaties.

	31 december 2016	Percentage	31 december 2015	Percentage
Naar IFRS classificatie				
Voor verkoop beschikbaar	33.197,4	87,7%	31.705,3	87,0%
Tot einde looptijd aangehouden	4.641,4	12,3%	4.725,0	13,0%
Totaal overheidsobligaties (zie noot 11)	37.838,8	100,0%	36.430,3	100,0%
Naar rating				
AAA	2.216,1	5,9%	2.822,1	7,7%
AA	28.636,0	75,7%	27.390,2	75,2%
A	1.621,0	4,3%	1.638,2	4,5%
BBB	2.993,6	7,9%	2.483,2	6,8%
Totaal beleggingsclassificatie	35.466,7	93,7%	34.333,7	94,2%
Minder dan beleggingsclassificatie	2.321,4	6,1%	2.047,6	5,7%
Zonder kredietbeoordeling	50,7	0,1%	49,0	0,1%
Totaal minder dan beleggingsclassificatie en zonder kredietbeoordeling	2.372,1	6,3%	2.096,6	5,8%
Totaal overheidsobligaties	37.838,8	100,0%	36.430,3	100,0%

De tabel toont de kredietkwaliteit van overheidsobligaties welke stabiel is gebleven in 2016:

Buitenste cirkel = 2016
Binnenste cirkel = 2015

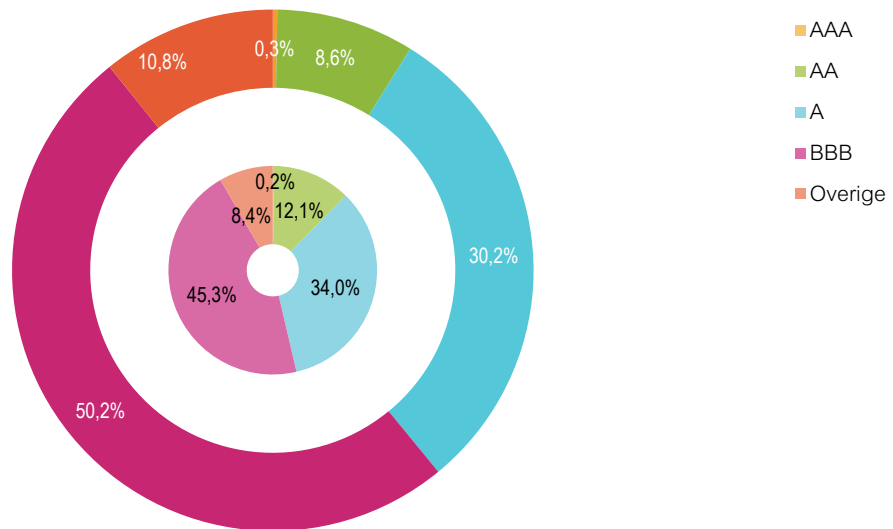
De tot einde looptijd aangehouden blootstelling wordt volledig vertegenwoordigd door Belgische en Portugese overheidsobligaties. Het grootste deel van de portfolio overheidsobligaties is belegd in AA-obligaties, grotendeels verklaard door de blootstelling van Belgische overheidsobligaties. Meer dan 99% van de 'Minder dan beleggingsclassificatie' blootstelling betreft Portugese obligaties.

B BEDRIJFSOBLIGATIES

In de onderstaande tabel wordt informatie gegeven over de kredietkwaliteit van bedrijfsobligaties.

	31 december 2016	Percentage	31 december 2015	Percentage
Naar IFRS classificatie				
Voor verkoop beschikbaar	13.688,3	99,6%	13.562,9	99,6%
Tot einde looptijd aangehouden	60,3	0,4%	59,8	0,4%
Totaal bedrijfsobligaties (zie noot 11)	13.748,6	100,0%	13.622,7	100,0%
Naar rating				
AAA	38,4	0,3%	28,9	0,2%
AA	1.177,8	8,6%	1.646,9	12,1%
A	4.153,7	30,2%	4.637,7	34,0%
BBB	6.899,2	50,2%	6.172,1	45,3%
Totaal beleggingsclassificatie	12.269,1	89,2%	12.485,6	91,6%
Minder dan beleggingsclassificatie	549,3	4,0%	526,3	3,9%
Zonder kredietbeoordeling	930,2	6,8%	610,8	4,5%
Totaal minder dan beleggingsclassificatie en zonder kredietbeoordeling	1.479,5	10,8%	1.137,1	8,4%
Totaal bedrijfsobligaties	13.748,6	100,0%	13.622,7	100,0%

De kredietkwaliteit van bedrijfsobligaties kan grafisch als volgt worden weergegeven.

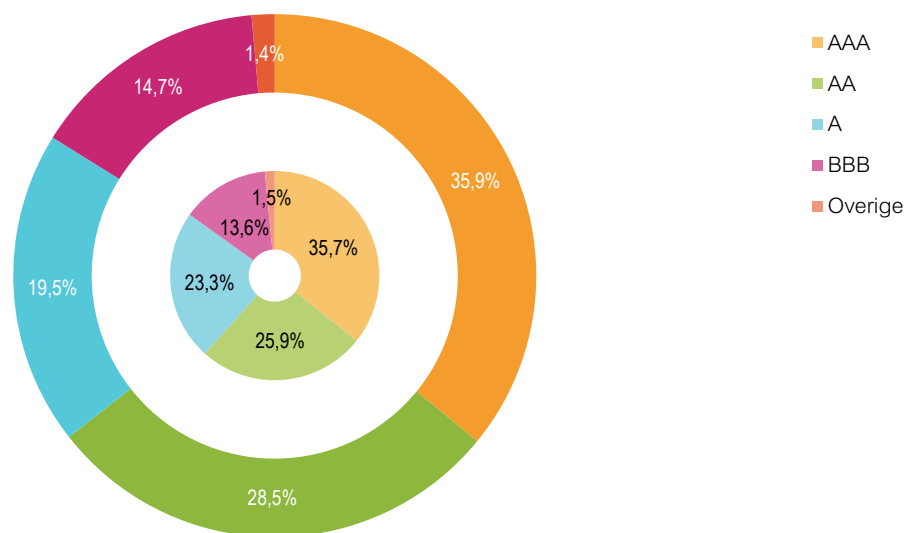
Er is een kleine verschuiving zichtbaar van hogere naar lagere kredietkwaliteit, voornamelijk te verklaren door de lage rentestanden. Desalniettemin blijft de bedrijfsobligatieportefeuille sterk gericht op obligaties met een hoge investment grade rating. Van die obligaties is 89,2% investment grade (2015: 91,6%), waarvan 39,0% een rating A of hoger heeft (2015: 46,3%).

C BANKEN EN ANDERE FINANCIËLE INSTELLINGEN

In de onderstaande tabel wordt informatie gegeven over de kredietkwaliteit van banken en andere financiële instellingen.

	31 december 2016	Percentage	31 december 2015	Percentage
Naar IFRS classificatie				
Voor verkoop beschikbaar	10.293,6	99,2%	12.205,1	99,3%
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	69,3	0,7%	75,7	0,6%
Tot einde looptijd aangehouden	13,6	0,1%	17,3	0,1%
Totaal banken en andere financiële instellingen (zie noot 11)	10.376,5	100,0%	12.298,1	100,0%
Naar rating				
AAA	3.719,4	35,9%	4.391,8	35,7%
AA	2.960,3	28,5%	3.190,4	25,9%
A	2.019,8	19,5%	2.859,5	23,3%
BBB	1.529,6	14,7%	1.669,4	13,6%
Totaal beleggingsclassificatie	10.229,1	98,6%	12.111,1	98,5%
Minder dan beleggingsclassificatie	70,1	0,7%	83,3	0,7%
Zonder kredietbeoordeling	77,3	0,7%	103,7	0,8%
Totaal minder dan beleggingsclassificatie en zonder kredietbeoordeling	147,4	1,4%	187,0	1,5%
Totaal banken en andere financiële instellingen	10.376,5	100,0%	12.298,1	100,0%

De kredietkwaliteit van banken en andere financiële instellingen kan grafisch als volgt worden weergegeven.

De blootstelling aan banken en andere financiële instellingen is in grote mate 'investment grade' (98,6%) met 83,9% A-rating of hoger.

B. RISICO DAT OPTREEDT ALS EEN TEGENPARTIJ IN GEBREKE BLIJFT

Het risico dat optreedt als een tegenpartij in gebreke blijft geeft mogelijke verliezen weer als gevolg van onverwachte ingebrekeblijving, of een verslechtering in de kredietpositie, van tegenpartijen en schuldenaren. De reikwijdte van het wanbetalingsrisico voor tegenpartijen omvat risicobeperkende contracten (zoals herverzekeringsovereenkomsten, effectiseringen en afgeleide producten), geldmiddelen, te ontvangen sommen van tussenpersonen en andere kredietblootstelling die elders niet gedekt is (garanties, polishouders, etcetera).

Het risico dat een tegenpartij in gebreke blijft kan ontstaan door de inkoop van herverzekeringen, andere risico verminderende maatregelen en 'andere activa'. Ageas beperkt deze vorm van risico door strikt beleid bij de keuze van tegenpartijen, eisen die worden gesteld aan zekerheden en door diversificatie.

Binnen Ageas wordt dit risico verminderd door de toepassing van het tegenpartijen risicobeleid en het nauwlettend volgen van de kredietpositie van tegenpartijen. Diversificatie en het vermijden van blootstelling aan tegenpartijen met een lage kredietrating zijn sleutelementen om dit risico te ondervangen.

Een bijzondere waardevermindering voor specifiek kredietrisico wordt vastgesteld als er objectieve aanwijzingen zijn dat Ageas niet alle verschuldigde bedragen in overeenstemming met de contractuele voorwaarden zal kunnen innen. De omvang van de bijzondere waardevermindering is het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. In het geval van op de markt verhandelde effecten is de realiseerbare waarde gelijk aan de reële waarde.

Bijzondere waardeverminderingen zijn gebaseerd op de laatste inschatting van Ageas op de nog mogelijke inning en vertegenwoordigen het verlies dat Ageas denkt te zullen lijden. Voorwaarden voor afschrijving kunnen zijn dat de faillissementsprocedure van de debiteur is afgerond en alle zekerheden zijn benut, dat de debiteur en/of garantieggever in staat van insolventie verkeren/verkeert, dat alle terugwinningsspanningen zijn geleverd of dat het punt van economisch verlies (dat wil zeggen, het moment waarop alle kosten samen hoger zijn dan het bedrag dat nog kan worden geïnd) is bereikt.

5.4.1.3 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico treedt op als Ageas onvoldoende liquide middelen heeft en niet in staat is om beleggingen en overige activa liquide te maken en te voldoen aan haar financiële verplichtingen wanneer die verschuldigd zijn. Daarbij kan worden gedacht aan het risico dat optreedt door een verwachte en onverwachte vraag naar contanten van polishouders en andere contractuele partijen waaraan niet kan worden voldaan zonder verliezen te lijden of de bedrijfsvoering te schaden als gevolg van beperkingen op de te liquideren activa. Deze beperkingen kunnen structureel of het gevolg van marktontwrichtingen zijn. Liquiditeitsrisico omvat ook het risico dat een veronderstelde liquiditeitspremie (aanpassing voor volatiliteit), die wordt gebruikt voor het waarderen van illiquide verplichtingen, niet wordt gerealiseerd.

De financiële verplichtingen van Ageas en de lokale dochtermaatschappijen van Ageas betreffen vaak lange termijn verplichtingen en in het algemeen zijn activa die worden aangehouden om aan deze verplichtingen te voldoen lange termijn activa en illiquide activa. Vorderingen en andere uitstroom van gelden kunnen onvoorspelbaar zijn en aanzienlijk verschillen van verwachte bedragen. Als liquide middelen niet beschikbaar zijn om een financiële verplichting na te komen als deze opeisbaar is, zullen liquide middelen moeten worden geleend of illiquide activa worden verkocht (met mogelijk een aanzienlijk verlies tot gevolg) om aan de verplichting te voldoen. Verliezen zouden ontstaan door de korting die moet worden verleend om de activa te liquideren.

Als een verzekeringsgroep genereert Ageas normaal gesproken contante middelen en blijft dit risico daardoor relatief laag. De afgelopen jaren werden gedomineerd door de effecten van de (Europese) schuldencrisis. De Europese Centrale Bank heeft een liquiditeitsverhogend monetair beleid gevoerd om deze crisis te overwinnen. Ageas houdt een aanzienlijke kaspositie aan om bestand te zijn tegen het voordoen van (relatief) slechte omstandigheden. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de verklaringen van de ECB over potentiële veranderingen in het monetaire beleid.

De oorzaken van liquiditeitsrisico kunnen worden gesplitst in factoren die een plotselinge toename van de behoefte aan contanten veroorzaken en factoren die leiden tot een onverwachte daling van de beschikbare middelen om aan de behoefte aan contanten te voldoen. Er zijn de volgende liquiditeitsrisico's:

- *financierings-liquiditeitsrisico*: het risico dat Ageas of een dochtermaatschappij niet in staat is voldoende middelen van buitenaf aan te trekken, omdat de activa illiquide zijn op het moment dat het nodig is (bijvoorbeeld om aan een onverwachte grote vordering te voldoen);
- *markt-liquiditeitsrisico*: het risico dat het verkoopproces zelf resulteert in verliezen door marktomstandigheden of hoge concentraties;
- *verzekeringstechnische liquiditeitsrisico's*: het risico dat Ageas of een lokale dochtermaatschappij een belangrijke som moet betalen om onvoorziene veranderingen te dekken in consumentgedrag (afkooprisico) of plotse grote schadevorderingen die ontstaan door grote of rampzalige gebeurtenissen zoals orkanen, aswolken, griepedemies, etc.

Ieder bedrijf van Ageas zorgt ervoor dat wordt voldaan aan alle liquiditeitsvereisten. Het liquiditeitsrisico wordt gesignaleerd en bewaakt zodat men bekend is met de omstandigheden waarin liquiditeitsproblemen mogelijk kunnen zijn (bijv. het verwachte uitloopprofiel van de verplichtingen, massaal verval, vertraging in nieuwe productie, wijziging in de rating, et cetera) en men weet hoe hierop kan worden ingespeeld (bijv. de liquiditeit van activa in een crisis). Op het niveau van de Algemene Rekening wordt de liquiditeit van de Group bewaakt, inclusief de betalingen met betrekking tot de instrumenten uit het verleden die worden aangehouden, de overdracht van en naar de dochtermaatschappijen, en de dividenduitkeringen aan de aandeelhouders, zowel onder de huidige omstandigheden als in stress situaties.

In de volgende tabel zijn de activa en verplichtingen van Ageas onderverdeeld in relevante clusters van looptijden op basis van de resterende contractuele looptijd. Het overzicht omvat alle activa en verplichtingen van Ageas, zowel van de verzekeringsmaatschappijen als van de holding.

Per 31 december 2016	Tot 1 maand	1-3 maanden	3-12 maanden	1-5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal
Activa						
Vastrentende financiële instrumenten	654,8	468,8	3.598,0	15.883,4	47.337,3	67.942,3
Variabel rentende financiële instrumenten	821,0	517,6	769,1	1.140,1	2.117,4	5.365,2
Niet rente-dragende financiële instrumenten	960,3	422,3	729,2	455,9	6.614,3	9.182,0
Niet-financiële activa	69,3	412,0	2.048,9	5.935,0	13.338,8	21.804,0
Totaal activa	2.505,4	1.820,7	7.145,2	23.414,4	69.407,8	104.293,5
Verplichtingen						
Vastrentende financiële instrumenten	720,2	104,1	521,0	206,4	1.627,2	3.178,9
Variabel rentende financiële instrumenten	15,3	32,5	135,1	1.162,0	1.690,7	3.035,6
Niet rente-dragende financiële instrumenten	313,8	577,4	2.506,5	17.903,1	45.495,1	66.795,9
Niet-financiële verplichtingen	84,1	587,6	973,6	6.956,6	12.476,2	21.078,1
Totaal verplichtingen	1.133,4	1.301,6	4.136,2	26.228,1	61.289,2	94.088,5
Netto liquiditeitsoverschot (tekort)	1.372,0	519,1	3.009,0	- 2.813,7	8.118,6	10.205,0
Verplichtingen inclusief toekomstige interest						
Vastrentende financiële instrumenten	755,0	321,3	842,8	2.506,4	3.875,4	8.300,9
Variabel rentende financiële instrumenten	16,8	32,6	135,4	1.162,7	440,7	1.788,2
Niet rente-dragende financiële instrumenten	313,8	577,4	2.506,5	17.903,1	45.495,1	66.795,9
Niet-financiële verplichtingen	84,1	587,6	973,6	6.956,6	12.476,2	21.078,1
Totaal verplichtingen inclusief toekomstige interest	1.169,7	1.518,9	4.458,3	28.528,8	62.287,4	97.963,1
Per 31 december 2015						
Totaal activa	1.616,9	2.413,1	5.648,8	20.373,9	74.433,1	104.485,8
Totaal verplichtingen	903,1	1.525,8	3.766,7	21.580,3	64.734,9	92.510,8
Netto liquiditeitsoverschot (tekort)	713,8	887,3	1.882,1	- 1.206,4	9.698,2	11.975,0

Hierbij is belangrijk dat vanuit IFRS oogpunt de netto liquiditeit aanleiding kan geven tot een verkeerde interpretatie van een netto liquiditeitsgap tussen een en vijf jaar. Deze voorstelling geeft echter geen afdoende kijk op de liquiditeitspositie aangezien ze gebaseerd is op de vervaldata van de activa en verplichtingen op de Resultatenrekening van de financiële positie aan hun IFRS waarde (die niet gelijk is aan de marktwaarde voor vastgoed, hypotheek of voorzieningen). Bijkomend wordt de liquiditeit verder onderschat aangezien de tabel geen dividenden omvat op aandelen, huur van vastgoed en verwachte premies of passiva die geen uitstromen van geldmiddelen voorstellen (bijv. reserve voor lage rente en reserve voor langlevensrisico) uitgesloten.

Tevens worden onder IFRS de liquiditeiten voor bepaalde specifieke activa mogelijk overgewaardeerd, omdat die activa met hun IFRS-waarde beschouwd worden, terwijl die activa in realiteit geen reële uitstromen van geldmiddelen voorstellen (bijv. goodwill, DAC en een deel van de immateriële activa).

De FRESH wordt in overeenstemming met IFRS buiten de Verplichtingen gehouden (inclusief rente), aangezien de hoofdsom van EUR 1.250 miljoen alleen kan worden afgelost door conversie naar Ageas-aandelen.

5.4.2 Verzekeringstechnisch risico

Verzekeringstechnische risico's betreffen alle risico's van verzekeringsverplichtingen als gevolg van afwijkingen in claims door de onzekerheid en timing van die claims, alsmede afwijkingen in uitgaven en verval, in vergelijking met de onderliggende hypothesen gemaakt bij de acceptatie van de polis.

Levensrisico omvat sterfterisico, langlevensrisico, arbeidsongeschiktheidsrisico, ziekterisico (dat wil zeggen ziekte met mogelijk dodelijk afloop), verval en behoudrisico, kostenrisico, catastroferisico en herzieningsrisico.

Tot de Niet-levensrisico's behoren het reserverisico, het premierisico en catastroferisico's. Reserverisico hangt samen met de uitstaande schadeclaims terwijl het premierisico betrekking heeft op toekomstige claims (met uitzondering van catastrofeclaims). Catastroferisico betreft schades die door rampgebeurtenissen worden veroorzaakt, zowel natuurrampen als door mensen veroorzaakte rampen.

Elke maatschappij beheert verzekeringsrisico's door middel van acceptatiebeleid, productgoedkeuringsbeleid, reserveringsbeleid, beleid voor schadebeheer en herverzekeringsbeleid. Er wordt vooral op gelet dat de klantengroep die een product koopt inderdaad overeenkomt met de onderliggende aannames over klanten bij de ontwikkeling en prijsstelling van het product.

Het acceptatiebeleid wordt lokaal vastgesteld als onderdeel van het algehele kader voor risicobeheersing van de onderneming en wordt beoordeeld door actuariële medewerkers die de feitelijke schadehistorie evalueren. Er wordt gebruik gemaakt van een reeks indicatoren en hulpmiddelen voor het maken van statistische analyses om de acceptatienormen te verfijnen, met als doel het schadeverloop te verbeteren en/of te waarborgen dat de prijsstelling op de juiste wijze wordt bijgesteld.

De verzekeringsmaatschappijen streven ernaar om de premies op een niveau vast te stellen waarbij het bedrag van de premies samen met de beleggingsinkomsten die daarmee worden gegenereerd groter is dan het totale bedrag van verwachte schades, schadeafhandelingskosten en beheerskosten. De juistheid van de prijsstelling wordt getoetst met behulp van diverse technieken en belangrijke prestatie-indicatoren die passen bij de betreffende portefeuille. Dit gebeurt zowel a priori (bijvoorbeeld beoordeling van de winstgevendheid) als a posteriori (bijvoorbeeld embedded value, combined ratio's).

De factoren waarmee rekening wordt gehouden bij de prijsstelling voor verzekeringen verschillen per product en zijn afhankelijk van de geboden dekking en uitkeringen. De volgende factoren worden in het algemeen in overweging genomen:

- verwachte claims van verzekeringnemers en daarmee verband houdende verwachte uitkeringen en de timing daarvan;
- de mate en aard van de onzekerheid aangaande de verwachte uitkeringen. In dit verband worden onder meer analyses gemaakt van schadestatistieken en de ontwikkeling van jurisprudentie, economische omstandigheden en demografische ontwikkelingen;
- overige productiekosten voor het betreffende product, zoals distributie-, marketing-, polisadministratie- en schadeadministratiekosten;
- financiële omstandigheden die de tijdswaarde van geld weer spiegelen;
- eisen ten aanzien van de solvabiliteit;
- beoogde niveaus van de winstgevendheid;
- omstandigheden in de verzekeringsmarkt, met name de prijsstelling van concurrenten voor vergelijkbare producten.

Van de posities in de hierboven genoemde risico's profiteert Ageas van diversificatie voor wat betreft geografische regio's, productgroepen en zelfs verschillende verzekeringsrisicofactoren zodat Ageas niet blootgesteld wordt aan grote concentraties verzekeringsrisico's. Daarnaast hebben de verzekeringsmaatschappijen van Ageas specifieke maatregelen getroffen om de blootstelling aan de concentratie van verzekeringsrisico's te verkleinen. Bijvoorbeeld producten die afkoopkosten in rekening brengen en/of producten die worden aangepast aan de marktwaarde beperken het verlies voor de verzekeringsmaatschappij en herverzekeringcontracten leiden tot een beperkte blootstelling aan grote verliezen.

5.4.2.1 Verzekeringsrisico's Leven

Het levensverzekeringsrisico ontstaat uit de levensverzekeringsverplichtingen in relatie tot de gevaren die verzekerd zijn en de processen die bij de bedrijfsvoering worden gebruikt.

Verzekeringsrisico's Leven bestaan hoofdzakelijk uit sterfte-/ langlevensrisico, arbeidsongeschiktheidsrisico/invaliditeitsrisico, verval- en behoudrisico, leven-kostenrisico, herzienings- en catastroferisico. Deze paragraaf beschrijft eerst deze risico's (onder A t/m F). Daarna wordt beschreven hoe de dochtermaatschappijen van Ageas deze risico's beheersen (onder G); en in subparagraaf H de risicogevoeligheden.

A. STERFTE-/LANGLEVENRISICO

Sterfterisico is het risico van verlies of van nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van veranderingen in het niveau, de ontwikkeling of volatiliteit van de sterftcijfers, waar een toename van het sterftcijfer leidt tot een toename van de waarde van de verzekeringsverplichtingen. De sterftetabellen die gebruikt worden ten behoeve van de prijsstelling bevatten voorzichtige marges. Zoals gebruikelijk in de sector maken de dochtermaatschappijen van Ageas gebruik van ervaringstabellen met adequate zekerheidstoelagen. Elk jaar moeten de veronderstellingen worden herzien om de verwachte sterftcijfers te vergelijken met de ervaringsgegevens. Deze analyse vindt plaats op basis van een aantal criteria, zoals leeftijd, polisjaar, verzekerde som en andere onderschrijvingscriteria.

Langlevensrisico is het risico van verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van veranderingen in het niveau, de ontwikkeling of volatiliteit van de sterftcijfers, waar een daling van het sterftcijfer leidt tot een toename van de waarde van de verzekeringsverplichtingen. Dit risico wordt beheerst door middel van het jaarlijks evalueren van het aantal vastgestelde sterftegevallen binnen de portefeuille. Wanneer blijkt dat de levensverwachting sneller toeneemt dan de sterftetabellen aangeven, worden extra voorzieningen aangelegd en worden de prijzen van nieuwe producten dienovereenkomstig aangepast.

B. ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSRISICO/ INVALIDITEITSRISICO

Arbeidsongeschiktheidsrisico/invaliditeitsrisico is het risico van verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van veranderingen in het niveau, de ontwikkeling of volatiliteit van arbeidsongeschiktheids-, ziekte- of invaliditeitspercentages. Dit risico kan zich bijvoorbeeld voordoen in portefeuilles met arbeidsongeschiktheids- en ziektekostenpolissen en ongevallenverzekeringen voor werknemers. De verzekeringsmaatschappijen van Ageas beperken het arbeidsongeschiktheidsrisico tevens door medische selectiecriteria en een passende herverzekering.

C. VERVAL- EN BEHOUDRISICO

Vervalrisico is het risico van verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van veranderingen in het niveau, de ontwikkeling of volatiliteit van het percentage polisverval en -behoud, onder andere in de vorm van polisverlenging, -afkoop, premieverlagingen en andere factoren die tot lagere premies leiden. Behoudrisico is vaak een andere naam voor de volatiliteit van het premieverval en vervangingen van verlopen polissen, 'free look' royementen of afkopen.

De ontwikkeling en prijsstelling van verzekeringspolissen is mede gebaseerd op aannames over de kosten van het verkopen en administreren van de polissen totdat deze vervallen of uitkeren en over het verwachte behoud. Het risico van een andere feitelijke ontwikkeling en de eventuele gevolgen daarvan worden in het stadium van de productontwikkeling in kaart gebracht. Dat risico kan worden vermindert via het productontwerp, bijvoorbeeld met een boeteclausule voor vervroegde aflossing of retentiebonussen, aanloopkosten of het spreiden van de provisie aan verzekeringsagenten om de belangen op elkaar af te stemmen of door een aanpassing van de marktwaarde voor bepaalde groepscontracten waarbij de risico's in geval van verval volledig door de polishouders worden gedragen.

D. LEVEN KOSTENRISICO

Leven kostenrisico is het risico van verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van veranderingen in het niveau, de ontwikkeling of volatiliteit van de

kosten die worden gemaakt bij de uitvoering van (her)verzekeringsovereenkomsten. Kostenrisico ontstaat als de voorziene kosten bij de prijsstelling van een garantie ontoereikend zijn om in het volgende jaar de werkelijke kosten op te vangen.

E. HERZIEENINGSRISICO

Herzieningsrisico is het risico van verlies of nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van veranderingen in het niveau, de ontwikkeling of volatiliteit van het herzieningspercentages dat op lijfrentes is toegepast als gevolg van veranderingen in het juridische klimaat of in de gezondheidstoestand van de verzekerde.

F. CATASTROFERISICO

Levenscatastroferisico komt voort uit extreme of ongeregelde gebeurtenissen die levensbedreigend zijn, bijvoorbeeld nucleaire explosie, pandemie van een nieuwe infectieziekte, terrorisme of natuurrampen.

G. HET BEHEERSEN VAN VERZEKERINGSRISICO'S LEVEN BINNEN DE VERZEKERINGSBEDRIJVEN VAN AGEAS

Via interne risicorapportering per kwartaal worden verzekeringsrisico's Leven bewaakt om beter inzicht te hebben in hun blootstelling aan bepaalde gebeurtenissen en hun ontwikkeling. De meeste levensverzekeringsbedrijven staan blootgesteld aan gelijksoortige gebeurtenissen zoals (massaal) verval, kosten en sterfte/langleven.

H. RISICOGEOVOELIGHEDEN LEVEN

Risicogevoeligheden Leven zijn als volgt.

Leven	Effect op de waarde per 31 december 2016	Effect op de waarde per 31 december 2015
Sensitiviteiten		
Mortaliteitsratio -5%	- 4,2	20,3
Lasten -10%	134,3	185,5
Afkoopratio -10%	44,6	81,4

De cijfers hierboven zijn gebaseerd op jaarlijks intrinsieke waardebeoordelingen waarvan het bereik steunt op uitgebreide contractlimieten.

5.4.2.2 Verzekeringsrisico's Niet-leven

De verzekeringsrisico's Niet-leven bestaan voornamelijk uit reserverisico, premierisico, catastroferisico en vervalrisico. Deze paragraaf beschrijft eerst deze risico's (onder A t/m D). Daarna wordt beschreven hoe de dochtermaatschappijen van Ageas deze risico's beheersen (onder E), in subparagraaf F worden de schaderatio's weergegeven, onder G de risicogevoeligheden Niet-leven en onder H zijn de schadereservetabellen te vinden.

A. RESERVERISICO

Reserverisico houdt verband met de uitstaande schades en is het risico van nadelige veranderingen in de waarde van de verzekeringsverplichtingen als gevolg van schommelingen in het tijdstip en het bedrag van de afhandeling en kosten van schades.

B. PREMIERISICO

Premierisico Niet-leven is het risico dat de premie ontoereikend is om alle verplichtingen te dekken, inclusief schade en kosten als gevolg van schommelingen in de schadefrequentie, de zwaarte van de schadeclaims, het tijdstip van de afhandeling of nadelige veranderingen in de kosten.

Het schaderisico bij Niet-leven kan om diverse redenen afwijken van de verwachte uitkomst. In een analyse wordt doorgaans anders omgegaan met claims met een lange of met een korte looptijd. Zo worden claims met een korte looptijd (zoals autoschade en schade aan goederen) over het algemeen binnen enkele dagen of weken gemeld en kort daarna afgewikkeld. De afwikkeling van claims met een lange looptijd (zoals bij lichamelijk letsel of aansprakelijkheid) kan daarentegen jaren in beslag nemen. Bij claims met een lange looptijd is, als gevolg van de aard van de schade, informatie over de gebeurtenis (bijvoorbeeld over de vereiste medische behandeling) niet altijd direct beschikbaar. Daarnaast is schade met een lange looptijd moeilijker te analyseren, hiervoor zijn meer gedetailleerde werkzaamheden vereist en is de mate van onzekerheid groter dan bij schade met een korte looptijd.

De verzekeringsmaatschappijen van Ageas houden rekening met de ervaringen met vergelijkbare gevallen en historische trends, zoals het voorzieningenpatroon, de groei van de blootstelling, schade-uitkeringen, de omvang van lopende en nog niet uitgekeerde schadegevallen, evenals gerechtelijke uitspraken en economische omstandigheden.

Om het claimrisico te verminderen passen de verzekeringsmaatschappijen van Ageas een selectie- en acceptatiebeleid toe dat is gebaseerd op schadehistorie en modellen. Dit gebeurt per klantensegment en per soort activiteit, waarbij tevens gebruik wordt gemaakt van de kennis of verwachtingen ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling van de frequentie en omvang van claims. Daarnaast profiteren de verzekeringsmaatschappijen van Ageas van spreidings-effecten omdat de Niet-levenbedrijven actief zijn op een groot aantal

verschillende terreinen en in een groot aantal verschillende regio's. Aan het gemiddeld aantal claims verandert dit niets, maar de variatie in de totale claimportefeuille neemt hierdoor wel af, en daarmee tevens het risico. Het risico van onverwacht grote schadeclaims wordt door polisbeperkingen, concentratierisicobeheer en herverzekeringen ingeperkt.

C. CATASTROFERISICO

Catastroferisico betreft claims in verband met rampen, namelijk natuurrampen zoals storm, overstromingen, aardbevingen, ernstige vorst, tsunami's en door mensen veroorzaakte rampen zoals terrorisme, explosies of schadegevallen met doden waarbij tal van slachtoffers betrokken zijn of die neveneffecten hebben zoals vervuiling of storing in bedrijfsactiviteiten.

D. VERVALRISICO

Vervalrisico heeft betrekking op de toekomstige premies in een premievoorziening waarbij een verwachte winst is voorzien. Vervalrisico is het risico van meer verval dan verwacht, waardoor de winst minder is dan verwacht.

E. HET BEHEEREN VAN NIET-LEVEN RISICO'S DOOR DE VERZEKERINGSDOCHTERMAATSCHAPPIJEN

Het beheersen van Niet-leven risico's binnen Ageas is in overeenstemming met de voor elke Niet-leven entiteit geldende instructies en richtlijnen op het gebied van verzekeren en risico's nemen. Hieronder vallen regels voor risico-acceptatie, richtlijnen op het gebied van schadebeheer met het oog op kostenevaluatie en schadevergoedingen, herverzekeringsactiviteiten en management in het algemeen.

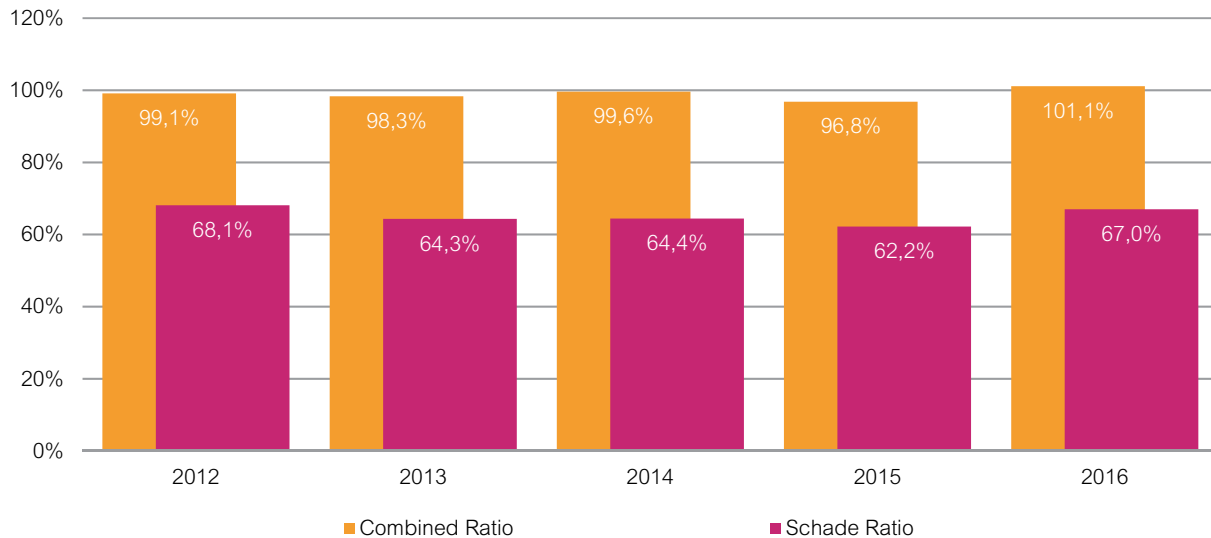
Op Groepsniveau is in verband met het bovenstaande een aantal rapportageschema's, zoals KPI rapporten en toereikendheidstoetsen ingevoerd, zowel voor schade- en premiereserves tot op heden als voor schadeverplichtingen in het verleden.

F. SCHADERATIO'S

Schaderatio is een maatstaf die wordt gebruikt om de geschiktheid te beoordelen van het gedeelte van de premies dat wordt gehanteerd om schadeclaims te dekken. Schaderatio wordt gedefinieerd als de totale (geschatte) kosten van schade als percentage van de verdiende premies. De andere bestanddelen van de premie, zoals managementkosten en winst, worden hier buiten beschouwing gelaten. Combined ratio is de som van schade- en kostenratio (inclusief commissies).

Over het algemeen genomen mag een combined ratio onder de 100 procent worden verwacht. Vanwege de intrinsieke veranderlijkheid van het schadeclaimproces en/of ondoelmatige premies, kan de combined ratio soms boven de 100 procent bedragen. Deze situatie wordt aangepakt door middel van het beheersen van Niet-leven risico's (zie punt E hierboven).

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de Combined ratio's en Schaderatio's van de laatste vijf jaar.

G. GEVOELIGHEDEN OP TECHNISCHE VOORZIENINGEN

De getoonde Niet-leven risicogevoeligheden in de tabel hieronder gaan uit van het effect op resultaat voor belasting, rekening houdend met een afname van de Lasten zoals inbegrepen in de Geconsolideerde resultatenrekening met 10% en een toename van Opgelopen schaden zoals inbegrepen in de Geconsolideerde resultatenrekening met 5%.

Niet-leven Sensitiviteiten	Effect op	Effect op
	resultaat voor belasting per 31 december 2016	resultaat voor belasting per 31 december 2015
Lasten -10%	140,2	139,9
Opgelopen schaden +5%	- 137,8	- 125,5

H. SCHADERESERVETABELLEN

De reserves die in de balans zijn verantwoord voor schadeclaims en de kosten van schadeclaims worden naar schadejaar door de actuarissen en de afdeling schadebeheer geanalyseerd. Uitkeringen en reserves worden derhalve in een tabel met twee tijdsperiodes weergegeven: schadejaar (jaar van de schade, in de kolommen) en kalenderjaar (ontwikkelingsjaar, op de regels). Deze zogenoemde uitfaserende driehoek laat zien hoe de schadereserve zich in de tijd ontwikkelt als gevolg van gedane betalingen en nieuwe schattingen van de verwachte uiteindelijke schade per de betreffende balansdatum.

Alle claims zijn het gevolg van verzekeringsovereenkomsten zoals gedefinieerd onder IFRS, inclusief alle schadeovereenkomsten waarvan de reserves in driehoeksformaat kunnen worden verantwoord. De genoemde belangrijkste cijfers zijn niet contant gemaakt. De contant gemaakte schadereserve en een aantal andere verplichtingen (bijv. permanente arbeidsongeschiktheid of lijfrentes uit zorg- of ongevalverzekeringen of andere overeenkomsten) zijn opgenomen in de reconciliatieregels.

Alle bedragen in de tabel worden berekend tegen de van toepassing zijnde wisselkoers per jaareinde 2016.

De schadereserve ontwikkelingstabel per schadejaar is als volgt.

Schadejaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Betalingen op:										
N	1.015,9	1.007,2	1.076,9	1.144,0	1.073,0	1.069,1	1.024,0	1.133,8	1.111,7	1.357,5
N + 1	488,0	461,3	520,4	631,7	542,3	521,2	531,9	538,1	546,0	
N + 2	124,4	121,7	140,7	138,7	148,1	130,5	128,0	144,3		
N + 3	67,7	82,7	85,6	91,6	76,3	94,5	78,6			
N + 4	49,7	58,0	61,0	57,3	54,2	68,6				
N + 5	33,0	35,1	32,9	48,1	31,0					
N + 6	17,2	19,5	22,2	27,0						
N + 7	10,0	11,9	20,1							
N + 8	6,2	11,4								
N + 9	16,2									
Schadekosten:										
<i>(Cumulatieve betalingen + uitstaande claims reserve)</i>										
N	1.944,6	1.939,7	2.097,5	2.294,2	2.222,4	2.216,7	2.196,7	2.295,7	2.284,9	2.751,5
N + 1	1.937,1	1.900,5	2.047,7	2.252,7	2.132,3	2.173,1	2.135,1	2.273,8	2.256,6	
N + 2	1.932,4	1.920,0	2.068,6	2.257,9	2.115,7	2.170,5	2.072,5	2.265,5		
N + 3	1.926,7	1.912,1	2.084,6	2.253,9	2.089,5	2.141,5	2.048,4			
N + 4	1.902,9	1.905,4	2.066,8	2.251,9	2.061,5	2.160,4				
N + 5	1.903,7	1.889,9	2.074,6	2.251,4	2.080,5					
N + 6	1.889,6	1.904,3	2.057,8	2.271,7						
N + 7	1.889,8	1.895,2	2.079,5							
N + 8	1.884,9	1.905,7								
N + 9	1.905,7									
Uiteindelijk verlies, geschat op de initiële datum	1.944,6	1.939,7	2.097,5	2.294,2	2.222,4	2.216,7	2.196,7	2.295,7	2.284,9	2.751,5
Uiteindelijk verlies, geschat in voorgaand jaar	1.884,9	1.895,2	2.057,8	2.251,4	2.061,5	2.141,5	2.072,5	2.273,8	2.284,9	
Uiteindelijk verlies, geschat in huidig jaar	1.905,7	1.905,7	2.079,5	2.271,7	2.080,5	2.160,4	2.048,4	2.265,5	2.256,6	2.751,5
Surplus (tekort) huidig jaar ten opzicht van initieel schadejaar	38,9	34,0	18,0	22,5	141,9	56,3	148,3	30,2	28,3	
Surplus (tekort) huidig jaar ten opzicht van vorig schadejaar	- 20,8	- 10,5	- 21,7	- 20,3	- 19,0	- 18,9	24,1	8,3	28,3	
Waarvan Ageas Seguros Niet Leven gekocht in 2016	- 21,6	- 10,0	- 9,3	- 20,3	- 21,0	- 19,7	- 22,8	- 37,1	- 67,2	
Uitstaande claims reserve voor 2007										416,5
Uitstaande claims reserve van 2007 tot 2016										3.587,5
Overige verplichtingen (niet in tabel)										945,7
Claims ongevallenzekerings en zorg										1.453,7
Totaal schadeverplichting in de balans										6.403,4

De schadereserve ontwikkelingstabel per schadejaar (zie hierboven) laat de ontwikkeling zien van de uiteindelijke totale schade (in gedane betalingen en uitstaande schadereserves) voor elk schadejaar (zoals aangegeven in de kolom), per ontwikkelingsjaar (zoals aangegeven in de regel) vanaf het jaar van het optreden van de schade tot en met boekjaar 2016.

In de driehoek 'Betalingen' is het totale bedrag aan schadebetalingen weergegeven verminderd met terugvorderingen, bruto van herverzekering.

De tweede driehoek, 'Schadekosten', geeft de uitstaande claimsreserve weer inclusief IBN(E)R voor elk schadejaar, op basis van de nieuwe inschatting van de uiteindelijke schadelast en de al gedane betalingen.

De regels 'Uiteindelijk verlies', geschat per de datum dat de schade voor het eerst optrad, per het vorige boekjaar en het huidige boekjaar weerspiegelt het feit dat de schatting fluctueert met de kennis en informatie die over de schadeclaim is vergaard. Hoe langer de ontwikkelingsperiode van de claims, hoe nauwkeuriger de inschatting van het uiteindelijke verlies.

Het bedrag bij 'Totaal schadeverplichting in de balans' wordt verder toegelicht in sectie 20.4 Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Niet-leven.

5.4.2.3 Gezondheidsrisico

Gezondheid verzekeringstechnisch risico geeft het risico weer dat ontstaat uit de verplichtingen van de gezondheidsverzekeringen. Of dat nu gebeurt op een gelijkaardige technische basis als die van de levensverzekering of niet, voortvloeiend uit zowel de gedekte gevaren en de processen die worden gebruikt in de bedrijfsvoering.

De onderdelen van gezondheidsverzekeringsrisico moeten worden opgesplitst afhankelijk van het type verplichtingen: indien gelijkaardig aan levensrisico of gemodelleerd op basis van gelijkaardige technieken als die voor levensverplichtingen – we verwijzen naar sectie 5.4.2.1 Levensverzekeringsrisico's. Leven. Voor verplichtingen gelijkaardig aan Niet-leven verplichtingen of gemodelleerd op een gelijkaardige manier, verwijzen we naar sectie 5.4.2.2 Verzekeringsrisico's Niet-leven.

5.4.2.4 Herverzekeringen

Indien noodzakelijk sluiten de verzekeringsbedrijven van Ageas herverzekeringscontracten af om de verzekeringstechnische risico's te verminderen. Herverzekering kan plaatsvinden per afzonderlijke polis (per risico), of op portefeuillebasis (per gebeurtenis) wanneer het risico met betrekking tot individuele verzekeringnemers zich binnen de lokale limieten bevindt maar er sprake is van een onaanvaardbaar risico van accumulatie van claims op het niveau van de Groep (catastroferisico). Laatstgenoemde gebeurtenissen hangen over het algemeen samen met extreme weersomstandigheden of zijn door menselijk toedoen veroorzaakt. Voor de selectie van herverzekeringsmaatschappijen zijn voornamelijk de prijsstelling en de beheersing van het risico dat de tegenpartij in gebreke blijft bepalend. De beheersing van het tegenpartij-wanbetalingsrisico is geïntegreerd in het totale kredietrisicobeheer.

Herverzekering wordt vooral gebruikt voor het verminderen van de invloed van natuurrampen (zoals orkanen, aardbevingen en overstromingen), grote enkelvoudige schade uit hoofde van polissen met een hoge limiet en meervoudige schade die voortvloeit uit één en dezelfde gebeurtenis door menselijk toedoen.

Ageas richtte een interne herverzekeringsmaatschappij op, genaamd Intreas N.V., die in juni 2015 een licentie in Nederland verkreeg. Intreas heeft een kapitaal van EUR 100 miljoen. De reden voor het

opzetten van deze interne herverzekeringsmaatschappij is het optimaliseren van het herverzekeringsprogramma van Ageas door het harmoniseren van risicoprofielen doorheen gecontroleerde limieten/entiteiten en om het kapitaalbeheer te verbeteren. Intreas is een Niet-leven herverzekeringsmaatschappij en mag enkel risico's accepteren van Ageas Group vennootschappen.

In 2016 vertoont Intreas een Solvency II ratio berekend onder de standaardformule van 259%. De doelstelling wordt bepaald op 200%. De interne verzekeringsmaatschappijen in scope van Intreas zijn:

- AG Insurance, België
- Ageas Insurance Limited, VK
- Ageas Ocidental, Portugal
- Cargeas, Italië

Teneinde in overeenstemming te zijn met zijn risk appetite, vermindert Intreas een gedeelte van het risico op de aangegane contracten door de aankoop van groep retrocessie dekkingen en/of dekkingen die zijn eigen balans beschermen.

Intreas respecteert en opereert binnen het risicomanagementkader van Ageas en heeft zijn eigen bestuursorganen en beheersingsprocessen opgezet in overeenstemming met groepsnormen.

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van het behoud van het risico per product (in nominale bedragen) van Ageas.

2016	Hoogste behoud per risico	Hoogste behoud per gebeurtenis
<i>Productsegmenten</i>		
Auto, wettelijke aansprakelijkheid	4.250.000	
Auto overige	42.500.000	
Verzekeringen schade aan eigendommen	2.500.000	55.000.000
Wettelijke aansprakelijkheid algemeen	4.100.000	
Bedrijfsongevallenverzekering	2.700.000	
Persoonlijke ongevallen	300.000	

De tabel geeft het hoogste bedrag weer voor alle entiteiten van de groep voor soortgelijke dekking waarvoor Ageas de maximale neemt om risico's te beperken. Bedragen die hoger zijn dan in de tabel weergegeven, worden overgedragen naar derden herverzekeraars. De hoogte hangt af van het type gebeurtenis dat door deze herverzekeringsovereenkomsten wordt gedekt: per individueel risico of per gebeurtenis³. Aangezien de catastrofe-dekking voor Auto overige onder de reguliere herverzekeringsovereenkomsten valt, wordt het genoemde behoud beschouwd als het maximale bedrag waarvoor Ageas aansprakelijk is.

³ De term 'gebeurtenis' wordt duidelijk omschreven in de desbetreffende herverzekeringsovereenkomst.

De onderstaande tabel biedt een overzicht van de premies die per product aan herverzekeraars zijn betaald per jaareinde (bedragen in miljoenen).

	Bruto geboekte premies	Uitgaande premies	Netto geboekte premies
2016			
<i>Productsegmenten</i>			
Leven	4.934,8	- 45,5	4.889,3
Ongevallen en ziekte	867,3	- 32,0	835,3
Brand, schade, andere schade aan eigendommen en overige	3.474,9	- 183,7	3.291,2
2015			
<i>Productsegmenten</i>			
Leven	5.061,3	- 66,0	4.995,3
Ongevallen en ziekte	843,7	- 28,8	814,9
Brand, schade, andere schade aan eigendommen en overige	3.453,8	- 200,1	3.253,7

5.4.3 Operationele risico's

Ageas is – net zoals elke andere financiële instelling - blootgesteld aan operationele risico's. Onder operationeel risico wordt verstaan de risico's van verlies als gevolg van ontoereikende of falende interne processen, systemen, medewerkers of externe gebeurtenissen.

Zowel op lokaal als groepsniveau heeft Ageas processen ingericht om operationele risico te beheersen. Deze processen zijn een integraal onderdeel van het risicomanagementraamwerk van de onderneming. Het operationele risicoraamwerk bestaat uit bedrijfsbrede beleidskaders en processen die worden toegepast op groepsniveau en in alle dochtermaatschappijen met als doel het signaleren, onderzoeken, beheersen, monitoren en rapporteren van operationele risico's. Bepaalde van deze groepsprocessen omvatten:

- bedrijfscontinuïteitsbeheer;
- frauderisicobeheer;
- outsourcing;
- behandel uw klant eerlijk;
- verlies van een verzameling gegevens;
- beoordeling adequaatheid interne controle;
- identificatieproces van de belangrijkste risico's.

Ageas heeft door middel van een risicoclassificatie⁴ zeven belangrijke bronnen van operationele risico's vastgesteld.

Klanten, producten en bedrijfsactiviteiten

Tekortkoming, onbedoeld of door onachtzaamheid, om aan een zakelijke verplichting te voldoen jegens specifieke klanten (met inbegrip van fiduciaire en geschiktheidsvereisten) en belanghebbenden zoals toezichhouders, of als gevolg van de eigenschappen van een product.

Uitvoering, levering en procesmanagement

Het risico dat ontstaat wanneer een transactieproces mislukt of een tekortkoming in procesmanagement van zakelijke relaties met tegenpartijen of leveranciers.

Bedrijfsonderbreking en systeemfouten

Risico verbonden aan de onderbreking van zakelijke activiteit te wijten aan interne of externe systemen en/of communicatiesystemen die dalen, de ontoegankelijkheid tot informatie en/of de onbeschikbaarheid van nutsvoorzieningen en andere extern gedreven bedrijfs-
onderbrekingen die ook personeel kunnen schaden.

Handelingen van werknemers en veiligheid op de werkvloer

Risico dat ontstaat door daden/naligheid, bedoeld of onbedoeld, die niet overeenstemmen met toepasselijke wetgeving inzake werknemersrelaties, gezondheid, veiligheid en diversiteit/discriminatie daden waarvoor de organisatie verantwoordelijk is.

⁴ De definities zijn gebaseerd op de definities van Basel II.

Interne fraude

Intern frauderisico is het risico dat ontstaat door opzettelijk misbruik (of een poging daartoe) van procedures, systemen, activa, producten en/of diensten van een bedrijf waarbij ten minste één intern personeelslid is betrokken (die op de loonlijst staat van de organisatie) die zichzelf of anderen (inclusief het bedrijf) op een bedrieglijke of onwetelijke manier wil bevoordelen. Interne fraude kan met of zonder de hulp van een derde partij worden gepleegd.

Externe fraude

Risico's die ontstaan door (pogingen tot) daden van fraude en diefstallen, of opzettelijke omzeiling van de wet, uitgevoerd door derde partijen, met inbegrip van klanten, tussenpersonen en inkopende organisaties (met inbegrip van subleveranciers en onderaannemers), met als bedoeling een voordeel te behalen, waarbij het bedrijf of haar tegenpartijen worden benadeeld (waarvoor het bedrijf betaalt), of de activa van het bedrijf beschadigt. Omvat alle vormen van cyberrisico, en fraude door cliënten en externe partijen (dit zijn partijen die doorgaans niet samenwerken met het bedrijf en die geen toegang hebben tot de systemen van het bedrijf).

Schade aan materiële activa

Verliezen die ontstaan als gevolg van verlies of schade aan materiële activa door natuurrampen of andere gebeurtenissen.

Ageas streeft ernaar de voormelde operationele risico's op een gepast niveau te houden door in een solide en beheerste omgeving te opereren in het licht van de kenmerken van haar bedrijf, de markten en het toezichtklimaat waarin zij werkzaam is. Hoewel deze controlemechanismen de operationele risico's verminderen, kan Ageas deze risico's nooit volledig uitbannen.

Er wordt elk jaar een toereikendheid van de interne controle (INCA) uitgevoerd die resulteert in de jaarlijkse 'Management Control Statement', opgesteld door alle (lokale en Groep) CEO's die daarmee hun vertrouwen uitspreken in hun lokaal risico beheersingskader.

5.4.4 *Andere risico's*

Andere risico's omvatten externe en interne factoren die een invloed kunnen hebben op de mogelijkheid van Ageas om te voldoen aan zijn huidige plannen en doelstellingen, en om zich te positioneren met het oog op de verwezenlijking van aanhoudende groei en waardecreatie. Dit omvat veranderingen in het externe klimaat, waaronder de regelgeving, het economisch klimaat, het concurrentielandschap of de manier waarop mensen (klanten of personeel) zich gedragen. Ook kunnen ze te wijten zijn aan een slechte interne besluitvorming of een slecht intern management of aan reputatieverlies en merkwaarde.

Binnen de risicoclassificatie van Ageas worden de volgende soorten risico's als Andere risico's beschouwd:

Risico inzake regelgevende wijzigingen

Regelgevingen met betrekking tot toegelaten productkenmerken, bedrijfsvoering, verzekeringspraktijken (zoals genetische testen), garanties, winstdelingen, personeelsregels, reserves, solvabiliteit die een invloed kunnen uitoefenen op het volume of de kwaliteit van nieuwe verkopen of de winstgevendheid van zaken.

Concurrentierisico

Concurrentierisico's ontstaan door het concurrerende landschap of de marktpositie.

Distributierisico

Dit is het risico dat er een verlies ontstaat te wijten aan distributieplannen die ongunstig afwijken van de verwachtingen. Dit type strategisch risico krijgt bijzondere aandacht als gevolg van de distributie in het businessmodel van de Groep en onze afhankelijkheid van externe partijen en partners voor de distributie. Distributierisico kan ontstaan als gevolg van een aantal oorzaken, met inbegrip van een gebrekkige afstemming van incentives, een slecht relatiebeheer, een gebrek aan onderhandelingskracht in de relatie.

Reputatierisico

Het risico dat er verlies ontstaat door een ongunstig beeld van de organisatie door klanten, tegenpartijen, aandeelhouders, beleggers of toezichthouder. Het verlies kan ontstaan door een daling van het aantal klanten, transacties en financieringskansen.

Landenrisico

Landenrisico is het risico dat het investeringsklimaat in een land verandert en een ongunstig effect heeft op operationele winsten of de waarde van activa in dat land. Bijvoorbeeld, financiële factoren zoals valutacontroles, devaluaties of veranderingen in regelgeving, of stabiliteitsfactoren zoals volksoptstanden, burgeroorlog en andere potentiële gebeurtenissen die bijdragen tot de strategische risico's van bedrijven (een opsplitsing van de euro). Het landenrisico heeft alleen betrekking op risico's die invloed hebben op alle bedrijven die in een bepaald land actief zijn.

Economisch klimaat risico

Economisch klimaat risico is het risico dat het economische klimaat wijzigingen ondergaat en de impact die dit kan hebben op het algemene producenten en consumenten vertrouwen, klantengedrag, etcetera. Hierbinnen vertegenwoordigt inflatierisico de gevoeligheid van de waarde van activa en verplichtingen voor wijzigingen in inflatieverwachtingen.

Andere omgevingsrisico's

Omgevingsrisico's omvatten een aantal veranderingen aan de externe omgeving die nog niet worden gedekt door de categorieën hierboven, met inbegrip van:

- geopolitieke omgeving die een invloed kan hebben op de capaciteit van Ageas om zaken te doen in de verschillende landen waar het actief is;
- technologische veranderingen zoals de opkomst van het internet en de impact die dit kan hebben op het consumptiepatroon en de noodzaak om geschikte IT-strategieën te ontwikkelen;
- andere opkomende risico's zijn de gebeurtenissen of omstandigheden die mensen op grote schaal niet kunnen beheersen, die vandaag een invloed uitoefenen op manieren die moeilijk te begrijpen zijn zoals potentiële claims van nano-technologie of veranderende weerspatronen;
- besmettingsrisico's – een extreme vorm van concentratierisico die ontstaat wanneer doorgaans onsamenhangende risicofactoren elkaar kunnen beïnvloeden en bijzonder gecorreleerd worden – verbonden aan de hogere niveaus van connectiviteit over de wereld en daardoor onze markten en risicotypes.

Concentratierisico

Concentratierisico verwijst verder naar alle risicoblootstellingen met een verliespotentieel dat groot genoeg is om de solvabiliteit of de financiële positie van Ageas te bedreigen.

Immaterieel activa risico

Immaterieel activa risico is het risico op verlies, of een ongunstige waardeontwikkeling van immateriële activa door een wijziging in de verwachte toekomstige voordelen die kunnen worden gehaald uit de immateriële activa.

Strategisch risico

Het strategisch risico wordt gedefinieerd als het risico van de huidige en toekomstige impact op waarde, winsten of kapitaal die ontstaat door ongunstige beslissingen, onjuiste toepassing van beslissingen, of het niet actief opvolgen van veranderingen in de sector. Strategisch risico is een functie van de compatibiliteit van de strategische doelstellingen van een onderneming, de strategie ontwikkeld om deze doelstellingen te behalen, de hulpbronnen die worden ingezet voor deze doeleinden, en de kwaliteit van de implementatie.

Toezicht en solvabiliteit

De Nationale Bank van België (NBB) heeft ageas SA/NV aangemerkt als een Verzekeringsholding en voert aldus het toezicht uit op Ageas op geconsolideerde basis. Tot jaareinde 2015 was het toezicht gebaseerd op de Solvency I-vereisten. Sinds 1 januari 2016 is het toezicht op Ageas op geconsolideerd niveau op basis van het Solvency II-raamwerk.

6.1 Vereist en beschikbaar kapitaal onder Solvency II - Partieel Intern Model (Pijler 1)

Sinds 1 januari 2016 is het toezicht op Ageas op geconsolideerd niveau onder het Solvency II-raamwerk. In plaats van de Standaardformule toe te passen gebruikt Ageas het Partieel Intern Model (PIM) voor de Pijler 1 rapportage, waarbij het grootste deel van de schadeverzekeringsrisico's worden gemodelleerd aan de hand van Ageas-specifieke formules.

De consolidatiescope voor Solvency II is vergelijkbaar met de IFRS consolidatiescope. De Europese beleggingen in geassocieerde deelnemingen werden pro-rata opgenomen, zonder enige diversificatievoordelen. Alle niet-Europese geassocieerde deelnemingen (inclusief Turkije) werden uitgesloten van beschikbaar kapitaal en vereist kapitaal, aangezien de toepasselijke solvabiliteitsstelsels niet als gelijkwaardig aan Solvency II worden beschouwd.

De verwachte uitbetaling van dividenden van alle geconsolideerde entiteiten werd afgetrokken van het eigen vermogen. Bovendien benadert Ageas zijn eigen vermogen op een conservatieve manier aangezien naast de vrije middelen die toebehoren aan aandeelhouders van derde partijen alle diversificatievoordelen tussen de gecontroleerde ondernemingen worden behandeld als niet in aanmerking komend beschikbaar kapitaal.

In het Partieel Intern Model (PIM) past Ageas overgangsmaatregelen toe inzake de technische voorzieningen in Portugal en Frankrijk, de grandfathering van uitgegeven schuld en de verlenging van rapportagedeadlines op het niveau van de groep.

De Solvency II-cijfers die in dit jaarverslag worden gepresenteerd, zijn voor het jaar 2015 niet geaudit door de externe accountant.

De aansluiting van het IFRS eigen vermogen en eigen vermogen onder Solvency II en de resulterende solvabiliteitsratio onder het Partieel Intern Model is de volgende:

	31 december 2016	31 december 2015
IFRS eigen vermogen	10.205,0	11.975,0
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	9.560,6	11.376,1
Minderheidsbelangen	644,4	598,9
Achtergestelde verplichtingen die in aanmerking komen	2.263,9	2.380,0
Perimeter wijzigingen aan IFRS waarde	- 2.777,4	- 2.575,6
Uitsluiting van verwachte dividenden	- 418,4	- 330,0
Uitsluiting van minderheidsbelang van ondersteunende diensten	- 237,9	- 204,7
Verwijdering uit de balans van beleggingen in deelnemingen	- 2.121,1	- 2.040,9
Waarderingsverschillen	- 835,9	- 1.864,3
Herwaardering van vastgoedinvesteringen	1.558,0	1.551,0
Verwijdering uit de balans van parking concessies	- 414,3	- 401,6
Verwijdering uit de balans van goodwill	- 697,4	- 822,7
Herwaardering van balansonderdelen gerelateerd aan de verzekeringsactiviteiten (Technische voorzieningen, bedragen die op herverzekeringsovereenkomsten kunnen worden verhaald, de waarde van verworven ondernemingen en uitgestelde overnamekosten)	- 4.544,8	- 5.167,1
Herwaardering van activa die onder IFRS niet aan reële waarde kunnen worden geboekt (Obligaties aangehouden tot einde looptijd, leningen, hypotheek)	3.046,8	2.521,0
Belastingimpact op waarderingsverschillen	169,8	403,5
Overige	46,0	51,6
Totaal Solvency II eigen vermogen	8.855,6	9.915,1
Niet in aanmerking komend beschikbaar kapitaal	- 744,1	- 491,4
Totaal eigen vermogen die in aanmerking komen onder Solvency II	8.111,5	9.423,7
Vereist Kapitaal voor de Groep onder het Partieel Intern Model (SCR) - (niet geaudit)	4.653,4	4.565,7
Kapitaalratio	174,3%	206,4%

	31 december 2016	31 december 2015
Totaal eigen vermogen die in aanmerking komen onder Solvency II, waarvan:	8.111,5	9.423,7
Tier 1	5.653,9	6.939,0
Tier 1 <i>restricted</i>	1.413,5	1.823,7
Tier 2	918,4	494,9
Tier 3	125,7	166,1

De samenstelling van de solvabiliteitskapitaalvereiste kan als volgt worden samengevat:

	31 december 2016	31 december 2015
Marktrisico	4.813,2	4.792,6
Tegenpartij kredietrisico	356,0	327,4
Levensverzekeringstechnisch risico	647,9	791,1
Gezondheid verzekeringstechnisch risico	439,5	357,7
Niet-leven verzekeringstechnisch risico	834,9	805,6
Diversificatie tussen de hierboven vermelde risico's	- 1.548,9	- 1.564,4
Niet-diversifieerbare risico's	684,4	671,0
Absorberend vermogen van technische voorzieningen om verliezen te compenseren	- 513,2	- 487,1
Absorberend vermogen van uitgestelde belastingen om verliezen te compenseren	- 1.060,4	- 1.128,2
Vereist Kapitaal voor de Groep onder het Partieel Intern Model (SCR) - (niet geaudit)	4.653,4	4.565,7
Impact van Schade Intern Model op Niet-Leven Verzekeringstechnisch Risico	285,5	363,2
Impact van Schade Intern Model op Diversificatie tussen risico's	- 165,3	- 194,6
Impact van Schade intern Model op correctie voor het vermogen via Uitgestelde Belastingen	19,4	19,4
Vereist Kapitaal voor de Groep onder de Standaardformule	4.793,0	4.753,7

6.2 Vereist en beschikbaar kapitaal onder Solvency II – SCR_{Ageas} (Pijler 2 – niet geaudit)

Ageas is van mening dat een sterke kapitaalbasis in de individuele verzekeringsactiviteiten een noodzaak is, enerzijds als een competitief voordeel en anderzijds omdat het nodig is om de geplande groei te financieren.

Voor zijn kapitaalbeheer hanteert Ageas een interne benadering gebaseerd op het Partieel Intern Model met een aangepast spreadrisico, waarbij een Intern Model wordt toegepast voor Vastgoed (vanaf 2016) en overgangsmaatregelen worden verwijderd (met uitzondering

van de grandfathering van uitgegeven schuld en de verlenging van rapportagedeadlines). Onder deze aanpassing wordt het spreadrisico berekend op het fundamenteel gedeelte van het spreadrisico voor alle obligaties. Dit verhoogt de SCR voor EU-overheidsobligaties en verlaagt het spreadrisico voor alle andere obligaties. Deze SCR wordt SCR_{Ageas} genoemd.

Ageas streeft naar een minimale totale Solvency II-kapitaalratio van 175% van de SCR_{Ageas} op het niveau van het totale verzekeringsbedrijf.

De aansluiting van de SCR_{Ageas} met het Partieel Intern Model SCR is de volgende:

	31 december 2016	31 december 2015
Partieel Intern Model SCR Groep	4.653,4	4.565,7
Uitsluiting van Algemene Rekening	- 64,4	- 32,0
Partieel Intern Model SCR Verzekeringsactiviteiten	4.589,0	4.533,7
Intern model vastgoed	- 367,0	
Bijkomend Spreadrisico	- 118,6	- 31,0
Min diversificatie	50,3	- 123,7
Min Beperving correctie voor het vermogen van uitgesteld belastingverlies	27,9	13,0
SCR_{Ageas}	4.181,6	4.392,0

	31 december 2016	31 december 2015
In aanmerking komend groepsvermogen gebaseerd op Partieel Intern Model	8.111,5	9.423,7
Uitsluiting van Algemene Rekening	- 495,8	- 1.358,0
Terugboeking van overgangsmaatregelen	- 323,7	
Terugboeking van parking concessies	166,1	
Herberekening van niet-beschikbaar	20,1	- 57,7
In aanmerking komend groepsvermogen van verzekeringsactiviteiten onder SCR_{Ageas}	7.478,2	8.008,0

De verschillen in eigen vermogen en SCR tussen het Partieel Intern Model en de SCR_{Ageas} die in de bovenste tabellen worden gepresenteerd, leiden tot een daling van het Niet in aanmerking komend beschikbaar kapitaal van EUR 20 miljoen (31 december 2015: stijging van EUR 58 miljoen).

Kapitaalpositie Ageas per segment, gebaseerd op de SCR_{Ageas}.

	31 december 2016			31 december 2015		
	Eigen vermogen	SCR	Solvabiliteits-ratio	Eigen vermogen	SCR	Solvabiliteits-ratio
België	6.943,6	2.849,6	243,7%	6.911,8	2.852,0	242,3%
VK	708,9	707,3	100,2%	1.099,1	843,0	130,4%
Continentaal Europa	1.184,7	934,2	126,8%	943,0	722,0	130,6%
Azië ¹⁾				574,8	321,0	179,1%
Herverzekering	106,4	38,2	278,1%			
Niet-Overdraagbare eigen vermogen/Diversificatie	- 1.465,4	- 347,7		- 1.520,7	- 346,0	
Totaal Verzekering	7.478,2	4.181,6	178,8%	8.008,0	4.392,0	182,3%
Impact van de opname van de Algemene Rekening	662,9	76,5		1.359,0	34,0	
Totaal Ageas	8.141,1	4.258,1	191,2%	9.367,0	4.426,0	211,6%

1) De enige volledig geconsolideerde verzekeringsentiteit werd verkocht in het tweede kwartaal van 2016 (zie noot 3).

Beloningen en vergoeding

7.1 (Personeels)vergoedingen

Dit hoofdstuk heeft betrekking op vergoedingen na uitdiensttreding, andere langetermijnpersoneelsbeloningen en Beëindigingsvergoedingen. Vergoedingen na uitdiensttreding zijn personeelsbeloningen, zoals pensioenen en ziektekostenvergoedingen, die worden uitgekeerd na beëindiging van de arbeidsrelatie. Andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen die niet volledig be-

taalbaar zijn binnen twaalf maanden na de periode waarin de medewerkers de betreffende dienst hebben verleend, zoals jubileumuitkeringen en langdurige arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Beëindigingsvergoedingen zijn personeelsvergoedingen die betaalbaar zijn ten gevolge van het voortijdig beëindigen van de arbeidsrelatie met een werknemer.

De volgende tabel geeft een overzicht van alle personeelsvergoedingen binnen Ageas.

	2016	2015
Pensioenregelingen met vaste toezeggingen	654,2	432,6
Overige vergoedingen na uitdiensttreding	122,1	111,9
Overige lange-termijn-personeelsbeloningen	15,1	13,0
Beëindigingsvergoedingen	8,7	10,4
Totaal verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen (activa)	800,1	567,9

Verplichtingen en gerelateerde prestatiekosten worden volgens de 'projected unit credit' methode berekend. Het doel van deze methode is de beloningen toe te rekenen naar rato van het aantal dienstjaren waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige salarisverhogingen en de toewijzingsbeginselen van de pensioenregeling.

De verplichting voor toegezegdpensioenregelingen vertegenwoordigt de netto contante waarde van de toegekende beloningen per verslagdatum. De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten vertegenwoordigen de contante waarde van de beloningen die resulteren uit het dienstverband van de werknemer gedurende de periode.

De pensioenkosten omvatten nettorentelasten, berekend door toepassing van de disconteringsvoet op de nettopensioenschuld. De disconteringsvoet is een voet van toepassing op hoogwaardige

bedrijfsobligaties als er sprake is van een actieve markt voor zulke obligaties, en een voet van toepassing op overheidsobligaties op andere markten.

Bepaalde activa kunnen worden beperkt tot hun recupereerbare bedrag in de vorm van een reductie in toekomstige contributies of een cash terugbetaling (actiefplafond). Bovendien kan er een verplichting omwille van een minimumvereiste inzake financiering worden geregistreerd.

Actuariële winsten en verliezen voor vergoedingen na uitdiensttreding worden geregistreerd in Overig comprehensive income, terwijl die voor Andere personeelsbeloningen op lange termijn en uitdiensttredingsvergoedingen in de resultatenrekening worden geboekt.

7.1.1 Vergoedingen na uitdiensttreding

7.1.1.1 Pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen en andere vergoedingen na uitdiensttreding

Ageas heeft pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen voor het merendeel van haar medewerkers. Het heeft voor Ageas de voorkeur om de pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen te vervangen door pensioenregelingen op basis van beschikbare premies om zodoende de werkgeverskosten beter te kunnen beheersen, mobiliteit van medewerkers tussen de landen te bevorderen en voor een beter begrip van de regeling te zorgen. Ageas financiert echter, conform eerdere afspraken, nog altijd pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen die voor het merendeel van de huidige medewerkers gelden.

Toegezegdpensioenregelingen worden berekend op basis van het aantal dienstjaren en het salarisniveau. De pensioenverplichtingen worden bepaald aan de hand van sterftcijfers, het personeelsverloop, de loonstijging en economische aannames met betrekking tot bijvoorbeeld de inflatie en het disconteringspercentage. De disconteringsvoet wordt per land of per regio vastgesteld op basis van het rendement (per de einddatum) van bedrijfsobligaties met een AA-rating. Door deze pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen is de groep blootgesteld aan actuariële risico's, zoals langlevens-, valuta-, rente- en marktrisico.

Naast pensioenuitkeringen omvatten de kosten van regelingen op basis van vaste toezeggingen ook andere kosten, zoals de vergoeding van een deel van de premies van ziektekostenverzekeringen, die in stand blijven na pensionering van medewerkers.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bedragen die per 31 december zijn opgenomen in de balans in verband met pensioenregelingen en overige vergoedingen na uitdiensttreding.

	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen		Overige vergoedingen na uitdiensttreding	
	2016	2015	2016	2015
Contante waarde van verplichtingen met kwalificerende beleggingen	335,2	300,9		
Contante waarde van verplichtingen zonder kwalificerende beleggingen	623,2	432,8	122,1	111,9
Verschillen voor regelingen met vaste toezeggingen	958,4	733,7	122,1	111,9
Reële waarde van kwalificerende beleggingen	- 318,3	- 300,9		
	640,1	432,8	122,1	111,9
Actiefplafond / minimale financieringsvereisten	14,1			
Overige bedragen verantwoord in de balans		- 0,2		
Netto verplichtingen (activa) voor regelingen met vaste toezeggingen	654,2	432,6	122,1	111,9
Bedragen in de balans:				
Verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen	654,2	448,4	122,1	111,9
Activa voor regelingen met vaste toezeggingen	- 0,2	- 15,8		
Netto verplichtingen (activa) voor regelingen met vaste toezeggingen	654,2	432,6	122,1	111,9

De verplichtingen uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen zijn opgenomen onder 'Overlopende rente en overige verplichtingen' (zie noot 25) en de activa uit hoofde van pensioenregelingen met vaste toezeggingen vallen onder 'Overlopende rente en overige activa' (zie noot 16).

Omdat Ageas als financiële instelling gespecialiseerd is in het beheer van regelingen voor personeelsvergoedingen zijn een aantal pensioenregelingen voor medewerkers verzekerd via verzekeringsbedrijven die deel uitmaken van de Groep. Derhalve, en in overeenstemming met IFRS, worden deze activa niet tot het toetsingsvermogen gerekend en mogen deze niet worden gerekend tot de fondsbeleggingen.

Om die reden worden deze regelingen aangemerkt als 'niet gefinancierd'.

Vanuit economisch oogpunt wordt de nettoverplichting inzake toegezegdpensioenregelingen gecompenseerd door de niet tot het toetsingsvermogen gerekende fondsbeleggingen die binnen Ageas worden aangehouden (2016: EUR 440,2 miljoen; 2015: EUR 312,6 miljoen). Economisch gezien resulteert dit voor 2016 in een netto pensioenverplichting van EUR 214,1 miljoen (2015: EUR 120,2 miljoen) voor verplichtingen uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties in de nettoverplichtingen (activa) voor regelingen met vaste toezeggingen in de balans.

	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen		Overige vergoedingen na uitdiensttreding	
	2016	2015	2016	2015
Netto verplichtingen (activa) voor regelingen met vaste toezeggingen per 1 januari	432,6	455,7	111,9	116,3
Totale lasten voor regelingen met vaste toezeggingen	53,5	22,9	5,8	5,8
Bijdragen werkgevers	- 7,4	- 7,0		
Bijdragen werknemers betaalde aan de werkgever	1,4			
Uitkeringen direct betaald door de werkgever	- 37,8	- 22,0	- 2,3	- 2,2
Overdracht	119,4			
Omrekeningsverschillen	2,3	0,3		
Overige	- 0,3	- 0,3	- 0,9	- 0,8
Herberekening	90,5	- 17,0	7,6	- 7,2
Netto verplichtingen (activa) voor regelingen met vaste toezeggingen per 31 december	654,2	432,6	122,1	111,9

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties in de verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen.

	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen		Overige vergoedingen na uitdiensttreding	
	2016	2015	2016	2015
Verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen per 1 januari	733,7	711,5	111,9	116,3
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	38,1	31,8	3,6	3,8
Rentelasten	17,2	12,6	2,2	2,0
Pensioenkosten van verstreken diensttijd - verworven rechten	5,7	- 13,3		
Planinperkingen	1,0			
Herberekening	94,1	8,8	7,6	- 7,2
Bijdragen deelnemers	0,3	0,3		
Bijdragen werknemers betaalde aan de werkgever	1,4			
Uitkeringen	- 10,0	- 7,7		
Uitkeringen direct betaald door de werkgever	- 37,8	- 22,0	- 2,3	- 2,2
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	24,6			
Overdracht	120,5			
Omrekeningsverschillen	- 30,4	12,0		
Overige		- 0,3	- 0,9	- 0,8
Verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen per 31 december	958,4	733,7	122,1	111,9

Raadpleeg sectie 7.1.1.2 voor meer informatie over de impact van Belgische pensioenregelingen op basis van beschikbare premies met gewaarborgd rendement, die vanaf 1 januari 2016 worden gewaardeerd als Verplichting voor regelingen met vaste toezeggingen. Uitkeringen direct betaald door de werkgever hebben betrekking op pensioenregelingen met vaste toezeggingen die direct binnen een Ageas-entiteit worden gehouden.

De volgende tabel toont de mutaties in de reële waarde van de kwalificerende beleggingen.

Pensioenregelingen met vaste toezeggingen	2016	2015
Reële waarde van kwalificerende beleggingen per 1 januari	300,9	271,1
Rente-inkomsten	9,0	8,6
Herberekening (rendement op de kwalificerende beleggingen, exclusief rente-effect)	8,3	9,0
Bijdragen werkgevers	7,4	7,0
Bijdragen deelnemers	0,3	0,3
Uitkeringen	- 10,0	- 7,7
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	34,0	
Overdracht	1,1	
Omrekeningsverschillen	- 32,7	12,6
Reële waarde van kwalificerende beleggingen per 31 december	318,3	300,9

De volgende tabel toont de veranderingen in het actiefplafond en/of minimale financieringsvereisten.

	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen	
	2016	2015
Actiefplafond / minimale financieringsvereisten per 1 januari		15,3
Rentekosten		0,6
Herberekening	4,7	- 16,8
Aan- en verkoop dochterondernemingen	9,4	
Omrekeningsverschillen		0,9
Actiefplafond / minimale financieringsvereisten per 31 december	14,1	

Het actiefplafond houdt verband met de overgenomen dochterondernemingen in Portugal, met een pensioenfonds in een overfinancieringspositie. In de loop van 2015 werden er enkele aanpassingen gemaakt aan het pensioenplan in het Verenigd Koninkrijk, om meer duidelijkheid te verschaffen dat de werkgever het recht heeft op elk

surplus dat ontstaat in hoofde van de plannen in één van de omstandigheden die worden aangekaart in IFRIC 14. Als gevolg daarvan is het actiefplafond in 2015 vastgesteld op nihil en heeft de werkgever het surplus geboekt in zijn pensioenactief.

De volgende tabel geeft een overzicht van de componenten die betrekking hebben op de toegezegdpensioenregelingen en overige uitkeringen na uitdiensttreding voor het jaar eindigend per 31 december en die van invloed zijn op de resultatenrekening.

	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen		Overige vergoedingen na uitdiensttreding	
	2016	2015	2016	2015
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	38,1	31,8	3,6	3,8
Netto rentekosten	8,2	4,6	2,2	2,0
Pensioenkosten van verstreken diensttijd - verworven rechten	5,7	- 13,3		
Planinperkingen	1,0			
Overige	0,5	- 0,2		
Totale lasten voor regelingen met vaste toezeggingen	53,5	22,9	5,8	5,8

De netto rentekosten en andere zijn verantwoord als Financieringslasten (zie noot 40). Alle overige kosten worden verantwoord als Personeelskosten (zie noot 43).

De lijn Pensioenkosten van verstreken diensttijd – verworven rechten in 2015 weerspiegelt enkele veranderingen in de pensioenplannen in het Verenigd Koninkrijk.

De samenstelling van herberekeningen per 31 december is als volgt.

	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen		Overige vergoedingen na uitdiensttreding	
	2016	2015	2016	2015
Rendement op kwalificerende beleggingen, exclusief effect op de rente	- 8,3	- 9,0		
Herberekening van actiefplafond / minimale financieringsvereisten	4,7	- 16,8		
Actuariële (winsten) verliezen m.b.t.:				
wijziging in demografische veronderstellingen	1,3	6,4		
wijziging in financiële veronderstellingen	101,6	- 1,9	5,9	- 7,3
ervaringsaanpassingen	- 8,8	4,3	1,7	0,1
Herberekening van de verplichting inzake de toegezegdpensioenregeling, netto (actief)	90,5	- 17,0	7,6	- 7,2

De herberekening van de nettoverplichting inzake de toegezegdpensioenregeling wordt onder overig comprehensive income verantwoord. Herberekeningen van kwalificerende beleggingen zijn met name het verschil tussen de eigenlijke return van kwalificerende beleggingen en verwachte disconteringsvoet.

Herberekeningen van de toegezegdpensioenverplichtingen geven de verandering in actuariële veronderstellingen (demografische en financiële veronderstellingen) en de ervaringsaanpassingen weer.

Ervaringsaanpassingen zijn de actuariële winsten en verliezen die ontstaan door verschillen tussen de actuariële veronderstellingen aan het begin van het jaar en de werkelijke uitkomsten gedurende het jaar.

De volgende tabel is een weergave van de gewogen gemiddelde looptijd van de toegezegdpensioenregeling.

2016	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen	Overige vergoedingen na uitdiensttreding
Gewogen gemiddelde looptijd van de toegezegdpensioenregeling	15,9	20,5

De volgende tabel geeft een overzicht van de voornaamste actuariële veronderstellingen die zijn toegepast voor de landen in de eurozone.

	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen				Overige vergoedingen na uitdiensttreding			
	Laag	2016 Hoog	Laag	2015 Hoog	Laag	2016 Hoog	Laag	2015 Hoog
Disconteringsvoet	0,6%	1,7%	1,2%	2,0%	1,0%	1,9%	1,6%	2,2%
Toekomstige salarisverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	0,5%	4,8%	1,5%	4,5%				
Toekomstige pensioenverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	0,0%	1,8%	0,0%	1,8%				
Evolutie medische kosten					3,8%	3,8%	3,8%	3,8%

De disconteringsvoet voor Pensioenregelingen is gewogen voor de nettoverplichting inzake de toegezegdpensioenregeling (activa). De meest uitgebreide pensioenplannen situeren zich in België, met disconteringsvoeten variërend van 0,50% tot 1,90%. De disconteringsvoet voor Overige vergoedingen na uitdiensttreding varieert in 2016 van 1,00% tot 1,85%. De toekomstige salarisverhogingen variëren in 2016 van 0,51% voor oudere personeelsleden tot 4,80% voor jongere personeelsleden.

De volgende tabel bevat de voornaamste actuariële veronderstellingen die zijn toegepast voor de overige landen.

Pensioenregelingen met vaste toezeggingen	2016	2015
Disconteringsvoet	3,1%	3,5%
Toekomstige salarisverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	3,8%	3,5%
Toekomstige pensioenverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	0,0%	0,0%

De eurozone vertegenwoordigt 78% van de totale verplichting voor regelingen met vaste toezeggingen van Ageas. Onder overige landen valt uitsluitend het Verenigd Koninkrijk. Uitkeringen na uitdiensttreding in landen buiten de eurozone en het Verenigd Koninkrijk worden aangemerkt als niet van materieel belang.

Een toe- of afname van 1% in de veronderstelde actuariële veronderstellingen zou het volgende effect hebben op de toegezegdpensioenverplichting voor toegezegdpensioenregelingen en overige vergoedingen na uitdiensttreding.

	Pensioenregelingen met vaste toezeggingen		Overige vergoedingen na uitdiensttreding	
	2016	2015	2016	2015
Toegezegdpensioenverplichting	958,4	733,7	122,1	111,9
Effect van wijzigingen in de veronderstelde disconteringsvoet:				
1% toename	-13,8%	-14,2%	-17,1%	-17,0%
1% afname	17,6%	18,2%	23,3%	22,9%
Effect van wijzigingen in de veronderstelde toekomstige salarisverhogingen:				
1% toename	12,6%	14,5%		
1% afname	-7,3%	-8,2%		
Effect van wijzigingen in de veronderstelde pensioenverhogingen:				
1% toename	10,1%	10,7%		
1% afname	-8,6%	-9,2%		

Een toe- of afname van de veronderstelde trendmatige groei met 1% van de medische kosten zou het volgende effect hebben op de uitkeringsverplichting voor medische kosten.

	2016	Medische kosten 2015
Toegezegdpensioenverplichting	119,9	109,4
Effect van de veronderstelde trendmatige veranderingen van de medische kosten:		
Toename met 1%	24,1%	23,9%
Afname met 1%	-18,2%	-18,1%

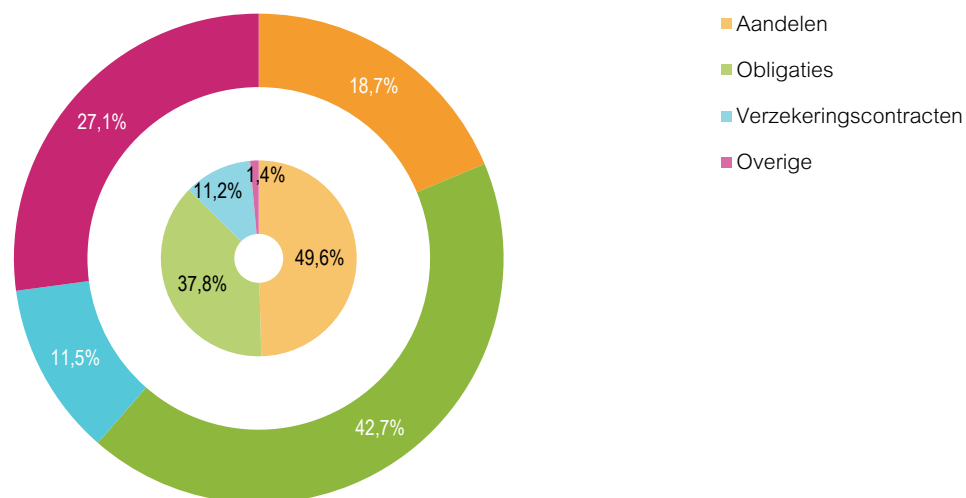
De kwalificerende beleggingen bestaan voornamelijk uit aandelen, vastrentende waarden en beleggingscontracten die zijn afgesloten bij verzekeringsmaatschappijen. Volgens het interne beleggingsbeleid van Ageas dienen voor de financiering van pensioenregelingen beleggingen in derivaten en opkomende markten te worden vermeden. Ageas past het beleid voor asset-allocatie geleidelijk aan om zo

de looptijd van de beleggingen beter af te stemmen op de looptijd van de pensioenverplichtingen. In het Verenigd Koninkrijk is de samenstelling van de beleggingen gereorganiseerd als gevolg van de herziening van de pensioenregeling met het oog op de afbouw van de risico's. Het bedrag in 'Overige' houdt verband met twee gediversifieerde fondsen in het Verenigd Koninkrijk.

De samenstelling van de kwalificerende beleggingen is als volgt.

	31 december 2016	%	31 december 2015	%
Aandelen	59,5	18,7%	149,2	49,6%
Obligaties	135,9	42,7%	113,6	37,8%
Verzekeringscontracten	36,8	11,5%	33,8	11,2%
Vastgoed	0,2	0,1%	0,3	0,1%
Geldmiddelen	7,7	2,4%	3,3	1,1%
Converteerbare obligaties	37,5	11,8%		
Overige	40,7	12,8%	0,7	0,2%
Totaal	318,3	100,0%	300,9	100,0%

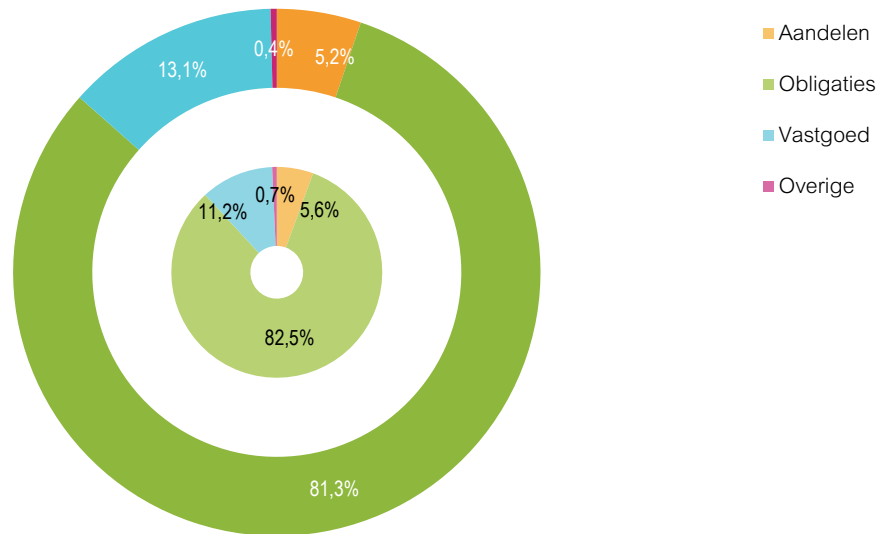
De grafische weergave van de samenstelling van de kwalificerende beleggingen is als volgt.

De samenstelling van de pensioenplanbeleggingen voor de niet-kwalificerende beleggingen voor pensioenregelingen is als volgt.

	31 december 2016	%	31 december 2015	%
Aandelen	22,7	5,2%	17,5	5,6%
Obligaties	357,9	81,3%	258,1	82,5%
Vastgoed	57,5	13,1%	34,9	11,2%
Converteerbare obligaties	2,3	0,5%	1,5	0,5%
Geldmiddelen	- 0,2	-0,1%	0,7	0,2%
Totaal	440,2	100,0%	312,7	100,0%

De grafische weergave van de samenstelling van de pensioenplanbeleggingen voor de niet-kwalificerende beleggingen voor pensioenregelingen is als volgt.

Naar verwachting zal Ageas als werkgever in het boekjaar eindigend op 31 december 2016 de volgende bijdragen betalen aan regelingen ten behoeve van uitkeringen na uitdiensttreding.

Pensioenregelingen
met vaste toezeggingen

Verwachte bijdragen voor volgend jaar	5,9
Verwachte bijdragen voor volgend jaar voor ongekwalificeerde pensioenplanbeleggingen	29,4

7.1.1.2 Pensioenregelingen op basis van beschikbare premies

Ageas financiert wereldwijd een aantal regelingen op basis van beschikbare premies. Bij dit type regelingen blijft de verplichting van de werkgever beperkt tot de uitkering van de vergoedingen die zijn berekend in overeenstemming met het reglement. In 2016 bedroegen de werkgeversbijdragen voor regelingen op basis van beschikbare premies EUR 14,5 miljoen (2015: EUR 26,8 miljoen). Deze bijdragen worden verantwoord onder Personeelskosten (zie noot 43).

In België, heeft Ageas regelingen met toegezegde bijdragen, opgezet in overeenstemming met de Wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen (WAP plannen). Deze plannen verbinden de werkgever tot de betaling van een toelage berekend volgens het pensioenreglement, en het toekennen van een gewaarborgd minimum rendement gelinkt aan de rentes op Belgische overheidsobligaties, met een ondergrens van 1,75% en een bovengrens van 3,75%.

De wet van 18 december 2015 om de houdbaarheid en maatschappelijke doelstelling van werknemerspensioenen te verzekeren en om het aanvullend karakter verder te verstevigen in vergelijking met de wettelijke pensioenen verandert het engagement van de werkgever ten aanzien van deze plannen. Per 1 januari 2016 is de gegarandeerde rentevoet door de werkgever gelijk aan een percentage (gelijk aan

65% in 2016 en 2017) van de gemiddelde return op 1 juni over de afgelopen 24 maanden van de Belgische OLO's met een looptijd van 10 jaar. Dit rendement zal worden toegepast op 1 januari van het volgende jaar. Deze berekening resulteert in een gegarandeerde rentevoet van 1,75% op 1 januari 2017.

Door deze minimale rendementsgaranties voldoen WAP plannen strikt genomen niet aan de definitie van pensioenregelingen op basis van beschikbare premies van IAS 19. Hoewel IAS 19 geen rekening houdt met de boekhoudkundige verwerking van hybride plannen, kunnen dergelijke plannen dankzij de wetswijziging per 1 januari 2016 boekhoudkundig worden verwerkt met behulp van de 'projected unit credit'-methode. Bijgevolg heeft Ageas de verplichtingen uit hoofde van toegezegdpensioenregelingen vanaf 1 januari 2016 geschat volgens IAS 19, en ze geassocieerd onder Overlopende rente en overige verplichtingen (zie noot 25). Voorheen werden de gerelateerde wiskundige reserves berekend in overeenstemming met IFRS 4 in toepassing van IAS 8.10, geassocieerd onder Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven (zie noot 20.1). Aangezien het verschil tussen beide waarderingen voornamelijk het gevolg is van veranderingen in de marktrente, is dit verschil opgenomen als een herwaardering in het overige comprehensive income.

In de volgende tabel wordt de impact van de gewijzigde waardering voor deze plannen in 2016 gepresenteerd.

Pensioenregelingen met vaste toezeggingen 2016

Verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen per 1 januari

Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	7,5
Rentelasten	2,6
Herberekening	65,6
Bijdragen werknemers betaald aan de werkgever	1,4
Uitkeringen direct betaald door de werkgever	- 9,1
Overdracht	120,7
Verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen per 31 december	188,7

7.1.2 Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

De Andere langetermijnpersoneelsbeloningen bestaan uit verplichtingen van de werkgever tot het uitkeren van bijvoorbeeld jubileumpremies. De tabel hieronder geeft de netto verplichtingen weer. De verplichtingen met betrekking tot Andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn opgenomen in de balans onder Overlopende rente en overige verplichtingen (zie noot 25).

	2016	2015
Contante waarde van de verplichting	15,1	13,0
Netto verplichting	15,1	13,0

De volgende tabel toont de mutaties gedurende het boekjaar in de verplichtingen inzake Andere langetermijnpersoneelsbeloningen.

	2016	2015
Netto verplichting per 1 januari	13,0	13,2
Totale lasten	2,7	0,7
Uitkeringen direct betaald door de werkgever	- 0,6	- 0,9
Netto verplichting per 31 december	15,1	13,0

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de actuariële veronderstellingen die zijn gehanteerd voor het berekenen van de verplichtingen met betrekking tot andere langetermijnpersoneelsbeloningen.

	Laag	2016 Hoog	Laag	2015 Hoog
Disconteringsvoet	1,00%	1,25%	1,45%	1,50%
Toekomstige salarisverhogingen	1,80%	4,80%	1,50%	4,50%

De kosten van de Andere langetermijnpersoneelsbeloningen worden hierna getoond. De rentekosten zijn verantwoord als Financieringslasten (zie noot 40) en de overige kosten zijn verantwoord als Personeelskosten (zie noot 43).

	2016	2015
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	0,7	0,6
Rentelasten	0,2	0,1
Onmiddellijk verantwoorde netto actuariële verliezen (winsten)	1,8	
Totale lasten	2,7	0,7

7.1.3 Beëindigingsvergoedingen

Beëindigingsvergoedingen zijn personeelsbeloningen die betaalbaar zijn in verband met het beëindigen van de arbeidsrelatie met een werknemer vóór de normale pensioendatum of het besluit van een werknemer om vrijwillig ontslag te accepteren in ruil voor deze vergoeding.

De onderstaande tabel toont verplichtingen die samenhangen met Beëindigingsvergoedingen die in de balans begrepen zijn onder Overlopende rente en overige verplichtingen (zie noot 25).

	2016	2015
Contante waarde van de verplichting	8,7	10,4
Netto verplichtingen (active)	8,7	10,4

De volgende tabel toont de mutaties gedurende het boekjaar in de verplichtingen inzake Beëindigingsvergoedingen.

	2016	2015
Netto verplichting per 1 januari	10,4	8,5
Totale lasten	1,3	4,8
Uitkeringen direct betaald door de werkgever	- 3,0	- 2,9
Netto verplichting per 31 december	8,7	10,4

Kosten die gerelateerd zijn aan Beëindigingsvergoedingen worden hieronder getoond. De rentekosten zijn begrepen in de Financieringslasten (zie noot 40), alle overige kosten zijn begrepen in de Personeelskosten (zie noot 43).

	2016	2015
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	1,4	5,0
Onmiddellijk verantwoorde netto actuariële verliezen (winsten)	- 0,1	- 0,2
Totale lasten	1,3	4,8

De lijn aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten weerspiegelt enkele vervroegde vertrekregelingen in België in 2015.

7.2 Aandelen- en aandelenoptieregelingen

Ageas maakt gebruik van de mogelijkheid om haar werknemers en leden van het Executive Committee in aandelen en aan aandelen gerelateerde instrumenten te belonen.

Het kan hierbij gaan om de volgende instrumenten:

- personeelsopties; regelingen in verband met fictieve aandelen
- toekennen van aandelen onder voorwaarden ('restricted-shares').

Per 31 december lopen de volgende optieregelingen (de uitoefenprijzen zijn in euro's).

2016	Uitstaande opties	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Hoogste uitoefenprijs	Laagste uitoefenprijs
<i>Vervaljaar</i>				
2017	490.187	280,20	286,20	272,30
2018	479.690	154,32	164,60	150,60
Totaal	969.877	217,94		

2015	Uitstaande opties	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Hoogste uitoefenprijs	Laagste uitoefenprijs
<i>Vervaljaar</i>				
2016	431.659	246,01	246,80	244,90
2017	490.187	280,20	286,20	272,30
2018	479.690	154,32	164,60	150,60
Totaal	1.401.536	226,59		

De gemiddelde looptijd van de per jaareinde 2016 uitstaande opties is 0,7 jaar (2015: 1,3 jaar). Het verloop van de uitstaande opties is als volgt.

	2016		2015	
	Aantal opties	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Aantal opties	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs
Stand per 1 januari	1.401.536	226,59	1.738.337	218,94
Vervallen opties	- 431.659		- 336.801	
Stand per 31 december	969.877	217,94	1.401.536	226,59
Op bestaande Ageas aandelen			7.048	
Op nieuw uit te geven Ageas aandelen	969.877		1.394.488	

Alle uitstaande opties in de bovenstaande tabel zijn onvoorwaardelijk en uitoefenbaar, maar 'out of the money'.

In 2016 en 2015 zijn geen kosten verantwoord in verband met de optieregelingen, omdat ze allemaal gevestigd zijn. Zolang opties niet worden uitgeoefend, hebben deze geen invloed op het Eigen vermogen van Ageas aangezien de kosten zoals verantwoord in de resultatenrekening gecompenseerd worden door een overeenkomstige toename van het eigen vermogen. Op het moment van uitoefening van de opties wordt binnen het eigen vermogen een bedrag gelijk aan de uitoefenprijs verschoven van overige reserves naar aandelenkapitaal en agioreserve. In 2016 en 2015 zijn geen opties uitgeoefend.

De door Ageas toegekende opties betreffen 10-jarige Amerikaanse 'at-the-money' callopties met een 5-jarige wachtperiode die worden gewaardeerd op basis van het Simple Cox model. De volatiliteit is gebaseerd op marktinformatie van externe partijen.

Alle optieregelingen en regelingen voor voorwaardelijke aandelen (zie hierna) worden afgewikkeld door het leveren van aandelen Ageas. Voor een aantal optieregelingen en regelingen voor voorwaardelijke aandelen is specifiek aangegeven dat bij uitoefening bestaande aandelen moeten worden geleverd. Voor de overige regelingen kunnen nieuwe aandelen worden uitgegeven.

7.2.2 Toekenning van aandelen onder voorwaarden ('restricted shares')

In 2015, 2014 en 2013 heeft Ageas een 'restricted share' programma voor het senior management opgezet. Afhankelijk van de prestatie

van het aandeel Ageas ten opzichte van vergelijkbare ondernemingen over de komende drie jaar en een aantal andere voorwaarden worden de senior managers beloond met in totaal:

- tussen nul en 167.000 (om-niet te verstrekken) bestaande aandelen Ageas op 1 april 2016 (plan 2013);
- tussen nul en 139.600 (om-niet te verstrekken) bestaande aandelen Ageas op 1 april 2017 (plan 2014);
- Tussen nul en 154.440 (om-niet te verstrekken) bestaande aandelen Ageas op 1 april 2018 (plan 2015).

In verband met deze regeling is in 2016 een bedrag van EUR 5,5 miljoen aan Salariskosten verantwoord (2015: EUR 3,4 miljoen).

De verstrekking van de aandelen onder voorwaarden voor 2013 werd begin 2016 bevestigd en bedraagt 200% van de voorwaardelijk verstrekte aandelen, in totaal 149.000 Ageas-aandelen. Deze aandelen werden in april 2016 onvoorwaardelijk toegezegd.

In aanvulling op deze plannen zijn de leden van het Management Committee 136.047 aandelen toegezegd als langetermijn-incentive.

De voorwaarden voor de toekenning en verkoop van deze voorwaardelijke aandelen staan beschreven in noot 7 sectie 7.3 Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en de leden van het Executive Committee.

De volgende tabel toont het verloop van de toezeggingen van aandelen onder voorwaarden gedurende het jaar aan het senior management.

(aantal aandelen in '000)	2016	2015
Aantal onder voorwaarden verstrekte aandelen per 1 januari	441	409
Verstrekte voorwaardelijke aandelen - toe te kennen		155
Verstrekte voorwaardelijke aandelen - gevestigd	- 149	- 110
Verstrekte voorwaardelijke aandelen - vervallen	- 18	- 13
Aantal onder voorwaarden verstrekte aandelen per 31 december	274	441

De volgende tabel toont het verloop van de toezeggingen van restricted shares gedurende het jaar aan leden van het Executive Committee en het Management Committee.

(aantal aandelen in '000)	2016	2015
Aantal onder voorwaarden verstrekte aandelen per 1 januari	154	154
Verstrekte voorwaardelijke aandelen toe te kennen en toegekend	82	
Verstrekte voorwaardelijke aandelen - gevestigd	- 100	
Aantal onder voorwaarden verstrekte aandelen per 31 december	136	154

7.3 Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en de leden van het Executive Committee

In deze noot wordt het bezoldigingsbeleid van Ageas beschreven zoals dat in 2016 is toegepast. Dit hoofdstuk bevat gedetailleerde informatie over de bezoldiging van de individuele bestuursleden van de Raad van Bestuur en het Executive Committee die gedurende 2016 in functie waren.

De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en de leden van het Group Executive Committee is vastgesteld in overeenstemming met het bezoldigingsbeleid goedgekeurd door de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van ageas SA/NV en ageas N.V. op respectievelijk 28 en 29 april 2010. Het bezoldigingsbeleid is aangehecht aan het Ageas Corporate Governance Charter en kan worden geraadpleegd op:
<https://www.ageas.com/nl/over-ageas/corporate-governance>.

7.3.1 Bezoldiging van de Raad van Bestuur

Wijzigingen in de Raad van Bestuur in 2016 – Bezoldiging 2016

De Raad van Bestuur bestaat momenteel uit dertien leden, met name Jozef De Mey (Voorzitter), Guy de Selliers de Moranville (Vicevoorzitter), Lionel Perl, Jan Zegering Hadders, Roel Nieuwdorp, Jane Murphy, Richard Jackson, Lucrezia Reichlin, Yvonne Lang Ketterer, Bart De Smet (CEO), Christophe Boizard (CFO), Filip Coremans (CRO) en Antonio Cano (COO).

Er zijn in 2016 twee nieuwe bestuurders verkozen: Yvonne Lang Ketterer, als onafhankelijk lid van de Raad van Bestuur en Antonio Cano, lid van het Executive Committee.

Er zijn in 2016 drie bestuurders herbenoemd: Richard Jackson, Lucrezia Reichlin en Jane Murphy.

Davina Bruckner besloot om persoonlijke redenen per 16 april 2016 ontslag te nemen als lid van de Raad van Bestuur.

Inzake het lidmaatschap van de Raad van Bestuur van niet-uitvoerende bestuurders in dochtermaatschappijen van Ageas, is Guy de Selliers de Moranville Voorzitter van de Raad van Bestuur van AG Insurance SA/NV en Jan Zegering Hadders is een lid van deze Raad van Bestuur. Lionel Perl en Jane Murphy zijn lid van de Raad van Bestuur van Ageas UK Ltd. en Jozef De Mey is Voorzitter van deze Raad van Bestuur. Jozef De Mey is ook Voorzitter van de Raad van Bestuur van Credimo Holding N.V. (BE) en van Credimo N.V. (BE). Hij is Vicevoorzitter van Muang Thai Group Holding Company Ltd. (Thailand) en van Muang Thai Life Assurance Public Company Ltd. (Thailand).

Roel Nieuwdorp is lid van de Raad van Bestuur van Ageas France S.A. Richard Jackson is lid van de Raad van Bestuur van Ageas Portugal Holdings SGSP (PT), van Médis (Companhia Portuguesa de Seguros de Saude S.A.) en Ocidental (Companhia Portuguesa de Seguros S.A.). Voor zover deze posities worden vergoed, staan de betaalde bedragen in de hierna volgende tabellen.

De totale bezoldiging van niet-uitvoerende bestuurders bedroeg in het boekjaar 2016 EUR 1,25 miljoen (2015: EUR 1,34 miljoen). De vergoeding is inclusief de basisvergoeding voor het bestuurslidmaatschap en een vergoeding voor de aanwezigheid op bestuursvergaderingen en vergaderingen van bestuurscommissies, op het niveau van Ageas Groep en de dochterondernemingen van Ageas.

Implementatie van het bezoldigingsbeleid

In april 2010 hebben de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van ageas SA/NV en ageas N.V. hun goedkeuring gegeven aan het bezoldigingsbeleid voor de niet-uitvoerende bestuursleden van Ageas van toepassing vanaf 1 januari 2010.

Het bezoldigingsbeleid van Ageas stemt overeen met de Corporate Governance-wet van 6 april 2010 en Circulaire 2016-31 van de Nationale Bank van België.

De bezoldigingsniveaus voor de niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur werden in april 2013 goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en veranderden niet in 2016. Die bezoldigingsniveaus bestaan uit een vaste jaarlijkse bezoldiging en een aanwezigheidspremie. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt EUR 90.000 voor de Voorzitter en EUR 45.000 voor de andere niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur. De niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur ontvangen een aanwezigheidspremie van EUR 2.000 per vergadering van de Raad van Bestuur en EUR 1.500 per vergadering van een bestuurscommissie. Voor de Voorzitter van de Raad van Bestuur en de bestuurscommissies is de aanwezigheidspremie vastgesteld op respectievelijk EUR 2.500 per vergadering van de Raad van Bestuur en EUR 2.000 per vergadering van een bestuurscommissie.

In overeenstemming met het beleid ontvangen niet-uitvoerende bestuursleden geen jaarlijkse bonussen of aandelenopties en bouwen ze geen pensioenrechten op. De bezoldiging van de uitvoerende bestuursleden (de leden van het Executive Committee) betreft uitsluitend hun functie als lid van het Executive Committee en wordt derhalve vastgesteld volgens de bepalingen van het bezoldigingsbeleid voor leden van het Executive Committee (zie paragraaf 7.3.2).

Bezoldiging van de Raad van Bestuur

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de bezoldiging die in 2016 door de leden van de Raad van Bestuur is ontvangen. Ook opgenomen is het aandelenbezit van de bestuursleden per jaareinde 2016.

Naam	Functie	Vanaf	Tot	Bezoldiging in 2016 (in EUR) als bestuurslid van Ageas ^{1) 3)}	Bezit Ageas aandelen op 31 december 2016 van huidige leden van de Raad van Bestuur
Jozef De Mey	Voorzitter	1 januari 2016	31 december 2016	125.000	20.000
Guy de Selliers de Moranville	Vice-voorzitter	1 januari 2016	31 december 2016	82.500	264.333 ⁵⁾
Roel Nieuwdorp	Niet-uitvoerend bestuurder	1 januari 2016	31 december 2016	79.000	260
Lionel Perl	Niet-uitvoerend bestuurder	1 januari 2016	31 december 2016	80.500	
Jan Zegering Hadders	Niet-uitvoerend bestuurder	1 januari 2016	31 december 2016	86.500	
Steve Broughton	Niet-uitvoerend bestuurder	1 januari 2016	27 april 2016	27.500	
Jane Murphy	Niet-uitvoerend bestuurder	1 januari 2016	31 december 2016	80.500	
Richard Jackson	Niet-uitvoerend bestuurder	1 januari 2016	31 december 2016	72.000	
Lucrezia Reichlin	Niet-uitvoerend bestuurder	1 januari 2016	31 december 2016	76.000	
Davina Bruckner	Niet-uitvoerend bestuurder	1 januari 2016	27 april 2016	24.125	
Yvonne Lang Ketterer	Niet-uitvoerend bestuurder	27 april 2016	31 december 2016	49.500	
Bart De Smet	Chief Executive Officer (CEO)	1 januari 2016	31 december 2016	Zie infra ²⁾	13.457 ⁴⁾
Christophe Boizard	Chief Financial Officer (CFO)	1 januari 2016	31 december 2016	Zie infra ²⁾	12.849 ⁴⁾
Filip Coremans	Chief Risk Officer (CRO)	1 januari 2016	31 december 2016	Zie infra ²⁾	3.610 ⁴⁾
Antonio Cano	Chief Operating Officer (COO)	27 april 2016	31 december 2016	Zie infra ²⁾	5.244 ⁴⁾
Totaal				783.125	319.753

1) Bestuursleden ontvangen tevens een vergoeding voor het bijwonen van een commissievergadering op uitnodiging.

2) De leden van de Executive Board worden niet bezoldigd als bestuursleden maar als leden van het Executive Committee (zie noot 7.3.2 voor details over hun bezoldiging).

3) Exclusief onkostenvergoeding.

4) Exclusief de aandelen verplicht tot toekenning in het kader van de langetermijnbonus.

5) Indirect gehouden aandelen via trusts.

De bezoldiging ontvangen door de leden van de Raad van Bestuur voor hun mandaat in 2016 in dochterondernemingen van Ageas is als volgt.

Naam	Vanaf	Tot	Totaal bezoldiging in 2016 (in EUR) als lid van het bestuur van dochters van Ageas ²⁾
Jozef De Mey	1 januari 2016	31 december 2016	151.403
Guy de Selliers de Moranville	1 januari 2016	31 december 2016	56.996
Roel Nieuwdorp	1 januari 2016	31 december 2016	60.000
Lionel Perl	1 januari 2016	31 december 2016	48.592
Jan Zegering Hadders	1 januari 2016	31 december 2016	59.956
Steve Broughton	1 januari 2016	27 april 2016	13.498
Jane Murphy	1 januari 2016	31 december 2016	47.535
Richard Jackson	1 januari 2016	31 december 2016	25.000
Lucrezia Reichlin	1 januari 2016	31 december 2016	
Davina Bruckner	1 januari 2016	27 april 2016	
Yvonne Lang Ketterer	27 april 2016	31 december 2016	
Bart De Smet	1 januari 2016	31 december 2016	Zie infra ¹⁾
Christophe Boizard	1 januari 2016	31 december 2016	Zie infra ¹⁾
Filip Coremans	1 januari 2016	31 december 2016	Zie infra ¹⁾
Antonio Cano	27 april 2016	31 december 2016	Zie infra ¹⁾
Totaal			462.980

1) De leden van de Executive Board worden niet bezoldigd als bestuursleden maar als leden van het Executive Committee (zie noot 7.3.2 voor details over hun bezoldiging).

2) Exclusief onkostenvergoeding.

7.3.2 Bezoldiging van leden van het Executive Committee van Ageas

Per 31 december 2016 bestaat het Executive Committee van Ageas uit Bart De Smet (CEO), Christophe Boizard (CFO), Filip Coremans (CRO) en Antonio Cano (COO). Antonio Cano werd op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 april 2016 benoemd als lid van het Executive Committee. De bezoldiging van Antonio Cano in de onderstaande toelichting wordt gerapporteerd over het volledige jaar 2016 en houdt alleen verband met zijn functie als COO van Ageas. Alle leden van het Executive Committee zijn Uitvoerende leden van de Raad van Bestuur.

In 2016 bedroeg de totale bezoldiging van het Executive Committee EUR 3.803.583 in vergelijking met EUR 4.237.912 in 2015. Dit bestond uit:

- een basissalaris van EUR 2.000.000 (in vergelijking met EUR 1.450.000 in 2015); de stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de uitbreiding van het Executive Committee met één lid;
- een kortetermijnbonus van EUR 805.949 in 2016 (in vergelijking met EUR 732.759 in 2015). Conform het goedgekeurde bezoldigingsbeleid, is slechts 50% van de kortetermijnbonus voor 2014 in 2015 uitgekeerd, 25% van het resterende bedrag werd in 2016 aangepast en uitbetaald en het restant wordt in 2017 aangepast en uitbetaald. Tevens werd alleen 50% van de kortetermijnbonus voor 2015 in 2016 uitgekeerd, het resterende bedrag wordt in 2017 en 2018 aangepast en uitbetaald. De kortetermijnbonus over het boekjaar 2016 wordt gedeeltelijk uitbetaald in 2017, 2018 en 2019;
- rekening houdend met het 'Total shareholder return' (TSR)-resultaat van het Ageas-aandeel in 2016 wordt er geen langetermijnbonus voor 2016 uitgereikt (in vergelijking met 38.038 aandelen ter waarde van EUR 1.305.000 toegekend in 2015);
- pensioenkosten van EUR 690.641 (exclusief belastingen) (in vergelijking met EUR 518.365 in 2015);
- een bedrag van EUR 306.993 (vergeleken met EUR 231.788 in 2015) voor overige gebruikelijke vergoedingen zoals ziektekostenverzekering, overlijdensrisicoverzekering, arbeidsongeschiktheidsverzekering en een bedrijfswagen;
- er zijn in 2016 geen beëindigingsvergoedingen betaald.

De bezoldiging van de afzonderlijke leden van het Executive Committee wordt hieronder weergegeven.

Bezoldigingsbeleid

De bezoldiging van bestuursleden van Ageas wordt vastgesteld door de Raad van Bestuur op basis van de voorstellen van het Remuneration Committee en is goedgekeurd in april 2010 en gewijzigd in april 2011 door de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders van respectievelijk ageas SA/NV en ageas N.V. In het Verslag van het Remuneration Committee is nadere informatie te vinden over de bezoldiging die van toepassing is op de leden van het Executive Committee van Ageas.

Het bezoldigingspakket is onderdeel van een contract waarin de volgende clausules en voorwaarden gespecificeerd worden: een

beschrijving van de componenten van het pakket, beëindigingsclausules en diverse andere clausules zoals vertrouwelijkheid en exclusiviteit. Met ingang van 1 december 2009 bevatten de contracten een ontslagvergoeding bij beëindiging in overeenstemming met de regelgeving zoals opgesteld door de Belgische overheid.

De leden van het Executive Committee zijn zelfstandigen.

Bezoldiging van de leden van het Executive Committee in 2016

De bezoldiging van de leden van het Executive Committee, die allen lid zijn van de Raad van Bestuur, houdt enkel en alleen verband met hun functie als lid van het Executive Committee.

CEO

De bezoldiging van Bart De Smet is in overeenstemming met het bezoldigingsbeleid en op aanbeveling van het Remuneration Committee mede bepaald na raadpleging van externe deskundigen die gespecialiseerd zijn in de bezoldiging van bestuurders.

De bezoldiging van Bart De Smet bestond in 2016 uit:

- een basissalaris van EUR 650.000, welke binnen de door de aandeelhouders in 2013 goedgekeurde bandbreedte ligt. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft het bezoldigingsverslag op 27 april 2016 goedgekeurd, inclusief de verhoging van het jaarlijkse basissalaris van de CEO van EUR 575.000 tot EUR 650.000, vanaf 1 januari 2016;
- een kortetermijnbonus van EUR 308.750. In overeenstemming met het bezoldigingsbeleid, zal hij gedurende 2017 EUR 310.320 betaald krijgen waarvan:
 - EUR 154.375 over het boekjaar 2016. In overeenstemming met het bezoldigingsbeleid zal slechts 50% van EUR 308.750 van de kortetermijnbonus over het boekjaar 2016 worden uitgekeerd. Het resterende deel van de kortetermijnbonus over 2016 wordt over de komende twee jaar uitgekeerd, met inachtneming van de eventuele opwaartse of neerwaartse bijstelling waarin is voorzien in het bezoldigingsbeleid;
 - het oorspronkelijke bedrag overeenstemde met 25% van de kortetermijnbonus over het boekjaar 2015 en EUR 86.250 bedroeg. Dit bedrag is naar beneden bijgesteld tot EUR 77.694 op grond van de resultaten over 2016. Het resterende deel van de kortetermijnbonus over 2015 wordt volgend jaar uitgekeerd, met inachtneming van een eventuele opwaartse of neerwaartse bijstelling en;
 - het oorspronkelijke bedrag overeenstemde met 25% van de kortetermijnbonus over het boekjaar 2014 en EUR 81.938 bedroeg. Dit bedrag is naar beneden bijgesteld naar EUR 78.251, op grond van de resultaten over 2015 en 2016.
- er werd geen langetermijnbonus toegekend in 2016. Dit in vergelijking met 15.084 aandelen over het jaar 2015;
- een bedrag van EUR 247.666 (exclusief belastingen) voor de kosten van de toegezegd pensioenregeling;
- een bedrag van EUR 83.043 voor overige gebruikelijke vergoedingen zoals ziektekostenverzekering, overlijdensrisicoverzekering, arbeidsongeschiktheidsverzekering en een bedrijfswagen.

Overige leden van het Executive Committee

De bezoldiging van Christophe Boizard, CFO, bestond in 2016 uit:

- een basissalaris van EUR 450.000, ongewijzigd tegenover 2015;
- een kortetermijnbonus van EUR 189.450. In overeenstemming met het bezoldigingsbeleid, zal hij gedurende 2017 EUR 203.028 betaald krijgen, waarvan:
 - EUR 94.725 over het boekjaar 2015. In overeenstemming met het bezoldigingsbeleid, zal 50% van EUR 189.450 van de kortetermijnbonus over het boekjaar 2016 in 2017 worden uitgekeerd. Het resterende deel van de kortetermijnbonus over 2016 wordt over de komende twee jaar uitgekeerd, met inachtneming van de eventuele opwaartse of neerwaartse bijstelling waarin het bezoldigingsbeleid voorziet;
 - het oorspronkelijke bedrag overeenstemde met 25% van de kortetermijnbonus over het boekjaar 2015 en EUR 62.100 bedroeg. Dit bedrag is naar beneden bijgesteld naar EUR 55.406 op grond van de resultaten over 2016. Het resterende deel 25% van de kortetermijnbonus over 2015 wordt volgend jaar uitgekeerd, met inachtneming van een eventuele opwaartse of neerwaartse bijstelling en;
 - het oorspronkelijke bedrag overeenstemde met 25% van de kortetermijnbonus over het boekjaar 2014 en EUR 55.622 bedroeg. Dit bedrag is naar beneden bijgesteld naar EUR 52.897, op grond van de resultaten van 2015 en 2016;
- er werd geen langetermijnbonus toegekend in 2016. Dit in vergelijking met 11.805 aandelen over het jaar 2015;
- een bedrag van EUR 172.194 (exclusief belastingen) voor de kosten van de toegezegdpensioenregeling;
- een bedrag van EUR 93.391 voor overige gebruikelijke vergoedingen zoals ziektekostenverzekering, overlijdensrisicoverzekering, arbeidsongeschiktheidsverzekering en een bedrijfswagen.

De bezoldiging van Filip Coremans, CRO bestond in 2016 uit:

- een basissalaris van EUR 450.000. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft het remuneratierapport op 27 april 2016 goedgekeurd, inclusief de verhoging van het jaarlijkse basissalaris van de CRO van EUR 425.000 tot EUR 450.000, vanaf 1 januari 2016;
- een kortetermijnbonus van EUR 202.275. In overeenstemming met het bezoldigingsbeleid, zal hij gedurende 2017 EUR 184.217 betaald krijgen, waarvan:
 - EUR 101.138 over het boekjaar 2016. In overeenstemming met het bezoldigingsbeleid zal slechts 50% van EUR 202.275 van de kortetermijnbonus over boekjaar 2016 in 2017 uitgekeerd worden. Het resterende deel van de kortetermijnbonus over 2016 wordt over de komende twee jaar uitgekeerd, met inachtneming van de eventuele opwaartse of neerwaartse bijstelling waarin het bezoldigingsbeleid voorziet;

- het oorspronkelijke bedrag overeenstemde met 25% van de kortetermijnbonus over boekjaar 2015 en EUR 61.997 bedroeg. Dit bedrag is neerwaarts herzien tot EUR 55.674, op grond van de resultaten over 2016. Het resterende deel 25% van de kortetermijnbonus over 2015 wordt volgend jaar uitgekeerd, met inachtneming van een eventuele opwaartse of neerwaartse bijstelling;
- EUR 27.405, wat overeenstemt met 25% van de kortetermijnbonus over het boekjaar 2014, nadat het oorspronkelijke bedrag van EUR 28.768 naar beneden werd bijgesteld op grond van de resultaten over 2015 en 2016;
- er werd geen langetermijnbonus toegekend in 2016. Dit in vergelijking met 11.149 aandelen over het jaar 2015;
- een bedrag van EUR 150.830 (exclusief belastingen) voor de kosten van de toegezegdpensioenregeling;
- een bedrag van EUR 61.331 voor overige gebruikelijke vergoedingen zoals ziektekostenverzekering, overlijdensrisicoverzekering, arbeidsongeschiktheidsverzekering en een bedrijfswagen.

De bezoldiging van Antonio Cano, COO, bestond in 2016 uit:

- een basissalaris van EUR 450.000;
- een kortetermijnbonus van EUR 190.125. In overeenstemming met het bezoldigingsbeleid, zal hij gedurende 2017 EUR 108.384 betaald krijgen, waarvan:
 - EUR 95.063, wat overeenstemt met 50% van de kortetermijnbonus van EUR 190.125, verband houdt met het boekjaar 2016. Het resterende deel wordt over de komende twee jaar uitgekeerd, met inachtneming van de eventuele opwaartse of neerwaartse bijstelling waarin het bezoldigingsbeleid voorziet;
 - EUR 13.321, wat overeenstemt met 25% van de kortetermijnbonus over het boekjaar 2015, nadat het oorspronkelijke bedrag van EUR 14.902 naar beneden werd bijgesteld op grond van de resultaten over 2016. Het resterende deel wordt volgend jaar uitgekeerd, met inachtneming van een eventuele opwaartse of neerwaartse bijstelling;
- er werd geen langetermijnbonus toegekend in 2016. Dit in vergelijking met 8.230 aandelen over het jaar 2015;
- een bedrag van EUR 119.951 (exclusief belastingen) voor de kosten van de toegezegdpensioenregeling;
- een bedrag van EUR 69.228 voor overige gebruikelijke vergoedingen zoals ziektekostenverzekering, overlijdensrisicoverzekering, arbeidsongeschiktheidsverzekering en een bedrijfswagen.

Langetermijnbonus

Zoals eerder vermeld, werd er geen langetermijnbonus toegekend in 2016. Dit in vergelijking met 2015, toen 38.038 aandelen waren toegezegd om aan het Executive Committee te worden toegekend.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal aandelen dat in voorgaande jaren is uitgereikt. Die aandelen zullen pas op 30 juni van N+4 definitief worden gevestigd en worden bijgesteld met inachtneming van de tussentijdse prestatie.

	Aantal aandelen verplicht tot toekenning in 2013	Aantal aandelen verplicht tot toekenning in 2014	Aantal aandelen verplicht tot toekenning in 2015	Aantal aandelen verplicht tot toekenning in 2016
Bart De Smet	10.101		15.084	
Christophe Boizard	7.466		11.805	
Filip Coremans			11.149	
Antonio Cano	4.684		8.230	
Totaal	22.251		46.268	

De aandelen die werden toegezegd om te worden uitgereikt voor het langetermijnbonusplan 2012 zijn onvoorwaardelijk geworden op 30 juni 2016. Het aantal aandelen werd aangepast, rekening houdend met de ontwikkeling over de jaren 2013, 2014 en 2015. De onderstaande tabel geeft een overzicht van het langetermijnbonusplan 2012.

	Aantal aandelen verplicht tot toekenning in 2012	Aangepast aantal onvoorwaardelijk geworden op 30 juni 2016	Aantal aandelen verkocht voor financiering van inkomstenbelasting	Aantal aandelen geblokkeerd tot 1 januari 2018
Bart De Smet	16.576	13.452	6.585	6.867
Christophe Boizard	14.090	11.160		11.160
Filip Coremans				
Antonio Cano	8.840	7.203	3.526	3.677
Totaal	39.506	31.815	10.111	21.704

Er staan geen 'restricted shares' uit van voorgaande jaren. De aandelen van Antonio Cano houden verband met zijn mandaat als lid van het Executive Committee van Ageas.

Vóór benoeming

Details over de aandelenopties (toegekend) die de ExCo-leden in het verleden met betrekking tot hun voorgaande functies in de Groep hebben ontvangen, zijn als volgt.

Jaar	Totaal aantal toegekende opties	Uitoefen- prijs	Expiratie- datum	Opties uitgeoefend voor 2016	Opties uitgeoefend in 2016	Opties uitstaand per 31 december 2016
Filip Coremans	2007	4.778	28,62	02-04-2017		4.778
	2008	4.000	16,46	05-03-2018		4.000

Een aantal van de toegekende opties evenals de uitoefenprijs in de bovenstaande tabel hebben betrekking op de aandelen vóór de reverse stock split van augustus 2012. Om deze in huidige aantallen en koersen uit te drukken, moet het aantal opties worden gedeeld door tien en de uitoefenprijs vermenigvuldigd met tien.

Details van de aandelen onder voorwaarden (toegekend) gerelateerd aan de 'Restricted Stock Unit'-plannen die de ExCo-leden in het verleden met betrekking tot hun voorgaande functies in de Groep hebben ontvangen, zijn als volgt.

Jaar	Totaal aantal toegekende aandelen onder voorwaarden	Vesting datum	Gevest in 2016	Verkocht in 2016	Aandelen toegekend op 31 december 2016
Filip Coremans	2013	1.000	1-04-2016	2.000	
	2014	800	1-04-2017		800

Verbonden partijen

Met Ageas verbonden partijen zijn deelnemingen, pensioenfondsen, bestuursleden (bestaande uit de niet-uitvoerende en de uitvoerende leden van de Raad van Bestuur van Ageas), uitvoerende managers, naaste familieleden van de hiervoor genoemde personen, entiteiten waarover de hiervoor genoemde personen zeggenschap hebben of die substantieel door hen worden beïnvloed en eventuele overige verbonden entiteiten. Ageas gaat bij de bedrijfsvoering regelmatig transacties aan met verbonden partijen. De transacties hebben met name betrekking op leningen, deposito's en herverzekeringscontracten en vinden plaats onder dezelfde commerciële voorwaarden als transacties met niet-verbonden partijen.

Dochtermaatschappijen van Ageas kunnen in het kader van de normale bedrijfsuitoefening kredieten, leningen of garanties verstrekken aan bestuursleden, uitvoerende managers, naaste familieleden van bestuursleden dan wel aan naaste familieleden van de uitvoerende managers.

Per 31 december 2016 waren er geen uitstaande leningen, kredieten of bankgaranties verstrekt aan bestuursleden en uitvoerende managers, aan naaste familieleden van bestuursleden dan wel aan naaste familieleden van uitvoerende managers.

Transacties die zijn aangegaan gedurende het jaar eindigend op 31 december met onderstaande verbonden partijen zijn hieronder samengevat:

- deelnemingen;
- overige verbonden partijen zoals pensioenfondsen;
- bestuursleden.

In april 2013 sloot Ageas een transactie inzake de verkrijging van een deelneming van 33% in DTH Partners LLC. DTH Partners LLC is een onderneming waarbij Davina Bruckner betrokken is. Ze heeft haar vader, Ronny Bruckner, opgevolgd en werd in april 2014 bestuurslid van ageas SA/NV. De Board van DTH partners LLC wordt voorgezeten door de heer Jozef De Mey (tevens voorzitter van de Board van Ageas). Volgens IFRS richtlijnen worden transacties en verbintenissen als deze beschouwd als een transactie met verbonden partijen en dienen om die reden als zodanig hier te worden genoemd. Op 19 april 2016 kondigde Ageas aan dat Davina Bruckner om persoonlijke redenen had besloten om vanaf 16 april 2016 ontslag te nemen als Bestuurder van ageas SA/NV.

Details van de transactie

In december 2011 verschaftte AG Insurance DTH Partners LLC en NB 70 Pine LLC (gezamenlijke en verscheidene kredietnemers), twee Amerikaanse vastgoedbeleggingsmaatschappijen, een converteerbare overbruggingslening van USD 70 miljoen (EUR 53 miljoen) voor de

financiering van de aankoop van een historisch gebouw in Manhattan, New York (70, Pine Street). De lening liep af op 26 april 2013 en als gevolg hiervan zijn de volgende overeenkomsten bereikt:

- een DTH exploitatieovereenkomst (dat wil zeggen een joint-venture overeenkomst) tussen Westbridge S.à.r.l en AG Real Estate Westinvest SA inzake een kapitaalinjectie van USD 103 miljoen (EUR 84,8 miljoen) in DTH Partners LLC, wat een deelneming van 33% vertegenwoordigt. Deze deelneming is in de balans verantwoord onder Beleggingen in geassocieerde deelnemingen. De overname is per jaareinde 2013 boekhoudkundig verwerkt, er is noch goodwill noch badwill verantwoord;
- een mezzanine-lening van AG Insurance aan DTH Partners LLC voor een nominaal bedrag van USD 117,5 miljoen (EUR 96,8 miljoen) tegen een aanvangsrente tussen 10,5% en 12%;
- een overbruggingslening van USD 23 miljoen (EUR 18,9 miljoen) van AG Real Estate (North Star NV) aan EBNB 70 Pine Development. Dit bedrag maakt deel uit van een totale overbruggingsfaciliteit van USD 46 miljoen vanwege de aandeelhouders van DTH ter prefinanciering van een uit te voeren belastingkredietstructuur, die vertraging opliep door het Internal Revenue Service-goedkeuringsproces in de VS.

In 2016 heeft Ageas ook ingeschreven op verdere kapitaalverhogingen. Daardoor bedroeg de kapitaalbijdrage aan het einde van het jaar USD 125,8 miljoen (EUR 119,3 miljoen) voor de deelneming van 33%.

In 2016 verkocht DTH Partners LLC twee vastgoedpanden (Wall Street 63 & 67) voor een totaal bedrag van USD 417 miljoen, wat een meerwaarde van EUR 13,1 miljoen voor onze deelneming genereerde. Vervolgens betaalde DTH Partners LLC het grootste deel van zijn mezzanine-leningen terug, voor een totaalbedrag van USD 62,4 miljoen. Daardoor bedroeg het saldo aan het einde van het jaar USD 55,1 miljoen (EUR 52,3 miljoen).

In het begin van 2015 betaalde EBNB 70 Pine Development de hoofdsom van zijn aanvankelijke overbruggingslening terug en nam het twee nieuwe delen voor in totaal USD 61,0 miljoen (EUR 55,8 miljoen), waarvan USD 32,9 miljoen aanvankelijk was opgenomen. EBNB 70 Pine Development betaalde het opgenomen bedrag volledig terug in de loop van 2016. Het openstaande saldo van de overbruggingslening bedraagt USD 7,9 miljoen (EUR 7,5 miljoen), met aangegroeide rente. De lening vervalt in april 2018.

Eind 2016 heeft AG Real Estate Westloan SA aandeelhoudersleningen uitgegeven aan DTH Partners LLC. De resulterende vordering bedraagt USD 5,0 miljoen (EUR 4,7 miljoen) aan het einde van het jaar.

In 2013 vond een transactie plaats tussen ageas SA/NV en een van zijn onafhankelijke bestuursleden, de heer Guy de Selliers de Moranville. De transactie heeft betrekking op de huur door ageas SA/NV van één van zijn vastgoedeigendommen. Dit vastgoed wordt beschouwd als een geschikte ontmoetingsplaats om belangrijke gasten van de Raad van Bestuur en het Executive Management te ontvangen en wordt gehuurd tegen een jaarlijkse huur van EUR 50.000.

Het management beschouwt deze transacties met DTH Partners en de heer Guy de Selliers de Moranville als marktconform.

Ten opzichte van het boekjaar eindigend op 31 december 2015 zijn er verder geen wijzigingen in de transacties met verbonden partijen.

De onderstaande tabellen tonen de regels van de resultatenrekening en de balans waarin bedragen met betrekking tot verbonden partijen zijn begrepen.

	2016			2015		
	Deelnemingen	Overige	Totaal	Deelnemingen	Overige	Totaal
Resultatenrekening - verbonden partijen						
Rentebaten	23,8	2,3	26,1	9,5	16,0	25,5
Commissiebatan	14,7		14,7	15,1		15,1
Overige baten	0,6		0,6	0,5		0,5
Commissielasten	- 26,8		- 26,8	- 19,3		- 19,3
Operationele, administratieve en overige kosten				- 0,1		- 0,1

	2016			2015		
	Deelnemingen	Overige	Totaal	Deelnemingen	Overige	Totaal
Balans - verbonden partijen						
Financiële beleggingen	105,2		105,2	87,0		87,0
Vorderingen op klanten	339,9	12,4	352,3	247,2	177,7	424,9
Overige activa	6,9		6,9	5,9	3,5	9,4
Schuldbewijzen, achtergestelde schulden en overige financieringen	1,7		1,7	8,4		8,4
Overige verplichtingen	3,7		3,7	5,0		5,0

De wijzigingen gedurende het jaar eindigend op 31 december in de vorderingen op verbonden partijen zijn als volgt.

	Leningen	
	2016	2015
Verbonden partijen vorderingen per 1 januari	424,9	254,4
Toevoegingen of voorschotten	59,3	169,5
Terugbetalingen	- 125,2	
Omrekeningsverschillen	- 6,7	
Overige		1,0
Verbonden partijen vorderingen per 31 december	352,3	424,9

Informatie operationele segmenten

9.1 Algemene informatie

Operationele segmenten

Ageas is georganiseerd in zes operationele segmenten:

- België;
- Verenigd Koninkrijk (VK);
- Continentaal Europa;
- Azië;
- Herverzekering;
- Algemene Rekening.

Ageas is van mening dat de meest gepaste wijze van rapportering van de operationele segmenten onder IFRS gebaseerd is op de regio's waarin Ageas opereert: België, Verenigd Koninkrijk, Continentaal Europa, Azië en Herverzekering. Verder rapporteert Ageas activiteiten die niet verband houden met de kernactiviteit verzekeringen, zoals groepsfinanciering en andere holdingactiviteiten, in de Algemene Rekening als een separaat operationeel segment.

Deze segmentbenadering is in lijn met de verantwoordelijkheden van het management.

Transacties tussen de verschillende operationele segmenten vinden plaats tegen marktconforme condities.

Allocatieregels

In overeenstemming met het businessmodel van Ageas verantwoorden de verzekeringsmaatschappijen de ondersteunende activiteiten direct in de dochtermaatschappij.

Het alloceren van balansposten aan operationele segmenten geschiedt op basis van een bottom-up aanpak, gebaseerd op aan externe klanten verkochte producten.

Voor de balansposten die niet gerelateerd zijn aan externe klanten verkochte producten wordt een op maat gemaakte methode gehanteerd, aangepast aan het specifieke businessmodel van elk gerapporteerd segment.

9.2 België

De Belgische verzekeringsactiviteiten, onder de naam AG Insurance, hebben een lange bestaansgeschiedenis. De onderneming heeft ongeveer 3,5 miljoen klanten met een premie-inkomen van EUR 6,1 miljard in 2016. Zo'n 69% van dit premie-inkomen komt uit Leven, de rest uit Niet-leven. AG Insurance is ook 100% eigenaar van AG Real Estate, dat zijn vastgoedactiviteiten beheert en is uitgegroeid tot de grootste vastgoedmaatschappij in België.

AG Insurance richt zich op particulieren en kleine, middelgrote en grote bedrijven. AG Insurance biedt een uitgebreid assortiment producten aan in Leven en Niet-leven, dat via verschillende kanalen wordt verkocht zoals onafhankelijke makelaars en via de bankkanalen van BNP Paribas Fortis SA/NV en dochterondernemingen. AG Employee Benefits is de entiteit die zich toespitst op de verkoop van collectieve en zorgverzekeringsproducten, voornamelijk aan grotere ondernemingen. Sinds mei 2009 is BNP Paribas Fortis SA/NV 25% eigenaar van AG Insurance.

9.3 Verenigd Koninkrijk (VK)

Ageas is in het Verenigd Koninkrijk een van de gevestigde algemene verzekeraars en hanteert een multichannel-distributiestrategie met makelaars, affinity-partners en eigen distributie. De visie bestaat erin om op de algemene verzekeringsmarkt in het VK een winstgevende groei te realiseren door een breed scala van verzekeringsoplossingen aan te bieden, toegespitst op particuliere verzekeringen en verzekeringen voor kleine bedrijven.

Tot 2015 splitste Ageas de resultaten van het Verenigd Koninkrijk in twee deelsegmenten: Niet-leven en Overige verzekeringen. Onder Overige verzekeringen werden de resultaten uit de retailactiviteiten en kosten van de hoofdkantoren in het Verenigd Koninkrijk gepresenteerd. Vanaf het eerste kwartaal 2016 is het voormalige segment Overige Verzekeringen in het VK opgenomen in het resultaat Niet-leven, na de volledige integratie van de distributieactiviteiten in de verkooporganisatie van Niet-leven.

9.4 Continentaal Europa

Continentaal Europa bestaat uit de verzekeringsactiviteiten van Ageas in Europa, met uitzondering van België en het Verenigd Koninkrijk. Ageas is in dit segment actief in vijf landen: Portugal, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Turkije en biedt producten aan in Leven (in Portugal, Frankrijk en Luxemburg) en Niet-leven (Portugal, Italië en Turkije). Dankzij een aantal belangrijke partnerschappen met bedrijven met een aanzienlijke marktpositie zijn deze markten toegankelijk geworden.

In 2016 had circa 72% van het totale premie-inkomen betrekking op Leven en de rest op Niet-leven.

9.5 Azië

Ageas is actief in een aantal landen in Azië. Het regionale kantoor bevindt zich in Hongkong. De activiteiten zijn georganiseerd in de vorm van joint ventures met leidende plaatselijke partners en financiële instellingen in China (20-24,9% eigendom Ageas), Maleisië (30,95% eigendom Ageas), Thailand (15-31% eigendom Ageas), India (26% eigendom Ageas), de Filipijnen (50% eigendom van Ageas) en Vietnam (29% eigendom van Ageas en 3% via Muang Thai Life). Ageas rapporteert deze participaties als geassocieerde deelnemingen.

In het tweede kwartaal 2016 heeft Ageas zijn volledig geconsolideerde Levensverzekeringsactiviteiten in Hongkong verkocht.

9.6 Herverzekering

Intreas is de interne herverzekeraar voor Niet-leven van Ageas, die in 2015 werd opgezet met als doel de optimalisatie van de herverzekeringsprogramma's van Niet-leven binnen Ageas. In 2015 werden de cijfers van Intreas gerapporteerd binnen de Algemene Rekening. Vanaf 2016 worden de activiteiten van Intreas gepresenteerd als afzonderlijk segment binnen Verzekeringen en meer specifiek binnen Niet-leven. Aangezien Intreas een interne herverzekeraar is, moet een deel van de activiteit in het consolidatieproces van de totale verzekeringsactiviteiten van de Ageas Groep worden geëlimineerd.

Intreas begon de activiteiten in de tweede helft van 2015 en bouwt sinds 2016 een grotere portefeuille op.

9.7 Algemene Rekening

De Algemene Rekening omvat activiteiten die geen verband houden met de kernactiviteit verzekeren, zoals groepsfinancieringen en andere activiteiten van de holding. Onder de Algemene Rekening vallen tevens de investering in Royal Park Investments, de verplichtingen uit hoofde van de CASHES/RPN(I) en de geschreven putoptie op AG Insurance.

9.8 Balans per operationeel segment

31 december 2016	België	VK	Continentaal Europa	Azië	Her- verzekering	Verzekeringen Eliminaties	Totaal Verzekeringen	Algemeen	Groep Eliminaties	Totaal
Activa										
Geldmiddelen en kasequivalenten	869,2	157,0	335,8	5,0	13,3		1.380,3	800,6		2.180,9
Financiële beleggingen	53.694,5	2.273,9	10.136,9		99,2		66.204,5	377,2	- 10,3	66.571,4
Vastgoedbeleggingen	2.684,0	24,3	64,2				2.772,5			2.772,5
Leningen	7.807,8	63,6	24,2				7.895,6	1.458,0	- 668,6	8.685,0
Beleggingen inzake unit-linked contracten	7.164,4		7.191,3				14.355,7			14.355,7
Beleggingen in deelnemingen	469,2	76,4	251,3	2.005,4			2.802,3	46,9	6,5	2.855,7
Herverzekering en overige vorderingen	833,9	780,6	333,2	0,8	24,4	- 27,1	1.945,8	252,8	- 6,3	2.192,3
Actuele belastingvorderingen		38,5	28,6				67,1			67,1
Uitgestelde belastingvorderingen	41,1	25,7	104,7				171,5			171,5
Overlopende rente en overige activa	1.387,0	264,9	249,4	0,3	1,6		1.903,2	129,0	- 126,1	1.906,1
Materiële vaste activa	1.105,8	57,0	8,9				1.171,7	0,6		1.172,3
Goodwill en overige immateriële vaste activa	404,6	253,8	559,3				1.217,7			1.217,7
Activa aangehouden voor verkoop	145,3						145,3			145,3
Totaal activa	76.606,8	4.015,7	19.287,8	2.011,5	138,5	- 27,1	102.033,2	3.065,1	- 804,8	104.293,5
Verplichtingen										
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven	24.670,3		3.555,9				28.226,2		- 8,1	28.218,1
Verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven	27.162,0		4.740,2				31.902,2			31.902,2
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	7.164,4		7.188,9				14.353,3			14.353,3
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Niet-Leven	3.886,7	2.694,6	1.388,8		29,9	- 24,8	7.975,2			7.975,2
Achtergestelde schulden	1.363,9	202,4	175,0				1.741,3	1.250,0	- 668,6	2.322,7
Leningen	2.355,7	102,8	37,3				2.495,8			2.495,8
Actuele belastingschulden	56,7	1,4	36,1				94,2			94,2
Uitgestelde belastingschulden	1.285,4		63,0				1.348,4	2,2		1.350,6
RPN(I)								275,0		275,0
Overlopende rente en overige verplichtingen	2.028,3	193,4	372,5	7,4	4,4	- 2,5	2.603,5	173,4	- 117,6	2.659,3
Voorzieningen	23,7	6,0	8,9				38,6	1.028,6		1.067,2
Verplichtingen inzake geschreven putopties op minderheidsbelang	108,9						108,9	1.266,0		1.374,9
Totaal verplichtingen	70.106,0	3.200,6	17.566,6	7,4	34,3	- 27,3	90.887,6	3.995,2	- 794,3	94.088,5
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	4.682,8	815,1	1.350,0	2.004,1	104,2	0,7	8.956,9	614,8	- 11,1	9.560,6
Minderheidsbelangen	1.818,0		371,2			- 0,5	2.188,7	- 1.544,9	0,6	644,4
Totaal eigen vermogen	6.500,8	815,1	1.721,2	2.004,1	104,2	0,2	11.145,6	- 930,1	- 10,5	10.205,0
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	76.606,8	4.015,7	19.287,8	2.011,5	138,5	- 27,1	102.033,2	3.065,1	- 804,8	104.293,5
Aantal werknemers	6.208	3.953	1.714	67	4		11.946	134		12.080

31 december 2015	Continentaal					Eliminaties	Totaal
	België	VK	Europa	Azië	Algemeen		
Activa							
Geldmiddelen en kasequivalenten	934,6	209,6	219,4	194,5	836,2		2.394,3
Financiële beleggingen	52.600,3	2.582,9	8.567,4	2.436,4	370,9	- 10,7	66.547,2
Vastgoedbeleggingen	2.781,2	46,9	19,0				2.847,1
Leningen	6.561,6	78,0	30,3	248,6	1.534,9	- 1.167,1	7.286,3
Beleggingen inzake unit-linked contracten	6.991,2		7.225,5	931,4		- 22,1	15.126,0
Beleggingen in deelnemingen	434,1	96,8	262,8	1.991,6	48,9	7,2	2.841,4
Herverzekering en overige vorderingen	766,3	869,9	250,1	124,4	8,6	- 5,4	2.013,9
Actuele belastingvorderingen	2,7	9,4	27,0				39,1
Uitgestelde belastingvorderingen	40,4	37,4	53,4				131,2
Overlopende rente en overige activa	1.418,6	314,6	226,5	571,8	165,8	- 129,3	2.568,0
Materiële vaste activa	1.079,6	58,7	7,1	5,9	0,8		1.152,1
Goodwill en overige immateriële vaste activa	394,9	294,3	415,0	435,0			1.539,2
Activa aangehouden voor verkoop							
Totaal activa	74.005,5	4.598,5	17.303,5	6.939,6	2.966,1	- 1.327,4	104.485,8
Verplichtingen							
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven	23.673,8		3.161,4	2.243,3		- 4,8	29.073,7
Verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven	25.671,1		4.231,1	0,7			29.902,9
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	6.991,2		7.219,2	931,4			15.141,8
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Niet-Leven	3.779,1	2.908,9	771,8		3,7		7.463,5
Achtergestelde schulden	1.440,6	183,4	178,0		1.345,1	- 766,7	2.380,4
Leningen	2.255,3	141,9	26,8	584,1	201,9	- 422,5	2.787,5
Actuele belastingschulden	61,0	2,6	17,3	1,9			82,8
Uitgestelde belastingschulden	1.517,2	0,4	44,4		3,0		1.565,0
RPN(I)					402,0		402,0
Overlopende rente en overige verplichtingen	1.683,4	226,9	320,8	168,8	96,3	- 123,1	2.373,1
Voorzeningen	23,5	5,8	7,7		138,0		175,0
Verplichtingen inzake geschreven putopties op minderheidsbelang	99,1				1.064,0		1.163,1
Totaal verplichtingen	67.195,3	3.469,9	15.978,5	3.930,2	3.254,0	- 1.317,1	92.510,8
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	4.932,0	1.128,6	976,5	3.009,4	1.339,9	- 10,3	11.376,1
Minderheidsbelangen	1.878,2		348,5		- 1.627,8		598,9
Totaal eigen vermogen	6.810,2	1.128,6	1.325,0	3.009,4	- 287,9	- 10,3	11.975,0
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	74.005,5	4.598,5	17.303,5	6.939,6	2.966,1	- 1.327,4	104.485,8
Aantal werknemers	6.163	4.289	879	462	126		11.919

9.9 Resultatenrekening per operationeel segment

2016	Continentaal				Her- Verzekeringen		Totaal		Groep	
	België	VK	Europa	Azië	verzekering	Eliminaties	Verzekeringen	Algemeen	Eliminaties	Totaal
Baten										
- Bruto premies	5.659,2	1.719,8	1.754,1	143,9	41,1	- 41,1	9.277,0		- 0,3	9.276,7
- Wijziging in niet-verdiende premies	4,9	- 10,8	- 3,8				- 9,7			- 9,7
- Uitgaande herverzekeringspremies	- 56,2	- 110,6	- 100,9	- 12,1	- 27,0	41,1	- 265,7			- 265,7
Netto verdiende premies	5.607,9	1.598,4	1.649,4	131,8	14,1		9.001,6		- 0,3	9.001,3
Rentebaten, dividenden en overige beleggingsbaten	2.544,4	68,2	270,9	50,6	1,2		2.935,3	36,4	- 33,0	2.938,7
Ongerealiseerde winst (verlies) op RPN(I)								82,7		82,7
Resultaat op verkoop en herwaarderingen	209,5	11,8	25,6	203,2	- 0,5		449,6	196,1		645,7
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	231,5		224,8	- 30,6			425,7			425,7
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	17,5	- 20,7	17,1	210,0			223,9	25,9		249,8
Commissiebatens	126,3	106,0	109,5	28,3	1,9	- 1,2	370,8			370,8
Overige baten	150,7	36,2	17,0	8,9		- 4,3	208,5	7,9	- 17,0	199,4
Totale baten	8.887,8	1.799,9	2.314,3	602,2	16,7	- 5,5	13.615,4	349,0	- 50,3	13.914,1
Lasten										
- Schadelasten en uitkeringen, bruto	- 5.929,9	- 1.372,0	- 1.413,6	- 113,2	- 28,3	22,1	- 8.834,9		0,8	- 8.834,1
- Schadelasten en uitkeringen, aandeel herverzekeraars	58,4	82,7	30,2	4,5	20,7	- 22,1	174,4			174,4
Schadelasten en uitkeringen, netto	- 5.871,5	- 1.289,3	- 1.383,4	- 108,7	- 7,6		- 8.660,5		0,8	- 8.659,7
Lasten inzake unit-linked contracten	- 260,9		- 255,7	27,9			- 488,7			- 488,7
Financieringslasten	- 112,5	- 9,0	- 32,3	- 17,9			- 171,7	- 28,0	32,5	- 167,2
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	- 28,7		- 18,0	- 5,2			- 51,9	- 12,8		- 64,7
Wijzigingen in voorzieningen	- 0,2		0,1				- 0,1	- 892,6		- 892,7
Commissielasten	- 632,2	- 321,7	- 185,1	- 35,0	- 4,5	1,2	- 1.177,3			- 1.177,3
Personeelskosten	- 502,6	- 190,0	- 86,8	- 36,3		-	- 815,7	- 39,2	8,9	- 846,0
Overige lasten	- 763,7	- 174,5	- 160,9	- 31,5	- 2,0	4,3	- 1.128,3	- 62,9	8,1	- 1.183,1
Totale lasten	- 8.172,3	- 1.984,5	- 2.122,1	- 206,7	- 14,1	5,5	- 12.494,2	- 1.035,5	50,3	- 13.479,4
Resultaat voor belastingen	715,5	- 184,6	192,2	395,5	2,6		1.121,2	- 686,5		434,7
Winstbelastingen	- 170,7	28,6	- 61,1	- 1,3			- 204,5	- 7,4		- 211,9
Netto resultaat over de periode	544,8	- 156,0	131,1	394,2	2,6		916,7	- 693,9		222,8
Toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	154,2		41,3				195,5		0,2	195,7
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	390,6	- 156,0	89,8	394,2	2,6		721,2	- 693,9	- 0,2	27,1
Totale baten van externe klanten	8.893,2	1.808,5	2.319,8	602,2			13.623,7	279,2		13.902,9
Totale baten intern	- 5,4	- 8,6	- 5,5		16,7	- 5,5	- 8,3	69,8	- 50,3	11,2
Totale baten	8.887,8	1.799,9	2.314,3	602,2	16,7	- 5,5	13.615,4	349,0	- 50,3	13.914,1
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 83,6		- 9,2	- 36,3			- 129,1	- 893,3		- 1.022,4

Het bruto premie-inkomen (som van brutopremies en premies inzake beleggingscontracten zonder DPF) kan als volgt worden berekend.

2016	Continentaal				Her- Verzekeringen		Totaal		Groep	
	België	VK	Europa	Azië	verzekering	Eliminaties	Verzekeringen	Algemeen	Eliminaties	Totaal
Bruto premies	5.659,2	1.719,8	1.754,1	143,9	41,1	- 41,1	9.277,0		- 0,3	9.276,7
Premies inzake beleggingscontracten	405,7		888,6	39,4			1.333,7			1.333,7
Bruto premie-inkomen	6.064,9	1.719,8	2.642,7	183,3	41,1	- 41,1	10.610,7		- 0,3	10.610,4

2015	Continentaal						Totaal
	België	VK	Europa	Azië	Algemeen	Eliminaties	
Baten							
- Bruto premies	5.186,5	1.904,8	1.851,7	415,8	3,4	- 3,6	9.358,6
- Wijziging in niet-verdiende premies	8,0	- 29,0	- 10,0				- 31,0
- Uitgaande herverzekeringspremies	- 60,6	- 124,8	- 75,1	- 34,4	- 0,2	3,4	- 291,7
Netto verdiende premies	5.133,9	1.751,0	1.766,6	381,4	3,2	- 0,2	9.035,9
Rentebaten, dividenden en overige beleggingsbaten	2.557,7	74,4	243,0	136,8	51,4	- 54,8	3.008,5
Ongerealiseerde winst (verlies) op RPN(I)					65,0		65,0
Resultaat op verkoop en herwaarderingen	167,7	7,2	15,2	2,5	- 0,6		192,0
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	250,2		276,1	- 61,6			464,7
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	3,3	- 0,2	13,1	248,1	21,8		286,1
Commissiebaten	150,7	92,1	101,9	90,5			435,2
Overige baten	135,2	101,8	2,2	0,9	8,4	- 18,7	229,8
Totale baten	8.398,7	2.026,3	2.418,1	798,6	149,2	- 73,7	13.717,2
Lasten							
- Schadelasten en uitkeringen, bruto	- 5.402,4	- 1.255,0	- 1.610,2	- 338,9	- 3,7	0,2	- 8.610,0
- Schadelasten en uitkeringen, aandeel herverzekeraars	22,1	40,8	24,2	15,4			102,5
Schadelasten en uitkeringen, netto	- 5.380,3	- 1.214,2	- 1.586,0	- 323,5	- 3,7	0,2	- 8.507,5
Lasten inzake unit-linked contracten	- 284,6		- 330,9	53,3			- 562,2
Financieringslasten	- 110,0	- 8,7	- 10,8	- 46,8	- 45,5	54,8	- 167,0
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	- 41,7		- 28,0	- 1,6	- 8,3		- 79,6
Wijzigingen in voorzieningen	0,9	- 1,9	1,3		0,1		0,4
Commissielasten	- 648,7	- 364,2	- 149,5	- 110,7	- 0,3		- 1.273,4
Personeelskosten	- 498,8	- 214,0	- 62,4	- 51,7	- 22,8	3,0	- 846,7
Overige lasten	- 724,2	- 188,0	- 128,8	- 41,3	- 49,0	15,7	- 1.115,6
Totale lasten	- 7.687,4	- 1.991,0	- 2.295,1	- 522,3	- 129,5	73,7	- 12.551,6
Resultaat voor belastingen	711,3	35,3	123,0	276,3	19,7		1.165,6
Winstbelastingen	- 181,8	- 5,8	- 29,4	- 4,4	- 4,6		- 226,0
Netto resultaat over de periode	529,5	29,5	93,6	271,9	15,1		939,6
Toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	145,8		23,6				169,4
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	383,7	29,5	70,0	271,9	15,1		770,2
Totale baten van externe klanten	8.387,2	1.978,2	2.418,6	790,5	142,7		13.717,2
Totale baten intern	11,5	48,1	- 0,5	8,1	6,5	- 73,7	
Totale baten	8.398,7	2.026,3	2.418,1	798,6	149,2	- 73,7	13.717,2
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 98,3		- 11,5	- 62,8			- 172,6

Het bruto premie-inkomen (som van brutopremies en premies uit beleggingscontracten zonder DPF) kan als volgt worden berekend.

2015	Continentaal						Totaal
	België	VK	Europa	Azië	Algemeen	Eliminaties	
Bruto premies	5.186,5	1.904,8	1.851,7	415,8	3,4	- 3,6	9.358,6
Premies inzake beleggingscontracten	492,6		673,9	141,4			1.307,9
Bruto premie-inkomen	5.679,1	1.904,8	2.525,6	557,2	3,4	- 3,6	10.666,5

9.10 Balans gesplitst in Leven en Niet-leven

31 december 2016	Verzekeringen			Totaal	Groep		Totaal
	Leven	Niet-Leven	Eliminaties	Verzekeringen	Algemeen	Eliminaties	
Activa							
Geldmiddelen en kasequivalenten	993,3	387,0		1.380,3	800,6		2.180,9
Financiële beleggingen	58.353,2	7.851,3		66.204,5	377,2	- 10,3	66.571,4
Vastgoedbeleggingen	2.506,6	265,9		2.772,5			2.772,5
Leningen	6.972,3	959,2	- 35,9	7.895,6	1.458,0	- 668,6	8.685,0
Beleggingen inzake unit-linked contracten	14.355,7			14.355,7			14.355,7
Beleggingen in deelnemingen	2.416,0	386,3		2.802,3	46,9	6,5	2.855,7
Herv verzekering en overige vorderingen	474,1	1.939,4	- 467,7	1.945,8	252,8	- 6,3	2.192,3
Actuele belastingvorderingen	5,7	61,4		67,1			67,1
Uitgestelde belastingvorderingen	80,5	91,0		171,5			171,5
Overlopende rente en overige activa	1.399,0	504,2		1.903,2	129,0	- 126,1	1.906,1
Materiële vaste activa	979,8	191,9		1.171,7	0,6		1.172,3
Goodwill en overige immateriële vaste activa	838,4	379,3		1.217,7			1.217,7
Activa aangehouden voor verkoop	129,7	15,6		145,3			145,3
Totaal activa	89.504,3	13.032,5	- 503,6	102.033,2	3.065,1	- 804,8	104.293,5
Verplichtingen							
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven	28.226,2			28.226,2		- 8,1	28.218,1
Verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven	31.902,2			31.902,2			31.902,2
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	14.353,3			14.353,3			14.353,3
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Niet-Leven		8.000,0	- 24,8	7.975,2			7.975,2
Achtergestelde schulden	1.266,6	510,6	- 35,9	1.741,3	1.250,0	- 668,6	2.322,7
Leningen	2.159,7	336,1		2.495,8			2.495,8
Actuele belastingschulden	58,8	35,4		94,2			94,2
Uitgestelde belastingschulden	1.046,7	301,7		1.348,4	2,2		1.350,6
RPN(I)					275,0		275,0
Overlopende rente en overige verplichtingen	2.146,2	900,7	- 443,4	2.603,5	173,4	- 117,6	2.659,3
Voorzieningen	21,1	17,5		38,6	1.028,6		1.067,2
Verplichtingen inzake geschreven putopties op minderheidsbelang	87,2	21,7		108,9	1.266,0		1.374,9
Totaal verplichtingen	81.268,0	10.123,7	- 504,1	90.887,6	3.995,2	- 794,3	94.088,5
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	6.371,4	2.585,0	0,5	8.956,9	614,8	- 11,1	9.560,6
Minderheidsbelangen	1.864,9	323,8		2.188,7	- 1.544,9	0,6	644,4
Totaal eigen vermogen	8.236,3	2.908,8	0,5	11.145,6	- 930,1	- 10,5	10.205,0
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	89.504,3	13.032,5	- 503,6	102.033,2	3.065,1	- 804,8	104.293,5
Aantal werknemers	3.994	7.952		11.946	134		12.080

31 december 2015	Leven	Niet-Leven	Overige verzekeringen	Algemeen	Eliminaties	Totaal
Activa						
Geldmiddelen en kasequivalenten	1.173,5	331,2	53,4	836,2		2.394,3
Financiële beleggingen	58.887,4	7.299,4	0,2	370,9	- 10,7	66.547,2
Vastgoedbeleggingen	2.562,8	284,3				2.847,1
Leningen	6.136,3	734,2	48,0	1.534,9	- 1.167,1	7.286,3
Beleggingen inzake unit-linked contracten	15.148,1				- 22,1	15.126,0
Beleggingen in deelnemingen	2.400,5	384,8		48,9	7,2	2.841,4
Herverzekering en overige vorderingen	576,7	1.245,9	209,5	9,1	- 27,3	2.013,9
Actuele belastingvorderingen	28,9	7,7	2,5			39,1
Uitgestelde belastingvorderingen	61,9	63,1	6,2			131,2
Overlopende rente en overige activa	2.101,4	424,3	25,2	165,8	- 148,7	2.568,0
Materiële vaste activa	964,0	175,3	12,0	0,8		1.152,1
Goodwill en overige immateriële vaste activa	1.080,5	164,4	294,3			1.539,2
Activa aangehouden voor verkoop						
Totaal activa	91.122,0	11.114,6	651,3	2.966,6	- 1.368,7	104.485,8
Verplichtingen						
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven	29.078,5				- 4,8	29.073,7
Verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven	29.902,9					29.902,9
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	15.141,8					15.141,8
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Niet-Leven		7.459,8		3,7		7.463,5
Achtergestelde schulden	1.363,1	391,8	47,1	1.345,1	- 766,7	2.380,4
Leningen	2.651,3	216,4	140,4	201,9	- 422,5	2.787,5
Actuele belastingschulden	48,1	32,2	2,5			82,8
Uitgestelde belastingschulden	1.315,2	246,8		3,0		1.565,0
RPN(I)				402,0		402,0
Overlopende rente en overige verplichtingen	1.630,0	708,5	102,2	96,8	- 164,4	2.373,1
Voorzieningen	21,7	15,3		138,0		175,0
Verplichtingen inzake geschreven putopties op minderheidsbelang	81,7	17,4		1.064,0		1.163,1
Totaal verplichtingen	81.234,3	9.088,2	292,2	3.254,5	- 1.358,4	92.510,8
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	8.040,1	1.647,3	359,1	1.339,9	- 10,3	11.376,1
Minderheidsbelangen	1.847,6	379,1		- 1.627,8		598,9
Totaal eigen vermogen	9.887,7	2.026,4	359,1	- 287,9	- 10,3	11.975,0
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	91.122,0	11.114,6	651,3	2.966,6	- 1.368,7	104.485,8
Aantal werknemers	4.184	5.437	2.172	126		11.919

9.11 Resultatenrekening gesplitst in Leven en Niet-leven

2016	Leven		Verzekeringen		Totaal	Groep		Totaal
	Leven	Niet-Leven	Eliminaties	Verzekeringen	Algemeen	Eliminaties		
Baten								
- Bruto premies	4.934,8	4.342,2		9.277,0		- 0,3		9.276,7
- Wijziging in niet-verdiende premies		- 9,7		- 9,7				- 9,7
- Uitgaande herverzekeringspremies	- 45,5	- 220,2		- 265,7				- 265,7
Netto verdiende premies	4.889,3	4.112,3		9.001,6		- 0,3		9.001,3
Rentebaten, dividenden en overige beleggingsbaten	2.612,8	338,4	- 15,9	2.935,3	36,4	- 33,0		2.938,7
Ongerealiseerde winst (verlies) op RPN(I)					82,7			82,7
Resultaat op verkoop en herwaarderingen	422,4	27,2		449,6	196,1			645,7
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	425,7			425,7				425,7
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	208,0	15,9		223,9	25,9			249,8
Commissiebaten	245,0	125,8		370,8				370,8
Overige baten	119,8	91,2	- 2,5	208,5	7,9	- 17,0		199,4
Totale baten	8.923,0	4.710,8	- 18,4	13.615,4	349,0	- 50,3		13.914,1
Lasten								
- Schadelasten en uitkeringen, bruto	- 5.870,6	- 2.964,3		- 8.834,9		0,8		- 8.834,1
- Schadelasten en uitkeringen, aandeel herverzekeraars	18,1	156,3		174,4				174,4
Schadelasten en uitkeringen, netto	- 5.852,5	- 2.808,0		- 8.660,5		0,8		- 8.659,7
Lasten inzake unit-linked contracten	- 488,7			- 488,7				- 488,7
Financieringslasten	- 133,9	- 37,8		- 171,7	- 28,0	32,5		- 167,2
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	- 51,8	- 0,1		- 51,9	- 12,8			- 64,7
Wijzigingen in voorzieningen	- 0,2	0,1		- 0,1	- 892,6			- 892,7
Commissielasten	- 390,7	- 786,6		- 1.177,3				- 1.177,3
Personeelskosten	- 389,4	- 426,3		- 815,7	- 39,2	8,9		- 846,0
Overige lasten	- 632,4	- 514,3	18,4	- 1.128,3	- 62,9	8,1		- 1.183,1
Totale lasten	- 7.939,6	- 4.573,0	18,4	- 12.494,2	- 1.035,5	50,3		- 13.479,4
Resultaat voor belastingen	983,4	137,8		1.121,2	- 686,5			434,7
Winstbelastingen	- 145,1	- 59,4		- 204,5	- 7,4			- 211,9
Netto resultaat over de periode	838,3	78,4		916,7	- 693,9			222,8
Toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	134,7	60,8		195,5		0,2		195,7
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	703,6	17,6		721,2	- 693,9	- 0,2		27,1
Totale baten van externe klanten	8.895,7	4.709,9	18,1	13.623,7	290,4			13.914,1
Totale baten intern	27,3	0,9	- 36,5	- 8,3	58,6	- 50,3		
Totale baten	8.923,0	4.710,8	- 18,4	13.615,4	349,0	- 50,3		13.914,1
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 123,9	- 5,2		- 129,1	- 893,3			- 1.022,4

Het bruto premie-inkomen (som van brutopremies en premies uit beleggingscontracten zonder DPF) kan als volgt worden berekend.

2016	Leven		Verzekeringen		Totaal	Groep		Totaal
	Leven	Niet-Leven	Eliminaties	Verzekeringen	Algemeen	Eliminaties		
Bruto premies	4.934,8	4.342,2		9.277,0		- 0,3		9.276,7
Premies inzake beleggingscontracten	1.333,7			1.333,7				1.333,7
Bruto premie-inkomen	6.268,5	4.342,2		10.610,7		- 0,3		10.610,4

2015	Leven	Niet-Leven	Overige verzekeringen	Algemeen	Eliminaties	Totaal
Baten						
- Bruto premies	5.061,3	4.297,5		3,4	- 3,6	9.358,6
- Wijziging in niet-verdiende premies		- 31,0				- 31,0
- Uitgaande herverzekeringspremiës	- 66,0	- 228,9		- 0,2	3,4	- 291,7
Netto verdiende premies	4.995,3	4.037,6		3,2	- 0,2	9.035,9
Rentebaten, dividenden en overige beleggingsbaten	2.711,2	313,0	- 10,5	51,4	- 56,6	3.008,5
Ongerealiseerde winst (verlies) op RPN(I)				65,0		65,0
Resultaat op verkoop en herwaarderingen	184,1	8,7	- 0,2	- 0,6		192,0
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	464,7					464,7
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	253,4	10,9		21,8		286,1
Commissiebaten	325,9	21,8	154,5		- 67,0	435,2
Overige baten	94,8	59,6	105,0	8,9	- 38,5	229,8
Totale baten	9.029,4	4.451,6	248,8	149,7	- 162,3	13.717,2
Lasten						
- Schadelasten en uitkeringen, bruto	- 5.985,7	- 2.620,8		- 3,7	0,2	- 8.610,0
- Schadelasten en uitkeringen, aandeel herverzekeraars	33,2	69,3				102,5
Schadelasten en uitkeringen, netto	- 5.952,5	- 2.551,5		- 3,7	0,2	- 8.507,5
Lasten inzake unit-linked contracten	- 562,2					- 562,2
Financieringslasten	- 153,1	- 17,5	- 7,6	- 45,5	56,7	- 167,0
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	- 69,1	- 2,2		- 8,3		- 79,6
Wijzigingen in voorzieningen	0,7	- 0,4		0,1		0,4
Commissielasten	- 476,2	- 829,0	- 34,9	- 0,3	67,0	- 1.273,4
Personeelskosten	- 394,7	- 323,2	- 109,0	- 22,8	3,0	- 846,7
Overige lasten	- 607,8	- 390,4	- 103,3	- 49,5	35,4	- 1.115,6
Totale lasten	- 8.214,9	- 4.114,2	- 254,8	- 130,0	162,3	- 12.551,6
Resultaat voor belastingen	814,5	337,4	- 6,0	19,7		1.165,6
Winstbelastingen	- 124,2	- 98,4	1,2	- 4,6		- 226,0
Netto resultaat over de periode	690,3	239,0	- 4,8	15,1		939,6
Toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	117,6	51,8				169,4
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders	572,7	187,2	- 4,8	15,1		770,2
Totale baten van externe klanten	8.994,5	4.449,0	180,2	93,5		13.717,2
Totale baten intern	34,9	2,6	68,6	56,2	- 162,3	
Totale baten	9.029,4	4.451,6	248,8	149,7	- 162,3	13.717,2
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 170,6	- 2,0				- 172,6

Het bruto premie-inkomen (som van brutopremies en premies uit beleggingscontracten zonder DPF) kan als volgt worden berekend.

2015	Leven	Niet-Leven	Overige verzekeringen	Algemeen	Eliminaties	Totaal
Bruto premies	5.061,3	4.297,5		3,4	- 3,6	9.358,6
Premies inzake beleggingscontracten	1.307,9					1.307,9
Bruto premie-inkomen	6.369,2	4.297,5		3,4	- 3,6	10.666,5

9.12 Operationeel resultaat Verzekeringen

Voor de analyse van de verzekeringsresultaten maakt Ageas gebruik van het concept operationeel resultaat.

Het operationeel resultaat omvat de premies, commissies en gealloceerde financiële opbrengsten, na aftrek van schadelasten, uitkeringen en operationele lasten. De gerealiseerde winsten en verliezen op beleggingen die bepaalde verzekeringsverplichtingen afdekken, zoals gesepareerde fondsen, maken deel uit van het gealloceerde financiële resultaat. Het beleggingsresultaat, na aftrek van de samenhangende beleggingskosten, wordt gealloceerd naar de diverse Leven en Niet-leven branches gebaseerd op de beleggingsportefeuilles die de verplichtingen van deze branches afdekken.

De afstemming van het operationele resultaat naar de winst voor belastingen omvat alle opbrengsten en kosten die niet onder de verzekerings- en beleggingscontracten worden verantwoord en derhalve ook niet in het operationele resultaat.

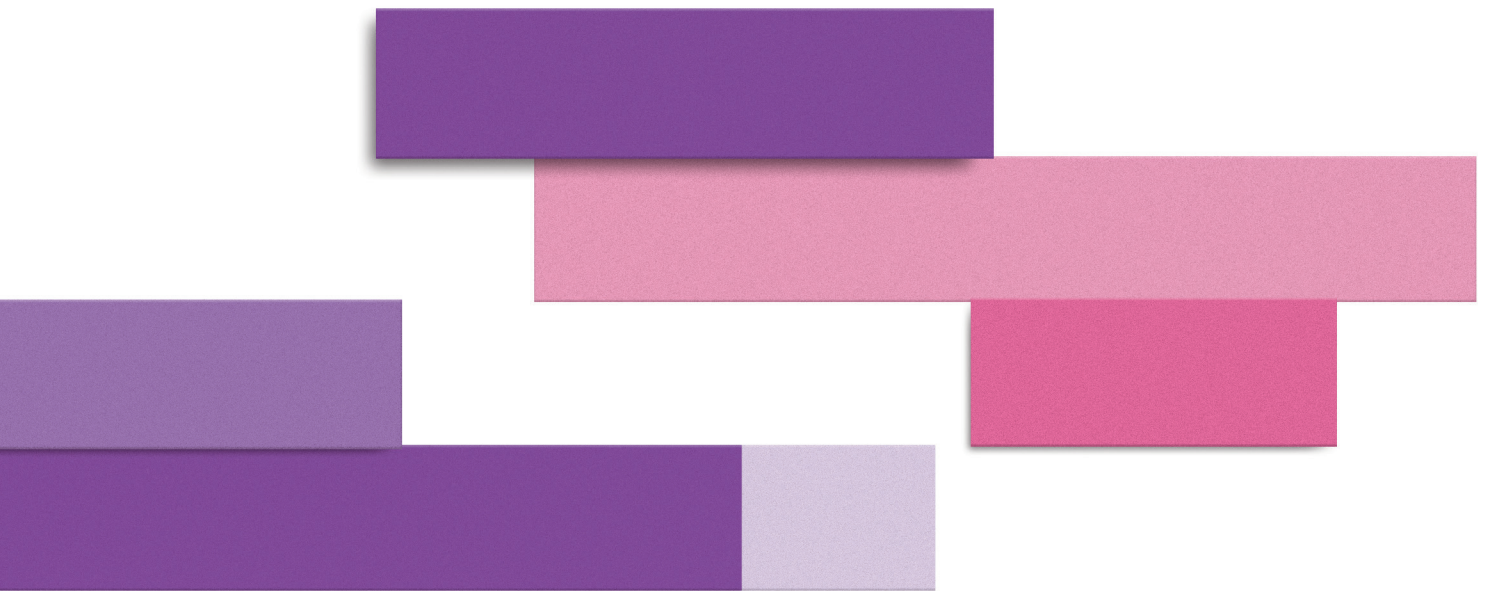
Binnen de diverse verzekeringssegmenten worden de Leven- en Niet-Levenactiviteiten afzonderlijk beheerd. Tot de Leven-activiteiten behoren onder meer verzekeringscontracten die risico's dekken gerelateerd aan leven en overlijden van personen. Het segment leven omvat daarnaast beleggingscontracten met en zonder discretionaire winstdeling (DPF). Het segment Niet-leven bestaan uit vier onderdelen: Ongevallen- en Ziekteverzekeringen, Autoverzekeringen, Brandverzekeringen en Overige schade aan eigendommen (die het risico dekken van schade aan eigendommen dan wel verplichtingen inzake claims) en Overige verzekeringen.

Het operationele resultaat voor de verschillende segmenten en productlijnen en de reconciliatie met de winst voor belastingen wordt hieronder getoond.

2016	Continentaal				Verzekeringen		Totaal	Algemene	Totaal
	België	VK	Europa	Azië	Herverzekering	Eliminaties	Verzekeringen	Rekening	Ageas
Bruto premie-inkomen Leven	4.182,3		1.902,9	183,3			6.268,5		6.268,5
Bruto premie-inkomen Niet-leven	1.882,6	1.719,8	739,8		41,1	- 41,1	4.342,2	- 0,3	4.341,9
Operationele kosten	- 534,3	- 197,0	- 201,8	- 22,2	- 2,0		- 957,3		- 957,3
- <i>Gegarandeerde producten</i>	<i>417,1</i>		<i>104,8</i>	<i>10,0</i>			<i>531,9</i>		<i>531,9</i>
- <i>Unit linked producten</i>	<i>18,6</i>		<i>4,0</i>	<i>7,1</i>			<i>29,7</i>		<i>29,7</i>
Operationeel resultaat Leven	435,7		108,8	17,1			561,6		561,6
- <i>Ongevallen en ziekte</i>	<i>38,4</i>	<i>1,0</i>	<i>37,5</i>		<i>- 0,1</i>		<i>76,8</i>		<i>76,8</i>
- <i>Auto</i>	<i>59,8</i>	<i>- 121,6</i>	<i>4,3</i>		<i>- 1,0</i>		<i>- 58,5</i>		<i>- 58,5</i>
- <i>Brand en overige schade aan eigendommen</i>	<i>60,3</i>	<i>14,7</i>	<i>19,2</i>		<i>3,1</i>		<i>97,3</i>		<i>97,3</i>
- <i>Overig</i>	<i>16,6</i>	<i>- 23,9</i>	<i>23,5</i>				<i>16,2</i>		<i>16,2</i>
Operationeel resultaat Niet-leven	175,1	- 129,8	84,5		2,0		131,8		131,8
Operationeel resultaat	610,8	- 129,8	193,3	17,1	2,0		693,4		693,4
Aandeel in het resultaat van deelnemingen, niet gealloceerd		- 20,7	17,1	209,9			206,3	26,0	232,3
Overig niet-technisch resultaat, inclusief brokerage	104,7	- 34,1	- 18,2	168,5	0,6		221,5	- 712,5	- 491,0
Resultaat voor belastingen	715,5	- 184,6	192,2	395,5	2,6		1.121,2	- 686,5	434,7
Key performance indicators Leven									
Netto onderschrijvingsmarge	-0,01%		0,29%				0,08%		0,08%
Beleggingsmarge	0,81%		0,45%				0,73%		0,73%
Operationele marge	0,80%		0,74%				0,81%		0,81%
- <i>Operationele marge</i>									
<i>Gegarandeerde producten- Operationele marge</i>	<i>0,86%</i>		<i>1,21%</i>				<i>0,93%</i>		<i>0,93%</i>
<i>Unit linked producten</i>	<i>0,31%</i>		<i>0,07%</i>				<i>0,25%</i>		<i>0,25%</i>
Operationele kosten									
Leven in % van het gemiddeld beheerd vermogen Leven	0,38%		0,42%				0,42%		0,42%
Key performance indicators Niet-leven									
Kostenratio	37,7%	31,5%	30,1%		32,4%		34,1%		34,1%
Schaderatio	58,3%	80,7%	58,6%		53,7%		67,0%		67,0%
Combined ratio	96,0%	112,2%	88,7%		86,1%		101,1%		101,1%
Operationele marge	9,5%	-8,1%	12,7%		13,9%		3,2%		3,2%
Technische voorzieningen	62.883,4	2.694,6	16.873,8		29,9	- 24,8	82.456,9	- 8,1	82.448,8

2015	België	VK	Continentaal Europa	Azië	Algemene Rekening	Eliminaties	Totaal Ageas
Bruto premie-inkomen Leven	3.798,6		2.013,4	557,2			6.369,2
Bruto premie-inkomen Niet-leven	1.880,5	1.904,8	512,2		3,4	- 3,6	4.297,3
Operationele kosten	- 525,5	- 177,7	- 141,7	- 64,1			- 909,0
- Gegarandeerde producten	413,1		70,1	35,5			518,7
- Unit linked producten	18,8		4,2	24,0			47,0
Operationeel resultaat Leven	431,9		74,3	59,5			565,7
- Ongevallen en ziekte	34,6	1,4	47,6				83,6
- Auto	76,4	41,2	1,7				119,3
- Brand en overige schade aan eigendommen	79,2	- 14,0	21,0				86,2
- Overig	- 0,6	3,9	12,9				16,2
Operationeel resultaat Niet-leven	189,6	32,5	83,2				305,3
Operationeel resultaat	621,5	32,5	157,5	59,5			871,0
Aandeel in het resultaat van deelnemingen, niet gealloceerd		- 0,2	13,1	248,1	21,8		282,8
Overig niet-technisch resultaat, inclusief brokerage	89,8	3,0	- 47,6	- 31,3	- 2,1		11,8
Resultaat voor belastingen	711,3	35,3	123,0	276,3	19,7		1.165,6
Key performance indicators Leven							
Netto onderschrijvingsmarge	0,02%		0,19%	2,28%			0,14%
Beleggingsmarge	0,78%		0,34%	-0,16%			0,66%
Operationele marge	0,80%		0,53%	2,12%			0,80%
- Operationele marge Gegarandeerde producten	0,86%		0,88%	1,89%			0,90%
- Operationele marge Unit linked producten	0,32%		0,07%	2,57%			0,36%
Operationele kosten Leven in % van het gemiddeld beheerd vermogen Leven	0,37%		0,40%	2,28%			0,45%
Key performance indicators Niet-leven							
Kostenratio	37,8%	32,7%	29,5%				34,6%
Schaderatio	56,9%	69,3%	55,9%				62,2%
Combined ratio	94,7%	102,0%	85,4%				96,8%
Operationele marge	10,3%	1,9%	18,3%				7,6%
Technische voorzieningen	60.115,2	2.908,9	15.383,5	3.175,4	3,7	- 4,8	81.581,9

- Schaderatio : de schadelasten en uitkeringen, na aftrek van herverzekering, uitgedrukt als een percentage van de netto verdiende premies.
- Kostenratio : kosten uitgedrukt als een percentage van de netto verdiende premies. Interne kosten voor schadebehandeling en commissies, na aftrek van herverzekering, zijn ook in de kosten begrepen.
- Combined ratio : de verhouding tussen de totale kosten van de verzekeraar en de netto verdiende premies. De combined ratio is de som van schaderatio en kostenratio.

Toelichting op de geconsolideerde balans

10

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten zijn direct beschikbare kasgelden en andere financiële instrumenten met een looptijd van minder dan drie maanden, na de datum van verkrijging.

De geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december bestaan uit.

	31 december 2016	31 december 2015
Geldmiddelen	2,8	2,7
Vorderingen op banken	2.076,1	2.167,1
Overige	102,0	224,5
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	2.180,9	2.394,3

Financiële beleggingen

De samenstelling van de financiële beleggingen is als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Financiële beleggingen		
- Tot einde looptijd aangehouden	4.715,3	4.802,1
- Voor verkoop beschikbaar	61.816,9	61.745,8
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	251,1	170,9
- Afgeleide financiële instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden (activa)	8,0	28,5
Totaal bruto	66.791,3	66.747,3
Bijzondere waardeverminderingen:		
- op voor verkoop beschikbare beleggingen	- 219,9	- 200,1
Totaal bijzondere waardeverminderingen	- 219,9	- 200,1
Totaal	66.571,4	66.547,2

11.1 Beleggingen tot einde looptijd aangehouden

	Overheids- obligaties	Bedrijfs- obligaties	Totaal
Totaal beleggingen tot einde looptijd aangehouden op 1 januari 2015	4.801,3	85,7	4.887,0
Einde looptijd	- 91,5	- 9,9	- 101,4
Verkopen		- 1,2	- 1,2
Amortisatie	15,2	2,5	17,7
Totaal beleggingen tot einde looptijd aangehouden op 31 december 2015	4.725,0	77,1	4.802,1
Einde looptijd	- 94,5	- 5,7	- 100,2
Amortisatie	10,9	2,5	13,4
Totaal beleggingen tot einde looptijd aangehouden op 31 december 2016	4.641,4	73,9	4.715,3
Reële waarde op 31 december 2015	6.747,1	81,0	6.828,1
Reële waarde op 31 december 2016	7.046,1	74,8	7.120,9

De reële waarde van overheidsobligaties geclassificeerd als beleggingen aangehouden tot einde looptijd is gebaseerd op genoteerde prijzen in actieve markten (niveau 1) en de reële waarde van schuldeffecten van bedrijven geclassificeerd als beleggingen aangehouden tot einde looptijd op niet-observeerbare inputs (tegenpartij quotes of modellen, niveau 3).

De overheidsobligaties aangemerkt als beleggingen tot einde looptijd aangehouden naar land van uitgifte per 31 december zijn als volgt.

31 december 2016	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Reële waarden
Belgische overheid	4.342,6	6.674,9
Portugese overheid	298,8	371,2
Totaal	4.641,4	7.046,1

31 december 2015	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Reële waarden
Belgische overheid	4.349,3	6.257,9
Portugese overheid	375,7	489,2
Totaal	4.725,0	6.747,1

11.2 Voor verkoop beschikbare beleggingen

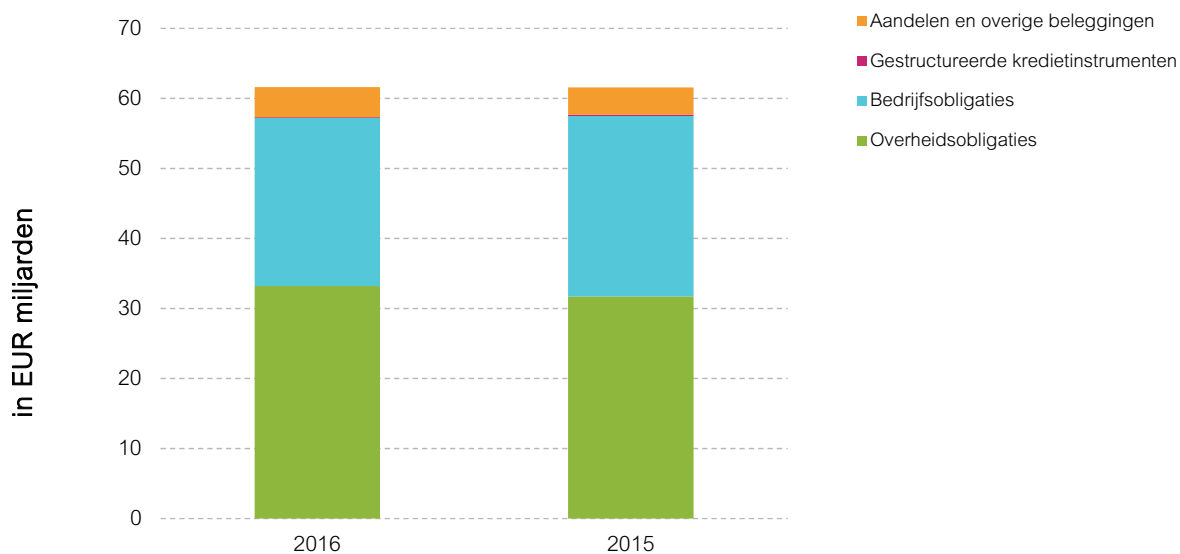
De reële waarde en geamortiseerde kostprijs alsmede de hieraan gerelateerde ongerealiseerde winsten en verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de voor verkoop beschikbare beleggingen is als volgt.

31 december 2016	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Bruto ongerealiseerde winsten	Bruto ongerealiseerde verliezen	Totaal bruto	Bijzondere waarde- verminderingen	Reële waarden
Overheidsobligaties	27.358,5	5.941,2	- 102,3	33.197,4		33.197,4
Bedrijfsobligaties	22.168,4	1.878,2	- 42,1	24.004,5	- 22,6	23.981,9
Gestructureerde kredietinstrumenten	108,2	11,3	- 1,4	118,1	- 0,1	118,0
Voor verkoop beschikbare beleggingen in obligaties	49.635,1	7.830,7	- 145,8	57.320,0	- 22,7	57.297,3
Private equity en durfkapitaal	62,6	5,9	- 1,3	67,2		67,2
Aandelen	3.842,9	609,2	- 31,6	4.420,5	- 197,2	4.223,3
Overige beleggingen	9,2			9,2		9,2
Voor verkoop beschikbare beleggingen in aandelen en overige beleggingen	3.914,7	615,1	- 32,9	4.496,9	- 197,2	4.299,7
Totaal voor verkoop beschikbare beleggingen	53.549,8	8.445,8	- 178,7	61.816,9	- 219,9	61.597,0

31 december 2015	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Bruto ongerealiseerde winsten	Bruto ongerealiseerde verliezen	Totaal bruto	Bijzondere waarde- verminderingen	Reële waarden
Overheidsobligaties	26.244,6	5.489,5	- 28,8	31.705,3		31.705,3
Bedrijfsobligaties	24.196,7	1.740,4	- 144,7	25.792,4	- 24,4	25.768,0
Gestructureerde kredietinstrumenten	182,4	11,8	- 2,7	191,5	- 0,1	191,4
Voor verkoop beschikbare beleggingen in obligaties	50.623,7	7.241,7	- 176,2	57.689,2	- 24,5	57.664,7
Private equity en durfkapitaal	79,0	7,5	- 0,6	85,9	- 0,1	85,8
Aandelen	3.445,6	574,3	- 51,0	3.968,9	- 175,5	3.793,4
Overige beleggingen	1,8			1,8		1,8
Voor verkoop beschikbare beleggingen in aandelen en overige beleggingen	3.526,4	581,8	- 51,6	4.056,6	- 175,6	3.881,0
Totaal voor verkoop beschikbare beleggingen	54.150,1	7.823,5	- 227,8	61.745,8	- 200,1	61.545,7

Een bedrag van EUR 1.288,4 miljoen van de voor verkoop beschikbare beleggingen is aangehouden als onderpand (2015: EUR 1.189,6 miljoen) (zie ook noot 22 Leningen).

De portefeuille inzake de Voor verkoop beschikbare beleggingen per jaareinde kan als volgt worden weergegeven.

De waardering van Voor verkoop beschikbare beleggingen is gebaseerd op:

- niveau 1: genoteerde prijzen in actieve markten;
- niveau 2: waarneembare marktgegevens in actieve markten;
- niveau 3: niet-waarneembare gegevens (prijzen van tegenpartijen).

De waarderingen per jaareinde zijn als volgt.

2016	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Overheidsobligaties	33.149,6	47,8		33.197,4
Bedrijfsobligaties	23.342,0	639,9		23.981,9
Gestructureerde kredietinstrumenten	37,3	49,3	31,4	118,0
Aandelen, private equity en overige beleggingen	2.839,9	1.313,0	146,8	4.299,7
Totaal voor verkoop beschikbare beleggingen	59.368,8	2.050,0	178,2	61.597,0

2015	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Overheidsobligaties	31.678,8	26,5		31.705,3
Bedrijfsobligaties	24.831,7	936,3		25.768,0
Gestructureerde kredietinstrumenten	85,7	66,9	38,8	191,4
Aandelen, private equity en overige beleggingen	2.891,5	808,4	181,1	3.881,0
Totaal voor verkoop beschikbare beleggingen	59.487,7	1.838,1	219,9	61.545,7

De veranderingen in niveau 3 waarderingen zijn als volgt.

	2016	2015
Stand per 1 januari	219,9	225,4
Einde looptijd/aflossing of terugbetaling over de periode	- 25,1	- 13,6
Aankoop	13,2	24,4
Opbrengst van verkopen	- 26,7	- 53,5
Gerealiseerde winsten (verliezen)	2,6	- 1,5
Bijzondere waardevermindering	- 4,7	- 0,9
Ongerealiseerde winsten (verliezen)	- 1,0	5,1
Overdracht tussen categorieën		34,5
Stand per 31 december	178,2	219,9

Niveau 3-waarderingen voor private equity en durfkapitaal maken gebruik van reële waarden die worden bekendgemaakt in het geauditeerde financieel verslag van de relevante deelnemingen. Niveau 3-waarderingen voor aandelen en asset-backed securities maken gebruik van de methode van de gediscoteerde kasstromen. Verwachte kasstromen houden rekening met de oorspronkelijke onderschrijvingscriteria, de kenmerken van de lener (zoals leeftijd en kredietscores), loan-to-value ratio's, verwachte schommelingen in de huizenprijzen en verwachte vooruitbetalingsniveaus enz. De verwachte kasstromen worden gediscoteerd tegen de voor risico gecorrigeerde rentes. Marktdelnemers maken vaak gebruik van zulke gediscoteerde kasstroomtechnieken om private equity en durfkapitaal te waarderen. Wij maken eveneens tot op zekere hoogte gebruik

van deze quotes bij het waarderen van deze instrumenten. Deze technieken zijn onderhevig aan inherente beperkingen, zoals een schatting van de gepaste voor risico gecorrigeerde disconteringsvoet, en verschillende gegevens en veronderstellingen zouden verschillende resultaten opleveren.

De niveau 3-posities zijn met name gevoelig voor een verandering in het niveau van de verwachte toekomstige kasstromen, en dienovereenkomstig varieert hun reële waarde in verhouding tot de veranderingen in deze kasstromen. De veranderingen in de waarde van de niveau 3-instrumenten worden verantwoord in het overige comprehensive income.

Overheidsobligaties naar land van uitgifte

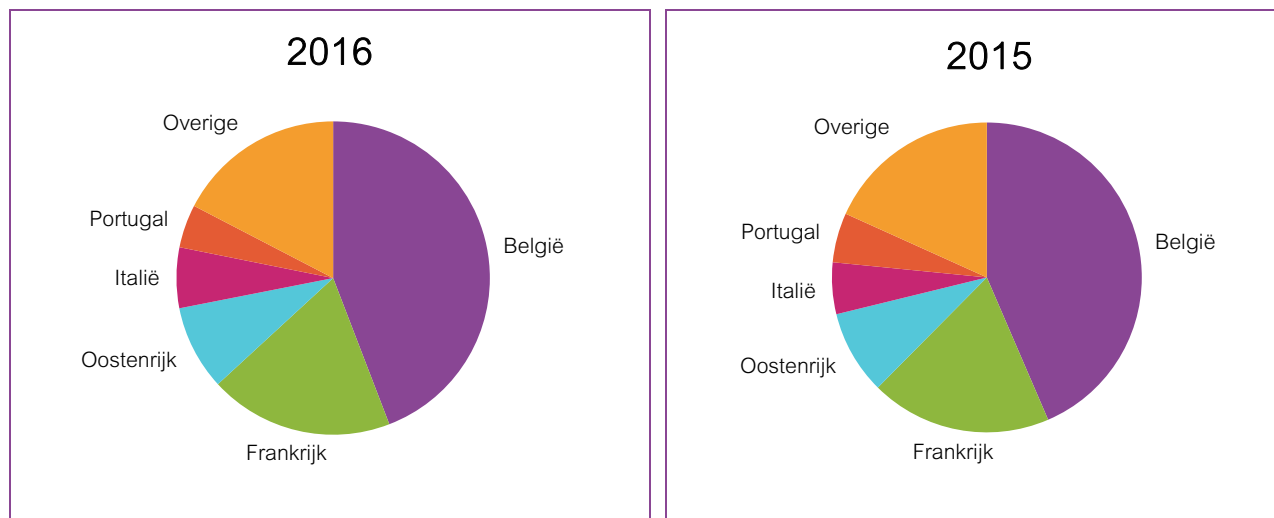
De overheidsobligaties naar land van uitgifte per 31 december zijn als volgt.

31 december 2016	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Bruto ongerealiseerde winsten (verliezen)	Reële waarden
Belgische overheid	11.881,9	2.777,4	14.659,3
Franse overheid	5.001,0	1.305,3	6.306,3
Oostenrijkse overheid	2.351,0	555,9	2.906,9
Portugese overheid	2.018,8	52,2	2.071,0
Italiaanse overheid	1.186,3	299,3	1.485,6
Spaanse overheid	1.366,7	114,8	1.481,5
Duitse overheid	859,2	337,7	1.196,9
Ierse overheid	608,8	71,2	680,0
Nederlandse overheid	527,3	90,9	618,2
Slowaakse overheid	299,5	44,0	343,5
Poolse overheid	259,2	62,7	321,9
Tsjechische overheid	197,7	24,2	221,9
Britse overheid	209,2	11,9	221,1
Finse overheid	132,4	32,2	164,6
Verenigde Staten van Amerika: overheid	23,3	- 0,1	23,2
Overige overheden	436,2	59,3	495,5
Totaal	27.358,5	5.838,9	33.197,4

31 december 2015	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Bruto ongerealiseerde winsten (verliezen)	Reële waarden
Belgische overheid	11.367,0	2.435,8	13.802,8
Franse overheid	4.879,3	1.111,6	5.990,9
Oostenrijkse overheid	2.307,6	467,3	2.774,9
Portugese overheid	1.520,5	186,7	1.707,2
Italiaanse overheid	1.268,9	375,7	1.644,6
Spaanse overheid	703,7	88,6	792,3
Duitse overheid	950,5	306,7	1.257,2
Ierse overheid	659,9	83,1	743,0
Nederlandse overheid	581,6	73,0	654,6
Slowaakse overheid	304,1	49,3	353,4
Poolse overheid	247,1	67,3	314,4
Tsjechische overheid	197,9	29,5	227,4
Britse overheid	297,7	14,2	311,9
Finse overheid	133,0	29,2	162,2
Verenigde Staten van Amerika: overheid	341,5	83,3	424,8
Overige overheden	484,3	59,4	543,7
Totaal	26.244,6	5.460,7	31.705,3

In 2016 en 2015 waren er geen bijzondere waardeverminderingen op overheidsobligaties.

Het aandeel per land in de beleggingsportefeuille overheidsobligaties op basis van reële waarde kan per jaareinde als volgt worden weergegeven.

Onderstaande tabel geeft de netto ongerealiseerde winsten en verliezen op voor verkoop beschikbare beleggingen opgenomen in het eigen vermogen (inclusief obligaties, aandelen en overige beleggingen) weer. Beleggingen in aandelen en overige beleggingen zijn inclusief private equity en durfkapitaal.

	31 december 2016	31 december 2015
Voor verkoop beschikbare beleggingen in obligaties:		
Boekwaarde	57.297,3	57.664,7
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	7.684,9	7.065,5
- Belasting	- 2.597,2	- 2.337,3
Shadow accounting	- 3.701,3	- 2.573,3
- Belasting	1.256,7	823,3
Netto ongerealiseerde winsten en verliezen	2.643,1	2.978,2

	31 december 2016	31 december 2015
Voor verkoop beschikbare beleggingen in aandelen en overige beleggingen:		
Boekwaarde	4.299,7	3.881,0
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	582,2	530,2
- Belasting	- 67,8	- 50,4
Shadow accounting	- 282,4	- 183,9
- Belasting	96,1	64,1
Netto ongerealiseerde winsten en verliezen	328,1	360,0

Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare beleggingen

De samenstelling van de bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare beleggingen is als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare beleggingen:		
- op obligaties	- 22,7	- 24,5
- op aandelen en overige beleggingen	- 197,2	- 175,6
Totaal bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare beleggingen	- 219,9	- 200,1

De wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare beleggingen zijn.

	2016	2015
Stand per 1 januari	- 200,1	- 164,3
Toename bijzondere waardeverminderingen	- 58,0	- 69,9
Terugname bij de verkoop/desinvestering	36,7	33,7
Omrekeningsverschillen en overige aanpassingen	1,5	0,4
Stand per 31 december	- 219,9	- 200,1

11.3 Beleggingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

De volgende tabel geeft toelichting op beleggingen die tegen reële waarde worden gehouden, met verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen in de resultatenrekening per 31 december.

	31 december 2016	31 december 2015
Bedrijfsobligaties	69,3	75,7
Obligaties	69,3	75,7
Aandelen	117,5	49,3
Overige beleggingen	64,3	45,9
Aandelen en overige beleggingen	181,8	95,2
Totaal beleggingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	251,1	170,9

Beleggingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening betreffen voornamelijk beleggingen in verband met de verzekeringsverplichtingen waarvan de kasstromen contractueel of uit hoofde van discretionaire winstdeling zijn gekoppeld aan de resultaatontwikkeling van deze activa en waar in de waardering daarvan mede rekening wordt gehouden met actuele informatie. Hierdoor wordt de kans aanzienlijk verkleind dat er in de verslaggeving een 'mismatch' optreedt door het op verschillende grondslagen berekenen van activa en verplichtingen en de daarmee samenhangende winsten en verliezen.

De nominale waarde van schuldeffecten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bedroeg op 31 december 2016 EUR 69,4 miljoen (31 december 2015: EUR 76,3 miljoen).

De waardering van beleggingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening is gebaseerd op:

- niveau 1: genoteerde prijzen in actieve markten;
- niveau 2: waarneembare marktgegevens in actieve markten;
- niveau 3: niet-waarneembare gegevens (prijzen van tegenpartijen).

De waarderingen per jaareinde zijn als volgt.

2016	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Bedrijfsobligaties	69,3			69,3
Aandelen	76,5	41,0		117,5
Overige investeringen		64,3		64,3
Totaal beleggingen aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	145,8	105,3		251,1

2015	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Bedrijfsobligaties	50,9	24,8		75,7
Aandelen		49,3		49,3
Overige investeringen		45,9		45,9
Totaal beleggingen aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	50,9	120,0		170,9

11.4 Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten (activa)

De samenstelling van de voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten (activa) is als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Niet op een beurs verhandeld (OTC)	8,0	28,4
Op een beurs verhandeld		0,1
Totaal voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten (activa)	8,0	28,5

De voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten hebben voornamelijk betrekking op rente- en aandelenopties en renteswaps en zijn in 2016 en 2015 gewaardeerd op niveau 2 (waarneembare inputs in actieve markten, zie noot 29 Derivaten voor nadere informatie).

12

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in vastgoed hebben met name betrekking op kantoren en winkelpanden.

	31 december 2016	31 december 2015
Vastgoedbeleggingen	2.821,3	2.897,9
Bijzondere waardeverminderingen	- 48,8	- 50,8
Totaal vastgoedbeleggingen	2.772,5	2.847,1

De volgende tabel geeft de wijzigingen in vastgoedbeleggingen weer gedurende het jaar eindigend op 31 december.

	2016	2015
Kostprijs per 1 januari	3.713,6	3.476,1
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	20,2	312,9
Toevoegingen/aankopen	56,8	56,3
Verbeteringen	42,0	15,6
Verkopen	- 116,7	- 90,4
Overboeking van (naar) materiële vaste activa		3,6
Omrekeningsverschillen	- 6,2	0,6
Overige	- 128,4	- 61,1
Kostprijs per 31 december	3.581,3	3.713,6
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	- 815,7	- 787,7
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	108,0	
Afschrijvingen	- 95,1	- 88,0
Terugname afschrijving door desinvesteringen	33,9	31,1
Overboeking van (naar) materiële vaste activa		- 0,3
Omrekeningsverschillen	0,2	- 0,1
Overige	8,7	29,3
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	- 760,0	- 815,7
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	- 50,8	- 47,1
Toename bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening	- 3,1	- 9,6
Terugname bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening	2,0	5,7
Terugname bijzondere waardeverminderingen door desinvesteringen	3,1	0,2
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	- 48,8	- 50,8
Netto vastgoedbeleggingen per 31 december	2.772,5	2.847,1
Kostprijs van vastgoedbeleggingen in aanbouw	123,9	25,1

De bedragen onder de lijn 'overige' bij kostprijs en cumulatieve afschrijvingen in 2015 houden verband met de herclassificatie van vastgoedbeleggingen naar vastgoed voor eigen gebruik in België.

Het bedrag in 2016 in 'Overige' houdt voornamelijk verband met een herclassificatie van het PWC-gebouw in Luxemburg naar de activa aangehouden voor verkoop vanwege de toegezegde verkoop van de

volledig geconsolideerde dochteronderneming BG1 in Luxemburg. De transactie zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2017 worden voltooid.

Een bedrag van EUR 223,6 miljoen van de vastgoedbeleggingen werd aangehouden als onderpand per 31 december 2016 (31 december 2015: EUR 229,3 miljoen)(zie ook noot 22 leningen).

Jaarlijkse waarderingsbepalingen, waarbij de onafhankelijke taxaties elke drie jaar veranderen, behelzen bijna alle vastgoedbeleggingen. Reële waarden (niveau 3) zijn gebaseerd op niet-observeerbare marktgegevens en/of verdisconteerde kasstromen. Verwachte kasstromen uit vastgoed houden rekening met verwachte groeipercentages van huurinkomsten, periodes van leegstand, bezettingsgraad en kosten huurbevordering, zoals huurvrije perioden en andere kosten die niet worden betaald door huurders. De verwachte netto kasstromen worden verdisconteerd aan de hand van op risico aangepaste

discontovoet. Om de disconteringsvoet te bepalen, wordt met een aantal factoren rekening gehouden, zoals de kwaliteit van het gebouw en zijn locatie (toplocatie vs. secundaire locatie), kredietkwaliteit van de huurder en huurvoorwaarden. Voor ontwikkelingsvastgoed (dus in opbouw) wordt de reële waarde bepaald op de kostprijs tot het vastgoed in gebruik is genomen.

De onderstaande tabel toont de reële waarde van het vastgoed.

	31 december 2016	31 december 2015
Reële waarden gebaseerd op marktinformatie	160,2	354,3
Reële waarden gebaseerd op onafhankelijke waardering	3.685,3	3.607,0
Totaal reële waarde van vastgoedbeleggingen	3.845,5	3.961,3
Totale boekwaarde	2.772,5	2.847,1
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	1.073,0	1.114,2
Belasting	- 353,1	- 368,8
Netto ongerealiseerd(e) winst/verlies (niet opgenomen in eigen vermogen)	719,9	745,4

De afschrijvingen op gebouwen worden berekend volgens de lineaire methode teneinde de kosten van die activa af te schrijven gedurende de geschatte levensduur tot de restwaarde. Vastgoed wordt gesplitst in de volgende componenten: ruwbouw, ramen en deuren, technische uitrusting, ruwe afwerking en detailafwerking.

De maximale levensduur van de componenten is als volgt:

- Ruwbouw 50 jaar voor kantoren en winkels; 70 jaar voor woningen;
- Ramen en deuren 30 jaar voor kantoren en winkels; 40 jaar voor woningen;
- Technische uitrusting 20 jaar voor kantoren; 25 jaar voor winkels en 40 jaar voor woningen;
- Ruwe afwerking 20 jaar voor kantoren; 25 jaar voor winkels en 40 jaar voor woningen;
- Detail afwerking 10 jaar voor kantoren, winkels en woningen.

Terreinen hebben een ongelimiteerde levensduur en worden derhalve niet afgeschreven. IT, kantoor- en andere apparatuur worden afgeschreven over de respectievelijke levensduur, die individueel wordt vastgesteld. Als algemene regel wordt uitgegaan van een restwaarde van nihil.

Vastgoed verhuurd op basis van operationele lease

Ageas verhuurt bepaalde activa (voornamelijk vastgoed voor beleggingsdoeleinden) aan externe partijen op basis van operationele leaseovereenkomsten. De toekomstige minimale leasetermijnen inzake niet-opzegbare overeenkomsten bedragen per 31 december.

	2016	2015
Tot 3 maanden	56,0	58,5
3 maanden tot 1 jaar	162,6	173,2
1 jaar tot 5 jaar	690,1	722,1
5 jaar en langer	892,0	777,4
Totaal	1.800,7	1.731,2

Een bedrag van EUR 65,2 miljoen in 2016 van de totale minimumbetalingen te ontvangen via niet-opzegbare leaseovereenkomsten houdt verband met materiële vaste activa (2015: EUR 33,1 miljoen). De rest heeft betrekking op vastgoedbeleggingen.

13

Leningen

De leningen zijn als volgt samengesteld.

	31 december 2016	31 december 2015
Overheid en officiële instellingen	3.803,1	2.922,4
Hypothecaire leningen	1.288,6	1.336,6
Commerciële leningen	2.009,9	1.604,9
Rentedragende deposito's	737,4	542,2
Leningen aan banken	512,1	536,3
Polisbeleningen	265,5	284,1
Bedrijfsleningen	79,7	83,8
Totaal	8.696,3	7.310,3
Verminderd met bijzondere waardeverminderingen	- 11,3	- 24,0
Totaal leningen	8.685,0	7.286,3

13.1 Commerciële leningen

De commerciële leningen zijn als volgt samengesteld.

	31 december 2016	31 december 2015
Leningen aan particulieren		16,6
Vastgoed	243,0	359,2
Infrastructuur	520,4	305,6
Overige	1.246,5	923,5
Totaal commerciële leningen	2.009,9	1.604,9

De regel 'vastgoed' onder commerciële leningen heeft betrekking op de mezzanine-lening van USD 55,1 miljoen aan DTH Partners LLC (zie ook noot 8 Verbonden partijen en noot 14 Beleggingen in deelnemingen). De overbruggingsleningen (USD 7,9 miljoen, overlopende rente inbegrepen) van AG Real Estate (AG Westloan) aan EBNB 70 Pine Development is opgenomen op de regel 'overige' onder commerciële leningen.

Ageas heeft kredietlijnen verstrekt voor een totaalbedrag van EUR 850 miljoen (31 december 2015: EUR 709 miljoen).

13.2 Leningen aan banken

De leningen aan banken zijn als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Leningen en voorschotten	432,6	504,6
Overige	79,5	31,7
Totaal leningen aan banken	512,1	536,3

13.3 Onderpand op leningen

De volgende tabel geeft een overzicht van de ontvangen onderpanden en garanties als afdekking voor leningen.

Totaal kredietrisico op leningen	2016	2015
Boekwaarde	8.685,0	7.286,3
Ontvangen onderpanden		
Financiële instrumenten	348,4	680,7
Materiële vaste activa	2.171,4	2.223,6
Overige onderpand en garanties	62,6	53,4
Meerwaarde onderpand t.o.v. kredietrisico ¹⁾	1.091,8	1.438,5
Niet gegarandeerd uitstaand bedrag	7.194,4	5.767,1

1) *Het bedrag aan ontvangen onderpanden en garanties dat hoger is dan het kredietrisico heeft betrekking op leningen waarvoor de zekerheden hoger zijn dan de onderliggende individuele lening. Doordat deze additionele onderpanden niet kunnen worden gecompenseerd met leningen waarvoor de zekerheden lager zijn dan de onderliggende individuele lening, wordt het overschot toegevoegd aan het niet gegarandeerde uitstaande bedrag.*

13.4 Bijzondere waardevermindering op leningen

De wijzigingen in de bijzondere waardevermindering op leningen zijn.

	Specifiek kredietrisico	2016 IBNR	Specifiek kredietrisico	2015 IBNR
Stand per 1 januari	23,1	0,8	24,4	0,9
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	- 10,2			
Toename bijzondere waardeveranderingen	2,0		3,0	
Vrijval bijzondere waardeverminderingen	- 0,7		- 0,6	- 0,4
Afschrijvingen van oninbare leningen	- 3,7		- 4,8	
Omrekeningsverschillen en overige aanpassingen			1,1	0,3
Stand per 31 december	10,5	0,8	23,1	0,8

De volgende tabel geeft een overzicht van de ontvangen onderpanden en garanties als afdekking voor leningen die onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen.

Totaal uitstaand bedrag aan leningen onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen	2016	2015
Uitstaand met bijzondere waardeverminderingen	57,5	72,7
Ontvangen onderpanden		
Financiële instrumenten	0,8	0,1
Materiële vaste activa	79,3	108,1
Meerwaarde onderpand en garanties t.o.v. bijzondere waardeverminderingen ¹⁾	23,7	46,9
Niet gegarandeerd uitstaand bedrag	1,1	11,4

1) *Het bedrag aan ontvangen onderpanden en garanties dat hoger is dan het kredietrisico heeft betrekking op leningen waarvoor de zekerheden hoger zijn dan de onderliggende individuele lening. Doordat deze additionele onderpanden niet kunnen worden gecompenseerd met leningen waarvoor de zekerheden lager zijn dan de onderliggende individuele lening, wordt het overschot toegevoegd aan het niet gegarandeerde uitstaande bedrag.*

14

Beleggingen in deelnemingen

De volgende tabel geeft overzicht van de belangrijkste beleggingen in deelnemingen per 31 december. Het percentage belang kan betrekking hebben op meer dan één entiteit indien binnen een deelneming meerdere belangen in entiteiten worden gehouden en de omvang van de belangen niet gelijk is.

		% belang	2016 Boekwaarde	2015 Boekwaarde
Deelnemingen				
Taiping Holdings	China	20,0% - 24,9%	968,9	1.173,1
Muang Thai Group Holding	Thailand	7,8% - 30,9%	562,5	474,8
Mayban Ageas Holding Berhad	Maleisië	31,0%	365,5	292,1
Cardif Lux Vie	Luxemburg	33,3%	135,6	136,6
DTHP	België	33,0%	99,7	79,0
Tesco Insurance Ltd	VK	50,1%	76,4	96,9
East West Ageas Life	Filipijnen	50,0%	71,8	28,8
Evergreen	België	35,7%	54,7	56,8
Predirec	België	29,4%	49,0	55,7
Royal Park Investments	België	44,7%	41,9	41,1
Aksigorta	Turkije	36,0%	115,7	126,2
IDBI Federal Life Insurance	India	26,0%	23,6	22,7
MB Ageas Life JSC	Vietnam	32,0%	13,2	
Overige			277,2	257,6
Totaal			2.855,7	2.841,4

Een nieuwe deelneming ten opzichte van vorig jaar is MB Ageas Life JSC, gevestigd in Vietnam. We verwijzen ook naar noot 3 Overnames en desinvesteringen.

De boekwaarde van Taiping Holdings daalde in 2016 als gevolg van niet-gerealiseerde verliezen en een ongunstige wisselkoersevolutie.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de deelnemingen.

2016	Totaal activa	Totaal passiva	Eigen vermogen	Ageas deel	Totale baten	Totale lasten	Netto resultaat	Ageas deel	Ontvangen dividend
Taiping Holdings	44.332,6	40.417,9	3.914,7	965,3	14.378,5	- 13.953,0	425,5	105,5	71,5
Muang Thai Group Holding	10.664,7	8.832,0	1.832,7	528,9	3.024,1	- 2.784,4	239,7	70,2	15,9
Mayban Ageas Holding Berhad	6.771,9	5.658,0	1.113,9	344,8	1.339,2	- 1.209,5	129,7	40,1	17,9
Cardif Lux Vie	21.291,4	20.884,7	406,7	135,6	3.618,5	- 3.589,9	28,6	9,6	7,2
DTHP	1.011,5	709,4	302,1	99,7	112,6	- 101,4	11,2	3,7	
Tesco Insurance Ltd	1.127,0	974,6	152,4	76,4	487,1	- 528,5	- 41,4	- 20,7	
East West Ageas Life	154,9	11,7	143,2	71,6	5,6	- 17,4	- 11,8	- 5,8	
Evergreen	270,0	118,1	151,9	54,2	21,9	- 5,8	16,1	5,7	
Predirec	167,5	1,3	166,2	49,0	3,8	- 0,2	3,6	1,1	
Royal Park Investments	93,9	0,3	93,6	41,8	83,7	- 21,4	62,3	27,9	17,2
Aksigorta	545,2	429,6	115,6	41,6	362,8	- 341,7	21,1	7,6	
IDBI Federal Life Insurance	832,1	741,4	90,7	23,6	231,0	- 230,8	0,2	0,1	
MB Ageas Life JSC	46,5	0,8	45,7	14,6	0,7	- 1,3	- 0,6	- 0,2	
Bijbehorende goodwill				132,0					
Overige				276,6				5,0	21,5
Totaal				2.855,7				249,8	151,2

2015	Totaal activa	Totaal passiva	Eigen vermogen	Ageas deel	Totale baten	Totale lasten	Netto resultaat	Ageas deel	Ontvangen dividend
Taiping Holdings	44.666,0	39.952,4	4.713,6	1.169,3	14.143,6	- 13.479,4	664,2	165,3	13,0
Muang Thai Group Holding	8.506,8	6.976,5	1.530,3	442,6	2.721,3	- 2.520,5	200,8	58,9	13,0
Mayban Ageas Holding Berhad	5.762,1	4.818,2	943,9	292,1	1.182,8	- 1.110,3	72,5	22,4	17,8
Cardif Lux Vie	19.289,7	18.880,0	409,7	136,6	3.038,5	- 2.992,5	46,0	15,3	
DTHP	1.284,4	1.044,9	239,5	79,0	60,7	- 80,9	- 20,2	- 6,7	
Tesco Insurance Ltd	1.230,2	1.036,9	193,3	96,8	573,4	- 573,7	- 0,3	- 0,2	
East West Ageas Life	41,9	5,6	36,3	9,1		- 3,1	- 3,1	- 0,8	
Evergreen	262,1	111,6	150,5	53,7	17,3	- 11,4	5,9	2,1	
Predirec	190,1	1,1	189,0	55,7	3,1	- 0,9	2,2	0,6	
Royal Park Investments	92,1	0,2	91,9	41,1	56,7	- 16,1	40,6	18,2	14,7
Aksigorta	548,2	437,9	110,3	39,7	387,9	- 394,1	- 6,2	- 2,2	2,7
IDBI Federal Life Insurance	683,6	593,5	90,1	23,4	221,3	- 212,7	8,6	2,2	
Bijbehorende goodwill				148,0					
Overige				254,3				11,0	20,8
Totaal				2.841,4				286,1	82,0

Deelnemingen zijn onderworpen aan de dividendbeperkingen uit hoofde van vereisten ten aanzien van minimumvermogen en solvabiliteit die worden gesteld door de lokale toezichhouders in de landen waar deze deelnemingen opereren. Dividendbetalingen van deelnemingen worden soms onderworpen aan afspraken met aandeelhouders met de partners in de onderneming. In sommige situaties is consensus tussen de aandeelhouders vereist voordat het dividend wordt aangekondigd.

Daarnaast kunnen afspraken met aandeelhouders (gerelateerd aan partijen die een belang hebben in een onderneming waarin Ageas een minderheidsbelang heeft) onder andere zijn:

- specifieke bepalingen over stemrechten of dividenduitkering;
- gesloten periodes waarin het voor alle partijen in het bezit van aandelen niet is toegestaan om aandelen te verkopen vóór een bepaalde periode of zonder toestemming van te voren van de andere betrokken partijen;

- optie tot (door)verkoop aan de andere bij de overeenkomst betrokken partij(en), inclusief de onderliggende methode die voor de waardering van de aandelen wordt gehanteerd;
- 'earn out'-mechanisme waarbij de oorspronkelijke verkoper van de aandelen additionele opbrengsten ontvangt indien bepaalde doelstellingen worden gerealiseerd;
- exclusiviteitsbepalingen of niet-concurrentiebedingen in verband met de verkoop van verzekeringsproducten.

Royal Park Investments

Na de verkoop van de activa en de afwikkeling van de verplichtingen, blijft de overblijvende activiteit van RPI voornamelijk beperkt tot de afwikkeling van rechtszaken inzake een aantal Amerikaanse activa.

15

Herverzekering en overige vorderingen

Herverzekering en overige vorderingen zijn per 31 december als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Aandeel herverzekeraars in verplichtingen voor verzekerings- en beleggingscontracten	639,4	596,6
Vorderingen op polishouders	577,0	579,9
Vorderingen inzake commissiebatens	62,7	66,4
Vorderingen op tussenpersonen	337,1	483,1
Vorderingen op herverzekeraars	23,4	19,1
Overige	584,5	285,5
Totaal bruto	2.224,1	2.030,6
Bijzondere waardeverminderingen	- 31,8	- 16,7
Totaal netto	2.192,3	2.013,9

Onder de lijn 'overige' valt btw en andere indirecte belastingen. In 2016 bevat het ook een vooruitbetaling van EUR 241 miljoen aan de Stichting Forsettlement (2016, zie noot 26 Voorzieningen).

Verloop van de bijzondere waardeverminderingen op herverzekering en overige vorderingen

Het verloop van de bijzondere waardeverminderingen op herverzekering en overige vorderingen is als volgt.

	2016	2015
Stand per 1 januari	16,7	14,8
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	16,9	
Toename bijzondere waardeverminderingen	1,6	1,9
Terugname bijzondere waardeverminderingen	- 4,2	- 1,9
Afschrijvingen van niet-inbare bedragen	- 0,1	- 0,9
Omrekeningsverschillen en overige aanpassingen	0,9	2,8
Stand per 31 december	31,8	16,7

Verloop in het aandeel herverzekeraars in verplichtingen voor verzekerings- en beleggingscontracten

Veranderingen in het aandeel herverzekeraars in verplichtingen voor verzekerings- en beleggingscontracten worden hieronder weergegeven.

	2016	2015
Stand per 1 januari	596,6	604,2
Aan- en verkoop dochterondernemingen	- 3,3	
Wijzigingen verplichtingen huidig jaar	61,9	46,8
Wijzigingen in de verplichtingen voor voorgaande jaren	- 17,2	- 100,6
Betaalde schaden huidig jaar	12,5	8,6
Betaalde schaden voorgaande jaren	17,7	18,0
Overige netto-toevoegingen via de resultatenrekening	8,4	1,4
Omrekeningsverschillen en overige aanpassingen	- 37,2	18,2
Stand per 31 december	639,4	596,6

16

Overlopende rente en overige activa

De overlopende rente en overige activa per 31 december zijn als volgt samengesteld.

	31 december 2016	31 december 2015
Overlopende acquisitiekosten	450,1	872,2
Overlopende overige kosten	88,6	121,9
Overlopende baten	1.243,4	1.307,1
Derivaten aangehouden voor afdekkingsdoeleinden	4,4	133,9
Vastgoed aangehouden voor verkoop	82,4	82,6
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	0,2	15,8
Overige	37,7	37,8
Totaal bruto	1.906,8	2.571,3
Bijzondere waardeverminderingen	- 0,7	- 3,3
Overlopende rente en overige activa	1.906,1	2.568,0

Overlopende baten betreffen met name overlopende renteopbrengsten op overheidsobligaties (2016: EUR 746 miljoen; 2015: EUR 739 miljoen), bedrijfsobligaties (2016: EUR 387 miljoen; 2015: EUR 436 miljoen), en gestructureerde schuldinstrumenten (2016: EUR 1 miljoen; 2015: EUR 2 miljoen).

Overlopende acquisitiekosten

Het verloop van de overlopende acquisitiekosten in verband met verzekerings- en beleggingscontracten over het jaar is als volgt.

	2016	2015
Stand per 1 januari	872,2	787,0
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	- 395,8	
Geactiveerde overlopende acquisitiekosten	427,6	410,5
Afschrijvingen	- 397,2	- 389,0
Overige aanpassingen inclusief omrekeningsverschillen	- 56,7	63,7
Stand per 31 december	450,1	872,2

De lijn 'Aan- en verkoop van dochterondernemingen' bestaat voor 2016 uit de overlopende acquisitiekosten van AICA (zie ook noot 3 Overnames en desinvesteringen).

17

Materiële vaste activa

Tot materiële vaste activa behoren kantoren voor eigen gebruik en in eigendom beheerde openbare parkeergarages.

De boekwaarde van de verschillende categorieën materiële vaste activa per 31 december is als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	1.036,0	1.010,5
Verbeteringen aan gehuurde gebouwen	27,8	37,1
Bedrijfsmiddelen	108,5	104,5
Totaal	1.172,3	1.152,1

Wijzigingen in de materiële vaste activa

De wijzigingen in de materiële vaste activa zijn als volgt.

2015	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Verbeteringen gehuurde gebouwen	Bedrijfsmiddelen	Totaal
Kostprijs per 1 januari	1.468,3	67,8	353,8	1.889,9
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	10,7			10,7
Toevoegingen	33,1	10,2	31,2	74,5
Terugname door desinvesteringen		- 0,2	- 71,4	- 71,6
Overdracht van/naar vastgoedbeleggingen	- 3,6			- 3,6
Omrekeningsverschillen	2,0	1,5	10,3	13,8
Overige	61,4		- 13,8	47,6
Kostprijs per 31 december	1.571,9	79,3	310,1	1.961,3
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	- 489,0	- 35,9	- 238,0	- 762,9
Afschrijvingen	- 34,5	- 6,0	- 38,9	- 79,4
Terugname afschrijving door desinvesteringen		0,2	70,7	70,9
Overdracht van/naar vastgoedbeleggingen	0,3			0,3
Omrekeningsverschillen		- 1,0	- 7,9	- 8,9
Overige	- 29,6	0,5	8,5	- 20,6
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	- 552,8	- 42,2	- 205,6	- 800,6
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	- 7,6			- 7,6
Toename bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening	- 0,5			- 0,5
Overige	- 0,5			- 0,5
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	- 8,6			- 8,6
Materiële vaste activa per 31 december	1.010,5	37,1	104,5	1.152,1

2016	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Verbeteringen gehuurde gebouwen	Bedrijfsmiddelen	Totaal
Kostprijs per 1 januari	1.571,9	79,3	310,1	1.961,3
Aan- en verkoop van dochterondernemingen		- 11,3	8,1	- 3,2
Toevoegingen	69,0	- 1,5	22,2	89,7
Terugname door desinvesteringen	- 4,7	- 0,1	- 16,1	- 20,9
Omrekeningsverschillen	- 5,1	- 1,6	- 11,9	- 18,6
Overige	- 3,7	- 0,5	1,3	- 2,9
Kostprijs per 31 december	1.627,4	64,3	313,7	2.005,4
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	- 552,8	- 42,2	- 205,6	- 800,6
Aan- en verkoop van dochterondernemingen		7,7	- 5,4	2,3
Afschrijvingen	- 37,0	- 6,0	- 36,2	- 79,2
Terugname afschrijving door desinvesteringen	4,0	0,1	13,3	17,4
Omrekeningsverschillen	0,2	0,9	8,5	9,6
Overige	1,4	3,0	20,2	24,6
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	- 584,2	- 36,5	- 205,2	- 825,9
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	- 8,6			- 8,6
Terugname bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening	1,4			1,4
Overige				
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	- 7,2			- 7,2
Materiële vaste activa per 31 december	1.036,0	27,8	108,5	1.172,3

Een bedrag van EUR 202,9 miljoen van de materiële vaste activa werd aangehouden als onderpand (31 december 2015: EUR 202,7 miljoen). De lijn 'Aan- en verkoop van dochterondernemingen' bestaat voor 2016 uit de verbeteringen gehuurde gebouwen van AICA (desinvestering) en de bedrijfsmiddelen van zowel AICA (desinvestering) als Ageas Seguros (overname).

Vastgoed, met uitzondering van parkeergarages, worden elk jaar extern gewaardeerd, waarbij de onafhankelijke taxateurs elke drie jaar gewijzigd worden. De reële waardes weerspiegelen niveau 3.

Ageas bepaalt de reële waarde van parkeergarages aan de hand van in-housemodellen die ook niet-waarneembare marktgegevens gebruiken (niveau 3). De reële waarden die hieruit voortvloeien worden gekalibreerd aan de hand van de beschikbare marktgegevens en/of transacties. Niveau 3 waarderingstechnieken worden gebruikt voor de waardering van parkeergarages, voornamelijk met verdisconteerde kasstromen. Bij de bepaling van de verwachte kasstromen van parkeergarages wordt met een aantal factoren rekening gehouden zoals verwachte inflatie en economische groei van afzonderlijke parkeerterreinen. De verwachte netto kasstromen worden verdisconteerd aan de hand van voor risico gecorrigeerde disconteringsvoeten. Om de disconteringsvoet te bepalen wordt met een aantal factoren rekening gehouden zoals de kwaliteit van de parkeergarage en de locatie ervan.

Reële waarde van terreinen en gebouwen voor eigen gebruik

De reële waarde van vastgoed in eigen gebruik is als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Totaal reële waarde van terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	1.452,5	1.441,3
Totale boekwaarde	1.036,0	1.010,5
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	416,5	430,8
Belasting	- 141,6	- 146,4
Netto ongerealiseerd(e) winsten/verliezen (niet opgenomen in eigen vermogen)	274,9	284,4

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn dezelfde als beschreven in noot 12 Vastgoedbeleggingen.

18

Goodwill en overige immateriële activa

Per 31 december is de samenstelling van goodwill en overige immateriële activa als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Goodwill	697,4	822,7
VOBA	106,0	312,6
Gekochte software	21,2	28,7
Zelf ontwikkelde software	8,2	6,4
Overige immateriële vaste activa	384,9	368,8
Totaal	1.217,7	1.539,2

De waarde van verworven activiteiten, of VOBA, is het verschil tussen de reële waarde per de acquisitiedatum en de op dat moment geldende boekwaarde van een portefeuille van contracten die separaat is verkregen dan wel als onderdeel van een bedrijfscombinatie. VOBA wordt verantwoord als immaterieel actief en afgeschreven over de opnameperiode van de opbrengsten van de portefeuille. De belangrijkste bijdrage aan VOBA wordt geleverd door Ageas Insurance Company Asia (AICA) (alleen in 2015) en Millenniumbcp Ageas. De daling van VOBA is, naast de verkoop van AICA in 2016, toe te schrijven aan afschrijvingen.

Overige immateriële vaste activa omvatten immateriële vaste activa met een bepaalde economische levensduur, zoals concessies, octrooien, licenties, handelsmerken en vergelijkbare rechten. Deze hebben met name betrekking op AG Real Estate. Over het algemeen wordt software afgeschreven over maximaal vijf jaar en hebben overige immateriële vaste activa een verwachte economische levensduur van maximaal 10 jaar. De overige immateriële vaste activa worden afgeschreven in overeenstemming met de verwachte levensduur van de activa.

Afgezien van goodwill heeft Ageas geen immateriële vaste activa met een onbepaalde economische levensduur.

Wijzigingen in goodwill en overige immateriële activa

De wijzigingen in goodwill en overige immateriële vaste activa kunnen voor 2015 en 2016 als volgt worden weergegeven.

2015	Goodwill	VOBA	Gekochte software	Zelf ontwikkelde software	Overige immateriële vaste activa	Totaal
Kostprijs per 1 januari	925,9	826,8	47,3	16,0	584,1	2.400,1
Aan- en verkoop dochterondernemingen	4,2				18,8	23,0
Toevoegingen			16,1	2,4	15,8	34,3
Terugname door desinvesteringen			- 1,7		- 23,7	- 25,4
Omrekeningsverschillen	56,7	34,6	1,9		0,2	93,4
Overige		- 0,1	15,0		1,7	16,6
Kostprijs per 31 december	986,8	861,3	78,6	18,4	596,9	2.542,0
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari		- 499,7	- 29,5	- 10,2	- 209,9	- 749,3
Afschrijvingslasten		- 35,5	- 12,1	- 1,8	- 23,4	- 72,8
Terugname afschrijving door desinvesteringen			1,7		22,3	24,0
Omrekeningsverschillen		- 13,5	- 1,4		- 0,2	- 15,1
Overige			- 8,6		- 1,3	- 9,9
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december		- 548,7	- 49,9	- 12,0	- 212,5	- 823,1
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	- 146,1				- 16,1	- 162,2
Toename bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening	- 2,8				- 0,7	- 3,5
Terugname bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening					0,7	0,7
Omrekeningsverschillen	- 15,2					- 15,2
Overige					0,5	0,5
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	- 164,1				- 15,6	- 179,7
Goodwill en overige immateriële vaste activa per 31 december	822,7	312,6	28,7	6,4	368,8	1.539,2

2016	Goodwill	VOBA	Gekochte software	Zelf ontwikkelde software	Overige immateriële vaste activa	Totaal
Kostprijs per 1 januari	986,8	861,3	78,6	18,4	596,9	2.542,0
Aan- en verkoop dochterondernemingen	- 216,8	- 317,2	- 21,6	24,0	20,2	- 511,4
Toevoegingen			10,4	3,9	10,2	24,5
Aanpassingen die voortvloeien uit latere waardeveranderingen van activa en passiva	- 0,2				- 1,5	- 1,7
Terugname door desinvesteringen			- 7,4	- 3,2	- 5,8	- 16,4
Omrekeningsverschillen	- 34,0	- 15,1	- 3,4			- 52,5
Overige	- 1,6		0,1		10,6	9,1
Kostprijs per 31 december	734,2	529,0	56,7	43,1	630,6	1.993,6
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari		- 548,7	- 49,9	- 12,0	- 212,5	- 823,1
Aan- en verkoop dochterondernemingen		143,3	16,5	- 19,9		139,9
Afschrijvingslasten		- 24,2	- 12,6	- 3,6	- 18,9	- 59,3
Terugname afschrijving door desinvesteringen			0,1			0,1
Omrekeningsverschillen		6,6	2,0			8,6
Overige			8,4	0,6	- 1,3	7,7
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december		- 423,0	- 35,5	- 34,9	- 232,7	- 726,1
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	- 164,1				- 15,6	- 179,7
Aan- en verkoop dochterondernemingen	121,3					121,3
Toename bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening	- 4,7					- 4,7
Terugname bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening					2,6	2,6
Omrekeningsverschillen	10,7					10,7
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	- 36,8				- 13,0	- 49,8
Goodwill en overige immateriële vaste activa per 31 december	697,4	106,0	21,2	8,2	384,9	1.217,7

De lijnen 'overige' voor 'gekochte software' kolom in 2015 en in de 'overige immateriële vaste activa' kolom in 2016 houdt verband met een overdracht vanuit bedrijfsmiddelen (zie noot 17 Materiële vaste activa). Voor meer informatie over de aan- en verkopen van dochterondernemingen, zie noot 3 Overnames en desinvesteringen.

Bijzondere waardevermindering van goodwill

Goodwill wordt jaarlijks aan het eind van het jaar getoetst op bijzondere waardeverminderingen door vergelijking van de opbrengstwaarde van kasstroomgenererende eenheden (CGU) met hun boekwaarde. De opbrengstwaarde is de reële waarde verminderd met verkoopkosten of de waarde in gebruik als deze hoger is. Het type van de overgenomen onderneming, het niveau van de operationele integratie en gezamenlijk management zijn bepalend voor de definiëring van een CGU. Op basis van deze criteria heeft Ageas CGU's op landniveau aangemerkt.

De realiseerbare waarde van een CGU wordt bepaald door berekening van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstro-

men van die CGU. De belangrijkste aannames die zijn gebruikt in het kasstroommodel zijn afhankelijk van de inputgegevens die verschillende financiële en economische variabelen weerspiegelen, zoals de risicovrije rente in een land en een premie die het inherente risico van de betreffende entiteit weergeeft.

Deze variabelen worden bepaald op basis van een beoordeling door het management. Indien een onderneming een beursnotering kent, wordt de marktwaarde eveneens als element in de evaluatie betrokken.

De volgende tabel toont de samenstelling van de goodwill en de bijzondere waardeverminderingen van de belangrijkste kasstroomgenererende eenheden per 31 december 2016.

Kasstroom genererende eenheid (CGU)	Goodwill	Bijzondere waardeverminderingen	Netto bedrag	Segment	Gebruikte methode voor waardebeoordeling
Ageas Portugal	332,8		332,8	Continentaal Europa	Waarde in gebruik
Ageas (VK)	274,9	29,3	245,6	Verenigd Koninkrijk (VK)	Waarde in gebruik
Cargeas Assicurazioni	92,2		92,2	Continentaal Europa	Waarde in gebruik
Overige	34,3	7,5	26,8		Waarde in gebruik
Totaal	734,2	36,8	697,4		

Ageas Portugal

De gerapporteerde goodwill voor Ageas Portugal bedraagt EUR 332,8 miljoen (2015: EUR 168,4 miljoen). De stijging houdt verband met de overname van Ageas Seguros in 2016 (zie noot 3.1). In 2016 is de juridische structuur in Portugal vereenvoudigd en gereorganiseerd: alle Portugese entiteiten zijn nu eigendom van Ageas Portugal Holding en worden door Ageas Portugal Holding gecontroleerd, waarbij een centraal Executive Committee op landniveau beslist over alle strategische aspecten. Vanaf 2016 wordt Ageas Portugal daarom beschouwd als één kasstroomgenererende eenheid terwijl in voorgaande jaren de entiteiten als aparte kasstroomgenererende eenheden werden beschouwd.

Voor de berekening van de bedrijfswaarde wordt gebruikgemaakt van verwachte dividenden op basis van het bedrijfsplan voor vijf jaar zoals dat door het lokale management en het management van Ageas is goedgekeurd. De businessplannen houden rekening met de verdere integratie van de verschillende entiteiten in Portugal.

De schattingen voor de periode daarna zijn geëxtrapoleerd op basis van een groeipercentage van 2,0 procent, een inschatting van de verwachte inflatie in Portugal. De gehanteerde disconteringsvoet is gebaseerd op de risicovrije rente, het landenrisico, de marktrisicopremie en de bètacoëfficiënt van 1,05 en bedraagt 8,5 procent. Uit de toets op bijzondere waardeverminderingen bleek dat de realiseerbare waarde de boekwaarde van de CGU inclusief goodwill overtrof. Er was derhalve geen aanleiding voor een bijzondere waardevermindering van de goodwill voor Ageas Portugal.

Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse van de veronderstellingen zou de goodwill voor Ageas Portugal nog steeds geen bijzondere waardevermindering hebben ondergaan als de groei negatief was of de disconteringsvoet met 6,6 procent steeg.

Ageas UK

De goodwill voor Ageas UK bedraagt EUR 274,9 miljoen (2015: EUR 320,7 miljoen). Netto, na bijzondere waardeverminderingen, bedraagt de goodwill EUR 245,6 miljoen (2015: EUR 286,5 miljoen). Het verschil in bedrag tussen 2016 en 2015 wordt veroorzaakt door wisselkoersverschillen tussen de euro en het Britse pond. In het Verenigd Koninkrijk zijn alle entiteiten eigendom en onder controle van Ageas UK Holding met haar eigen Executive Committee dat beslist over alle strategische aspecten. Vanaf 2016 wordt Ageas UK daarom beschouwd als één kasstroombgenererende eenheid terwijl in voorgaande jaren Ageas UK Retail als een aparte kasstroombgenererende eenheid werd beschouwd.

Voor de berekening van de bedrijfswaarde wordt gebruikgemaakt van verwachte dividenden op basis van businessplannen voor vijf jaar zoals die door het lokale management en het management van Ageas zijn goedgekeurd. De schattingen voor de periode daarna zijn geëxtrapoleerd op basis van een groeipercentage van 2,0 procent, een inschatting van de verwachte inflatie.

De gehanteerde disconteringsvoet, inclusief een bètacoëfficiënt van 1,0 bedraagt 8,0 procent. De uitkomst van de toets op bijzondere waardeverminderingen was dat de realiseerbare waarde hoger was dan de boekwaarde van de CGU inclusief goodwill. Vanwege deze positieve uitkomst was er geen aanleiding voor een bijzondere waardevermindering op de goodwill.

Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse van de veronderstellingen hoeft er zelfs geen bijzondere waardevermindering van de goodwill voor de activiteiten in het VK te worden opgenomen als het groeitempo op lange termijn met 4,8 procentpunten zou dalen en de disconteringsvoet met 4,0 procentpunten zou stijgen.

Afschrijvingsschema VOBA

VOBA zal met ingang van 2017 naar verwachting als volgt worden afgeschreven.

Cargeas Assicurazioni

Voor Cargeas Assicurazioni bedraagt de goodwill van EUR 92,2 miljoen (2015: EUR 92,2 miljoen). Voor de berekening van de bedrijfswaarde wordt gebruik gemaakt van verwachte dividenden op basis van het bedrijfsplan voor vijf jaar zoals dat door het lokale management en het management van Ageas is goedgekeurd.

De schattingen voor de periode daarna zijn geëxtrapoleerd op basis van een groeipercentage van 2,0 procent, een inschatting van de verwachte inflatie en lokale marktontwikkelingen voor het bankkanaal. De disconteringsvoet is gebaseerd op de risicovrije rente, het landenrisico, de marktrisicopremie en de bètacoëfficiënt van 1,1 en bedraagt 7,8 procent. De uitkomst van de toets op bijzondere waardeverminderingen was dat de realiseerbare waarde de boekwaarde van de CGU inclusief goodwill overtrof. Er is geen bijzondere waardevermindering van de goodwill voor Cargeas Assicurazioni verantwoord.

Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse van de veronderstellingen hoeft er zelfs geen bijzondere waardevermindering van de goodwill voor Cargeas Assicurazioni te worden verantwoord als het groeipercentage negatief zou zijn of de disconteringsvoet met 20,5 procentpunten stijgt.

Overige

Overige omvat goodwill in CGU's in Frankrijk en België. Voor een Belgische dochteronderneming is een bijzondere waardevermindering op de goodwill van EUR 4,7 miljoen opgenomen.

Geschatte afschrijving VOBA

2017	17,1
2018	16,0
2019	14,7
2020	13,1
2021	11,5
Later	33,6

19

Eigen vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2016 is als volgt.

Aandelenkapitaal

Gewone aandelen: 216.570.471 uitgegeven en betaalde aandelen Ageas met een fractiewaarde van EUR 7,40	1.602,6
Agio-reserve	2.450,2
Overige reserves	2.923,7
Koersverschillenreserve	86,1
Netto resultaat toeijsbaar aan de aandeelhouders	27,1
Ongerealiseerde winsten en verliezen	2.470,9
Eigen vermogen toeijsbaar aan de aandeelhouders	9.560,6

19.1 Gewone aandelen

Uitgegeven aandelen en potentieel aantal aandelen

Met inachtneming van de bepalingen die met betrekking tot ageas SA/NV zijn vastgelegd, voor zover de wet daarin voorziet, en in het belang van de Vennootschap, heeft de Raad van Bestuur van Ageas de goedkeuring van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 april 2016 ontvangen om gedurende een periode van drie jaar (2016-2018) het aandelenkapitaal voor algemene doeleinden met maximaal EUR 155.400.000 uit te breiden.

Uitgaande van een fractiewaarde van EUR 7,40 kan Ageas hiermee maximaal 21.000.000 aandelen uitgeven, wat neerkomt op circa 10% van het totale uitstaande aandelenkapitaal van de Vennootschap. Deze goedkeuring stelt de Vennootschap bovendien in staat om te voldoen aan de verplichtingen die zijn aangegaan in verband met de uitgifte van de financiële instrumenten. Tevens kunnen aandelen worden uitgegeven ten gevolge van de zogenaamde alternatieve coupon vereffeningsmethode (ACVM), geïntegreerd in bepaalde hybride financiële instrumenten (zie hiervoor noot 46 Voorwaardelijke verplichtingen).

Ageas heeft opties of instrumenten met kenmerken van opties uitgegeven die bij uitoefening kunnen leiden tot een toename van het aantal uitstaande aandelen.

Tot het aantal uitstaande aandelen behoren de aandelen die verband houden met het converteerbare instrument FRESH (4,0 miljoen aandelen). De FRESH is een financieel instrument dat in 2002 is uitgegeven door Ageasfinlux SA. Een van de kenmerken is dat het instrument alleen kan worden afgelost door conversie in 4,0 miljoen aandelen Ageas. Ageasfinlux SA heeft alle noodzakelijke aandelen Ageas verworven om de FRESH af te lossen (waardoor die aandelen ook deel uitmaken van het aantal uitstaande aandelen Ageas). Ageasfinlux SA en Ageas zijn echter overeengekomen dat deze aandelen niet stem- en dividendgerechtigd zijn zolang deze aan de FRESH gekoppeld zijn. Aangezien Ageasfinlux SA een onderdeel

van de Ageas Groep is, worden de aandelen uit hoofde van de FRESH behandeld als ingekochte eigen aandelen (zie hieronder) en geëlimineerd tegen het eigen vermogen (zie noot 21 Achtergestelde schulden).

Eigen aandelen

Eigen aandelen, zijnde gewone aandelen die zijn teruggekocht door Ageas, worden in mindering gebracht op het eigen vermogen en verantwoord onder overige reserves.

Het totaal aantal eigen aandelen (11,2 miljoen) bestaat uit de FRESH (4,0 miljoen), het restricted share programma (0,1 miljoen) en de resterende aandelen afkomstig uit het inkoopprogramma eigen aandelen (7,1 miljoen, zie hieronder). Nadere informatie over de FRESH is te vinden in noot 21 Achtergestelde schulden.

Inkoopprogramma eigen aandelen 2016

Ageas presenteerde op 10 augustus 2016 een nieuw inkoopprogramma van eigen aandelen voor EUR 250 miljoen van 15 augustus 2016 tot 4 augustus 2017.

Ageas heeft tussen 15 augustus 2016 en 31 december 2016 2.419.328 aandelen ingekocht, overeenstemmend met 1,12% van het totaal aantal uitstaande aandelen en met een totale waarde van EUR 79,7 miljoen.

Inkoopprogramma eigen aandelen 2015

Ageas kondigde op 5 augustus 2015 een inkoopprogramma van eigen aandelen aan van 17 augustus 2015 tot 5 augustus 2016 voor EUR 250 miljoen.

Op vrijdag 5 augustus 2016 voltooide Ageas het inkoopprogramma aangekondigd op 5 augustus 2015. Tussen 17 augustus 2015 en 5 augustus 2016 heeft Ageas 6.977.544 aandelen ingekocht, overeenstemmend met 3,22% van het totaal aantal uitstaande aandelen en met een totale waarde van EUR 250 miljoen.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 april 2016 keurde de intrekking goed van 2.226.350 eigen aandelen die werden ingekocht tot 31 december 2015.

Inkoopprogramma eigen aandelen 2014

Ageas presenteerde op 6 augustus 2014 een inkoopprogramma van eigen aandelen voor EUR 250 miljoen van 11 augustus 2014 tot 31 juli 2015.

Ageas rondde op vrijdag 31 juli 2015 het inkoopprogramma voor eigen aandelen af dat werd aangekondigd op 6 augustus 2014. Tussen 11 augustus 2014 en 31 juli 2015 kocht Ageas 8.176.085 eigen aandelen in, overeenstemmend met 3,65% van het totaal aantal uitstaande aandelen en met een totale waarde van EUR 250 miljoen.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 29 april 2015 keurde de intrekking goed van 3.194.473 eigen aandelen die tot 31 december 2014 waren ingekocht. Op 27 april 2016 keurde de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de intrekking goed van de overige 4.981.612 eigen aandelen.

'Restricted share' programma

In 2014, 2015 en 2016 heeft Ageas een 'restricted share' programma voor het senior management opgezet (zie ook noot 7 sectie 7.2 Aandelen- en aandelenoptieregelingen).

19.2 Dividend- en stemgerechtigde aandelen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de dividend- en stemgerechtigde aandelen per 31 december.

in duizenden

Aantal aandelen uitgegeven per 31 december 2016	216.570
<u>Aandelen niet gerechtigd tot dividend en stemrecht:</u>	
Aandelen aangehouden door ageas SA/NV	7.216
Aandelen gerelateerd aan de FRESH (zie Noot 21)	3.968
Aandelen gerelateerd aan CASHES (zie Noot 46)	3.959
Aandelen gerechtigd tot dividend en stemrecht	201.427

CASHES en de afwikkeling met BNP Paribas Fortis SA/NV en BNP Paribas

BNP Paribas Fortis SA/NV (voorheen Fortis Bank) heeft in 2007 een financieel instrument met de naam CASHES uitgegeven. Een van de kenmerken van dit instrument is dat de CASHES alleen kunnen worden afgelost door conversie naar 12,5 miljoen aandelen Ageas.

BNP Paribas Fortis SA/NV heeft alle noodzakelijke aandelen Ageas verworven om de CASHES te kunnen aflossen (waardoor die aandelen ook deel uitmaken van het aantal uitstaande aandelen Ageas). De aandelen met betrekking tot de CASHES die BNP Paribas Fortis SA/NV heeft zijn niet stem- of dividendgerechtigd (zie noot 21 Achtergestelde schulden en noot 46 Voorwaardelijke verplichtingen).

In 2012 deed BNP Paribas een (deels succesvol) bod in contanten op de CASHES. Op 6 februari 2012 converteerde BNP Paribas Fortis SA/NV 7.553 ingekochte CASHES van de 12.000 uitstaande CASHES (62,9%) in 7,9 miljoen aandelen Ageas.

Ageas en BNP Paribas hebben een overeenkomst gesloten over de inkoop van de nog uitstaande CASHES door BNP Paribas op voorwaarde dat deze worden geconverteerd in Ageas aandelen. In 2016 zijn 656 CASHES ingekocht en geconverteerd. De overeenkomst tussen Ageas en BNP Paribas liep eind 2016 af. Op dit moment heeft BNP Paribas Fortis SA/NV nog 4,0 miljoen Ageas aandelen verbonden aan de CASHES in bezit.

Uitstaande aandelen

De onderstaande tabel toont het aantal uitstaande aandelen.

in duizenden	Uitgegeven aandelen	Eigen aandelen	Uitstaande aandelen
Stand per 1 januari 2015	230.996	- 11.633	219.363
Intrekking van aandelen	- 7.218	7.218	
Netto gekocht/verkocht		- 7.075	- 7.075
Stand per 31 december 2015	223.778	- 11.490	212.288
Intrekking van aandelen	- 7.208	7.208	
Netto gekocht/verkocht		- 6.950	- 6.950
Stand per 31 december 2016	216.570	- 11.232	205.338

De onderstaande tabel toont het aantal uitgegeven aandelen en het potentiële aantal nieuwe aandelen per 31 december.

in duizenden	
Aantal aandelen uitgegeven per 31 december 2016	216.570
Aantal aandelen dat uitgegeven kan worden per Aandeelhoudersvergadering van 27 april 2016	21.000
in verband met optieplannen (zie noot 7)	970
Totaal potentieel aantal aandelen per 31 december 2016	238.540

19.3 Overige reserves

Eigen aandelen, zijnde gewone aandelen die zijn teruggekocht door Ageas, worden in mindering gebracht op het eigen vermogen en verantwoord onder overige reserves. De overige reserves bevatten ook de aanpassing van de geschreven putoptie op minderheidsbelangen. De jaarlijkse saldi van de winsten van het jaar en de dividenden verbonden aan dat jaar worden opgeteld bij of afgetrokken van de overige reserves.

19.4 Koersverschillenreserve

De koersverschillenreserve vormt een afzonderlijke component van het eigen vermogen waarin koersverschillen worden verantwoord die voortkomen uit de omrekening van de resultaten en financiële posities van buitenlandse activiteiten die zijn opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening van Ageas.

De netto-investeringen in activiteiten, die de euro niet als functionele valuta hebben, worden door Ageas niet afgedekt, tenzij het effect van eventuele wisselkoersbewegingen naar de inschatting van Ageas de risk appetite overschrijdt. Leningen voor financieringsdoeleinden en al bekende betalingen of dividenduitkeringen in vreemde valuta worden echter wel afgedekt. Koersverschillen op leningen en overige valuta-instrumenten die fungeren als afdekkingsinstrument voor dergelijke investeringen worden tot de verkoop van de netto investering verantwoord in het eigen vermogen (onder koersverschillenreserve), met uitzondering van het eventuele niet-effectieve deel van de afdekking, dat direct in de resultatenrekening wordt verantwoord. Bij de desinvestering van een entiteit worden die koersverschillen in de resultatenrekening verantwoord als onderdeel van de winst of het verlies op de verkoop.

19.5 Ongerealiseerde winsten en verliezen begrepen in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

De ongerealiseerde winsten en verliezen, zoals begrepen in het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders, zijn als volgt.

31 december 2016	Voor verkoop beschikbare beleggingen	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	Herwaardering van deelnemingen	Afdekkingen	DPF- component	Totaal
Bruto	8.272,8	- 67,9	283,6	- 45,4		8.443,1
Gerelateerde belasting	- 2.665,9	18,3		2,7		- 2.644,9
Shadow accounting	- 3.983,7					- 3.983,7
Gerelateerde belasting	1.352,8					1.352,8
Minderheidsbelang	- 732,7	21,8	7,7	6,8		- 696,4
Discretionaire winstdeling (DPF)	9,2				- 9,2	
Totaal	2.252,5	- 27,8	291,3	- 35,9	- 9,2	2.470,9

31 december 2015	Voor verkoop beschikbare beleggingen	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	Herwaardering van deelnemingen	Afdekkingen	DPF- component	Totaal
Bruto	7.540,7	- 88,2	501,3	81,5		8.035,3
Gerelateerde belasting	- 2.386,7	23,5		1,6		- 2.361,6
Shadow accounting	- 2.715,9			- 100,1		- 2.816,0
Gerelateerde belasting	887,4					887,4
Minderheidsbelang	- 829,3	29,2	2,3	7,8		- 790,0
Discretionaire winstdeling (DPF)	12,9				- 12,9	
Totaal	2.509,1	- 35,5	503,6	- 9,2	- 12,9	2.955,1

De ongerealiseerde winsten en verliezen op voor verkoop beschikbare beleggingen worden nader toegelicht in noot 11 Financiële beleggingen. Ongerealiseerde winsten en verliezen op tot einde looptijd aangehouden beleggingen zijn ongerealiseerde winsten en verliezen waarop moet worden afgeschreven.

Reële waardeveranderingen van derivaten die zijn aangewezen en in aanmerking komen als kasstroomafdekkingen, worden in het eigen vermogen verantwoord als een ongerealiseerde winst of verlies. Niet-effectieve afdekkingen worden onmiddellijk verantwoord in de resultatenrekening.

Ageas sluit verzekeringscontracten af met gegarandeerde winstdelingen en winstdelingscomponenten waarvan de omvang en het moment van toekenning volledig tot de discretie van Ageas behoren. Afhankelijk van de contractuele en wettelijke voorwaarden en condities worden ongerealiseerde waardeveranderingen in de reële waarde van de beleggingsmix verband houdende met dergelijke contracten, na de toepassing van shadow accounting, verantwoord in een afzonderlijke discretionaire winstdelingscomponent (DPF) als onderdeel van de niet-gerealiseerde winsten en verliezen in het eigen vermogen en als niet-gerealiseerde winsten en verliezen met betrekking tot voor verkoop beschikbare beleggingen.

De mutaties in de bruto ongerealiseerde winsten en verliezen zoals begrepen in het eigen vermogen over 2015 en 2016 zijn als volgt.

	Voor verkoop beschikbare beleggingen	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	Herwaardering van deelnemingen	Afdekkingen	Totaal
Bruto ongerealiseerde winsten (verliezen) per 1 januari 2015	9.020,9	- 112,2	263,1	56,5	9.228,3
Wijziging ongerealiseerde winsten en verliezen tijdens de verslagperiode	- 1.206,8		279,5	30,9	- 896,4
Terugname ongerealiseerde (winsten) verliezen door verkoop	- 254,4		- 3,6		- 258,0
Terugname ongerealiseerde verliezen door bijzondere waardeverminderingen	- 2,7				- 2,7
Amortisatie		23,6		- 0,1	23,5
Overige	- 16,3	0,4	- 37,7	- 5,8	- 59,4
Bruto ongerealiseerde winsten (verliezen) per 31 december 2015	7.540,7	- 88,2	501,3	81,5	8.035,3
Wijziging ongerealiseerde winsten en verliezen tijdens de verslagperiode	1.184,8		- 217,7	- 2,5	964,6
Terugname ongerealiseerde (winsten) verliezen door verkoop	- 218,7				- 218,7
Terugname ongerealiseerde verliezen door bijzondere waardeverminderingen	4,1				4,1
Overname en desinvestering van deelnemingen	- 236,8			- 133,6	- 370,4
Amortisatie		19,9		9,2	29,1
Overige	- 1,3	0,4			- 0,9
Bruto ongerealiseerde winsten (verliezen) per 31 december 2016	8.272,8	- 67,9	283,6	- 45,4	8.443,1

19.6 Dividendcapaciteit

De dochterondernemingen van Ageas zijn onderhevig aan juridische beperkingen ten aanzien van de hoogte van het dividend dat zij mogen uitkeren aan hun aandeelhouders. Het Nederlands Burgerlijk Wetboek bepaalt dat dividenden alleen mogen worden uitgekeerd door Nederlandse ondernemingen voor zover het eigen vermogen van de onderneming het totaal van het gestorte en opgevraagde kapitaal en de wettelijk of statutair vereiste reserves overtreft.

Volgens het Belgische Wetboek van Vennootschappen moet een onderneming 5% van de nettowinst over het boekjaar toevoegen aan een wettelijke reserve tot deze reserve gelijk is aan 10% van het aandelenkapitaal. Een onderneming mag geen dividend uitkeren indien het nettovermogen van de onderneming lager is dan het totaal van het gestorte kapitaal en de niet-uitkeerbare reserves of na uitkering van dividend zou dalen tot onder dat niveau.

Dochterondernemingen en deelnemingen zijn tevens onderworpen aan de dividendbeperkingen uit hoofde van vereisten ten aanzien van minimumvermogen en solvabiliteit die worden gesteld door de lokale toezichthouders in de landen waar zij opereren en aan aandeelhouderscontracten met de partners in de organisatie. In sommige situaties is consensus tussen de aandeelhouders vereist voordat het dividend wordt aangekondigd.

19.7 Rendement op eigen vermogen

Ageas berekent het rendement op het eigen vermogen door het resultaat op jaarbasis voor de periode te delen door het gemiddeld netto vermogen aan het begin en het eind van de periode.

Het rendement op het eigen vermogen voor 2016 en 2015 is als volgt.

	2016	2015
Rendement op eigen vermogen Verzekeringen (exclusief ongerealiseerde winsten en verliezen)	10,6%	11,0%

Daarnaast kunnen aandeelhoudersovereenkomsten (gerelateerd aan partijen die een belang hebben in een onderneming waarin Ageas een minderheidsbelang heeft) het volgende bevatten:

- specifieke bepalingen over stemrechten of de uitkering van dividend;
- gesloten perioden waarin alle partijen in het bezit van aandelen vóór een bepaalde periode geen aandelen mogen verkopen tenzij met toestemming van de andere betrokken partijen;
- optie tot (door)verkoop aan de andere, bij de overeenkomst betrokken partij(en), inclusief de onderliggende methode die voor de waardering van de aandelen wordt gehanteerd;
- earn-out mechanismen waarbij de oorspronkelijke verkoper van de aandelen additionele opbrengsten ontvangt indien bepaalde doelstellingen zijn gerealiseerd;
- exclusiviteitsbepalingen of concurrentiebedingen in verband met de verkoop van verzekeringsproducten.

Dividendvoorstel voor het jaar 2016

De Raad van Bestuur heeft besloten goedkeuring van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders te vragen voor de uitkering van een bruto contante dividenduitkering over 2016 van EUR 2,10 per aandeel, inclusief EUR 0,40 in verband met de verkoop in Hongkong.

20

Verzekeringsverplichtingen

Levensverplichtingen

Zodra een polis is verkocht, worden verplichtingen getroffen die ervoor moeten zorgen dat er voldoende middelen aanwezig zijn om te voldoen aan toekomstige claims uit hoofde van die polis. De Levensverplichtingen kunnen worden onderverdeeld naar:

- verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven (zie 20.1);
- verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven (zie 20.2);
- verplichtingen inzake unit-linked contracten (zie 20.3).

Niet-levensverplichtingen

- verplichtingen inzake verzekeringscontracten Niet-leven (zie 20.4).

Nadere informatie over deze verzekeringsverplichtingen wordt hierna weergegeven. Voor meer gedetailleerde informatie over gevoeligheden en risicoposities voor de verzekeringsverplichtingen verwijzen wij naar noot 5.4 Details inzake verschillende risicoposities.

20.1 Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven

De volgende tabel geeft een overzicht van de verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven per 31 december.

	31 december 2016	31 december 2015
Verplichting voor toekomstige uitkering aan polishouders	25.722,8	27.047,1
Verplichting voor winstdeling polishouders	176,5	385,9
Shadow accounting	2.326,9	1.645,5
Voor eliminaties	28.226,2	29.078,5
Eliminaties	- 8,1	- 4,8
Bruto	28.218,1	29.073,7
Herverzekering	- 22,9	- 51,8
Netto	28.195,2	29.021,9

De wijzigingen in de verplichtingen inzake levensverzekeringscontracten (voor herverzekering en eliminaties) zijn als volgt.

	2016	2015
Stand per 1 januari	29.078,5	29.424,5
Aankoop dochterondernemingen	372,4	
Verkoop dochterondernemingen	- 2.380,8	
Bruto premies	2.034,1	2.343,8
Tijds waarde	844,8	949,7
Betalingen voor afkopen, einde looptijd en overige	- 1.971,1	- 2.116,2
Transfer tussen verplichtingen	- 158,6	- 34,2
Omrekeningsverschillen		220,2
Aanpassing shadow accounting	925,4	- 1.029,3
Nettowijziging in groep contracten	16,1	12,6
Overige wijzigingen, inclusief risicodekking	- 534,6	- 692,6
Stand per 31 december	28.226,2	29.078,5

In 2016 houden overnames van dochterondernemingen verband met Ageas Seguros in Portugal en desinvesteringen met AICA in Azië (zie noot 3). De shadow accountingaanpassing heeft te maken met de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op de beleggingsportefeuille als gevolg van de evolutie van de marktrentes.

Een toevoeging van EUR 483 miljoen in 2016 is veroorzaakt door een verandering in schatting. De geschatte toekomstige kasstromen van de beleggingsportefeuille bevatten nu de mogelijkheid van wanbetaling en de disconteringsvoet om de huidige waarde te bepalen bevat niet langer een liquiditeitsopslag.

De overdracht van verplichtingen houdt met name verband met de pensioenregelingen op basis van beschikbare premies met gewaar-

borgd rendement in België (zie noot 7.1.1.2) en met interne bewegingen tussen productportefeuilles. Omrekeningsverschillen hebben in 2015 met name betrekking op de Hongkong dollar-wisselkoers. De regel 'nettowijziging in groepscontracten' compenseert diezelfde regel voor unit-linked contracten (zie 20.3). De lijn 'overige wijzigingen, inclusief risicodekking' geeft hoofdzakelijk verzekerings- en actuariële risico's van garanties in de contracten weer en varieert daarom in het volume.

Het effect van wijzigingen in veronderstellingen die gebruikt worden voor het waarderen van de verplichtingen, die voortvloeien uit verzekeringscontracten Leven, was in 2016 en 2015 niet materieel.

20.2 Verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven

De volgende tabel geeft een overzicht van de verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven per 31 december.

	31 december 2016	31 december 2015
Verplichting voor toekomstige uitkering aan polishouders	30.097,9	28.513,2
Verplichting voor winstdeling polishouders	147,4	169,0
Shadow accounting	1.656,9	1.220,7
Bruto	31.902,2	29.902,9
Herverzekering		
Netto	31.902,2	29.902,9

De wijzigingen in de verplichtingen inzake beleggingscontracten Leven zijn als volgt.

	2016	2015
Stand per 1 januari	29.902,9	30.569,7
Aankoop dochterondernemingen	478,9	
Verkoop dochterondernemingen	- 0,8	
Bruto premies	2.703,5	2.485,1
Tijds waarde	570,3	612,3
Betalingen voor afkopen, einde looptijd en overige	- 2.070,5	- 2.941,1
Transfer tussen verplichtingen	- 52,4	- 153,7
Aanpassing shadow accounting	436,1	- 551,5
Overige wijzigingen, inclusief risicodekking	- 65,8	- 117,9
Stand per 31 december	31.902,2	29.902,9

De shadow accountingaanpassing heeft te maken met de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op de beleggingsportefeuille als gevolg van de evolutie van de marktrentes. De overdracht van verplichtingen houdt voornamelijk verband met interne bewegingen tussen productportefeuilles. De lijn 'overige wijzigingen, inclusief risicodekking' geeft hoofdzakelijk verzekerings- en actuariële risico's van garanties in de contracten weer en varieert daarom in het volume.

In 2016 wordt deze lijn ook beïnvloed door de desinvestering van AICA.

Het effect van wijzigingen in veronderstellingen die gebruikt worden voor het waarderen van de verplichtingen, die voortvloeien uit beleggingscontracten Leven, was in 2016 en 2015 niet materieel.

20.3 Verplichtingen inzake unit-linked contracten

De verplichtingen inzake unit-linked contracten (voor rekening en risico van polishouders) gesplitst naar verzekerings- en beleggingscontracten kunnen als volgt worden weergegeven.

	31 december 2016	31 december 2015
Verzekeringscontracten	2.296,9	2.155,0
Beleggingscontracten	12.056,4	12.986,8
Totaal	14.353,3	15.141,8

Het verloop van de verplichtingen inzake unit-linked contracten op basis van verzekeringscontracten is als volgt.

	2016	2015
Stand per 1 januari	2.155,0	1.969,1
Aankoop dochterondernemingen	92,9	
Verkoop dochterondernemingen	- 64,5	
Bruto premies	199,8	234,8
Wijzigingen in reële waarde / tijdswaarde	20,0	27,1
Betalingen voor afkopen, einde looptijd en overige	- 85,1	- 85,5
Transfer tussen verplichtingen	- 3,6	14,8
Omrekeningsverschillen		5,2
Nettowijziging in groepscontracten	- 16,1	- 12,6
Overige wijzigingen, inclusief risicodekking	- 1,5	2,1
Stand per 31 december	2.296,9	2.155,0

Het verloop van de verplichtingen inzake unit-linked contracten op basis van beleggingscontracten is als volgt.

	2016	2015
Stand per 1 januari	12.986,8	12.859,9
Verkoop dochterondernemingen	- 912,6	
Bruto premies	1.331,2	1.305,6
Wijzigingen in reële waarde / tijdswaarde	379,4	358,8
Betalingen voor afkopen, einde looptijd en overige	- 1.773,9	- 1.731,8
Transfer tussen verplichtingen	110,7	166,4
Omrekeningsverschillen		94,5
Overige wijzigingen, inclusief risicodekking	- 65,2	- 66,6
Stand per 31 december	12.056,4	12.986,8

De overdracht van verplichtingen betreft vooral interne bewegingen tussen verschillende productcontracten. Omrekeningsverschillen hebben in 2015 met name betrekking op de Hongkong dollar-wisselkoers. De regel 'nettowijziging in groepscontracten' compen-

seert diezelfde regel voor niet unit-linked contracten (zie 20.1). 'Overige wijzigingen, inclusief risicodekking' geeft hoofdzakelijk verzekerings- en actuariële risico's van garanties in de contracten weer.

20.4 Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Niet-leven

De volgende tabel geeft een overzicht van de verplichtingen inzake Niet-leven verzekeringscontracten per 31 december.

	31 december 2016	31 december 2015
Schadeverplichting	6.403,4	5.837,6
Niet-verdiende premies	1.571,7	1.609,6
Verplichting voor winstdeling polishouders	24,9	16,3
Voor eliminaties	8.000,0	7.463,5
Eliminaties	- 24,8	
Bruto	7.975,2	7.463,5
Herverzekering	- 616,6	- 544,8
Netto	7.358,6	6.918,7

Niet-levenverplichtingen worden getroffen voor schadegebeurtenissen die wel al hebben plaatsgevonden, maar die nog niet zijn afgewikkeld en kwantificeren de uitstaande schadeverplichting. Over het algemeen bepalen de dochterondernemingen van Ageas de verplichtingen voor schade per productcategorie, dekking en jaar en houden daarbij rekening met voorzichtige uitkeringsramingen inzake gemelde schade en schattingen van (nog) niet gemelde schadegevallen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de schadeafwikkelingskosten en inflatie. De uitbetalingen worden gewoonlijk niet

verdisconteerd. Sommige ongevalclaims (met name de beroepsgebonden arbeidsongeschiktheidsverzekeringen) betreffen echter langetermijncontracten en de gerelateerde verplichtingen worden berekend op basis van technieken die vergelijkbaar zijn met die van Leven, zoals die van verdisconteerde kasstromen.

Niet-verdiende premies hebben betrekking op het niet vervallen deel van het risico waarvoor de premie is ontvangen maar dat nog niet is verdiend door de verzekeraar.

Het verloop van de verplichtingen inzake Niet-leven verzekeringscontracten (voor herverzekering en eliminaties) is als volgt.

	2016	2015
Stand per 1 januari	7.463,5	7.147,6
Aankoop dochterondernemingen	638,5	
Toevoeging verplichtingen huidig jaar	3.012,3	2.843,1
Betaalde schaden huidig jaar	- 1.519,3	- 1.376,0
Wijziging verplichtingen huidig jaar	1.493,0	1.467,1
Toevoeging verplichtingen voorgaande jaren	- 48,0	- 222,3
Betaalde schaden voorgaande jaren	- 1.130,1	- 1.152,7
Wijzigingen in de verplichtingen voor voorgaande jaren	- 1.178,1	- 1.375,0
	314,9	92,1
Aanpassing niet-verdiende premies	9,7	31,0
Transfer tussen verplichtingen	- 2,0	- 2,2
Valutaverschillen	- 419,9	168,0
Overige wijzigingen	- 4,7	27,0
Stand per 31 december	8.000,0	7.463,5

De aankoop van dochterondernemingen in 2016 houdt verband met Ageas Seguros in Portugal. De valutaverschillen houden verband met de koers van het Britse pond.

De toevoeging aan de verplichtingen omvat de impact van de beslissing van 27 februari 2017 van de Britse minister van Financiën om de Ogden-disconteringsvoet te herzien. Die disconteringsvoet wordt door de Britse rechtbanken gebruikt om financiële verliezen bij claims voor persoonlijk letsel te berekenen als een forfaitair bedrag en werd verlaagd van een positieve 2,5% naar een negatieve 0,75%. De nieuwe disconteringsvoet werd toegepast voor de herwaardering van de verzekeringsverplichtingen per 31 december 2016, met een impact van EUR 146 miljoen (zie noot 48 Gebeurtenissen na balansdatum).

20.5 Verzekeringsverplichtingen en toereikendheidstoetsen

De toereikendheid van verzekeringsverplichtingen ('toereikendheidstoets voor verplichtingen') wordt op elke rapporteringsdatum door elke onderneming getoetst. De toetsen worden meestal uitgevoerd op wettelijk fungibel niveau voor Leven en op het niveau van de bedrijfstak voor Niet-leven. Ageas kijkt naar de huidige beste schattingen van alle contractuele kasstromen, inclusief verwante kasstromen zoals commissies, herverzekering en kosten. Voor levensverzekeringscontracten omvatten de toetsen kasstromen resulterend uit embedded

opties en waarborgen en beleggingsbaten. De contante waarde van deze kasstromen wordt bepaald door (a) gebruik te maken van het huidige boekhoudkundig rendement van de bestaande portefeuille, gebaseerd op de veronderstelling dat herbeleggingen na afloopdatum van de financiële instrumenten zullen plaatsvinden aan de hand van een risicovrije rente plus aanpassing voor volatiliteit en (b) een risicovrije disconteringsvoet die rekening houdt met een volatiliteitsaanpassing zoals gedefinieerd door EIOPA (na het laatste liquide punt wordt de zogenaamde Ultimate Forward Rate extrapolation gebruikt). De contractgrenzen van Solvency II worden toegepast. Lokale verzekeringsdochters mogen strengere lokale regels toepassen voor hun lokale toereikendheidstoets die leiden tot prudentere verzekersverplichtingen.

De netto contante waarde van de kasstromen wordt vergeleken met de overeenstemmende technische verplichtingen. Elk tekort wordt meteen in de resultatenrekening opgenomen, als een bijzondere waardevermindering van het DAC- of VOBA-type of als een verlies. Als het tekort in een volgende periode vermindert, wordt de daling via de resultatenrekening teruggenomen.

De toereikendheidstoetsen per jaareinde 2016 hebben de toereikendheid van de verplichtingen bevestigd.

Overzicht verzekeringsverplichtingen per bedrijfssegment

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verplichtingen per bedrijfssegment.

31 december 2016	Totaal Niet-leven	Niet-leven bruto split in verplichtingen:		Totaal Leven	Leven bruto split in verplichtingen:	
		Niet-verdiende premies	Uitstaande claims		Unit-linked	Leven Gegarandeerd
België	3.886,7	351,9	3.534,8	58.996,7	7.164,4	51.832,3
VK	2.694,6	842,1	1.852,5			
Continentaal Europa	1.388,8	377,7	1.011,1	15.485,0	7.188,9	8.296,1
Herverzekering	29,9		29,9			
Eliminaties	- 24,8		- 24,8	- 8,1		- 8,1
Totaal verzekeraars	7.975,2	1.571,7	6.403,5	74.473,6	14.353,3	60.120,3

31 december 2015	Totaal Niet-leven	Niet-leven bruto split in verplichtingen:		Totaal Leven	Leven bruto split in verplichtingen:	
		Niet-verdiende premies	Uitstaande claims		Unit-linked	Leven Gegarandeerd
België	3.779,1	356,8	3.422,3	56.336,1	6.991,2	49.344,9
VK	2.908,9	970,3	1.938,6			
Continentaal Europa	771,8	282,5	489,3	14.611,7	7.219,2	7.392,5
Azië				3.175,4	931,4	2.244,0
Algemene rekening (Herverzekering)	3,7		3,7			
Eliminaties				- 4,8		- 4,8
Totaal verzekeraars	7.463,5	1.609,6	5.853,9	74.118,4	15.141,8	58.976,6

21

Achtergestelde schulden

De achtergestelde schulden zijn per 31 december als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
FRESH	1.250,0	1.250,0
Hybrone		73,0
Fixed Rate Reset Perpetual Subordinated Notes	518,6	500,7
Fixed to Floating Rate Callable Subordinated Notes	99,6	99,6
Fixed to Floating Rate Callable Subordinated Loan BCP Investments	58,8	58,8
Dated Fixed Rate Subordinated Notes	395,7	395,3
Overige achtergestelde schulden		3,0
Totaal achtergestelde schulden	2.322,7	2.380,4

21.1 FRESH

Ageasfinlux S.A. heeft op 7 mei 2002 een Floating Rate Equity-linked Subordinated Hybrid obligatielening zonder afloopdatum (FRESH) uitgegeven ten bedrage van EUR 1.250 miljoen tegen een variabele rentevoet van de 3-maands Euribor verhoogd met 135 basispunten. De effecten hebben geen einddatum, maar kunnen worden ingeruild tegen Ageas-aandelen tegen een prijs van 315 EUR per aandeel naar eigen inzicht van de houder. De effecten zullen automatisch worden omgezet naar Ageas-aandelen indien de prijs van het Ageas-aandeel hoger is dan of gelijk aan EUR 472,50 tijdens twintig opeenvolgende beurshandelsdagen. De effecten kwalificeren als 'Grandfathered' Tier 1 kapitaal onder de Europese regelgeving voor verzekeraars (Solvency II).

De effecten werden uitgegeven door Ageasfinlux S.A., met ageas SA/NV als mededebiteur. Terugbetaling van de hoofdsom vindt niet in geld plaats. De houders van de FRESH kunnen ten opzichte van de mededebiteuren alleen recht doen gelden op 4,0 miljoen Ageas aandelen die Ageasfinlux S.A. ten gunste van de houders van de FRESH in onderpand heeft gegeven. In afwachting van het omruilen van de FRESH tegen Ageas aandelen hebben deze Ageas aandelen

geen dividend- of stemrecht (het per 31 december 2016 gerapporteerde aantal uitstaande Ageas aandelen is reeds inclusief de 4,0 miljoen Ageas aandelen die zijn uitgegeven voor deze omruil).

In het geval dat geen dividend wordt betaald op aandelen Ageas, of dat het vast te stellen dividend met betrekking tot een boekjaar onder de drempel ligt (dividendrendement < 0,5%), of in bepaalde andere uitzonderlijke omstandigheden, zal de betaling van coupons plaatsvinden in overeenstemming met de zogenaamde Alternative Coupon Settlement Method (ACSM). De ACSM houdt in dat nieuwe aandelen Ageas worden uitgegeven en geleverd aan de houders van de FRESH. Tot op heden zijn alle coupons contant betaald. Als de ACSM in werking treedt en het beschikbare maatschappelijke kapitaal ontoereikend is voor ageas SA/NV om de ACSM-verplichting na te komen, wordt de couponbetaling opgeschort tot het moment dat de uitgifte van nieuwe aandelen weer mogelijk is.

21.2 Hybrone

De effecten werden gecalled en zijn terugbetaald op hun eerste calldatum op 20 juni 2016.

21.3 Fixed Rate Reset Perpetual Subordinated Notes

AG Insurance heeft op 21 maart 2013 *Fixed Rate Reset Perpetual Subordinated Notes* (eeuwigdurende achtergestelde obligaties) uitgegeven voor een bedrag van USD 550 miljoen en tegen een rente van 6,75%, halfjaarlijks betaalbaar. De obligaties kunnen worden afgelost naar eigen keuze van AG Insurance, in hun geheel maar niet gedeeltelijk, op de eerste calldatum (maart 2019) of op willekeurig welke andere rentevervaldag daarna. Op de eerste calldatum en elke zesde verjaardag van de eerste calldatum zal de rentevoet opnieuw bepaald worden, gebaseerd op de zesjarige US dollar Mid Swap rente plus een marge van 5,433%. De Notes zijn genoteerd aan de Beurs van Luxemburg en kwalificeren als 'Grandfathered' Tier 1 kapitaal onder de Europese regelgeving voor verzekeraars (Solvency II).

21.4 Fixed-to-Floating Callable Subordinated Notes

Op 18 december 2013 plaatste AG Insurance voor een bedrag van EUR 450 miljoen *Fixed-to-Floating Callable Subordinated Notes* (achtergestelde obligaties met vaste naar variabele rente), met een looptijd van 31 jaar en een rentevoet van 5,25%. De obligaties kunnen worden afgelost naar eigen keuze van AG Insurance, in hun geheel maar niet gedeeltelijk, op de eerste calldatum op 18 juni 2024 of op willekeurig welke andere rentevervaldag daarna. Op hun eerste calldatum zullen de obligaties rente dragen aan een variabele rentevoet van 3-maands Euribor verhoogd met 4,136% per jaar, betaalbaar per kwartaal. De obligaties kwalificeren als Tier 2 kapitaal onder de geldende Europese regelgeving voor verzekeraars (Solvency II). De obligaties zijn onderschreven door ageas SA/NV (EUR 350 miljoen) en BNP Paribas Fortis SA/NV (EUR 100 miljoen) en zijn genoteerd aan de Beurs van Luxemburg. Het gedeelte verstrekt door ageas SA/NV wordt geëlimineerd omdat het een intragroepstransactie betreft.

21.5 Fixed-to-Floating Callable Subordinated Loan BCP Investments

Op 5 december 2014 hebben Ageas Insurance International N.V. (51%) (All) en BCP Investments B.V. (49%) een achtergestelde lening van EUR 120 miljoen verstrekt aan Millenniumbcp Ageas tegen 4,75% per jaar tot de eerste calldatum in december 2019 en 6-maands Euribor + 475 basispunten per jaar daarna. Het deel verstrekt door All wordt geëlimineerd omdat het een intragroepstransactie betreft. De obligaties kwalificeren als 'Grandfathered' Tier 1 kapitaal onder de geldende Europese regelgeving voor verzekeraars (Solvency II).

21.6 Dated Fixed Rate Subordinated Notes

Op 31 maart 2015 heeft AG Insurance voor een bedrag van EUR 400 miljoen *Fixed Rate Subordinated Notes* (achtergestelde obligaties tegen vaste rente) uitgegeven met een rentevoet van 3,5% en een looptijd van 32 jaar. De obligaties kunnen worden afgelost naar eigen keuze van AG Insurance, in hun geheel maar niet gedeeltelijk, op de eerste calldatum op 30 juni 2027 of op willekeurig welke andere rentevervaldag daarna. Op de eerste calldatum en op elke vijfde verjaardag van de eerste calldatum zal de rentevoet opnieuw bepaald worden, als de som van de vijfjarige euro mid swap rente verhoogd met 3,875%. De obligaties zijn genoteerd aan de Beurs van Luxemburg en kwalificeren als Tier 2 kapitaal onder de geldende Europese regelgeving voor verzekeraars (Solvency II).

22

Leningen

De volgende tabel toont de samenstelling van de leningen per 31 december.

	31 december 2016	31 december 2015
Terugkoopovereenkomsten	1.300,0	1.200,7
Leningen	1.061,8	1.204,0
Schulden aan banken	2.361,8	2.404,7
Depots van herverzekeraars	92,0	83,8
Financiële leaseverplichtingen	19,8	20,9
Overige schulden	22,2	278,1
Totaal schulden	2.495,8	2.787,5

Terugkoopovereenkomsten zijn voornamelijk gezeekerde korte-termijn leningen die worden aangewend om specifieke beleggingen af te dekken met aan te passen interest percentages en voor kasbeheersingsdoelstellingen.

Ageas heeft obligaties met een boekwaarde van EUR 1.288,4 miljoen (31 december 2015: EUR 1.189,6 miljoen) in onderpand gesteld voor terugkoopovereenkomsten. Daarnaast is vastgoed met een boekwaarde van EUR 391,5 miljoen (31 december 2015: EUR 391,5 mil-

joen) in onderpand gesteld voor leningen en overige. De daling in 'Overige schulden' kan worden toegeschreven aan de verkoop van AICA.

De boekwaarde van de leningen is een redelijke benadering van de reële waarde doordat de looptijden van contracten minder dan een jaar bedragen (terugkoopovereenkomsten) en/of doordat contracten een variabele rente dragen (leningen van banken). De reële waarde is derhalve gebaseerd op waarneembare marktgegevens (niveau 2).

Contractuele looptijd van deposito's van banken

De contractuele looptijd van door banken aangehouden deposito's is per 31 december als volgt verdeeld.

	2016	2015
2016		111,3
2017	13,1	
Totaal deposito's	13,1	111,3

Financiële leaseverplichtingen

De verplichtingen van Ageas inzake financiële leaseovereenkomsten kunnen als volgt worden weergegeven.

	2016		2015	
	Minimum leasebetalingen	Contante waarde van minimum leasebetalingen	Minimum leasebetalingen	Contante waarde van minimum leasebetalingen
Tot 3 maanden	0,6	0,5	0,5	0,3
3 maanden tot 1 jaar	1,9	1,3	1,7	1,0
1 jaar tot 5 jaar	9,0	4,4	8,8	5,3
Langer dan 5 jaar	53,7	13,6	55,5	14,3
Totaal	65,2	19,8	66,5	20,9
Toekomstige financieringslasten	45,4		45,6	

Overige

De looptijdverdeling van de overige financieringen, exclusief andere leningen aan klanten, is als volgt weergegeven in onderstaande tabel.

	2016	2015
Tot 3 maanden		13,5
3 maanden tot 1 jaar	3,1	12,1
1 jaar tot 5 jaar	4,2	11,2
Langer dan 5 jaar	6,7	232,8
Totaal	14,0	269,6

23

Actuele en uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden geboekt voor tijdelijke verschillen tussen de IFRS-boekwaarde en de belastingboekwaarden, alsook voor overgedragen belastingverliezen voor zover het waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige belastbare winst zal zijn tegenover welke het uitgestelde belastingactief kan worden gebruikt.

Een nadere detaillering van de uitgestelde winstbelastingen per 31 december is als volgt.

	2016	Balans 2015	2016	Resultatenrekening 2015
<i>Uitgestelde belastingvorderingen op:</i>				
Beleggingen (beschikbaar voor verkoop)	3,4		8,3	6,2
Vastgoedbeleggingen	34,5	33,0	0,1	12,8
Leningen aan klanten	2,1		- 0,2	
Materiële vaste activa	38,3	39,5	- 1,0	2,6
Immateriële vaste activa (exclusief goodwill)	3,9	10,2	- 0,6	- 1,3
Verzekeringsspolis en claim reserves	1.416,3	919,4	- 2,6	- 5,0
Schuldbewijzen en achtergestelde schulden	- 2,1		0,2	
Voorzieningen voor pensioenen en uitkeringen na uitdiensttreding	202,5	170,4	5,8	3,2
Overige voorzieningen	13,4	7,9	- 3,4	- 4,7
Overlopende kosten en vooruit ontvangen opbrengsten	1,5	1,5		1,3
Niet-aangewende compensabele verliezen	132,7	153,3	2,7	11,5
Overige	63,0	69,3	- 15,6	0,5
Bruto uitgestelde belastingvorderingen	1.909,5	1.404,5	- 6,3	27,1
Niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen	- 44,6	- 59,1	- 3,3	8,4
Netto uitgestelde belastingvorderingen	1.864,9	1.345,4	- 9,6	35,5
<i>Uitgestelde belastingverplichtingen op:</i>				
Afgeleide financiële instrumenten (activa)	1,0	2,3	1,3	- 0,8
Beleggingen (beschikbaar voor verkoop)	2.480,2	2.185,2	26,6	15,7
Unit-linked beleggingen	- 1,0	- 3,7	- 2,8	0,3
Vastgoedbeleggingen	153,3	152,9	11,6	5,4
Leningen aan klanten	3,0	2,9	- 0,1	- 0,3
Materiële vaste activa	177,0	184,9	8,0	- 5,2
Immateriële vaste activa (exclusief goodwill)	98,4	103,1	4,7	6,3
Overige voorzieningen		14,4	12,5	- 0,7
Overlopende acquisitiekosten	36,9	34,7	- 2,2	- 0,2
Vooruitbetaalde lasten en overlopende baten	1,2	1,3	0,1	0,1
Belastingvrij gerealiseerde reserves	38,0	51,3	13,3	10,0
Overige	56,0	49,9	- 10,6	- 3,7
Totaal uitgestelde belastingverplichtingen	3.044,0	2.779,2	62,4	26,9
Uitgestelde belastingopbrengsten (lasten)			52,8	62,4
Netto uitgestelde belastingen	- 1.179,1	- 1.433,8		

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd wanneer sprake is van een wettelijk afdwingbaar recht om actuele belastingvorderingen te salderen met actuele belastingverplichtingen en wanneer de uitgestelde belastingen betrekking hebben op dezelfde belastingautoriteit. Na saldering zijn de bedragen als volgt.

	2016	2015
Uitgestelde belastingvorderingen	171,5	131,2
Uitgestelde belastingverplichtingen	1.350,6	1.565,0
Netto uitgestelde belastingen	- 1.179,1	- 1.433,8

Op 31 december 2016 was EUR 1.244,8 miljoen ten laste van het eigen vermogen geboekt in verband met uitgestelde belastingen en was EUR 48,8 miljoen ten laste van het eigen vermogen geboekt in verband met actuele belastingen (2015: respectievelijk EUR 1.417,6 miljoen en EUR 56,7 miljoen ten laste van het eigen vermogen).

Uitgestelde belastingvorderingen worden verantwoord voor zover het waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstig belastbaar resultaat zal zijn waarmee de uitgestelde belastingvordering verrekend kan worden. Er zijn uitgestelde belastingvorderingen verantwoord met betrekking tot niet benutte (gevorderde) belastingverliezen alsmede belastingverminderingen tegen een geschatte belastingwaarde van EUR 88,0 miljoen (2015: EUR 94,2 miljoen) terwijl een bedrag van EUR 4.890 miljoen (2015: EUR 4.468 miljoen) als zodanig niet is verantwoord. Van de totale belastingverliezen is een geschatte belastingwaarde van EUR 4.315 miljoen oneindig overdraagbaar en een geschatte EUR 574 miljoen vervalt verspreid over negen jaar, het

bedrag dat jaarlijks vervalt, hangt af van het jaar van oorsprong. Het merendeel van de voortgewentelde (gevorderde) belastingverliezen is afkomstig uit de liquidatie van Brussels Liquidation Holding (het voormalige Fortis Brussels, waartoe de bankactiviteiten van Fortis voorheen behoorden). Voor belastingdoeleinden was het verlies op de verkoop van de Fortis Bank pas een feit toen de holding was geliquideerd.

Uitgestelde belastingvorderingen die afhangen van toekomstige belastbare winsten, die de winsten voortvloeiende uit het terugboeken van bestaande tijdelijke belastingverschillen overtreffen, bedragen EUR 88,0 miljoen (2015: EUR 94,2 miljoen). De uitgestelde belastingvorderingen zijn verantwoord op basis van de verwachting dat in de toekomst voldoende belastbare winsten zullen worden gegenereerd om deze belastingvorderingen te innen.

24

RPN(I)

De RPN(I) is een financieel instrument dat leidt tot kwartaalbetalingen gedaan door of ontvangen van BNP Paribas Fortis SA/NV.

BNP Paribas Fortis SA/NV heeft in 2007, met ageas SA/NV als mede-debiteur, CASHES-effecten uitgegeven. CASHES zijn converteerbare effecten die in aandelen Ageas kunnen worden omgezet tegen een vooraf vastgestelde prijs van EUR 239,40 per aandeel. BNP Paribas Fortis SA/NV en ageas SA/NV, die op dat moment beide deel uitmaakten van de Fortis Groep, introduceerden een financieel instrument, de 'Relative Performance Note' (RPN), ter voorkoming van boekhoudkundige volatiliteit van de aandelen Ageas en van de in de boeken van BNP Paribas Fortis SA/NV tegen reële waarde geboekte CASHES. Bij de opsplitsing van Fortis in 2009 zijn BNP Paribas Fortis SA/NV en Ageas overeengekomen rente te betalen over een in deze RPN vermeld referentiebedrag. Deze rentebetaling per kwartaal wordt gewaardeerd als een financieel instrument en aangeduid als RPN(I).

De RPN(I) bestaat zolang er uitstaande CASHES in de markt zijn. In 2007 zijn aanvankelijk 12.000 CASHES uitgegeven. In februari 2012 lanceerde BNP Paribas een openbaar bod op CASHES aan een prijs van 47,5% en werden 7.553 aangeboden CASHES effecten omgezet in Ageas aandelen; Ageas betaalde een schadevergoeding van EUR 287 miljoen aan BNP Paribas aangezien de conversie aanleiding gaf tot een pro-rata vrijval van de RPN(I) verplichting.

In mei 2015 kwamen Ageas en BNP Paribas overeen dat BNP Paribas te allen tijde CASHES kan aankopen van individuele beleggers, op voorwaarde dat de aangekochte effecten worden omgezet in Ageas aandelen; bij een dergelijke conversie wordt de pro-rata vrijval van de RPN(I) verplichting betaald aan BNP Paribas, terwijl Ageas de break-up fee ontvangt die gekoppeld is aan de prijs waartegen BNP Paribas de CASHES kan kopen.

BNP Paribas kocht en converteerde in de eerste negen maanden van 2016 656 CASHES onder deze overeenkomst; Ageas betaalde 44,3 miljoen EUR voor de pro-rata schikking van de RPN(I), na aftrek van de ontvangen break-up fee. De overeenkomst tussen Ageas en BNP Paribas liep eind 2016 af en werd niet verlengd.

Op 31 december 2016 bleven er 3.791 CASHES uitstaan.

Referentiebedrag en rentebetalingen

Het referentiebedrag wordt als volgt berekend:

- het verschil tussen EUR 2.350 miljoen en de marktwaarde van 12,53 miljoen aandelen Ageas waarin het instrument wordt geconverteerd, minus
- het verschil tussen EUR 3.000 miljoen bij de uitgifte en de marktwaarde van de CASHES zoals genoteerd aan de beurs van Luxemburg, vermenigvuldigd met
- het aantal uitstaande CASHES gedeeld door het aantal CASHES effecten dat oorspronkelijk werd uitgegeven.

Ageas betaalt rente aan BNP Paribas Fortis SA/NV over het gemiddelde referentiebedrag in het kwartaal (als het resultaat hierboven negatief wordt, betaalt BNP Paribas Fortis SA/NV aan Ageas); de rente bedraagt 3-maands Euribor plus 90 basispunten. Ageas gaf 6,3% van de totaal uitstaande aandelen van AG Insurance in onderpand ten gunste van BNP Paribas Fortis SA/NV.

Waardering

Ageas past een transferbegrip toe om de RPN(I)-verplichting tegen reële waarde te registreren. IFRS 13 definieert reële waarde als de prijs die ontvangen zou worden bij de verkoop van een actief of betaald zou moeten worden bij het overdragen van een verplichting in een ordelijke transactie tussen marktpartijen op de waarderingsdatum. De definitie van reële waarde gaat expliciet uit van een 'eindprijs', gelinkt aan de prijs 'die betaald moet worden bij het overdragen van een verplichting'. Als zulke prijzen niet beschikbaar zijn en de verplichting wordt door een andere entiteit als een actief gehouden, dan moet de verplichting worden gewaardeerd vanuit het perspectief van een marktpartij die het actief aanhoudt. Ageas waardeert zijn verplichting tegen het referentiebedrag.

Het RPN-referentiebedrag is gebaseerd op de prijs van de CASHES en de koers van het Ageas aandeel. Het referentiebedrag daalde van EUR 402,0 miljoen op het einde van 2015 naar EUR 275,0 miljoen op 31 december 2016, voornamelijk als gevolg van een daling van de prijs van CASHES van 75,70% naar 66,40% tijdens 2016, gedeeltelijk gecompenseerd door een koersdaling van het Ageas aandeel van EUR 42,80 naar EUR 37,61 over dezelfde periode. Het referentiebedrag daalde verder met EUR 47,6 miljoen als gevolg van de 656 CASHES die BNP Paribas omzette in 2016, waarvoor Ageas een RPN(I) schikking-break up fee betaalde van EUR 44,3 miljoen.

Gevoeligheid van de waarde van RPN(I)

Per 31 december 2016 leidde een toename van de prijs van de CASHES met 1%, uitgedrukt in een percentage van de fractiewaarde, tot een stijging van het referentiebedrag met EUR 9,5 miljoen, terwijl een stijging van het referentiebedrag met EUR 1,00 van het Ageas aandeel, het referentiebedrag met EUR 4,0 miljoen zal doen dalen.

25

Overlopende rente en overige verplichtingen

De samenstelling van de overlopende rente en overige verplichtingen is per 31 december als volgt.

	31 december 2016	31 december 2015
Uitgestelde baten	127,3	110,1
Overlopende rente	29,1	44,2
Overlopende lasten	125,1	164,8
Derivaten gehouden voor afdekkingdoeleinden	50,6	22,2
Verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen	654,4	448,4
Overige vergoedingen na uitdiensttreding	122,1	111,9
Verplichtingen voor ontslagvergoedingen	8,7	10,4
Verplichtingen voor overige lange termijn personeelsbeloningen	15,1	13,0
Verplichtingen voor korte termijn personeelsbeloningen	85,8	88,7
Handelsschulden	196,4	160,9
Schulden aan agenten, polishouders en tussenpersonen	477,9	545,5
Btw en overige te betalen belastingen	142,5	145,7
Te betalen dividenden	20,6	21,6
Schulden aan herverzekeraars	37,9	53,7
Derivaten gehouden voor handelsdoeleinden	74,1	32,0
Overige verplichtingen	491,7	400,0
Totaal	2.659,3	2.373,1

Details over personeelsvergoedingen zijn te vinden in noot 7 sectie 7.1 Personeelsvergoedingen.

Voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten worden gewaardeerd op niveau 2 (waarneembare marktgegevens in actieve markten). Alle aan- en verkopen van financiële activa met verplichte levering binnen een tijdsbestek dat is voorgeschreven door regelgeving of marktconventie worden opgenomen op de transactiedatum, zijnde de

datum waarop Ageas toetreedt tot de contractuele bepalingen van het instrument.

De regel 'overige verplichtingen' heeft betrekking op verplichtingen in verband met de vereffening van aandelentransacties, ontvangen geldmiddelen die moeten worden gealloceerd aan beleggingen en kleine uitgaven die moeten worden betaald.

26

Voorzieningen

De voorzieningen hebben hoofdzakelijk betrekking op juridische geschillen en reorganisaties en zijn gebaseerd op de best mogelijke schattingen zoals beschikbaar aan het einde van de periode op basis van het oordeel van het management waarbij in de meeste gevallen rekening wordt gehouden met de adviezen van juridische adviseurs. Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen is per definitie onzeker, gezien de onvoorspelbaarheid van de uitkomst van en de tijd die gemoeid is met het afwikkelen van processen/geschillen. De lopende gerechtelijke procedures worden beschreven in noot 46 Voorwaardelijke verplichtingen.

Globale schikking gerelateerd aan de Fortis-gebeurtenissen van 2007 en 2008

Op 14 maart 2016 kondigden Ageas en de claimantenorganisaties, Deminor, Stichting FortisEffect, Stichting Investor Claims Against Fortis (SICAF) en De Vereniging van Effectenbezitters VEB (de 'Partijen'), een voorstel aan voor schikking van alle burgerlijke rechtszaken over het voormalige Fortis voor de gebeurtenissen van 2007 en 2008 (de 'Gebeurtenissen').

De partijen hebben het Gerechtshof Amsterdam gevraagd de voorgestelde schikking bindend te verklaren voor alle Fortis aandeelhouders die in aanmerking komen volgens de Nederlandse Wet voor Collectieve Afwikkeling Massaschade (WCAM).

De Schikking wordt pas definitief (i) als het Amsterdams Gerechtshof de Schikking bindend heeft verklaard en (ii) als op het einde van de opt-out periode de overeengekomen opt-out drempel niet is overschreden of als Ageas afstand heeft gedaan van haar recht de Schikking te beëindigen.

Daarnaast maakte Ageas op 14 maart 2016 bekend dat het ook een overeenkomst sloot met de D&O verzekeraars (Directors & Officers), de bestuurders en functionarissen betrokken in de lopende geschillen en BNP Paribas Fortis.

Het verloop van de voorzieningen gedurende het jaar is als volgt.

De financiële impact van de op 14 maart 2016 aangekondigde schikkingen met enerzijds de claimantenorganisaties, en anderzijds de D&O's en de Verzekeraars, is zichtbaar in de tussentijdse financiële IFRS rekeningen over het eerste kwartaal van 2016. De impact kan als volgt worden samengevat:

De impact van de voorgestelde schikkingen op het netto IFRS Groepsresultaat bedraagt EUR 894 miljoen. Dit is het resultaat van:

- de kosten van EUR 1.204 miljoen voor het akkoord omtrent de WCAM schikking;
- plus EUR 50 miljoen voor de kosten en uitgaven van de organisaties voor de vertegenwoordiging van de belangen van de particuliere investeerders en/of hun toekomstige rol in het schikkingproces;
- plus een bijkomende provisie van EUR 62 miljoen voor het restrisico. Dit restrisico wordt geschat op 5% van het bedrag van de globale schikking;
- min de schikking van EUR 290 miljoen bij te dragen door de D&O verzekeraars en het terugdraaien van de voorziening voor rechtszaken uit het verleden aangelegd in 2014 (EUR 132,6 miljoen).

In verband met de schikkingsovereenkomst werd een bedrag van EUR 241 miljoen betaald aan de Stichting FORsettlement ('Stichting') als voorschotsbetaling om de claims te schikken. Aangezien de schikking echter nog niet als bindend werd verklaard, werd deze betaling niet afgetrokken van de Schikkingvoorziening, maar geboekt als vordering op de Stichting. Zodra de schikking als bindend wordt beschouwd, zal deze betaling worden afgetrokken van de voorziening voor de schikking.

De bedragen worden weergegeven op de regel 'provisies' in de balans en op de regel 'wijzigingen in provisie' in de resultatenrekening.

	2016	2015
Stand per 1 januari	175,0	171,4
Aan- en verkoop dochterondernemingen	4,5	2,7
Toename (Afname) voorziening	892,7	- 0,2
Aanwendungen in de loop van het jaar	- 4,1	- 1,5
Aangroei van rente		2,6
Omrekeningsverschillen	- 0,9	
Stand per 31 december	1.067,2	175,0

27

Verplichtingen i.v.m. geschreven NCI-putopties

27.1 Verplichting i.v.m. geschreven putoptie op door BNP Paribas Fortis SA/NV gehouden AG Insurance aandelen

Op 12 maart 2009 sloot Ageas een overeenkomst over de verkoop van 25% + 1 aandeel AG Insurance aan Fortis Bank (nu BNP Paribas Fortis SA/NV) voor een bedrag van EUR 1.375 miljoen. Deze overeenkomst is door de Vergaderingen van Aandeelhouders van Ageas in april 2009 goedgekeurd. Als onderdeel van deze overeenkomst verleende Ageas aan Fortis Bank een putoptie tot herverkoop van het verworven belang in AG Insurance aan Ageas binnen de zes maanden na 1 januari 2018.

Ageas concludeerde dat het uitoefenen van de putoptie onvoorwaardelijk is. In overeenstemming met IAS 32 is Ageas daarom verplicht een financiële verplichting op te nemen voor de contante waarde van de geschatte uitoefenprijs van de putoptie in 2018. Deze financiële verplichting wordt in een separate regel ('verplichting met betrekking tot geschreven putoptie') in de Balans verantwoord. De verplichting wordt ook in de Algemene Rekening verantwoord aangezien de verplichting betrekking heeft op Ageas Insurance International N.V. (de moedermaatschappij van AG Insurance). Ageas waardeert de verplichting tegen het verwachte te betalen bedrag geactualiseerd tot op de rapporteringsdatum.

De tegenhanger van deze verplichting is een waardevermindering van het onderliggende minderheidsbelang. Het verschil tussen de waarde van het minderheidsbelang en de reële waarde van de verplichting wordt toegevoegd aan Overige reserves, die in het eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders zijn opgenomen. Volgens de wijzigingen in de reële waarde van de verplichting met betrekking tot de geschreven putoptie worden verantwoord in 'overige reserves'.

Als de optie in 2018 wordt uitgeoefend, zal de verplichting als een contante betaling van Ageas aan BNP Paribas Fortis SA/NV worden afgewikkeld en zal Ageas weer 25% + 1 aandeel AG Insurance verwerven. Als de optie echter afloopt zonder te zijn uitgeoefend, wordt de verplichting verantwoord ten laste van Minderheidsbelangen en Overige reserves.

Waardebepaling van de verplichting

Ageas hanteert embedded value van de Leven activiteiten van AG Insurance en een gediscoteerd kasstroommodel voor de Niet-leven-activiteiten voor de waardebepaling van de verplichting. Voor de bepaling van het verwachte bedrag bij afwikkeling wordt een waarderingmethode gebruikt die is gebaseerd op:

- huidige embedded value multiples voor levensverzekeringsmaatschappijen. Met ingang van 2016 wordt de peer group (sectorgenoten) verder verfijnd door uitsluitend zuivere Levenmaatschappijen te selecteren die actief zijn in Continentaal Europa en gecombineerde entiteiten uit te sluiten;
- een waardestijging op basis van een verwacht rendement van 9% (2015: 9%) op de embedded value en 75% dividend pay-out ratio voor 2015 en 2016 en een pay-out ratio van 100% voor 2017;
- een disconteringsvoet van 7,0% (2015: 7,0%).

Verwerking van de optie in de resultatenrekening

Zolang de optie niet is uitgeoefend, wordt het resultaat in de geconsolideerde resultatenrekening gelinkt aan minderheidsbelang (25% + 1 aandeel BNP), geboekt als minderheidsbelang.

Op basis van deze parameters is de netto contante waarde van de verplichting per 31 december 2016 EUR 1.266 miljoen (31 december 2015: EUR 1.064 miljoen). De volgende gevoeligheden zijn berekend.

Disconteringsvoet	+1% punt	-1% punt
Waarde verplichting	1.255	1.278
Relatieve impact	-0,9%	0,9%

'Price to Embedded Value'	+10%	-10%
Waarde verplichting	1.355	1.177
Relatieve impact	7,0%	-7,0%

Groei percentage	+1% punt	-1% punt
Waarde verplichting	1.284	1.249
Relatieve impact	1,4%	-1,3%

De impact van de verplichting met betrekking tot de geschreven putoptie op het eigen vermogen is de volgende.

Waarde geschreven putoptie	31 december 2016	31 december 2015	Wijziging
Waarde verplichting inzake geschreven putoptie	1.266,0	1.064,0	202,0
Gerelateerde minderheidsbelangen	- 1.561,2	- 1.644,2	83,0
Effect op eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	295,2	580,2	- 285,0

27.2 Putoptie AG Insurance verleend aan Parkimo

AG Insurance verleende een onvoorwaardelijke putoptie op haar aandeel van 10,05% aan Parkimo, de huidige minderheidsaandeelhouder van Interparking. De putoptie werd gewaardeerd tegen de reële waarde van het verwachte schikkingsbedrag voor EUR 101,0 miljoen (2015: 91,2 miljoen). AG Insurance verleende andere putopties voor een bedrag van EUR 7,9 miljoen (2015: EUR 7,9 miljoen).

28

Minderheidsbelangen

In de navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste minderheidsbelangen (NCI) in de entiteiten van Ageas.

	%	Resultaat	Eigen vermogen	%	Resultaat	Eigen vermogen
	Minderheids- belang	per 31 december 2016	per 31 december 2016	Minderheids- belang	per 31 december 2015	per 31 december 2015
Groepsmaatschappij						
AG Insurance (België)	25,0%	130,2	1.561,2	25,0%	127,9	1.644,2
Interparking SA (onderdeel van AG Insurance)	49,0%	21,7	208,8	49,0%	16,6	201,8
Sicavonline (onderdeel van CEU) ¹⁾		- 0,4		35,0%	0,3	1,8
Millenniumbcp Ageas (onderdeel van CEU)	49,0%	19,8	283,3	49,0%	8,9	268,0
Cargeas Assicurazioni (onderdeel van CEU)	50,0%	21,9	104,6	50,0%	14,4	95,0
Overig		2,5	47,7		1,3	32,3
Totaal		195,7	2.205,6		169,4	2.243,1
Aanpassing minderheidsbelangen AG						
Insurance m.b.t. geschreven putoptie (zie Noot 27)			- 1.561,2			- 1.644,2
Total Minderheidsbelangen		195,7	644,4		169,4	598,9

1) In het 4de kwartaal van 2016 verwerf Ageas de resterende 35% van Sicavonline.

Het minderheidsbelang vertegenwoordigt het relatieve aandeel van een derde partij in het eigen vermogen van een Ageas dochtermaatschappij zoals bepaald door Ageas, in overeenstemming met international financial reporting standards (IFRS).

Nadere details over de aanpassing minderheidsbelangen AG Insurance met betrekking tot de geschreven putoptie worden gegeven in noot 27 Verplichting i.v.m. de geschreven NCI putopties sectie 27.1.

Dochterondernemingen

Nadere informatie met betrekking tot de balans van AG Insurance is opgenomen in noot 9 Informatie operationele segmenten. Details van de dochterondernemingen waarin Ageas een minderheidsbelang heeft, zijn opgenomen in de volgende tabel.

	Activa per 31 december 2016	Verplichtingen per 31 december 2016	Eigen vermogen per 31 december 2016	Activa per 31 december 2015	Verplichtingen per 31 december 2015	Eigen vermogen per 31 december 2015
Dochteronderneming						
Sicavonline				9,0	7,0	2,0
Cargeas Assicurazioni	872,3	705,3	167,0	890,9	743,2	147,8
Millenniumbcp Ageas	9.941,3	9.657,6	283,7	10.648,5	9.955,1	693,4

29

Derivaten

Door dochterondernemingen van Ageas gebruikte derivaten voldoen aan de relevante wet- en regelgeving en de interne richtlijnen van Ageas. Derivaten worden gebruikt om markt- en beleggingsrisico's te beheersen, zowel voor handelsdoeleinden als voor afdekkingsdoeleinden. De dochterondernemingen van Ageas beheersen de risicopositie in de beleggingsportefeuille aan de hand van algemene drempels en doelstellingen. Het belangrijkste doel van deze afgeleide instrumenten is om ongunstige marktbevingen van geselecteerde effecten of delen van een portefeuille af te dekken. Ageas maakt selectief gebruik van afgeleide financiële instrumenten zoals swaps, opties en termijncontracten ter afdekking voor veranderingen in valutakoersen of de rente in de beleggingsportefeuille. Renteovereenkomsten maken het grootste deel van de totale derivatenportefeuille uit: 49% per 31 december 2016 (2015: 46%).

Belangrijke afdekkingsinstrumenten zijn aandelentermijncontracten, aandelenopties, total return swaps, renteswaps, rentetermijncontracten, valutaswaps en valutatermijncontracten. Ageas kan afdekkingsinstrumenten inzetten voor afzonderlijke transacties (microhedge) of voor een portefeuille van vergelijkbare activa of verplichtingen (portefeuillehedge). Wanneer Ageas hedge accounting toepast om boekhoudkundige mismatches te beperken, is aan de criteria voor hedge accounting voldaan. In het bijzonder wordt beoordeeld of de afdekkingsrelaties effectief zijn als compensatie voor veranderingen in de reële waarde of de kasstromen tussen het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie. Ook wordt de vereiste afdekkingsdocumentatie opgesteld. Bij aanvang worden alle afdekkingsrelaties goedgekeurd: Ageas moet zekerstellen dat aan alle afdekkingsvoorwaarden is voldaan en dat de documentatie compleet is. Als er geen formele afdekkingsrelatie kan worden vastgesteld of als dat te lastig is, worden de derivaten verwerkt als voor handelsdoeleinden aangehouden.

Valutacontracten

Futures zijn overeenkomsten die tegen een specifieke prijs en op een specifieke datum in de toekomst moeten worden afgewikkeld en die op diezelfde markten kunnen worden verhandeld. Termijncontracten zijn maatwerkovereenkomsten tussen twee entiteiten die tegen een

vandaag overeengekomen prijs op een specifieke datum in de toekomst worden afgewikkeld. Op geconsolideerd niveau waren valutafutures en valutatermijnovereenkomsten eind 2016 goed voor 100% van de valuta-derivaten (op basis van referentiebedragen per 31 december 2016) in vergelijking met 59% eind 2015. De valutatermijncontracten en -futures betreffen hoofdzakelijk overeenkomsten die het valutarisico op activa die in buitenlandse valuta's luiden af te dekken. De waarde van deze overeenkomsten is gestegen van EUR 1.680 miljoen in 2015 tot EUR 1.927 miljoen in 2016 als gevolg van de grotere positie in bedrijfsleningen die in Amerikaanse dollars luiden. Aan het einde van het jaar 2016 had Ageas geen uitstaande valutaswaps (2015: EUR 1.161 miljoen).

Rentecontracten

De nominale waarde van de rentecontracten daalde van EUR 2.699 miljoen in 2015 naar EUR 1.991 miljoen in 2016, met een marktwaarde van respectievelijk EUR 119 miljoen (nettoactiva) en EUR 56 miljoen (nettoverplichtingen).

Swapcontracten zijn overeenkomsten tussen twee partijen waarin één verzameling kasstromen wordt geruild voor een andere verzameling kasstromen. Betalingen zijn gebaseerd op de nominale waarde van de swap. Ageas gebruikt hoofdzakelijk renteswaps om de kasstromen van ontvangen of betaalde rente te beheersen en (cross) valutaswapcontracten om kasstromen die in buitenlandse valuta's luiden te beheersen (zie 'valutacontracten').

De renteswaps vertegenwoordigen op 31 december 2016 het grootste gedeelte van de rentecontracten (91%) met een nominale waarde van EUR 1.818 miljoen. Op het einde van 2015 bedroeg de nominale waarde 1.864 miljoen (69%).

De optieportefeuille bedroeg EUR 173 miljoen (marktwaarde EUR 0 miljoen) in 2016 en vertegenwoordigt 9% van de rentecontracten. In 2015 bedroeg de optieportefeuille EUR 182 miljoen (7%). De waardedaling is te wijten aan het aflopen van een deel van de optieportefeuille in 2016.

Handelsderivaten

	31 december 2016			31 december 2015		
	Reële waarde		Nominale waarde	Reële waarde		Nominale waarde
	Activa	Passiva		Activa	Passiva	
Vreemde valuta contracten						
Forwards en futures	2,0	60,8	1.926,7	20,5	9,5	1.680,2
Totaal	2,0	60,8	1.926,7	20,5	9,5	1.680,2
Rentecontracten						
Swaps	2,9	12,8	376,1	2,9	21,0	413,6
Opties	0,2		91,0			100,0
Totaal	3,2	12,8	467,1	2,9	21,0	513,6
Effecten/Index contracten						
Opties en warrants		0,5		2,3	1,5	189,5
Totaal		0,5		2,3	1,5	189,5
Overige	2,8		35,2	2,8		24,8
Totaal	8,0	74,1	2.429,0	28,5	32,0	2.408,1
Reële waarden ondersteund door waarneembare marktgegevens	0,2	10,9			10,3	
Reële waarden verkregen door gebruik van een waarderingmodel	7,8	63,2		28,5	21,7	
Totaal	8,0	74,1		28,5	32,0	
Over the counter (OTC)	8,0	74,1	2.429,0	28,4	32,0	2.408,1
Op een beurs verhandeld				0,1		
Totaal	8,0	74,1	2.429,0	28,5	32,0	2.408,1

Hedging derivaten

	31 december 2016			31 december 2015		
	Reële waarde		Nominale waarde	Reële waarde		Nominale waarde
	Activa	Passiva		Activa	Passiva	
Vreemde valuta contracten						
Swaps				11,1	1,7	1.160,9
Totaal				11,1	1,7	1.160,9
Rentecontracten						
Forwards en futures				106,8		652,2
Swaps		43,4	1.441,9	9,5	18,6	1.450,9
Opties	0,1		82,2	0,1		82,2
Totaal	0,1	43,4	1.524,1	116,4	18,6	2.185,3
Effecten/Index contracten						
Forwards en futures	4,3	7,2	97,4	6,4	1,9	129,5
Totaal	4,3	7,2	97,4	6,4	1,9	129,5
Totaal	4,4	50,6	1.621,5	133,9	22,2	3.475,7
Reële waarden ondersteund door waarneembare marktgegevens	4,3	36,6		22,7	1,9	
Reële waarden op basis van een waarderingmodel	0,1	14,0		111,2	20,3	
Totaal	4,4	50,6		133,9	22,2	
Over the counter (OTC)	4,4	50,6	1.621,5	133,9	22,2	3.475,7
Totaal	4,4	50,6	1.621,5	133,9	22,2	3.475,7

Derivaten worden gewaardeerd op niveau 2 (waarneembare marktgegevens in actieve markten).

30

Toezeggingen

Ontvangen en gedane toezeggingen waren per 31 december als volgt.

Verplichtingen	2016	2015
Ontvangen verplichtingen		
Kredietlijnen	526,6	520,2
Onderpand & garanties ontvangen	4.919,5	4.287,6
Overige niet in de balans gewaardeerde rechten		2,4
Totaal ontvangen	5.446,1	4.810,2
Verstreckte verplichtingen		
Garanties, Financieel en Prestatie Gerelateerde Kredietbrieven	91,4	39,6
<i>Totaal kredietlijnen</i>	<i>1.468,5</i>	<i>1.178,6</i>
<i>Gebruikt</i>	<i>-618,3</i>	<i>-469,3</i>
Beschikbaar	850,2	709,3
Onderpand & garanties verstrekt	1.695,4	1.597,8
In bewaring gegeven activa en vorderingen	724,2	100,0
Kapitaal rechten en verplichtingen	243,1	69,9
Overige niet in de balans gewaardeerde verplichtingen	884,2	1.146,7
Totaal verstrekt	4.488,5	3.663,3

Het merendeel van de ontvangen toezeggingen bestaat uit ontvangen onderpand en garanties, vooral van klanten ontvangen onderpand op woninghypotheken en in mindere mate ook commerciële leningen en leningen aan polishouders.

Gedane toezeggingen bestaan voor het overgrote deel uit gegeven onderpand en garanties (EUR 1.695 miljoen), in verband met terug-

koopovereenkomsten, toevertrouwde middelen en vorderingen (EUR 724 miljoen) en verstrekte kredietlijnen.

Andere niet in de balans gewaardeerde toezeggingen op 31 december 2016 omvatten voor EUR 58 miljoen uitstaande kredietaanbiedingen (31 december 2015: EUR 298 miljoen) en voor EUR 749 miljoen aan vastgoedtoezeggingen (31 december 2015: EUR 788 miljoen).

31

Reële waarde van Financiële activa en verplichtingen

In de volgende tabel zijn de boekwaarde en de reële waarde weergegeven van de financiële activa en verplichtingen die in de geconsolideerde balans van Ageas niet tegen reële waarde zijn gewaardeerd. De verplichtingen worden tegen geamortiseerde kosten aangehouden.

De tabel beschrijft de gebruikte methodes voor de bepaling van de reële waarde van de financiële instrumenten.

	Niveau	2016		2015	
		Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde
Activa					
Geldmiddelen en kasequivalenten	2	2.180,9	2.180,9	2.394,3	2.394,3
Tot einde looptijd gehouden financiële beleggingen	1 / 3	4.715,3	7.120,9	4.802,1	6.828,1
Vorderingen	2	8.685,0	9.357,6	7.286,3	7.811,3
Herverzekering en overige vorderingen	2	2.192,3	2.192,3	2.013,9	2.013,9
Totaal financiële activa		17.773,5	20.851,7	16.496,6	19.047,6
Verplichtingen					
Achtergestelde schulden	2	2.322,7	2.360,0	2.380,4	2.387,2
Schulden	2	2.462,0	2.461,2	2.497,0	2.495,9
Overige financieringen	2	33,8	33,8	290,5	289,2
Totaal financiële verplichtingen		4.818,5	4.855,0	5.167,9	5.172,3

De reële waarde is de waarde waartegen een actief kan worden verhandeld, een verplichting kan worden afgewikkeld of een eigenvermogeninstrument kan worden toegekend tussen ter zake goed geïnformeerde, tot markttransactie bereidwillige partijen.

Ageas hanteert de volgende methoden voor de bepaling van de reële waarde:

- genoteerde prijzen (niet gecorrigeerd) in een actieve markt;
- waarderingstechnieken op basis van in de markt waarneembare gegevens;
- waarderingstechnieken niet op basis van in de markt waarneembare gegevens;
- kostprijs.

Indien een financieel instrument wordt verhandeld in een actieve en liquide markt is de genoteerde prijs of waarde de beste indicator voor de reële waarde. Die reële waarde wordt niet gecorrigeerd voor een groot pakket aandelen, tenzij er een bindende afspraak is gemaakt om de aandelen te verkopen tegen een andere prijs dan de marktprijs. De meest geschikte marktprijs voor een actief in bezit of een uit te geven passief is de huidige biedprijs, en voor een aan te kopen

actief of een passief in bezit, de laatprijs. Middenkoersen worden gebruikt als basis voor het bepalen van de reële waarde van activa en verplichtingen met tegengestelde marktrisico's.

Als er geen marktprijs op een actieve markt beschikbaar is, wordt de reële waarde berekend op basis van de contante waarde-methode of andere waarderingmethoden gebaseerd op waarneembare marktgegevens op de verslagdatum. Als er een waarderingmethode gebruikelijk is in de markt om de prijs van een instrument te bepalen en van deze methode is aangetoond dat deze waardering een betrouwbare schatting oplevert van de prijs bij een daadwerkelijke markttransactie, dan gebruikt Ageas deze methode.

Algemeen aanvaarde methoden voor waardering in de financiële markt zijn recente markttransacties, het contante waardemodel en optiewaarderingsmodellen. Een geaccepteerde waarderingmethode houdt rekening met alle factoren die marktpartijen voor de prijsvorming belangrijk achten. Deze methode dient tevens consistent te zijn met algemeen aanvaarde economische modellen voor de waardering van financiële instrumenten.

De basisprincipes voor het bepalen van de reële waarde zijn:

- het maximaliseren van marktinvoeden en het minimaliseren van interne schattingen en ramingen;
- aanpassing van de schattingsmethode (waarderingmethode) alleen als er een verbetering van de waardering kan worden aangetoond of als de verandering noodzakelijk is vanwege de beschikbaarheid van informatie.

De reële waarde die getoond wordt, is de 'clean fair value' (de totale reële waarde ('dirty' fair value) exclusief opgelopen rente). Opgelopen rente wordt apart verantwoord.

De gebruikte methoden en hypothesen om de reële waarde te bepalen, zijn grotendeels afhankelijk van het feit of het instrument verhandeld wordt op een financiële markt en welke informatie gebruikt kan worden in de waarderingmodellen. Hierna wordt een samenvatting gegeven van de verschillende financiële instrumenten met de gehanteerde reële waarderingmethode.

- (I) De reële waarde van voor verkoop beschikbare effecten en van effecten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening wordt bepaald aan de hand van marktprijzen van actieve markten. Indien geen genoteerde prijzen in een actieve markt beschikbaar zijn, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van contante-waardeberekeningen. Disconteringsfactoren worden hierbij gebaseerd op een swapcurve, plus een spread die de risicokenmerken van het instrument uitdrukt. De reële waarde van tot de vervaldag aangehouden effecten (alleen nodig voor informatieverrijking) worden op dezelfde wijze bepaald.
- (II) De reële waarde van derivaten wordt verkregen uit actieve markten of wordt, indien van toepassing, bepaald met behulp van contante-waardeberekeningen en optie-waarderingmodellen.
- (III) De reële waarde voor niet-beursgenoteerde private equity-beleggingen wordt geschat aan de hand van de toepasselijke marktvergelijkingfactoren (bijvoorbeeld koers/winstverhouding of koers/kasstroomverhouding) om de specifieke omstandigheden van de emittent uit te drukken.
- (IV) De reële waarde van leningen wordt bepaald met behulp van modellen voor contante-waardeberekeningen, op basis van de huidige marginale rentevoet die Ageas hanteert voor leningen van hetzelfde type. Voor leningen met een variabele rente die frequent wijzigen en geen aanwijsbare wijziging van het kredietrisico vertonen, benadert de reële waarde de boekwaarde. Voor het waarderen van in leningen opgenomen rentevoetpla-

fonds en vooruitbetalingsopties en die in overeenstemming met IFRS separaat worden verantwoord, worden optie-waarderingmodellen gebruikt.

- (V) Verbintenissen en garanties die niet uit de balans blijken, worden verantwoord tegen reële waarde op basis van vergoedingen die worden berekend bij soortgelijke overeenkomsten, waarbij rekening wordt gehouden met de overige voorwaarden van de overeenkomsten en de kredietwaardigheid van de tegenpartijen.

We verwijzen naar noot 11, 12 en 17 voor meer informatie over niveau 3-waardering in de balans.

Niet-beursgenoteerde financiële instrumenten worden vaak verhandeld op over-the-counter (OTC) markten waar de marktprijzen verkrijgbaar zijn via handelaren of andere bemiddelaars.

Vanuit verschillende bronnen zijn beursnoteringen verkrijgbaar voor een aantal financiële instrumenten die geregeld worden verhandeld op een OTC-markt. De financiële pers, verschillende beurspublicaties en informatie van individuele marketmakers zijn voorbeelden van deze bronnen.

Genoteerde marktprijzen zijn de meest betrouwbare reële waarden voor op de beurs verhandelbare derivaten. Voor niet-beursgenoteerde derivaten is de reële waarde die waarde die gerealiseerd kan worden door beëindiging of afwikkeling van het derivaat.

Gangbare methoden voor de waardering van een renteswap hanteren een vergelijking van het rendement (de rentecurve) van de swap met het huidige marktrendement. De rentecurve van de swap wordt afgeleid van de genoteerde swaprendementen. Voor gangbare renteswaps zijn over het algemeen aan- en verkoopkoersen beschikbaar voor partijen waarvan de effecten 'investment grade' zijn.

Factoren die van invloed zijn op de waardering van de individuele derivaten zijn onder andere het kredietrisico van de tegenpartij en de complexiteit van het derivaat. Wanneer deze factoren afwijken van de basisfactoren zal overwogen worden of een aanpassing van de genoteerde prijs noodzakelijk is.

Aangezien de FRESH niet vervroegd kunnen worden terugbetaald en enkel kunnen worden terugbetaald door middel van een uitwisseling van aandelen, is de reële waarde van de FRESH gelijk aan het nominale bedrag.

De berekening van de reële waarde van financiële instrumenten die niet actief worden verhandeld op financiële markten, kan als volgt worden samengevat.

Type instrument	Producten Ageas	Reële waarde berekening
Instrumenten zonder vaste looptijd	Zichtrekeningen (rekeningen-courant) spaarrekeningen, etc.	Nominale waarde.
Instrumenten zonder derivaatchtige elementen	Lineaire kredieten, deposito's, etc.	Contante waardeberekening; het disconteringspercentage is de rentecurve van de swap plus een marge (activa) of swap rente curve min een marge (passiva); de marge is gebaseerd op de gerealiseerde commerciële marge berekend op basis van het gemiddelde aan nieuwe productie van de laatste drie maanden.
Instrumenten met derivaatchtige elementen	Hypotheek en andere instrumenten met derivaatchtige elementen	Het product wordt gesplitst in enerzijds een lineair (zonder derivaat) deel dat gewaardeerd wordt middels de contante waardeberekening, anderzijds wordt het derivaat gewaardeerd middels een optie-waarderingsmethode.
Achtergestelde schulden en gerelateerde vorderingen	Achtergestelde schulden	Waardering is gebaseerd op noteringen van handelaren in een inactieve markt (niveau 3).
Private equity	Private equity en niet-beursgenoteerde deelnemingen	In het algemeen gebaseerd op de richtlijnen van de European Venture Capital Association, gebruik makend van onder meer de ratio's bedrijfswaarde/EBITDA, koers/cashflow en koers/winst etc.
Preferente aandelen (niet-genoteerd)	Preferente aandelen	Als het aandeel wordt geclassificeerd als vreemd vermogen wordt de contantewaardemethode gebruikt.

Ageas heeft een beleid geformuleerd om de onzekerheden met betrekking tot de berekening van reële waarde door middel van waarderingsmethoden en interne modellen te kunnen kwantificeren en bewaken. Gerelateerde onzekerheden worden benoemd in het modelrisicoconcept.

Modelrisico ontstaat wanneer de productwaarderingsmethode die gehanteerd wordt nog niet is gestandaardiseerd, of wanneer gebruik wordt gemaakt van inputgegevens die niet rechtstreeks in de markt zichtbaar zijn, maar op aannames zijn gebaseerd.

De ontwikkeling van nieuwe, geavanceerde producten in de markt heeft geleid tot de ontwikkeling van wiskundige modellen waarmee deze producten kunnen worden gewaardeerd. Deze modellen repliceren het complexe patroon van de functie van een optie op basis

van aannames over het stochastische gedrag van de onderliggende variabelen, numerieke algoritmen en andere theoretische benaderingen die nodig zijn om de complexiteit van het financiële instrument na te bootsen.

Voorts zijn de onderliggende hypothesen van een model afhankelijk van de algemene marktomstandigheden (specifieke rentestanden, volatiliteit etc.) op het moment van ontwikkeling van het model. Er bestaat geen garantie dat het model nog steeds de juiste resultaten weergeeft wanneer marktcondities radicaal veranderen.

Eventuele modelonzekerheden worden zo precies mogelijk gekwantificeerd. Dit vormt de basis voor de aanpassing van de reële-waardeberekening door de waarderingsmethoden en interne modellen.

Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening

32

Verzekeringspremies

Hieronder volgt een overzicht van de samenstelling van de bruto en netto verdiende premies van het verzekeringsbedrijf voor het jaar eindigend op 31 december.

	2016	2015
Bruto premie-inkomen Leven	6.268,5	6.369,2
Bruto premie-inkomen Niet-leven	4.342,2	4.297,5
Algemene Rekening en eliminaties	- 0,3	- 0,2
Totaal bruto premie-inkomen	10.610,4	10.666,5

	2016	2015
Netto premies Leven	4.889,3	4.995,3
Netto premies Niet-leven	4.112,3	4.037,6
Algemene Rekening en eliminaties	- 0,3	3,0
Totaal netto premies	9.001,3	9.035,9

Leven

In de onderstaande tabel worden de bruto premie-inkomsten Leven weergegeven per 31 december.

	2016	2015
Unit-linked contracten		
Geboekte eenmalige premies	116,6	139,7
Geboekte periodieke premies	83,2	95,1
Totaal unit-linked contracten	199,8	234,8
Niet unit-linked contracten		
Geboekte eenmalige premies	269,3	310,3
Geboekte periodieke premies	833,8	800,0
<i>Totaal collectief</i>	<i>1.103,1</i>	<i>1.110,3</i>
Geboekte eenmalige premies	352,1	426,3
Geboekte periodieke premies	578,8	807,2
<i>Totaal individueel</i>	<i>930,9</i>	<i>1.233,5</i>
Totaal niet unit-linked contracten	2.034,0	2.343,8
Beleggingscontracten met DPF		
Geboekte eenmalige premies	2.249,4	2.059,5
Geboekte periodieke premies	451,6	423,2
Totaal beleggingscontracten met DPF	2.701,0	2.482,7
Geboekte premies Leven	4.934,8	5.061,3
Geboekte eenmalige premies	1.270,6	1.160,1
Geboekte periodieke premies	63,1	147,8
Premies inzake beleggingscontracten zonder DPF	1.333,7	1.307,9
Bruto premie-inkomen Leven	6.268,5	6.369,2

Het bruto premie-inkomen Leven bestaat uit de bruto ontvangen premies van de verzekeringsmaatschappijen voor uitgegeven verzekerings- en beleggingscontracten. Het premie-inkomen van verzekeringscontracten en van beleggingscontracten met DPF wordt verantwoord in de resultatenrekening. De premie-instroom van beleggingscontracten zonder DPF, met name unit-linked contracten, wordt - na aftrek van commissies - direct verantwoord als verplichting (deposit accounting). Commissies worden in de resultatenrekening verantwoord als commissiebaten.

	2016	2015
Bruto premies Leven	4.934,8	5.061,3
Uitgaande herverzekeringpremies	- 45,5	- 66,0
Netto premies Leven	4.889,3	4.995,3

Niet-leven

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de opbouw van de nettopremies Niet-leven per 31 december. De verzekeringspremies voor auto, brand en overige zijn samengevoegd onder Overige Niet-leven.

2016	Ongevallen en	Overige	Totaal
	Ziekte	Niet-leven	
Bruto geboekte premies	867,3	3.474,9	4.342,2
Wijziging in niet-verdiende premies, bruto	- 2,0	- 7,7	- 9,7
Bruto verdiende premies	865,3	3.467,2	4.332,5
Uitgaande herverzekeringpremies	- 32,0	- 183,7	- 215,7
Aandeel herverzekeraars in niet-verdiende premies	4,7	- 9,2	- 4,5
Netto verdiende premies Niet-leven	838,0	3.274,3	4.112,3

2015	Ongevallen en	Overige	Totaal
	Ziekte	Niet-leven	
Bruto geboekte premies	843,7	3.453,8	4.297,5
Wijziging in niet-verdiende premies, bruto	- 3,7	- 27,3	- 31,0
Bruto verdiende premies	840,0	3.426,5	4.266,5
Uitgaande herverzekeringpremies	- 31,7	- 198,6	- 230,3
Aandeel herverzekeraars in niet-verdiende premies	2,9	- 1,5	1,4
Netto verdiende premies Niet-leven	811,2	3.226,4	4.037,6

De verdeling van de ontvangen nettopremies Niet-leven per verzekeringssegment is als volgt.

2016	Ongevallen en	Overige	Totaal
	Ziekte	Niet-leven	
België	471,5	1.364,6	1.836,1
VK	38,5	1.559,9	1.598,4
Continentaal Europa	327,7	336,0	663,7
Herverzekering	0,3	13,8	14,1
Netto verdiende premies Niet-leven	838,0	3.274,3	4.112,3

2015	Ongevallen en	Overige	Totaal
	Ziekte	Niet-leven	
België	484,2	1.348,2	1.832,4
VK	71,8	1.679,3	1.751,1
Continentaal Europa	255,2	198,9	454,1
Netto verdiende premies Niet-leven	811,2	3.226,4	4.037,6

33

**Rentebaten, dividend en
overige beleggingsbaten**

De onderstaande tabel geeft een specificatie van de rentebaten, dividend en de overige beleggingsbaten per 31 december.

	2016	2015
Rentebaten		
Rentebaten op kas en kasequivalenten	3,5	3,3
Rentebaten uit vorderingen op banken	17,3	16,5
Rentebaten op beleggingen	1.921,2	2.036,6
Rentebaten uit vorderingen op klanten	210,8	193,1
Rentebaten uit derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	- 1,7	0,6
Overige rentebaten	13,3	31,8
Totaal rentebaten	2.164,4	2.281,9
Dividenden op aandelen	136,2	112,2
Huurbaten uit vastgoedbelegging	237,9	227,1
Opbrengsten parkeergarage	349,0	340,1
Overige baten op beleggingen	51,2	47,2
Rentebaten, dividenden en overige beleggingsbaten	2.938,7	3.008,5

34

Resultaat op verkoop en herwaarderingen

De onderstaande tabel geeft een specificatie van het resultaat op verkoop en herwaarderingen voor het jaar eindigend op 31 december.

	2016	2015
Obligaties aangehouden voor verkoop	98,8	56,9
Aandelen aangehouden voor verkoop	22,2	131,7
Financiële instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden	- 15,3	- 24,2
Vastgoedbeleggingen	38,1	36,3
Gerealiseerde winst (verlies) op de verkoop van aandelen van dochtermaatschappijen en deelnemingen	495,7	0,3
Beleggingen in deelnemingen	0,3	- 0,3
Materiële vaste activa	2,1	- 0,1
Activa en verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1,5	- 0,5
Afdekkingsresultaten	3,8	- 10,7
Overige	- 1,5	2,6
Totaal resultaat op verkoop en herwaarderingen	645,7	192,0

De initiële waardering van derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden is de aanschafprijs van het financiële instrument, inclusief met de aanschaf gepaard gaande transactiekosten. Na de initiële waardering vindt waardering plaats tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

Alle wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen die worden gehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening worden hierboven verantwoord. Inbegrepen zijn zowel ongerealiseerde winsten en verliezen door herwaardering als gerealiseerde winsten en verliezen bij het verkopen van activa of het voldoen van verplichtingen.

De resultaten van afdekking bevatten de wijzigingen in de reële waarde die kunnen worden toegewezen aan het afgedekte risico, in de meeste gevallen het renterisico, van afgedekte activa en verplichtingen en de wijziging in reële waarde van de afdekkingsinstrumenten.

De gerealiseerde winst van EUR 0,5 miljard op de verkoop van aandelen van dochtermaatschappijen en deelnemingen in 2016 heeft voornamelijk betrekking op de verkoop van de Levensverzekeringsactiviteit in Hongkong en wordt in meer detail toegelicht in noot 3 Overnames en desinvesteringen.

35

Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten

De baten inzake unit-linked contracten zijn als volgt.

	2016	2015
(On)gerealiseerde winsten / (verliezen) - verzekeringscontracten	69,2	84,1
(On)gerealiseerde winsten / (verliezen) - beleggingscontracten	127,3	132,4
(On)gerealiseerde winsten / (verliezen)	196,5	216,5
Beleggingsbaten - verzekeringscontracten	6,4	3,8
Beleggingsbaten - beleggingscontracten	222,8	244,4
Beleggingsbaten	229,2	248,2
Totaal baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	425,7	464,7

36

Aandeel in het resultaat van deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van deelnemingen per 31 december wordt hieronder voor de belangrijkste deelnemingen toegelicht.

2016	Totale baten (100% belang)	Totale lasten (100% belang)	Netto baten (100% belang)	% Ageas belang	Aandeel in het resultaat van deelnemingen (Ageas deel)
Taiping Holdings	14.378,5	- 13.953,0	425,5	20,0% - 24,9%	105,5
Muang Thai Group Holding	3.024,1	- 2.784,4	239,7	7,8% - 30,9%	70,2
Mayban Ageas Holding Berhad	1.339,2	- 1.209,5	129,7	31,0%	40,1
Cardif Lux Vie	3.618,5	- 3.589,9	28,6	33,3%	9,6
DTHP	112,6	- 101,4	11,2	33,0%	3,7
Tesco Insurance Ltd	487,1	- 528,5	- 41,4	50,1%	- 20,7
East West Ageas Life	5,6	- 17,4	- 11,8	50,0%	- 5,8
Evergreen	21,9	- 5,8	16,1	35,7%	5,7
Predirec	3,8	- 0,2	3,6	29,4%	1,1
Royal Park Investments	83,7	- 21,4	62,3	44,7%	27,9
Aksigorta	362,8	- 341,7	21,1	36,0%	7,6
IDBI Federal Life Insurance	231,0	- 230,8	0,2	26,0%	0,1
MB Ageas Life JSC	0,7	- 1,3	- 0,6	32,0%	- 0,2
Overige					5,0
Totaal aandeel in het resultaat van deelnemingen					249,8

2015	Totale baten (100% belang)	Totale lasten (100% belang)	Netto baten (100% belang)	% Ageas belang	Aandeel in het resultaat van deelnemingen (Ageas deel)
Taiping Holdings	14.143,6	- 13.479,4	664,2	20,0% - 24,9%	165,3
Muang Thai Group Holding	2.721,3	- 2.520,5	200,8	7,8% - 30,9%	58,9
Mayban Ageas Holding Berhad	1.182,8	- 1.110,3	72,5	31,0%	22,4
Cardif Lux Vie	3.038,5	- 2.992,5	46,0	33,3%	15,3
DTHP	60,7	- 80,9	- 20,2	33,0%	- 6,7
Tesco Insurance Ltd	573,4	- 573,7	- 0,3	50,1%	- 0,2
East West Ageas Life		- 3,1	- 3,1	25,0%	- 0,8
Evergreen	17,3	- 11,4	5,9	35,7%	2,1
Predirec	3,1	- 0,9	2,2	29,5%	0,6
Royal Park Investments	56,7	- 16,1	40,6	44,7%	18,2
Aksigorta	387,9	- 394,1	- 6,2	36,0%	- 2,2
IDBI Federal Life Insurance	221,3	- 212,7	8,6	26,0%	2,2
Overige					11,0
Totaal aandeel in het resultaat van deelnemingen					286,1

37

Commissiebaten

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de commissiebaten per 31 december.

	2016	2015
Commissiebaten		
Herverzekeringscommissies	29,9	41,2
Verzekeringen en beleggingen	142,6	205,2
Vermogensbeheer	31,0	31,8
Garantie- en bereidstellingcommissies	1,3	3,7
Overige servicevergoedingen	166,0	153,3
Totaal commissiebaten	370,8	435,2

De regel 'Overige servicevergoedingen' heeft voornamelijk betrekking op vergoedingen ontvangen van Ageas makelaars voor de verkoop van verzekeringspolissen aan derde partijen.

38

Overige baten

De overige baten per 31 december bestaan uit de volgende componenten.

	2016	2015
Overige baten		
Opbrengsten uit verkoop van voor verkoop aangehouden vastgoed	41,6	24,9
Teruggave van personeels- en overige kosten van derde partijen	48,3	54,8
Overige	109,5	150,1
Totaal overige baten	199,4	229,8

De regel 'Overige' bevat met name de doorfacturering van servicekosten in verband huuractiviteiten en de teruggave van personeels- en overige kosten van derde partijen.

39

Schadelasten en uitkeringen

De opbouw van de schadelasten en uitkeringen, na herverzekering, zoals per 31 december verantwoord in de resultatenrekening is als volgt.

	2016	2015
Levensverzekeringen	5.852,5	5.952,5
Niet-levensverzekeringen	2.808,0	2.551,5
Algemene Rekening en eliminaties	- 0,8	3,5
Totaal schadelasten en uitkeringen, netto	8.659,7	8.507,5

De volgende tabel toont de netto schadelasten en uitkeringen Leven, na herverzekering.

	2016	2015
Uitkeringen en afkopen, bruto	4.448,3	5.477,5
Wijzigingen in verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten, bruto	1.422,3	508,2
Totaal schadelasten en uitkeringen Leven, bruto	5.870,6	5.985,7
Aandeel herverzekeraars in schadelasten en uitkeringen	- 18,1	- 33,2
Totaal schadelasten en uitkeringen Leven, netto	5.852,5	5.952,5

De volgende tabel toont de netto schadelasten en uitkeringen Niet-leven, na herverzekering.

	2016	2015
Schaden, bruto	2.649,4	2.528,7
Wijzigingen in verplichtingen inzake verzekeringscontracten, bruto	314,9	92,1
Totaal schadelasten en uitkeringen Niet-leven, bruto	2.964,3	2.620,8
Aandeel herverzekeraars in betaalde schaden	- 83,0	- 103,7
Aandeel herverzekeraars in wijziging in verplichtingen inzake verzekeringscontracten	- 73,3	34,4
Totaal schadelasten en uitkeringen Niet-leven, netto	2.808,0	2.551,5

40

Financieringslasten

De onderstaande tabel toont de financieringslasten naar product per 31 december.

	2016	2015
Financieringslasten		
Schuldbewijzen		0,1
Achtergestelde schulden	75,0	80,9
Leningen	24,7	22,6
Overige financieringen	11,6	13,5
Derivaten	8,1	6,5
Overige schulden	47,8	43,4
Totaal financieringslasten	167,2	167,0

41

Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen

De wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen per 31 december kunnen als volgt worden gespecificeerd.

	2016	2015
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen op:		
Beleggingen in obligaties	1,2	4,5
Beleggingen in aandelen en overige beleggingen	56,8	65,4
Vastgoedbeleggingen	1,1	3,9
Leningen	1,3	2,0
Herverzekering en overige vorderingen	- 2,6	
Materiële vaste activa	- 1,4	0,5
Goodwill en overige immateriële vaste activa	2,1	2,8
Beleggingen in deelnemingen	6,1	
Overlopende rente en overige activa	0,1	0,5
Totaal wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	64,7	79,6

42

Commissielasten

De samenstelling van de commissielasten per 31 december is als volgt.

	2016	2015
Commissielasten		
Effecten	1,1	1,1
Tussenpersonen	1.138,4	1.196,6
Vermogensbeheer	16,0	16,2
Bewaarneming	4,3	6,3
Overige commissielasten	17,5	53,2
Totaal commissielasten	1.177,3	1.273,4

43

Personeelskosten

De personeelskosten zijn per 31 december als volgt te specificeren.

	2016	2015
Personeelskosten		
Salarissen	603,1	623,5
Sociale zekerheidslasten	127,4	128,1
Lasten pensioenregelingen op basis van pensioenregelingen met vaste toezeggingen	44,8	18,5
Lasten pensioenregelingen op basis van beschikbare premies	14,5	26,8
Op aandelen gebaseerde beloning	5,5	3,4
Overige	50,7	46,4
Totaal personeelskosten	846,0	846,7

'Overige' is inclusief de kosten van de vertrekregelingen, herstructureringskosten en niet-monetaire voordelen voor personeel zoals lease-auto's, onkosten en verzekeringspremies.

In noot 7 sectie 7.1 Personeelsvergoedingen is nadere informatie te vinden over de personele vergoedingen na dienstverband en andere langetermijnpersoneelsbeloningen, waaronder pensioenkosten uit hoofde van pensioenregelingen met vaste toezeggingen en pensioenregelingen op basis van beschikbare premies.

Overige lasten

De overige lasten kunnen per 31 december als volgt worden gespecificeerd.

	2016	2015
Afschrijving van materiële vaste activa		
Gebouwen voor eigen gebruik	37,0	34,5
Verbeteringen aan gehuurde objecten	6,0	6,0
Vastgoedbeleggingen	95,1	88,0
Bedrijfsmiddelen	36,2	38,9
Afschrijving van immateriële vaste activa		
Gekochte software	12,6	12,1
Zelf ontwikkelde software	3,6	1,8
'Value of business acquired' (VOBA)	24,2	35,5
Overige immateriële vaste activa	18,9	23,4
Overige		
Lasten op operationele lease en gerelateerde lasten	54,3	42,3
Operationele en overige directe kosten verbandhoudend met vastgoedbeleggingen	55,3	53,4
Operationele en overige directe kosten verbandhoudend met vastgoed voor eigen gebruik	191,9	186,6
Advieskosten	146,1	131,2
Geactiveerde overlopende acquisitiekosten	- 427,6	- 410,5
Afschrijving overlopende acquisitiekosten	397,3	389,0
Marketing en public relations	69,3	78,1
IT-kosten	138,0	140,2
Onderhouds- en reparatiekosten	21,9	17,2
Kostprijs van vastgoed aangehouden voor verkoop	40,4	25,0
Overige	262,6	222,9
Totaal overige lasten	1.183,1	1.115,6

De regel 'operationele en overige directe kosten verbandhoudend met vastgoedbeleggingen/ vastgoed voor eigen gebruik' wordt deels gecompenseerd door inkomsten zoals verwerkt in noot 38 overige baten.

Onder de post 'overige' valt in 2016 en 2015 reis- en verblijfkosten, porto, telefonie, uitzendkrachten en opleidingskosten van personeel.

44.1 Accountantskosten

Onder de post 'advieskosten' vallen de aan de accountants van Ageas betaalde vergoedingen. Deze zijn voor 2016 en 2015 als volgt samengesteld:

- accountantskosten: hierbij zijn inbegrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en), de beoordeling van het tussentijds financieel verslag en de beoordeling van het Embedded value rapport;
- controle gerelateerde kosten: hierbij zijn inbegrepen vergoedingen voor werkzaamheden verricht in het kader van prospectussen, vergoedingen voor bijzondere controles en advisering die geen verband houdt met statutaire controles;
- vergoedingen voor belastingadviezen;
- overige niet-controle gerelateerde vergoedingen: dit betreft onder meer kosten van ondersteuning en advisering.

De accountantsvergoedingen zijn als volgt te specificeren per 31 december.

	2016		2015	
	statutaire accountants	Overige Ageas accountants	Ageas statutaire accountants	Overige Ageas accountants
Accountantskosten	4,6	1,3	5,6	0,9
Controle-gerelateerde kosten	0,8	0,1	0,4	
Belastingadvieskosten	0,2		0,1	
Overige niet-controlegerelateerde kosten	0,2	0,2	0,3	0,4
Totaal	5,8	1,6	6,4	1,3

45

Belastingen op de winst

De details van de winstbelastingen per 31 december zijn hieronder weergegeven.

	2016	2015
Belasting over het boekjaar	263,2	294,1
Aanpassing belastingen voorgaande jaren	0,8	- 5,5
Voorheen niet erkende belastingverliezen, belastingfaciliteiten en overige tijdelijke verschillen die uitgestelde winstbelastingen verhogen (verminderen)	0,7	- 0,2
Totaal actuele belastinglast	264,7	288,4
Uitgestelde belastingen van het boekjaar	- 15,8	- 40,5
Invloed belastingtariefwijzigingen op uitgestelde belastingen	1,3	
Uitgestelde belastingen voortvloeiend uit de afschrijving of de (afboeking) van een afschrijving van een uitgestelde belastingvordering	3,3	- 8,4
Voorheen niet erkende belastingverliezen, belastingverminderingen en overige tijdelijke verschillen die uitgestelde winstbelastingen verminderen	- 41,6	- 13,5
Totaal uitgestelde belastinglasten	- 52,8	- 62,4
Totaal belastingen	211,9	226,0

Hieronder volgt een afstemming van de verwachte winstbelastingen op de feitelijke winstbelastingen. Vanwege de consolidatie van de financiële verslaggeving door de Belgische topholding ageas SA/NV, wordt als belastingpercentage voor de groep het geldend belastingpercentage voor vennootschapsbelasting in België gehanteerd. Afwijkingen tussen de verwachte winstbelastingen en de feitelijke

winstbelastingen in de verschillende rechtsgebieden waar de Ageas Groep actief is en die het gevolg zijn van lokale belastingwetten en –regels, worden opgenomen tegen de van toepassing zijnde lokale belastingpercentages en kunnen worden onderverdeeld in de volgende categorieën.

	2016	2015
Resultaat voor belastingen	434,7	1.165,6
Toepasselijk belastingpercentage voor de groep	33,99%	33,99%
Verwachte winstbelastingen	147,7	396,2
<i>Stijging (daling) tegen lokale belastingen als gevolg van:</i>		
Fiscaal vrijgestelde inkomsten (inclusief dividend en vermogenswinsten)	- 146,1	- 37,5
Bijzondere waardevermindering van goodwill		0,9
Aandeel in nettoresultaat van deelnemingen en joint ventures	- 65,5	- 71,8
Niet-afrekbare posten	20,9	19,9
Voorheen niet opgenomen belastingverliezen en tijdelijke verschillen	- 44,9	- 25,3
Waardevermindering en terugname van waardevermindering van uitgestelde belastingvorderingen, inclusief niet-verrekenbaar geachte belastingverliezen van het huidig jaar	313,0	- 1,0
Invloed van wijziging belastingtarief op tijdelijke verschillen	1,3	1,1
Invloed van afwijkende buitenlandse belastingtarieven	- 30,1	- 48,2
Aanpassingen voor actuele en uitgestelde belastingen van voorgaande jaren	4,5	- 5,5
Uitgestelde belastingen op investeringen in dochterondernemingen, deelnemingen en Joint Ventures	16,6	18,7
Notionele interest aftrek	- 12,4	- 16,8
Lokale winstbelasting (staat/stad/regio/gemeente)	- 0,3	1,6
Overige	7,2	- 6,3
Werkelijke winstbelastingen	211,9	226,0

**Toelichting op de
transacties niet
opgenomen op de
geconsolideerde balans**

46

Voorwaardelijke verplichtingen

46.1 Voorwaardelijke verplichtingen gerelateerd aan gerechtelijke procedures

De Ageas Groep is, zoals vele andere financiële groepen, gedaagde in een aantal vorderingen, geschillen en rechtszaken die een gevolg zijn van de normale bedrijfsvoering.

Bovendien, als gevolg van de gebeurtenissen en ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden met betrekking tot de voormalige Fortis-groep tussen mei 2007 en oktober 2008 (zoals acquisitie van delen van ABN AMRO en kapitaalverhoging in september/oktober 2007, aankondiging van het solvabiliteitsplan in juni 2008, desinvestering van de bankactiviteiten en de Nederlandse verzekeringsactiviteiten in september/oktober 2008) is Ageas betrokken of kan het worden betrokken bij een aantal gerechtelijke procedures en een strafrechtelijke procedure in België.

Ageas ontkent dat het foutief gehandeld zou hebben en zal elke aantijging voor de rechtbank betwisten. Als deze juridische acties succesvol zouden blijken, zouden zij een grote impact kunnen hebben op de financiële situatie van Ageas. Op dit moment zijn die gevolgen evenwel niet kwantificeerbaar.

Op 14 maart 2016 kondigde Ageas een schikking aan met verscheidene claimantenorganisaties die aandeelhouders vertegenwoordigen in collectieve procedures voor de Belgische en Nederlandse rechtbanken (de "Schikking"). Op 23 mei 2016 hebben de partijen bij de Schikking, Ageas, Deminor, Stichting FortisEffect, Stichting Investor Claims Against Fortis, VEB en Stichting FORsettlement, het Gerechtshof Amsterdam verzocht de Schikking bindend te verklaren voor alle in aanmerking komende Fortis aandeelhouders die niet binnen een bepaalde periode opteren voor een opt-out, overeenkomstig de Nederlandse Wet voor Collectieve Afwikkeling Massaschade. Ageas heeft ondertussen tevens een overeenkomst bereikt met mr. Arnauts en mr. Lenssens, twee Brusselse advocaten die namens een aantal eisers juridische stappen hebben genomen tegen Ageas, en in 2017 met de Luxemburgse onderneming Archand s.à.r.l. en geassocieerde personen om de Schikking te steunen.

De Schikking wordt pas definitief (i) als het Amsterdams Gerechtshof de Schikking bindend heeft verklaard en (ii) als op het einde van de opt-out periode de overeengekomen opt-out drempel niet is overschreden of als Ageas afstand heeft gedaan van haar recht de Schikking te beëindigen.

I. Procedures gedekt door de Schikking

1. Burgerlijke procedures ingesteld door aandeelhouders of aandeelhoudersverenigingen

Als de Schikking bindend wordt verklaard, zal zij van toepassing zijn op alle civiele procedures vermeld in deze sectie, behalve voor (i) de procedure vermeld in 1.2.1 in de mate dat ze betrekking heeft op feiten na 14 oktober 2008 en (ii) de eisers die tijdig hebben meegedeeld dat ze niet wensen gebonden te zijn door de Schikking (opt out).

Een voorziening van EUR 1 miljard werd geboekt voor de Schikking, met inbegrip van een voorziening van EUR 62 miljoen voor het restrictico, geschat op 5% van het totale schikkingsbedrag (zie noot 26 Voorzieningen).

De partijen bij de Schikking hebben zich ertoe verbonden hun procedures tegen Ageas te schorsen en hebben hun advocaten in die zin geïnstrueerd. Bovendien zijn vanaf de neerlegging van het verzoekschrift bij het Amsterdams Gerechtshof alle procedures in Nederland hieronder vermeld in sectie 1.1 van rechtswege geschorst.

Voormelde partijen hebben zich er tevens toe verbonden hun procedures definitief te beëindigen als de schikking definitief geworden is. Deminor zal zich inspannen om de procedure te beëindigen door de claimanten die zij vertegenwoordigt te verzoeken instructies in die zin te geven overeenkomstig art. 821 Gerechtelijk Wetboek.

Deze procedures in België en Nederland (i) beogen de betaling van een schadevergoeding wegens vermeende misleidende communicatie en/of marktmisbruik waaraan Fortis zich schuldig zou hebben gemaakt tussen mei 2007 en oktober 2008 en/of (ii) houden (in)direct verband met de transacties in september/oktober 2008.

1.1 In Nederland

1.1.1 VEB

Op 19 januari 2011 heeft de VEB ("Vereniging van Effectenbezitters") een collectieve actie ingeleid voor de rechtbank van Amsterdam met het verzoek vast te stellen dat diverse mededelingen door Fortis tussen september 2007 en 3 oktober 2008 een schending van het recht vormden door Fortis, door financiële instellingen die betrokken waren bij de kapitaalverhoging in september/oktober 2007 en/of door sommige voormalige bestuurders en topmanagers van Fortis. De VEB kwalificeert elk van deze overtredingen als een onrechtmatige daad van alle of van sommige verweerders en stelt dat deze verweerders bijgevolg aansprakelijk zijn voor de schade geleden door een ieder die aandelen kocht gedurende de relevante periode. Onder meer beweert VEB (ten aanzien van Fortis, sommige vroegere bestuurders en topmanagers en ten aanzien van de eerder genoemde financiële instellingen) dat de informatie over de positie en de blootstelling van Fortis in relatie tot de 'subprime' situatie in het prospectus van september 2007 voor de kapitaalverhoging die plaatsvond op 9 oktober 2007, onjuist en onvolledig was.

1.1.2 Stichting FortisEffect

Stichting FortisEffect en een aantal personen, vertegenwoordigd door mr. De Gier, hebben voor het Gerechtshof van Amsterdam beroep aangetekend tegen het vonnis van de rechtbank van Amsterdam van 18 mei 2011. Dit vonnis verwierp de collectieve actie van de Stichting tot het ongedig verklaren van de besluiten van de Raad van Bestuur van Fortis in oktober 2008 en de nietigverklaring van de transacties, dan wel de betaling van schadevergoeding als alternatief. Op 29 juli 2014, heeft het Gerechtshof Amsterdam beslist dat de verkoop van de Nederlandse Fortisonderdelen in 2008 onaangetaast blijft. Het Hof oordeelde echter ook dat Fortis in de periode van 29 september tot en met 1 oktober 2008 misleidende en onvolledige informatie verstrekt heeft aan de markt. Het Hof concludeerde dat Ageas de schade die de betrokken aandeelhouders daardoor geleden hebben, moet vergoeden. De omvang van eventuele vergoedingen moet in aparte procedures worden bepaald. Ageas heeft in oktober 2014 bij de Hoge Raad een cassatieberoep ingediend tegen het arrest van het Gerechtshof. Stichting FortisEffect heeft eveneens cassatieberoep aangetekend bij de Hoge Raad, onder meer omdat het Gerechtshof oordeelde dat de communicatie van de Nederlandse Staat niet misleidend was. Vermits de procedure van FortisEffect tegen de Nederlandse Staat niet gedekt is door de Schikking, werd het cassatieberoep tegen de Nederlandse Staat niet geschorst. Op 30 september 2016 verwierp de Hoge Raad het beroep met betrekking tot de communicatie van de Nederlandse Staat.

1.1.3 Stichting Investor Claims Against Fortis (SICAF)

Op 7 juli 2011 heeft de Nederlandse 'Stichting Investor Claims Against Fortis' (SICAF) een procedure ingeleid voor de rechtbank van Utrecht op grond van vermeende misleidende communicatie door Fortis gedurende de periode 2007-2008. Onder meer beweert de Stichting (ten aanzien van Fortis en twee financiële instellingen) dat de informatie over de positie en de blootstelling van Fortis in relatie tot de 'subprime' situatie in het prospectus van september 2007 voor de

kapitaalverhoging die plaatsvond op 9 oktober 2007, onjuist en onvolledig was.

Op 3 augustus 2012 heeft dezelfde Stichting, namens en samen met een aantal geïdentificeerde (voormalige) aandeelhouders, een tweede procedure voor de Rechtbank van Utrecht aangespannen tegen dezelfde partijen en bepaalde voormalige Fortis bestuurders en topmanagers, waarbij schadevergoeding wordt gevorderd. De aantijgingen in deze tweede procedure zijn grotendeels gelijk aan de eerste procedure. Aanvullend beweren de eisers dat Fortis in de periode 2007 en 2008 tekortgeschoten is in haar solvabiliteitsbeleid.

1.1.4 Vorderingen namens individuele aandeelhouders

In een procedure die werd ingeleid door een aantal personen vertegenwoordigd door mr. Bos, oordeelde de rechtbank van Utrecht op 15 februari 2012 dat Fortis en twee medegedaagden (de voormalige CEO en de voormalige financiële topman) misleidende informatie hebben openbaar gemaakt in de periode tussen 22 mei en 26 juni 2008. De rechtbank vonnist verder dat in een afzonderlijke procedure moet worden beoordeeld of de eisers schade hebben geleden en in voorkomend geval, de hoogte ervan moet worden bepaald. In deze context hebben sommige voormalige bestuurders en topmanagers van Fortis de rechter gevraagd de beweerde verplichting van Ageas te erkennen om die personen te vrijwaren tegen schade die zou voortvloeien uit, of verband zou houden met, de juridische procedures tegen hen uit hoofde van de functies die zij binnen de Fortis Groep uitoefenden. Voor het Gerechtshof van Arnhem is beroep aangetekend tegen het vonnis van de rechtbank van Utrecht. In de beroepsprocedure vordert mr. Bos schadevergoeding wegens vermeende misleidende communicatie over (i) Fortis' subprime blootstelling in 2007/2008, (ii) de solvabiliteit van Fortis in de periode januari – juni 2008, (iii) de voorwaarden die door de Europese Commissie waren opgelegd in het kader van de overname van ABN AMRO en (iv) de liquiditeits- en solvabiliteitspositie van Fortis op 26 september 2008.

Sinds 1 augustus 2014 stelde mr. Meijer vijf afzonderlijke procedures in, elk namens een individuele eiser, bij de rechtbank van Utrecht, waarbij schadevergoeding werd gevorderd om het verlies te compenseren als gevolg van de vermeende miscommunicatie door Fortis in de periode september 2007 tot september 2008.

Op 23 september 2014 stelde een voormalige Fortis-aandeelhouder een gerechtelijke procedure in tegen Ageas bij de rechtbank van Utrecht, waarbij schadevergoeding werd gevorderd vanwege de misleidende communicatie door Fortis tussen 29 september 2008 en 1 oktober 2008 zoals vastgesteld in de uitspraak van 29 juli 2014 in de zaak FortisEffect. Op 1 april 2015 heeft de rechtbank besloten dat deze procedure zal worden samengevoegd met de eerste twee Meijer procedures.

Op 11 mei 2015 stelde een voormalige Fortis-aandeelhouder een gerechtelijke procedure in tegen Ageas en een voormalig topmanager van Fortis bij de rechtbank van Amsterdam, waarbij schadevergoeding werd gevorderd vanwege misleidende communicatie over de financiële positie van Fortis.

1.1.5 Stichting Fortisclaim

Op 10 juni 2016 heeft de Stichting Fortisclaim tegen Ageas een collectieve procedure ingeleid voor de rechtbank van Utrecht met betrekking tot (i) Fortis' beleid inzake solvabiliteit na de overname van ABN Amro en (ii) diverse mededelingen gedaan door Fortis tussen 24 mei 2007 en 3 oktober 2008 inzake haar subprime blootstelling, solvabiliteit, liquiditeit en haar positie na het eerste reddingsweekend in september 2008.

1.2 In België

1.2.1 Modrikamen

Een aantal aandeelhouders, vertegenwoordigd door mr. Modrikamen, heeft op 28 januari 2009 een procedure ingeleid voor de Rechtbank van Koophandel in Brussel waarbij oorspronkelijk de vernietiging van de verkoop van ASR aan de Nederlandse staat en de verkoop van Fortis Bank aan de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM) (en vervolgens aan BNP Paribas) dan wel schadevergoeding werd gevraagd. Op 8 december 2009 besliste de rechtbank onder meer dat zij niet bevoegd is voor de vorderingen tegen de Nederlandse verweerders. Op 17 januari 2013 bevestigde het Hof van Beroep dit vonnis op dit punt. In juli 2014 tekende mr. Modrikamen hier tegen cassatieberoep aan. Op 23 oktober 2015 verwierp het Hof van Cassatie dit beroep. Tot op heden wordt de procedure ten gronde voor de Rechtbank van Koophandel voortgezet inzake de verkoop van Fortis Bank waarbij de betaling van een schadevergoeding door BNP Paribas aan Ageas alsmede door Ageas aan de eisers wordt nagestreefd. In een tussenvonnis op 4 november 2014 verklaarde de rechtbank de vordering van ongeveer 50% van de eisers onontvankelijk. Op 29 april 2016 heeft de Rechtbank van Koophandel te Brussel beslist de zaak te schorsen in afwachting van het resultaat van de strafprocedure.

1.2.2 Deminor

Een aantal personen rond Deminor International heeft op 13 januari 2010 (momenteel onder de naam DRS Belgium) een procedure ingeleid voor de Rechtbank van Koophandel in Brussel, waarbij ze schadevergoeding nastreven op grond van beweerde onvolledige of misleidende informatieverstrekking door Fortis in de periode maart 2007 tot oktober 2008. Op 28 april 2014 verklaarde de rechtbank in een tussenvonnis de vordering van ongeveer 25% van de eisers onontvankelijk.

1.2.3 Overige vorderingen namens individuele aandeelhouders

Op 12 september 2012 hebben Patripart, een (voormalige) Fortis aandeelhouder, en haar moedermaatschappij Patrinvest een procedure aangespannen voor de Rechtbank van Koophandel in Brussel, waarbij schadevergoeding wordt gevorderd op basis van het beweerde gebrek aan of misleidende informatie van Fortis in de context van de kapitaalverhoging in 2007. Op 1 februari 2016 verwierp de rechtbank de vordering over de hele lijn. Op 16 maart 2016 heeft Patrinvest beroep aangetekend bij het Brusselse Hof van Beroep.

Op 29 april 2013 hebben een aantal personen vertegenwoordigd door mr. Arnauts een procedure ingeleid voor de Rechtbank van Koop-

handel in Brussel, waarbij ze schadevergoeding nastreven op grond van beweerde onvolledige of misleidende informatie-verstrekking door Fortis in 2007 en 2008. Deze procedure is opgeschort in afwachting van de afloop van de strafprocedure.

Op 25 juni 2013 werd een gelijkaardige procedure gestart voor dezelfde rechtbank door twee aandeelhouders. Deze eisers verzoeken hun zaak met de zaak Deminor samen te voegen. Ondertussen hebben de eisers ingestemd met een opschorting van hun zaak naar een nog niet bepaalde datum.

Op 19 september 2013 werd een gelijkaardige burgerlijke procedure gestart voor de Rechtbank van Eerste Aanleg in Brussel door een aantal (voormalige) aandeelhouders van Fortis, vertegenwoordigd door mr. Lenssens. Deze procedure is opgeschort in afwachting van de afloop van de strafprocedure.

II Procedures niet gedekt door de Schikking

2. Administratieve procedure in België

De Belgische Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) heeft een onderzoek ingesteld inzake Fortis' externe communicatie in het tweede kwartaal van 2008. Op 17 juni 2013 besliste de sanctiecommissie dat Fortis in de periode mei-juni 2008 te laat of onjuist gecommuniceerd heeft over de voorwaarden die haar door de Europese Commissie waren opgelegd in het kader van de overname van ABN AMRO, over haar in het vooruitzicht gestelde solvabiliteit na de volledige integratie van ABN AMRO en over het succes van de NITSH II uitgifte. Daarom legde de sanctiecommissie Ageas een boete op van EUR 500.000. Op 24 september 2015 oordeelde het Hof van beroep in Brussel over de beslissing van de sanctiecommissie en besliste Ageas een lagere boete van EUR 250.000 op te leggen voor het verspreiden van misleidende informatie op 12 juni 2008. Ageas heeft op 24 augustus 2016 tegen deze uitspraak beroep aangetekend bij het Hof van Cassatie.

3. Strafprocedure in België

In België loopt sinds oktober 2008 een strafprocedure naar aanleiding van de gebeurtenissen vermeld in de inleiding van dit hoofdstuk. In februari 2013 heeft de procureur des Konings zijn vordering ingediend met volgende ten lasteleggingen: (i) foutieve jaarrekening 2007 door de overschatting van subprime-gerelateerde activa, (ii) aanzetting om in te tekenen op de kapitaalverhoging in 2007 op basis van verkeerde informatie en (iii) publicatie van in meerdere gevallen verkeerde of onvolledige informatie over de subprime blootstelling tussen augustus 2007 en april 2008. Op basis hiervan heeft hij de Raadkamer verzocht een aantal personen te verwijzen naar de correctionele rechtbank. Daar verschillende betrokken partijen om aanvullend onderzoek hebben gevraagd en dit verzoek is gehonoreerd, is de hoorzitting voor de Raadkamer uitgesteld naar een nog niet bepaalde datum. In de huidige stand van het onderzoek vordert de procureur des Konings de verwijzing van Ageas naar de correctionele rechtbank niet.

4. Overige juridische procedures

4.1 Procedure ingesteld door houders van Mandatory Convertible Securities (MCS)

De MCS uitgegeven in 2007 door Fortis Bank Nederland (Holding) N.V. (nu ABN AMRO Bank N.V.), samen met Fortis Bank SA/NV (nu BNP Paribas Fortis SA/NV), Fortis SA/NV en Fortis N.V. (beide nu ageas SA/NV), werden verplicht geconverteerd op 7 december 2010 in 106.723.569 aandelen Ageas. Voor 7 december 2010 beslisten een aantal MCS houders eenzijdig op een algemene vergadering van MCS houders om de vervaldag van de MCS uit te stellen tot 7 december 2030. De gevolgen van deze beslissing werden evenwel opgeschort door de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brussel op verzoek van Ageas. Na 7 december 2010 hebben de voormelde MCS houders de geldigheid van de conversie van de MCS aangevochten. Zij eisten de vernietiging van de conversie, dan wel een schadevergoeding voor een bedrag van EUR 1,75 miljard. Op 23 maart 2012 heeft de Rechtbank van Koophandel te Brussel Ageas in het gelijk gesteld en alle eisen van de voormalige MCS-houders afgewezen. De omzetting van de MCS in door Ageas uitgegeven aandelen op 7 december 2010 blijft dus rechtsgeldig en er is geen schadevergoeding verschuldigd. Een aantal voormalige MCS houders heeft beroep aangetekend tegen dit vonnis, waarbij een voorlopige schadevergoeding van EUR 350 miljoen en de aanstelling van een expert wordt gevorderd. Er liggen nog geen datums vast voor de hoorzittingen.

4.2 Procedures ingeleid door RBS

Op 1 april 2014 heeft Royal Bank of Scotland (RBS) twee procedures tegen Ageas en andere partijen ingeleid: (i) een procedure voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel waar RBS aanspraak maakt op een bedrag van EUR 75 miljoen op basis van een vermeende garantie die door Fortis zou zijn verstrekt in 2007 in het kader van een aandelentransactie tussen ABN AMRO Bank (nu RBS) en Mellon en (ii) een arbitrageprocedure voor het ICC in Parijs waar RBS aanvankelijk aanspraak maakte op een totaalbedrag van EUR 135 miljoen, te weten de vermeende garantie van EUR 75 miljoen vermeerderd met EUR 60 miljoen op basis van een "escrow" arrangement. In maart 2016 heeft RBS deze laatste vordering van EUR 60 miljoen laten vallen. Na de hoorzittingen in januari 2017 voor het ICC-arbitragehof heeft RBS ingestemd om de procedure voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel in te trekken.

5. Vrijwaringsbedingen

In 2008 heeft Fortis aan sommige voormalige topmanagers en bestuurders, bij hun vertrek, een contractuele vrijwaring verleend voor juridische kosten, en in sommige gevallen ook voor de financiële gevolgen van een eventuele gerechtelijke uitspraak in het geval dat tegen deze personen een rechtszaak zou worden aangespannen in verband met hun mandaat binnen de onderneming. Ageas betwist de geldigheid van deze contractuele vrijwaringsbedingen voor zover ze betrekking hebben op de financiële gevolgen van een eventuele gerechtelijke uitspraak.

Voorts heeft Ageas, zoals gebruikelijk bij dat soort transacties, overeenkomsten afgesloten met een aantal financiële instellingen die de plaatsing van Fortis aandelen faciliteerden tijdens de kapitaalverhogingen van 2007 en 2008. Deze overeenkomsten bevatten vrijwaringsbedingen die onder bepaalde voorwaarden voor Ageas verplichtingen tot schadeloosstelling impliceren. Sommige van die financiële instellingen zijn betrokken bij de in dit hoofdstuk beschreven juridische procedures.

In het kader van een schikking met de verzekeraars van de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering en van de prospectusaansprakelijkheidsverzekering, met betrekking tot de gebeurtenissen en ontwikkelingen rond de voormalige Fortis groep in 2007 en 2008, heeft Ageas een vrijwaring verleend aan de verzekeraars voor het totale dekkingsbedrag van de betrokken polissen. Daarnaast ging Ageas ook vrijwaringsverbintenissen aan ten gunste van enkele voormalige Fortis bestuurders en functionarissen en ten gunste van BNP Paribas Fortis met betrekking tot toekomstige verdedigingskosten, en ten gunste van de bestuurders van de twee Nederlandse stichtingen die in het kader van de Schikking zijn opgericht.

6. Algemene opmerkingen

Als de Schikking definitief wordt, zullen de civiele procedures vermeld in sectie 1 geschikt worden, behalve voor de eisers die tijdig hebben meegedeeld dat ze niet wensen gebonden te zijn door de Schikking. Deze eisers kunnen de procedures tegen Ageas voortzetten of nieuw starten. Zoals hierboven meegedeeld, werd voor de Schikking een voorziening geboekt van EUR 1 miljard, met inbegrip van EUR 62 miljoen voor het restrisico.

Als de Schikking niet zou worden ten uitvoer gebracht, kunnen de civiele procedures vermeld in sectie 1 worden voortgezet. In die hypothese, en zonder afbreuk te doen aan specifieke commentaren die hierboven werden gegeven en gezien de verschillende fases en het continu veranderende karakter alsook de inherente onzekerheden en complexiteit van de lopende procedures is het management op dit ogenblik niet in staat om hun gevolgen in te schatten en te bepalen, of de vorderingen tegen Ageas ongegrond zijn of succesvol kunnen worden verdedigd en of deze vorderingen al dan niet zullen resulteren in een significant verlies in de Geconsolideerde Jaarrekening van Ageas. Ageas zal voorzieningen boeken indien, en op het ogenblik dat, het naar de mening van het management en de Raad van Bestuur, in overleg met de juridische adviseurs, meer waarschijnlijk is dan niet dat Ageas in deze zaken een betaling zal moeten doen en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de hoogte van het bedrag.

Indien een van deze procedures negatieve gevolgen voor Ageas zou hebben of zou leiden tot de toekenning van een schadevergoeding aan de eisers in verband met miscommunicatie of wanbeheer van de kant van Fortis, dan kan dat belangrijke gevolgen hebben voor de financiële positie van Ageas. Die gevolgen zijn op dit moment niet kwantificeerbaar.

46.2 Voorwaardelijke verplichtingen inzake hybride instrumenten van voormalige dochterondernemingen

In 2007 heeft BNP Paribas Fortis SA/NV CASHES (Convertible And Subordinated Hybrid Equity-linked Securities) uitgegeven, waarbij ageas SA/NV als medeschuldenaar optrad (BNP Paribas Fortis SA/NV was op dat moment een dochteronderneming). Van de oorspronkelijk uitgegeven 12.000 effecten, blijven er 3.791 effecten uitstaan, die een totaal bedrag vertegenwoordigen van EUR 948 miljoen.

De obligaties hebben geen vervaldatum en kunnen niet in contanten worden uitbetaald, maar kunnen alleen worden ingewisseld tegen aandelen Ageas aan een koers van EUR 239,40 per aandeel. De CASHES worden automatisch omgezet in aandelen Ageas als de koers van het aandeel Ageas gedurende twintig achtereenvolgende beurswerkdagen gelijk is aan of hoger is dan EUR 359,10. BNP Paribas Fortis SA/NV bezit 3.958.859 aandelen Ageas met het oog op de mogelijke wissel.

De enige verhaalmogelijkheid van de houders van de CASHES tegen elk van de mededebiteuren met betrekking tot de hoofdsom zijn de Ageas aandelen die BNP Paribas Fortis SA/NV aanhoudt; deze aandelen zijn ten gunste van die houders verpand.

BNP Paribas Fortis SA/NV betaalt de coupon voor de CASHES per kwartaal tegen een variabele rente van 3-maands Euribor plus 200 basispunten, tot de omwisseling van de CASHES in aandelen Ageas plaatsvindt. In het geval dat geen dividend wordt betaald op aandelen Ageas, of dat het vast te stellen dividend met betrekking tot een boekjaar onder de drempel ligt (dividendrendement < 0,5%), of in bepaalde andere omstandigheden, zal de betaling van coupons door ageas SA/NV verplicht plaatsvinden via de uitgifte van nieuwe aandelen in overeenstemming met de zogenaamde Alternative Coupon Settlement Method (ACSM), terwijl BNP Paribas Fortis SA/NV dan aan Ageas instrumenten dient uit te geven die als hybride Tier 1 instrumenten kunnen worden aangemerkt als compensatie voor de coupons die werden betaald door ageas SA/NV. Als de ACSM in werking

treedt en het beschikbare toegestane maatschappelijke kapitaal ontoereikend is om ageas SA/NV in staat te stellen de ACSM-verplichting na te komen, wordt de couponbetaling opgeschort tot het moment dat de uitgifte van nieuwe aandelen weer mogelijk is.

In een akkoord gesloten in 2012, dat onder andere heeft geleid tot een tender en tevens conversie van de CASHES, heeft Ageas ingestemd BNP Paribas Fortis SA/NV een jaarlijkse vergoeding te betalen die overeenkomt met het brutodividend van de aandelen die BNP Paribas Fortis SA/NV nog aanhoudt.

46.3 Overige voorwaardelijke verplichtingen

Samen met BGL BNP Paribas heeft Ageas Insurance International N.V. een garantie verstrekt aan Cardif Lux Vie S.A. tot EUR 100 miljoen om uitstaande juridische vorderingen te dekken met betrekking tot Fortis Lux Vie S.A., een voormalige dochtermaatschappij van Ageas die eind 2011 fuseerde met Cardif Lux International S.A.

Voorts hebben een aantal particuliere klanten van Ageas Frankrijk, een 100% dochteronderneming van Ageas Insurance International, vorderingen tegen Ageas Frankrijk ingediend in verband met de vermeende eenzijdige wijziging van de voorwaarden van een unit-linked product door het doorrekenen van bepaalde transactiekosten. Eisers vroegen niet alleen de terugbetaling van deze kosten, maar beweerden ook benadeeld te zijn wegens verloren kansen om arbitrageverrichtingen uit te voeren tussen unit-linked fondsen en een gewaarborgd fonds door gebruik te maken van de laatst bekende valutadata, en eisten tevens een verbod op de doorrekening van de kosten. In november 2014 erkende het Parijse Hof van Beroep de beslissing in eerste aanleg om de vorderingen als gegrond te verklaren en stelde het experts aan om de omvang van de schadevergoeding vast te stellen. Nadat Ageas France hiertegen cassatieberoep had ingesteld bij het Franse Hof van Cassatie, heeft dit Hof van Cassatie op 8 september 2016 het arrest van het Hof van Beroep in Parijs grotendeels vernietigd in het voordeel van Ageas France en de zaak verwezen naar het Hof van Beroep in Versailles.

47

Lease-overeenkomsten

Ageas is lease-overeenkomsten aangegaan voor het verkrijgen van kantoorruimte, kantoorapparatuur, voertuigen en parkeerfaciliteiten. Hierna volgen gegevens over de toekomstige verplichtingen uit hoofde van niet-opzeggbare operationele lease-overeenkomsten per 31 december.

	2016	2015
Tot 3 maanden	15,5	17,2
3 maanden tot 1 jaar	46,1	56,7
1 jaar tot 5 jaar	208,1	274,5
Meer dan 5 jaar	386,8	402,5
Totaal	656,5	750,9
Jaarlijkse huurlasten:		
Leasebetalingen	44,0	24,5

48

Gebeurtenissen na balansdatum

Op 27 februari 2017 maakte de Lord Chancellor van het Verenigd Koninkrijk de herziene Ogden disconteringsvoet bekend, die door de gerechtshoven in het Verenigd Koninkrijk gebruikt wordt om schadevergoedingen te berekenen van éénmalige uitkeringen voor lichamelijke letsels. De disconteringsvoet is verlaagd van 2,5% naar min 0,75%. Ageas heeft reeds de impact van een verlaging tot 1% verrekend in de jaarresultaten gepubliceerd op 15 februari 2017.

Ageas bevestigde op 27 februari 2017 dat het negatieve effect van deze verdere verlaging van 1% naar min 0,75% op zijn nettoresultaat, EUR 100 miljoen bedroeg. Gezien dit een gebeurtenis na balansdatum betreft, heeft Ageas zijn 2016 resultaten aangepast zoals gerapporteerd in dit jaarverslag. Ageas bevestigde ook dat deze beslissing geen gevolgen zal hebben voor het voorgestelde brutodividend van EUR 2,10 per aandeel voor 2016.

Er hebben na de balansdatum geen andere materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die noodzaken tot een bijstelling van de geconsolideerde jaarrekening van Ageas per 31 december 2016.

Bericht van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van Ageas is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening van Ageas per 31 december 2016, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard door de Europese Unie, met de Europese Transparantie Richtlijn (2004/109/EC) en het Verslag van de Raad van Bestuur in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke en toezichtvereisten in België.

De Raad van Bestuur heeft op 4 april 2017 de Geconsolideerde Jaarrekening van Ageas en het Verslag van de Raad van Bestuur beoordeeld en goedgekeurd voor publicatie.

De Raad van Bestuur verklaart dat, naar zijn beste weten, de Geconsolideerde Jaarrekening van Ageas een getrouw en juist beeld geeft van de activa, verplichtingen, financiële positie en het resultaat van Ageas en van onzekerheden waarmee Ageas geconfronteerd wordt en dat de informatie die in deze jaarrekening is opgenomen geen tekortkomingen bevat die het noodzakelijk maken om de reikwijdte van enige berichtgeving significant aan te passen.

De Raad van Bestuur van Ageas verklaart tevens dat het Verslag van de Raad van Bestuur een juist beeld geeft van de ontwikkelingen en resultaten van de dochtermaatschappijen van de groep.

Het jaarverslag van Ageas bestaande uit de Geconsolideerde Jaarrekening en het Verslag van de Raad van Bestuur zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 17 mei 2017.

Brussel, 4 april 2017

Raad van Bestuur

Voorzitter

Vicevoorzitter

Chief Executive Officer

Chief Financial Officer

Chief Risk Officer

Chief Operating Officer

Bestuurders

Jozef De Mey

Guy de Selliers de Moranville

Bart De Smet

Christophe Boizard

Filip Coremans

Antonio Cano

Roel Nieuwdorp

Lionel Perl

Jan Zegering Hadders

Jane Murphy

Lucrezia Reichlin

Richard Jackson

Yvonne Lang Ketterer

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van ageas SA/NV over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, zoals hieronder gedefinieerd, en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening - Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van ageas SA/NV ("de Vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de Groep") opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2016, de geconsolideerde resultatenrekening, het geconsolideerd overzicht van het comprehensive income, het geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht voor het boekjaar afgesloten op die datum, evenals een toelichting die een overzicht van de voornaamste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatievervalsing bevat. Het geconsolideerde balansstaat bedraagt EUR 104.293,5 miljoen, de geconsolideerde resultatenrekening sluit af met een nettoresultaat over de periode van EUR 222,8 miljoen, en het geconsolideerd overzicht van het comprehensive income sluit af met een verlies voor het jaar van EUR 850,8 miljoen.

Verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne beheersing die het bestuurs-

orgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang bevat, die het gevolg zijn van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals deze in België werden aangenomen, uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de Vennootschap van de geconsolideerde jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van door het bestuursorgaan gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel.

Wij hebben van de verantwoordelijken en van het bestuursorgaan van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel zonder voorbehoud te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de Groep op 31 december 2016 evenals van haar geconsolideerde resultaten en geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar eindigend op die datum, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Benadrukking van een bepaalde aanleggenheid

Zonder afbreuk te doen aan het hierboven tot uitdrukking gebracht oordeel, vestigen wij de aandacht op toelichting 26 Voorzieningen bij de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, waarin beschreven wordt dat Ageas een voorziening heeft aangelegd met betrekking tot een voorstel voor schikking van alle burgerlijke rechtszaken over het voormalige Fortis voor de gebeurtenissen van 2007 en 2008. De impact van de voorgestelde schikking op het netto Groepsresultaat voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016 bedraagt EUR 894 miljoen. De toelichting beschrijft dat de Schikking pas definitief wordt (i) als het Amsterdams Gerechtshof de Schikking bindend heeft verklaard en (ii) als op het einde van de opt-out periode de overeengekomen opt-out drempel niet is overschreden of als Ageas afstand heeft gedaan van haar recht de Schikking te beëindigen.

Zonder afbreuk te doen aan het hierboven tot uitdrukking gebracht oordeel, vestigen wij eveneens de aandacht op toelichting 46 Voorwaardelijke verplichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, waarin is beschreven dat Ageas is betrokken of kan betrokken worden bij een aantal gerechtelijke procedures en een hangende strafrechtelijke procedure in België als gevolg van de gebeurtenissen en ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden met betrekking tot de voormalige Fortis-groep tussen mei 2007 en oktober 2008. Als deze juridische procedures succesvol zouden blijken, zouden zij een grote impact kunnen hebben op de financiële situatie van Ageas. Op dit moment zijn deze gevolgen evenwel niet kwantificeerbaar.

Verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het verslag van de Raad van Bestuur over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaringen die niet van aard zijn om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het verslag van de Raad van Bestuur over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.
- Zoals vermeld in het deel van ons verslag met betrekking tot onze verantwoordelijkheid hebben we rekening gehouden met de bestaande interne beheersing van de groep met betrekking tot het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep. Als gevolg geven we geen opinie over het feit of de interne beheersing al dan niet effectief was tijdens het boekjaar afgesloten op 31 december 2016.

Brussel, 4 april 2016

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris vertegenwoordigd door

Karel Tanghe
Bedrijfsrevisor

**Verkorte
jaarrekening
ageas SA/NV
2016**

Algemene informatie

1. Voorwoord

Het merendeel van de 'algemene informatie' wordt verantwoord in het verslag van de Raad van Bestuur van ageas SA/NV. In deze algemene informatie treft u alleen informatie aan over ageas SA/NV, die niet elders is verstrekt.

2. Identificatie

ageas SA/NV is een naamloze vennootschap, statutair gevestigd te Markiesstraat 1, 1000 Brussel. Zij kan bij beslissing van de Raad van Bestuur naar eender waar in Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden overgebracht. De vennootschap is ingeschreven in het rechtspersonenregister van Brussel onder nr. 0451.406.524.

3. Oprichting en publicatie

De vennootschap is opgericht op 6 november 1993 onder de naam 'Fortis Capital Holding'.

4. Plaatsen waar de documenten door het publiek kunnen worden geraadpleegd

De statuten van de vennootschap kunnen geraadpleegd worden op de Griffie van de Rechtbank van Koophandel te Brussel, op de zetel van de vennootschap en op de website van Ageas.

De beslissingen betreffende de benoeming en afzetting van de leden van de organen van de vennootschap worden onder meer gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad. De financiële berichten over de vennootschap evenals de oproepingen tot de Algemene Vergaderingen worden gepubliceerd in de financiële pers, de kranten en de informatieperiodieken. De jaarrekeningen van de vennootschap zijn verkrijgbaar op de zetel en worden eveneens gedeponereerd bij de Nationale Bank van België. Zij worden elk jaar naar de aandeelhouders op naam verstuurd en naar de personen die er om gevraagd hebben.

5. Bedragen

De bedragen in de tabellen van deze jaarrekening zijn in miljoenen euro's, tenzij anders is vermeld.

6. Controleverklaring

De jaarrekening is nog niet gepubliceerd. KPMG zal een oordeel zonder voorbehoud afgeven, met benadrukking van een bepaalde aangelegenheid over de jaarrekening van ageas SA/NV.

Balans na winstdeling

	31 december 2016	31 december 2015
ACTIVA		
Vaste activa	1	1
Materiële vaste activa	1	1
Financiële vaste activa	6.799	6.809
Deelnemingen	6.449	6.459
Leningen	350	350
Vlottende activa	1.322	1.322
Handelsvorderingen	245	1
Eigen aandelen	246	259
Overige kortetermijnbeleggingen	571	813
Liquide middelen	247	236
Overlopende rekeningen	13	13
TOTAAL DER ACTIVA	8.122	8.132
PASSIVA		
Vermogen		
Eigen vermogen	6.351	6.326
Eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders	1.603	1.656
Uitgiftepremies	2.438	2.636
Onbeschikbare reserves	246	259
Beschikbare reserves	2.149	2.556
Overgedragen winst/verlies	- 85	- 781
Voorzieningen	1.299	1.423
Schulden	472	383
Handelsschulden	9	9
Bezoldigingen en sociale lasten	3	3
Overige schulden	442	360
Overlopende rekeningen	18	11
TOTAAL DER PASSIVA	8.122	8.132

Resultatenrekening

	2016	2015
Bedrijfsopbrengsten	7	11
Andere bedrijfsopbrengsten	7	11
Financiële opbrengsten	715	760
Opbrengsten uit financiële vaste activa	692	740
Opbrengsten uit vlottende activa	23	20
Andere financiële opbrengsten	0	0
Uitzonderlijke opbrengsten		2
Meerwaarde op realisatie van vaste activa		2
Totaal opbrengsten	722	773
Bedrijfskosten	-35	893
Diensten en diverse goederen	72	53
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	15	14
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	0	0
Voorzieningen voor risico's en kosten	- 124	826
Andere bedrijfskosten	2	0
Financiële kosten	61	15
Kosten van schulden	2	15
Andere financiële kosten	59	
Totaal kosten	26	908
Winst van het boekjaar vóór belasting	696	-135
Belastingen op resultaat		
Winst van het boekjaar	696	-135
	2016	2015
Resultaatverwerking		
Te bestemmen winstsaldo	- 85	- 781
Te bestemmen winst van het boekjaar	696	- 135
Overgedragen winst van het vorige boekjaar	- 781	- 646
Onttrekking aan het eigen vermogen	419	338
Aan het kapitaal en de uitgiftepremies		
Aan de reserves	419	338
Over te dragen resultaat	- 85	- 781
Uit te keren winst	419	338
Dividenden	419	338

Aanvullende toelichting op onderdelen in de balans en de resultatenrekening en reglementaire voorschriften

1.1 Statutair resultaat van ageas SA/NV onder Belgische waarderingsregels

ageas SA/NV heeft over 2016 op basis van Belgische waarderingsgrondslagen een nettowinst van EUR 696 miljoen gerapporteerd (2015: 135 miljoen negatief) en een eigen vermogen van EUR 6.351 miljoen (2015: EUR 6.326 miljoen).

1.2 Uitleg bij de balans en de winst- en verliesrekening

De balans en winst- en verliesrekening kunnen als volgt worden verklaard.

1.2.1 ACTIVA

1.2.2.1 Financiële vaste activa

(2016: EUR 6.800 miljoen; 2015: EUR 6.809 miljoen)

De Financiële vaste activa omvatten de volgende posten.

	31 december 2016	31 december 2015
Financiële Vaste Activa	6.799	6.809
Deelnemingen	6.449	6.459
Ageas Insurance International	6.436	6.436
Ageas Hybrid Financing	0	1
Royal Park Investments	13	22
Lening aan AG Insurance	350	350

Deelnemingen

(2016: EUR 6.449 miljoen; 2015: EUR 6.459 miljoen)

In 2016 verkocht het bedrijf zijn belang (EUR 0,7 miljoen) in Ageas Hybrid Financing aan Ageas Insurance International. Tijdens het jaar betaalde Royal Park Investments een deel van zijn kapitaal terug (EUR 8,9 miljoen).

Lening aan AG Insurance

(2016: EUR 350 miljoen; 2015: EUR 350 miljoen)

In 2015 vonden er geen wijzigingen plaats in de lening aan AG Insurance.

1.2.1.2 Vlottende activa

(2016: EUR 1.322 miljoen; 2015: EUR 1.322 miljoen)

Eigen aandelen

(2016: EUR 246 miljoen; 2015: EUR 259 miljoen)

In het kader van verschillende inkoopprogramma's eigen aandelen kocht ageas SA/NV 7.170.522 eigen aandelen in voor een bedrag van EUR 244 miljoen. In 2016 werden 7.207.962 eigen aandelen ingetrokken.

Verder werden bijkomend 45.804 Ageas aandelen aangehouden met een waarde van EUR 1,6 miljoen om de 'restricted shares' programma's voor sommige personeelsleden en bestuurders van de vennootschap af te dekken.

*1.2.1.3 Overige korte termijnbeleggingen**(2016: EUR 571 miljoen; 2015: EUR 813 miljoen)*

De overige kortetermijnbeleggingen bevatten:

	31 december 2016	31 december 2015
Overige kortetermijnbeleggingen	571	813
Overheidsobligaties	35	45
Bedrijfsobligaties	136	233
Hybrone	0	0
Zero coupon obligaties	0	35
Deposito's	400	500

*1.2.1.4 Liquide middelen**(2016: EUR 247 miljoen; 2015: EUR 236 miljoen)*

De liquide middelen hebben betrekking op direct beschikbare kasgeld en bij banken.

*1.2.1.5 Overlopende rekeningen**(2016: EUR 13 miljoen; 2015: EUR 13 miljoen)*

Dit betreft voornamelijk nog te ontvangen rente op de EUR 350 miljoen lening aan AG Insurance en uitgestelde bedrijfskosten.

1.2.2 PASSIVA*1.2.2.1 Eigen Vermogen**(2016: EUR 6.351 miljoen; 2015: EUR 6.326 miljoen)**Kapitaal**(2016: EUR 1.603 miljoen; 2015: EUR 1.656 miljoen)*

De afname van het kapitaal is het gevolg van de vernietiging van eigen aandelen.

*Uitgiftepremies**(2016: EUR 2.438 miljoen; 2015: EUR 2.636 miljoen)*

De afname van de uitgiftepremies is het gevolg van de vernietiging van eigen aandelen.

*Onbeschikbare reserves**(2016: EUR 246 miljoen; 2015: EUR 259 miljoen)*

Onbeschikbare reserves hebben betrekking op eigen aandelen, die gehouden worden door ageas SAVV.

*Beschikbare reserves**(2016: EUR 2.150 miljoen; 2015: EUR 2.556 miljoen)*

De afname van de beschikbare reserves heeft betrekking op de verschuiving naar de onbeschikbare reserves in verband met de inkoop van eigen aandelen (EUR 244 miljoen), een verschuiving van EUR 6 miljoen van onbeschikbare reserves met betrekking tot de afhandeling van een regeling voor aandelen, vernietiging van eigen aandelen voor EUR 251 miljoen en met het voorgesteld te betalen dividend over het financiële jaar 2016 (EUR 419 miljoen).

Overgedragen winst/verlies

Het boekjaar 2016 sloot af met een winst van EUR 696 miljoen. Dit betekent dat met inachtneming van het overgedragen verlies van voorgaande jaren, het overgedragen verlies EUR 85 miljoen bedraagt.

*1.2.2.2 Voorzieningen**(2016: EUR 1.299 miljoen; 2015: EUR 1.423 miljoen)*

De toename van de voorzieningen wordt verklaard door het naar verwachting lagere bedrag voor de afwikkeling van de RPN(I) en, aangezien extra claimantenorganisaties zich bij de schikkingsovereenkomst hebben aangesloten, anderzijds door een extra voorziening aangelegd in het kader van de schikking voor de rechtszaken in verband met de voormalige Fortis-groep.

1.2.2.3 Schulden met een maximale looptijd van een jaar

(2016: EUR 454 miljoen; 2015: EUR 372 miljoen)

De toename van de schulden wordt met name verklaard door het aan aandeelhouders uit te betalen dividend over het boekjaar (2016: EUR 419 miljoen; 2015: EUR 338 miljoen). Daarnaast is onder Schulden inbegrepen nog niet uitbetaald dividend met betrekking tot voorgaande jaren (2016: EUR 17 miljoen; 2015: EUR 17 miljoen).

1.2.2.4 Overlopende rekeningen

(2016: EUR 18 miljoen; 2015: EUR 11 miljoen)

De overlopende rekeningen hebben met name betrekking op 'restricted share' programma's voor bepaalde personeelsleden en bestuurders van de onderneming.

1.2.3 Resultatenrekening

1.2.3.1 Financiële opbrengsten

(2016: EUR 715 miljoen; 2015: EUR 760 miljoen)

Onder Financiële opbrengsten vallen dividenden die ontvangen zijn van dochterondernemingen en deelnemingen (2016: EUR 692 miljoen; 2015: EUR 740 miljoen).

1.2.3.2 Bedrijfskosten

(2016: EUR - 35 miljoen; 2015: EUR 893 miljoen)

- De samenstelling van Bedrijfskosten is als volgt:
- Diensten en diverse goederen..... EUR 72 miljoen
- Personeelskosten..... EUR 15 miljoen
- Terugname van afgewaardeerde bedragen..... EUR 0 miljoen
- Voorziening Settlement..... EUR 3 miljoen
- Voorziening RPN(!)..... EUR -127 miljoen
- Overige bedrijfskosten EUR 2 miljoen

1.3 Reglementaire vereisten (art. 96 en 119, Belgisch Wetboek van Vennootschappen)

Overige

Er zijn geen te rapporteren transacties of andere contractuele relaties tussen ageas SA/NV en zijn bestuursleden die aanleiding gaven tot een belangenconflict zoals gedefinieerd in het Belgische Wetboek van Vennootschappen.

1.3.1 Informatie over de omstandigheden die de ontwikkeling van de vennootschap aanmerkelijk kunnen beïnvloeden

Zie noot Waarschuwing ten aanzien van mededelingen met betrekking tot de toekomst.

1.3.2 Informatie omtrent de werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling

De vennootschap heeft geen werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling uitgevoerd.

1.3.3 Bijkantoren van de vennootschap

Als gevolg van de fusie tussen ageas SA/NV en ageas NV in 2012, is in Nederland een bijkantoor geopend (Nederlandse vaste inrichting).

1.3.4 Going concern

Naar onze mening zijn er geen objectieve redenen waarom waardeeringsregels op basis van het going concern-beginsel niet zouden kunnen worden toegepast. De verwachting is dat de nog overgedragen verliezen op de balans de komende jaren zullen worden weggevoerd.

1.3.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die noodzaken tot een bijstelling van de jaarrekening van ageas SA/NV per 31 december 2016.

1.3.6 Overige informatie die volgens het Belgisch Wetboek van Vennootschappen in dit verslag moeten worden opgenomen

Ontlasting van de bestuurders en de externe accountant

Zoals voorgeschreven in de wet en de statuten van de vennootschap, verzoeken wij u de Raad van Bestuur en de externe accountant te willen ontlasten van hun mandaat.

Kapitaalverhoging en uitgifte van warrants

In 2016 heeft geen kapitaalverhoging, noch een uitgifte van warrants plaatsgevonden.

Niet-controle gerelateerde opdrachten uitgevoerd door de externe accountant in 2016

De externe accountant heeft in 2016 een aanvullende opdracht uitgevoerd in het kader van de Embedded Value Review.

Gebruik van financiële instrumenten

Zie noot 5 Risicomanagement van de Geconsolideerde Jaarrekening.

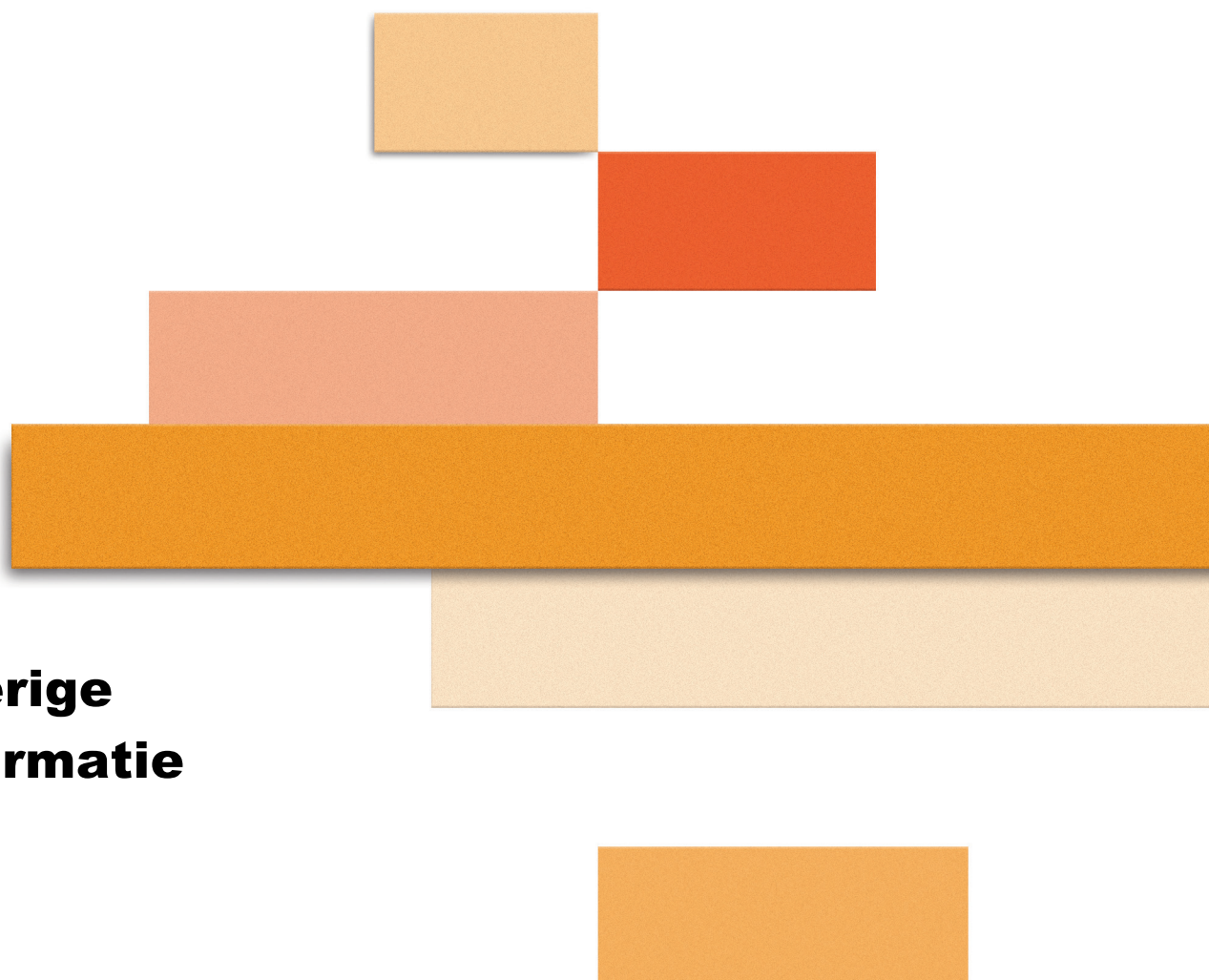
Verklaring inzake deugdelijk bestuur

Zie Verslag van de Raad van Bestuur, punt 3 Corporate Governance Statement in het Jaarverslag.

Bezoldigingsverslag

Zie Verslag van de Raad van Bestuur, punt 3.7 Verslag van het Remuneration Committee in het Jaarverslag.

Overige informatie

Waarschuwing ten aanzien van mededelingen met betrekking tot de toekomst

Bepaalde mededelingen die zijn opgenomen in dit Jaarverslag, waaronder de mededelingen die worden gedaan in de hiervan deel uitmakende hoofdstukken Bericht aan de aandeelhouders, Overzicht activiteiten, Verslag van het Executive Committee en noot 5 Risicomanagement, betreffen toekomstverwachtingen en andere uitspraken over de toekomst die zijn gebaseerd op de huidige visie, ramingen en aannames van het management met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen. Deze mededelingen worden gedaan onder voorbehoud van bepaalde risico's en onzekerheden die tot gevolg kunnen hebben dat de werkelijke resultaten, prestaties of gebeurtenissen wezenlijk afwijken van die welke expliciet of impliciet in deze mededelingen zijn weergegeven, waaronder het niveau van de voorzieningen met betrekking tot de krediet- en beleggingsportefeuilles.

Andere, meer algemene factoren die de resultaten kunnen beïnvloeden, zijn onder meer:

- de algemene economische omstandigheden;
- veranderingen in de rente en de ontwikkelingen op de financiële markten;
- frequentie en omvang van verzekerde schadegevallen;
- het niveau en de ontwikkeling van de sterfte, morbiditeit en van de bestendigheid van de verzekeringsportefeuille;
- valutakoersen, met inbegrip van de koers van de euro ten opzichte van de US dollar;
- veranderingen in het prijs- en concurrentieklimaat, met inbegrip van een toename van de concurrentie in België;
- veranderingen in de binnen- en buitenlandse wetgeving, voorschriften en belastingen;
- regionale of algemene veranderingen in de waardering van activa;
- grote (natuur)rampen;
- het niet in staat zijn om bepaalde risico's op economisch verantwoorde wijze te herverzekeren;
- de toereikendheid van verliesreserves;
- veranderingen in de wet- en regelgeving betreffende de bancaire, verzekerings-, beleggings- en/of effectensector;
- veranderingen in het beleid van centrale banken en/of buitenlandse overheden; en
- algemene concurrentiefactoren op wereldwijde, regionale en/of nationale schaal.

Plaatsen waar de documenten kunnen worden geraadpleegd

De statuten van de vennootschappen ageas SA/NV kunnen geraadpleegd worden op de Griffie van de Rechtbank van Koophandel in Brussel (ageas SA/NV) en op het hoofdkantoor van de vennootschap.

Het Jaarverslag wordt gedeponereerd bij de Nationale Bank van België (ageas SA/NV). De beslissingen inzake (her)benoeming en vertrek van bestuurders worden onder andere gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad (ageas SA/NV).

De financiële berichten over de vennootschappen alsmede de oproepingen tot de algemene vergaderingen worden gepubliceerd in de financiële pers, de kranten en de informatieperiodieken. Het Jaarverslag van de vennootschappen, evenals een lijst met alle deelnemingen van Ageas, zijn verkrijgbaar op het hoofdkantoor en worden eveneens gedeponereerd bij de Nationale Bank van België. Deze worden elk jaar naar de aandeelhouders op naam verstuurd en op verzoek naar de personen die daarom vragen.

Informatieverstrekking aan aandeelhouders en beleggers

Genoteerde aandelen

De aandelen Ageas zijn op dit moment genoteerd aan NYSE Euronext Brussels en de beurs van Luxemburg. Daarnaast heeft Ageas een gesponsord ADR-programma in de Verenigde Staten. De ageas SA/NV VVPR-strips waren uitsluitend genoteerd aan NYSE Euronext Brussels tot 1 januari 2013.

Type aandelen

De aandelen kunnen op naam of aan toonder worden gehouden.

Registratie van gedematerialiseerde aandelen

De vennootschap biedt de aandeelhouders de mogelijkheid om hun gedematerialiseerde aandelen kosteloos te laten registreren. Ageas heeft een snelle omzettingsprocedure ontwikkeld zodat de aandelen op korte tijd als gedematerialiseerde aandelen geleverd kunnen worden.

ageas SA/NV, Corporate Administration

Markiesstraat 1, 1000 Brussel, België

E-mail: corporate.adm@ageas.com

Informatie en communicatie

De vennootschap stuurt haar berichten, zoals het jaarverslag, kosteloos aan de houders van geregistreerde gedematerialiseerde aandelen. De vennootschap nodigt elke houder van gedematerialiseerde aandelen die bij de vennootschap geregistreerd werden persoonlijk uit om deel te nemen aan de Algemene Vergaderingen en bezorgt hen de agenda, de voorstellen voor besluiten en de volmachten voor hun vertegenwoordiging en voor hun deelname aan de stemming. Op de datum waarop het dividend wordt uitgekeerd, crediteert de vennootschap automatisch de bankrekeningen die haar werden opgegeven door de houders van gedematerialiseerde aandelen die bij de vennootschap geregistreerd werden, met het bedrag van de hen toekomende dividenden.

Begrippenlijst en Afkortingen

Achtergestelde schuld (lening)

Een lening (of effect) dat lager staat in de rangorde van schulden die aanspraak kunnen maken op activa en inkomsten.

Basispunt (bps)

Eén honderdste van een procent (0.01%).

Beleggingscontract

Een levensverzekeringscontract dat het financiële risico, maar geen significant verzekeringsrisico overdraagt.

Besloten derivaat (in een contract)

Een afgeleid instrument dat in een ander contract is besloten, namelijk het basiscontract. Het basiscontract kan een obligatie of aandeel zijn, een leaseovereenkomst, een verzekeringscontract of een aan- of verkoopovereenkomst.

Bijzondere waardevermindering

Het bedrag waarmee de boekwaarde van een actief zijn realiseerbare waarde overtreft. In dergelijke gevallen zal de boekwaarde via de resultatenrekening teruggebracht worden tot de reële waarde.

Borgstelling

Een verbintenis gesteld ten gunste van een tegenpartij die aan een derde de waarborg biedt dat de tegenpartij aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen. Indien de tegenpartij in gebreke blijft, kan de derde beroep doen op deze verbintenis om zijn verliezen te vergoeden.

Bruto geboekte premies

Totale premies (al dan niet verdiend) voor in een bepaalde periode aangegane verzekeringscontracten, zonder aftrek van in herverzekering gegeven premies.

Cash flow hedge

Een afdekking van het risico op schommelingen in de kasstromen van een actief of een verplichting of van een verwachte toekomstige transactie en die voortkomen uit variabele koersen of prijzen.

Clean fair value

De reële waarde, exclusief het ongerealiseerde deel van de open rente.

Clearing

De administratieve vereffening van effecten, futures en opties via een verrekeningsagentschap en de eraan verbonden financiële instellingen (clearing members).

Contantewaardeberekening

Een waarderingmethode waarbij de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd worden tegen een rentevoet die de tijdswaarde van het geld uitdrukt alsook een risicopremie die een weerspiegeling vormt van de extra opbrengst die beleggers verlangen om het risico te compenseren dat de verwachte kasstroom niet wordt gerealiseerd.

Contractgrenzen

Onder Solvency II maken in principe alle met de overeenkomst verband houdende verplichtingen, met inbegrip van verplichtingen die verband houden met unilaterale rechten van de verzekeringsonderneming om de reikwijdte van de overeenkomst en de met betaalde premies verband houdende verplichtingen te vernieuwen of te verlenen, deel uit van de overeenkomst. Echter, die verplichtingen die verband houden met de verzekeringsdekking die door de onderneming wordt geboden na de toekomstige datum waarop de verzekeringsonderneming een unilateraal recht heeft om (a) de overeenkomst te beëindigen, (b) uit hoofde van de overeenkomst te betalen premies af te wijzen of (c) de uit hoofde van de overeenkomst te bepalen premies of uitkeringen zodanig te wijzigen dat de premies de risico's volledig weerspiegelen die niet tot de overeenkomst behoren, tenzij de onderneming de verzekeringnemer ertoe kan verplichten de toekomstige premies van dat deel te betalen.

Credit spread

Het renteverskil tussen overheidsobligaties en bedrijfsobligaties (ook wel 'credits' genoemd).

Custody (bewaarneming)

Overeenkomst, meestal tussen een belegger en een bank (maar eventueel ook een agent of een trustbedrijf), waarbij de belegger effecten, goud of andere kostbaarheden tegen betaling in bewaring geeft bij de bank, die daarvoor een vergoeding in rekening brengt.

Deelneming

Een entiteit waarin Ageas invloed van betekenis heeft en die geen dochteronderneming of belang in een joint venture is.

Derivaat

Een financieel instrument zoals een swap, future, termijncontract of optie (geschreven of gekocht). Dat financiële instrument heeft een waarde die verandert naar gelang de veranderingen in de onderliggende waarde. Het instrument vergt weinig tot geen aanvangsinvestering en wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld.

Discretionaire winstdeling

Een contractueel recht om, in aanvulling op gegarandeerde voordelen, aanvullende voordelen te ontvangen:

(a) die waarschijnlijk een belangrijk gedeelte van de contractuele voordelen uitmaken; (b) waarvan de hoogte of het tijdstip contractueel door de emittent wordt bepaald; en (c) die contractueel gebaseerd zijn op: (i) de prestaties van een bepaalde pool van contracten of een bepaald type contract; (ii) gerealiseerde en/of ongerealiseerde beleggingsresultaten van een bepaalde pool van door de emittent gehouden activa; of (iii) de winst of het verlies van de vennootschap, het fonds of een andere entiteit die het contract uitgeeft.

Dochteronderneming

Dochterondernemingen zijn die ondernemingen waarin Ageas, direct of indirect, het financiële en operationele beleid bepaalt teneinde voordelen uit deze activiteiten te verwerven ('zeggenschap')

Effectenleentransacties

Een lening van een effect van de ene partij aan de andere, die op zijn beurt het effect dient terug te bezorgen op de eindvervaldag van de transactie. Tegenover een dergelijke lening staat veelal een onderpand. Dit type transactie geeft aan de eigenaar van het effect de mogelijkheid om extra rendement te behalen.

Employee benefits

Het geheel van niet-verplichte verzekeringen en andere voorzieningen die werknemers, naast hun salaris, ontvangen in ruil voor door hen verrichte diensten.

Financiële lease

Een leaseovereenkomst die vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en beloningen overdraagt. Het eigendom kan uiteindelijk wel of niet worden overgedragen.

Geamortiseerde kostprijs

Bedrag waarvoor het financieel actief of de financiële verplichting bij de eerste opname in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde geaccumuleerde afschrijving van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag, en

verminderd met eventuele afboekingen wegens bijzondere waardeverminderingen.

Gestructureerde kredietinstrumenten

Gestructureerde kredietinstrumenten zijn waardepapieren, die gecreëerd worden door het herverpakken van kasstromen uit financiële contracten en bevatten obligaties gedekt door overige activa (ABS), obligaties gedekt door hypotheek (MBS) en schuldpapieren met onderpand (CDO's).

Goodwill

Goodwill vertegenwoordigt het positieve verschil tussen enerzijds de reële waarde van de activa, passiva en uitgegeven eigenvermogeninstrumenten plus eventuele direct aan de bedrijfscombinatie toe te schrijven kosten, en anderzijds het belang van Ageas in de reële waarde van de activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen.

Hedge accounting

Verantwoording van de compenserende effecten van veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument en de reële waarde van het afgedekte instrument in de resultatenrekening van dezelfde periode.

IFRS

Afkorting voor International Financial Reporting Standards. De standaard internationale boekhoudregels voor het opstellen van jaarrekeningen per 1 januari 2005 voor alle beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie, die de jaarcijfers beter vergelijkbaar maken en beter inzicht in de financiële positie en resultaten verschaffen.

Immaterieel vast actief

Een identificeerbaar, niet-monetair actief. Het immaterieel vast actief wordt verantwoord tegen kostprijs als het toekomstige economische voordelen zal opleveren en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

Invaliditeitsverzekering

Verzekering tegen de financiële gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid.

ISO-valutalijst

AUD	Australië, dollars
CAD	Canada, dollars
CHF	Zwitserland, francs
CNY	China, yuan/renminbi
DKK	Denemarken, kroner
GBP	Verenigd Koninkrijk, ponden
HKD	Hongkong, dollar
HUF	Hongarije, Forint
INR	India, Rupees
MAD	Marokko, Dirham
MYR	Maleisië, ringgit
PHP	Filipijnse peso
PLN	Polen, Zloty
RON	Roemenie, Leu
SEK	Zweden, kronor
THB	Thailand, baht
TRY	Turkije, nieuwe lira
TWD	Taiwan, nieuwe dollars
USD	Verenigde Staten, dollars
ZAR	Zuid-Afrika, rand

Macro hedge

Een afdekking van een specifiek risico voor een portefeuille van tegoeden of activa.

Marktkapitalisatie

De waarde die door de beurs aan de vennootschap wordt toegekend. Marktkapitalisatie is gelijk aan het aantal uitstaande aandelen vermenigvuldigd met de geldende koers van het aandeel.

Netto-investeringshedge

Een afdekking van het financiële risico van een netto investering in een buitenlandse entiteit door een transactie met een compenserend risicoprofiel af te sluiten.

Omgekeerde terugkoopovereenkomst

De aankoop van een effect waaraan een overeenkomst gekoppeld wordt om het op een toekomstige datum tegen een hogere prijs terug te verkopen.

Operationele lease

Een overeenkomst die het gebruik van een goed toelaat tegen periodieke betalingen, maar geen overdracht inhoudt van een eigendomstitel. Het financiële risico blijft bij de schuldeiser of leasinggever.

Operationele marge

Voor Leven is dit het operationeel resultaat op jaarbasis, als percentage van de gemiddelde netto verzekeringsverplichtingen gedurende de rapportageperiode.

Optie

Het recht, maar niet de verplichting, om een effect gedurende een bepaalde periode of op een bepaalde datum tegen een bepaalde prijs te kopen (calloptie) of verkopen (putoptie).

Oprenting

Het toevoegen van rente aan verplichtingen om op de contractuele aflooptdatum van de verplichting deze volledig te kunnen voldoen.

Overlopende acquisitiekosten

De kosten van het verwerven van nieuwe en hernieuwde verzekeringen, hoofdzakelijk commissies en uitgaven met betrekking tot onderwriting, tussenpersonen en de uitgifte van nieuwe polissen. Deze kosten variëren en houden hoofdzakelijk verband met het aangaan van nieuwe contracten.

Private equity

Effecten van bedrijven die niet aan een beurs zijn genoteerd. Omdat een markt ontbreekt, moet een belegger zelf een koper vinden als hij zijn aandeel in een dergelijk bedrijf wil verkopen.

Reële waarde

Het bedrag waarvoor een actief (verplichting) kan worden verkregen (aangegaan) of verkocht (vereffend) in een marktconforme transactie tussen bewuste en bereidwillige partijen.

Reële waarde afdekking

Een afdekking om de blootstelling te beperken aan schommelingen in de reële waarde van een actief of een verplichting (dan wel een deel daarvan), of een vaststaande verbintenis. De schommeling van de reële waarde is verbonden aan een specifiek risico en is van invloed op de gerapporteerde netto winst.

Referentiebedrag

Een uitdrukking van een aantal eenheden van een valuta, een financieel instrument, een bepaald volume of gewicht dat gespecificeerd wordt in een derivatenovereenkomst.

Schuldbewijs gedekt door activa

Een obligatie of een effect dat gewaarborgd wordt door leningen of andere vorderingen.

Shadow accounting

Onder IFRS 4 kunnen niet gerealiseerde resultaten op activa die gelden als dekking voor de verzekeringsverplichtingen in de waardering van verzekeringsverplichtingen worden opgenomen op eenzelfde wijze als gerealiseerde resultaten. De aanpassing van de verzekeringsverplichtingen wordt verantwoord onder comprehensive income indien de niet gerealiseerde beleggingsresultaten daar ook zijn verantwoord.

Toetsingsvermogen

De financieringsbronnen die, conform de solvabiliteitsregelgeving van de bancaire toezichhoudende overheid, in aanmerking komen voor de berekening van het Tier 1 kapitaal.

Transactiedatum

De datum waarop Ageas toetreedt tot de contractuele bepalingen van het instrument.

Value of Business acquired (VOBA)

De contante waarde van toekomstige winsten (ook gedefinieerd als 'value of business acquired' of 'VOBA') uit overgenomen verzekeringscontracten wordt verantwoord als immaterieel actief en afgeschreven over de opnameperiode van de premie of bruto winst van de overgenomen polissen.

VaR

Afkorting van Value at Risk: een techniek op basis van de statistische analyse van historische marktontwikkelingen en fluctuaties. De VaR bepaalt de kans dat het verlies op een portefeuille een bepaald bedrag zal overschrijden.

Vastgoedbelegging

Vastgoed dat wordt aangehouden omwille van huuropbrengsten of een stijging van de kapitaalwaarde

Verzekeringscontract

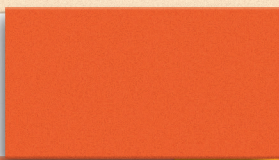
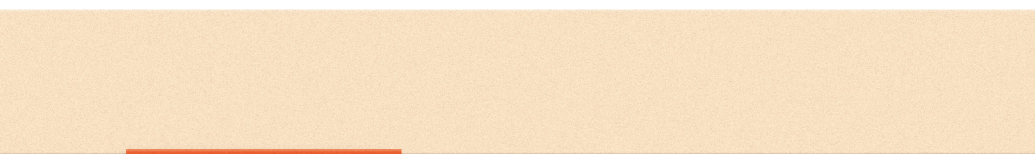
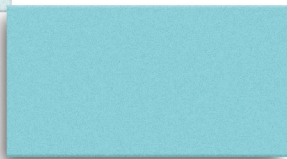
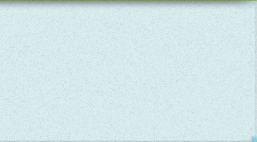
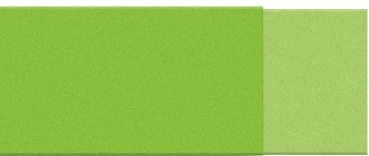
Contracten die aan de ene partij (Ageas) een aanzienlijk verzekeringsrisico overdragen van de andere partij (de verzekeringsnemer) door overeen te komen om de verzekeringsnemer te vergoeden voor een onvoorziene gebeurtenis die schade berokkent aan de verzekerde.

Voorziening

Een verplichting van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip. Voorzieningen worden opgenomen als verplichtingen wanneer het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen, vereist zal zijn om deze verplichtingen af te wikkelen en in de veronderstelling er dat een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Afkortingen

ALM	Asset and liability management
CASHES	Convertible and Subordinated Hybrid Equity-linked Securities
CDS	Credit default swap
CGU	Cash generating unit (Kasstroomgenererende eenheid)
DPF	Discretionary participation features (Discretionaire winstdelingscomponent)
Euribor	Euro inter bank offered rate
EV	Embedded value
FRESH	Floating rate equity linked subordinated hybrid bond
IBNR	Incurred but not reported
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
LAT	Liability adequacy test
MCS	Mandatory Convertible Securities
OTC	Over the counter
SPE	Special purpose entity
VK	Verenigd Koninkrijk

Ageas en ageas SA/NV
Markiesstraat 1
1000 Brussel, België
Telefoon: +32 (0) 2 557 57 11
Fax: +32 (0) 2 557 57 50
Internet adres: www.ageas.com
E-mail adres: info@ageas.com